

نہ احمد کلوان

گوندیکی دیرین ، میٹروویہ کی زیپرین

نامادہ کردنی: ماموستا غریب پینجوینی

بى حىكمەت نىيە كە سى لە چواری قورئانى پىرۆز بۆ مېژووى
گەلانى پىشوو تەرخانكراوه، چونكە مېژوو ئاوينەيە كى بالانمايە،
ئەرشىفنىكى گۆيايە، شاھىدحالىكى زىندوو، رووداوه كان بۆ
نەوہ كان دەگوئىتتەوہ و ناھىلىت كەرەگەلا و لىتاوى رۆژگار
دايانپۆشىت.

خەلكى بى مېژوو وەك درەختى بى رەگن، سەوزىي گەلاكانيان
كاتىيە، رۆلە كانى سبەينىيان سەر لە تانوپۆى رووداوه كانى
دوئىنيان دەرناكەن.

پېړستی په رتووك

لاپېړه	ناونیشان/مکان
2	شوناسی په رتووك
۴	پېړستی په رتووك
۸	سوپاس بؤ
۹	پیشه کی
۱۱	دهسټپیک
۱۳	ژیانی گوندنشینان له په نجاکانی سده دی بیسته مدا
19	ناساندنی گوندی نه حمه دکلوان
25	نهو ریگیایانه نه حمه دکلوان به دهو رووبه ره وه ده به سټیته وه
26	کانی و سه رچاوه کانی ناو
28	ناوی کانیاوه کانی گوندی نه حمه دکلوان
30	چیا و گرد و دۆله کانی دهوری نه حمه دکلوان
31	گۆرستانه کانی نه حمه دکلوان
33	نه حمه دکلوان و به فری زستان
35	هاوین و نه بوونی هؤکاری فینک کرده وه
36	قوتابخانه ی گوندی نه حمه دکلوان
48	مزگه وتی گوندی نه حمه دکلوان
53	مزگه وت و قوتابخانه له سه رده می شوړشی کور دیدا
54	هاتنی مه لیک بؤ گوندی نه حمه دکلوان
57	گه پان به دوا ی کانه زای به نرخدا
58	کشتوکال له نه حمه دکلواندا
64	داهات و به ره ه می گوندی نه حمه دکلوان
66	پووهك و گزوغیا سوو دبه خشه کانی گونده که
67	گیره کردن
72	هه ره وه ز
74	گه لا کردن
75	نازه لاری له نه حمه دکلواندا
79	قوربانی کردن

80	پاوجیه کانی گونده که
83	جهژن و بهرات و هاتنه وهی حاجی
85	یاری مندالان و کوروکائی نه حمه دکلوان
86	سهردان و شهونشینی
87	چوئییتی شاییکردن
89	ولاخی سواری و باربردن
90	ناش و باراش هارین له نه حمه دکلواندا
93	فروشیارانی گوند
94	وهستا جور به جوره کان له نه حمه دکلواندا
98	نامیره نوییه کان و کئی له پیشدا کریویتی
100	کۆچی سالانهی قهرهچ و خیله کورده کان بۆ گونده که
101	ناواره بوونی خه لکی نه حمه دکلوان له سائی (۱۹۶۳) دا
104	نهو خیزانانهی پیش راگواستن هاتوونه نه حمه دکلوان و پاشان به جییانهیشتوو.
105	نهو خیزانانهی که پیش راگواستن له سائی (1978) دا، تییدا زیاون
107	راگواستنی خه لکه که و ویرانکردنی گونده که له سائی (1978) دا
109	کاریگه ری جهنگی عیراق ئیران له سهر نه حمه دکلوان
110	شه هیده کان
111	برینداره کان
116	ناوه دانبوونه وهی نه حمه دکلوان له دوای کۆپه و
121	بنه مائه و خیزانه کانی گوندی نه حمه دکلوان
122	بنه مائه ی مام که ریم
124	خانه واده ی کوپخا نه حمه د
126	خیزانی کاک ره سوول
128	خیزانی حاجی توفیق
129	خیزانی مه لا قادر
130	خیزانی که مال نه حمه د که ریم
131	خیزانی جه لال نه حمه د که ریم
131	خیزانی محهمه د نه حمه د که ریم
132	خیزانی سألج نه حمه د که ریم
133	خانه واده ی حاجی مه حمود
135	خیزانی عه لی حاجی مه حمود

135	خیزانی تاهیر حاجی مه‌حمود
136	خیزانی هادی حاجی مه‌حمود
137	خانه‌وادهی مام عه‌بدول
138	خانه‌وادهی مامینه
139	بنه‌ماله‌ی حاجی عه‌لی مهرجان
143	خانه‌وادهی سائح حاجی عه‌لی مهرجان
144	خانه‌وادهی عومهر حاجی عه‌لی مهرجان
145	خانه‌وادهی ره‌شید حاجی عه‌لی مهرجان
146	خانه‌وادهی جه‌لال حاجی عه‌لی مهرجان
146	خانه‌وادهی ره‌حمان حاجی عه‌لی مهرجان
147	بنه‌ماله‌ی حاجی مسته‌فا حه‌مه‌خان
150	بنه‌ماله‌ی مام توفیق که‌ریم
151	خانه‌وادهی ره‌حمان توفیق که‌ریم
152	خانه‌وادهی که‌ریم توفیق که‌ریم
153	خانه‌وادهی ره‌حیم توفیق که‌ریم
154	بنه‌ماله‌ی مام عه‌بدوئلا شه‌رگه‌یی
155	خانه‌وادهی کاک ره‌سونی مام عه‌بدوئلا شه‌رگه‌یی
155	خیزانی عومهر ره‌سون عه‌بدوئلا شه‌رگه‌یی
156	خانه‌وادهی حاجی سه‌لیم عه‌بدوئلا شه‌رگه‌یی
157	خیزانی مسته‌فای حاجی سه‌لیم
158	خیزانی حاجی حه‌مه‌نه‌میننی حاجی سه‌لیم
158	خانه‌وادهی محه‌مه‌دی مام عبدالله شه‌رگه‌یی
159	بنه‌ماله‌ی حاجی مه‌جید
161	خانه‌وادهی حه‌سین مه‌جید ره‌سون
162	خانه‌وادهی حه‌سه‌ن مه‌جید ره‌سون
162	خانه‌وادهی تاهیر مه‌جید ره‌سون
163	خانه‌وادهی عوسمان مه‌جید ره‌سون
164	خانه‌وادهی سه‌عدوئلا مه‌جید ره‌سون
164	مام شه‌ریف ناسراو به شه‌ریضه دریژ
165	بنه‌ماله‌ی مه‌لا محه‌مه‌د
167	بنه‌ماله‌ی حاجی نه‌حمه‌د فه‌تاح

169	خانه‌وادهی (سدیق نه‌حمهد فه‌تاح)
170	خانه‌وادهی (که‌مال نه‌حمهد فه‌ره‌ج)
171	بنه‌مائهی مام قادر
173	خانه‌وادهی محهمهدی مام قادر
174	بنه‌مائهی مام حه‌سه‌نه زائِه
176	خانه‌وادهی (ره‌سوئ حه‌سه‌ن ره‌حیم)
176	خانه‌وادهی (عارف حه‌سه‌ن ره‌حیم)
176	خانه‌وادهی (محهمهد حه‌سه‌ن ره‌حیم)
177	خانه‌وادهی (نه‌بویه‌کر حه‌سه‌ن ره‌حیم)
177	خانه‌وادهی (عومه‌ر حه‌سه‌ن ره‌حیم)
178	بنه‌مائهی مام برایم
180	خانه‌وادهی عه‌بدوئلای حاجی نه‌حمهد نیبراهیم
181	خانه‌وادهی محهمهدی حاجی نه‌حمهد نیبراهیم
182	فه‌ره‌ه‌نگی ناو و زاراوه‌کان
191	به‌شه‌کانی نیره‌خ
192	نه‌لبومی وینه‌کان
202	له‌ کو‌تاییدا

- 1- به ریز ماموستا كامیل محهممهه سالح كه پیشه کی بۆ ئەم کتیبه نووسی.
- 2- کاک عهبدوللای حاجی عهلی مهرجان كه پیداچوونهوهی به کتیبه که دا کرد و به سه رنجه کانی خۆی سوودی زۆری پی گه یاندین.
- 3- کاک حاجی توفیقی کوپخا ئەحمههه و کاک که مالی برای، کاک حاجی عهلی حاجی مهحمود و کاک طاهیری برای، ههروهها حاجی حههمه مین ناسراو به (مینه ههتیو) که به زانیاری سوودبهخش هاوکارمان بوون.
- 4- ماموستا عیزهت توفیق و ماموستا عهزیز توفیق که هاوکاریکی دلگهرم بوون بۆ سه رکهوتنی ئەم پرۆژهیه.
- 5- کاک ریبوار که مال و کاک رهئوف عهلی که به هه ندیك وینهی ئەرشیفی خویان به شدارییان کردین.
- 6- کاک شیخ عومه ر شیخ عهبدوللای راوگانی که به پیدانی چهند زانیاری و به لگه نامه یهک هاوکارمان بوو.
- 7- کاک شوانهی حههمه مین ئاغای قزه لجه، که به هه ندی به لگه نامه ی گرنگ به ده ممانه وه بوو.
- 8- به ریز خاتوو بوشرا که مال که به چهند وینه یه کی فوتوگرافی هاوکارمان بوو.
- 9- کاک زانیار غه ریب که ئه رکی نووسینه وه و هه له چنی کتیبه که ی به ئەستو گرت.
- 10- هه موو ئەو به ریزانه ی که نوینه رایه تی بنه ماله کانیا ن کرد و به زانیاری و وینه کان هاوکارمان بوون.

پیشه کی

به پینووسی ماموستا کامیل محهمهه سالح

زۆرم پئ خوش بوو که بیستم له لایهن دلسۆزانه وه نیازی نووسینه وهی میژووی گوندی ئەحمه دکلوان له ئارادایه، چونکه خوشه ویستی ئه و گونده و خه لکه که ی ریشه ی له دل و دهرووندا داکوتاهه، ئه وهش بۆ ئه وه دهگه رپته وه که ژيانی ماموستایه تیم له م گونده وه دهستی پیکرد و بۆ یه که مجار له سه ره تای به هاری (1974) دا چوومه ئه و گونده دلگیره و قوتابییانی گونده که م کۆکرده وه و دهستم کرد به وانه وتنه وه پینان.

ئه وهی که منی به ته واوی هۆگری گوندی ئەحمه دکلوان کرد دوو شت بوو: یه که میان: جوانی سرووشتی گونده که بوو که چیا ی به رز و گرد و دهشت و دارستانی چری خۆرسک و کانیاوی زۆری به ده وردا بوو، که ئه توانم بلیم له م رووه وه به هه شتی سه ر زه مینه و نموونه ی زۆر که مه و له ریزبه ندی گونده هه ره جوانه کانی کوردستاندایه، وه رزی به هارانی جوانی گول و گولزار و په لکه لۆکه ی دار چناره به رزه کان و له نجه ی سه وزه گیا و قه یاخ و تو یسی؛ هه زار دل حه یران ده کات و گو ی له ده نگی چریکه ی مه ل و خورپی ئاوی جۆگه و چه مه کانی تیز نابیت، زیاده ره وی ناکه م ئه گه ر بلیم دیمه نی قوتابخانه که و گوله باخه کان و دار به رووه کانی به رۆژی حاجی و گو یزه کانی گو یزه گه وره و کانیاوه که ی چله تووه که و جۆگه زه لاوییه که ی ساباته که تا پوی یادگاریه کانمه و تا مردن له بیرم ناچن.

دووهمیان: رووی خوشی خه لکی گونده که و غه ربینه وازی و میوانپه زیری و میهره بانیدیان بوو، که بۆ من هه ر مالیکیان ماله باوکیک بوو، تا مردن خۆم به قه رزاری خولکی گه رمیان و سفره ی مالیان و کولیره ی گه رم و هیلکه و کاتيله ماسه ته کانیان ده زانم، خه لکیکی لیوانلیو له ریز و نه وازش ، هه مووان ته با بوون و

هاوکار و هاوسۆزی یه کتر بوون. هر بۆیه ئه وهنده چوونه دلمه وه تا ئیستا که (46) سال تیده په ریت؛ په یوه ندیم له گه لیاندا نه چراوه و ته له فون و سهردانی یه کتریمان هر ماوه .

هه ق وایه ئه حمه دکلوان به هوی ئه و دیمه نه جوان و ئه و ئاوه سازگارانه یه وه بیته هاوینه هه واریکی به ناوبانگ، به لام به داخه وه تا ئیستا هیچ بایه خیکی پی نه دراوه و زۆری به رو به ری گونده که ش ئه لغامریژه.

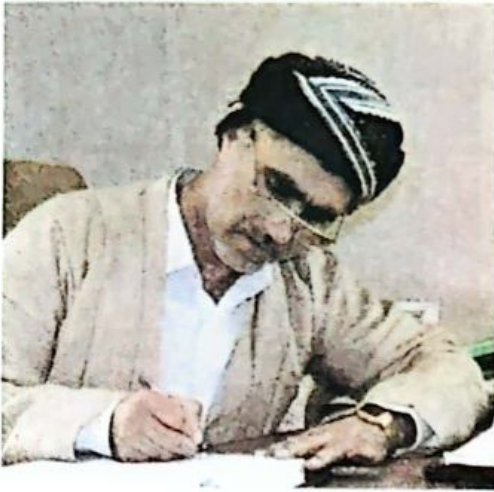
دانیشتوانی گوندی ئه حمه دکلوان بژیویی ژیانیان له سه ره به خیکردنی مه ر و مالات و کشتوکال بوو، شووتی و کاله ک و تووتیان بو فروشتن ده کرد و، گه نم و په رشه شیان بو خواردنی خویان داده چهند، خاکی زه وییه کانی ئه حمه دکلوان بو به ره می ته ماته - به تایبه تی- زۆر له باره، مهروه ها له باره بو میوه ی وه ک قه یسی و هه لووژه و ره زی میو، به لام به داخه وه زۆری سال به ره مه که یان پاره ناکا و ماندوو بوونه که یان به فیرو ده روات، خو نه گه ر کارگه یه کی دوشاوی ته ماته له ده فته ره که یاندا دابنریت ئه و دوشاویکی زۆر به به ره مه دیت که به شی زۆریک له دانیشتوانی هه ریمی کوردستان ده کات.

ئه وه ی شایانی باسه و بوته میژووی ئه حمه دکلوان ئه وه یه که له ده شتی کلکه دو مه ی به رده می گونده که دا شه ری دوانزه سواری مه ریوان رووی داوه، که له و شه ره دا دوانزه ئه سپ سواری کوردی نیشتمان په روه ری بابانی توانیویانه دوانزه هه زار سه ربازی فارس بشکینن و راویان بنینه وه به ره و ئیران.

من هه ول و ماندوو بوونی ئه و دلسۆزانه دهنرخینم که میژووی ئه م گونده دهنووسنه وه، هیوادارم بینه سه رمه شق و روشنییرانی گوند و شاره کانیش چاویان لی بکه ن، تا میژووی خاک و خه لکی کوردستان ون نه بیت و نه وه کانی داهاتوومان بیخویننه وه.

مامۆستا کامیل محهممه دسالج

2019/8/1

هه موو که سینک، خیزانیک، بنه ماله و هوز و نه ته وهیه ک میژوویه کی تایبته به خویی ههیه، نه و میژووه ده بیته ئاویتهی رووداوه کان و پردی په یوهندی له نیوان ئه وانیهی له رابردوودا ژیاون و نه وهکانی ئه مرۆ و سبه یینیش، له م سونگه یه وه به ئه رکی سه رشانی خو مانمان زانی که سه ربوردیکی میژووی گوندی (ئه حمه دکلوان) بکهین، که زیدی به شیک له پیشینانمان بووه و بیکهین به ئه رشیفیک بو خاک و خه لکی ئه و سه رده مه.

بیگومان کاریکی ئاوا؛ سه خته و به ته نیا که سینک ناکریت، گه ران و کنه و به دواداچوونی زوری دهویت، بو ئه م مه به سه ته په یوه ندیمان کرد به بنه ماله کانی گونده که وه، هه ر له هه نگاوه کانی سه ره تا دا له گه ل نوینه ری بنه ماله کاندا کوبووینه وه و هیله گشتیه کانی پرۆژه ئه رشیفیه که مان خسته به رده ستیان، ئه وانیش - به سوپاسه وه - به رچه یه ک زانیاری پیویستیان ده رباره ی بنه ماله کانیا ن له گه ل هه ندیک وینه بو ره وانه کردینه وه.

پاشان به مه به سه تی قوولبوونه وه و روونکردنه وه و دۆزینه وه ی سه ره داوی رووداوه کان و کلتوور و شیوازی ژیا نی خه لکی سه ده ی بیستی ئه م گونده خو شه ویسته؛ په یوه ندیمان به چه ند که سینکی به ته مه نی گونده که وه کرد و (٤٣) پرسیارمان ئا راسته کردن که پیشتر ئاماده مان کردبوون، قسه کانی ئه وانمان نووسیه وه و جاریکی تریش پاکنووسمان کرده وه و پاشان دوا ی چه ند هه لسه نگاندن و پیاچوونه وه یه ک ئاماده مان کرد بو تایپکردن، تایپکردنیش چه ند قوناغیکی بری، چونکه ده بوا یه هه ر زانیاریه کی نو ی که ده ست بکه وتایه له شوینی گونجاودا جینی بکرایه ته وه.

جی ئاماژە بۆکردنە کە ھەموو بنەمالە بەرێژەکان بە پێی توانا وەلامیان
دایەو و بە ناردنی وینە و زانیاری پتویست دەربارە ی بنەمالەکانیان
ھاوکارمان بوون، سوپاسیان دەکەین.

ئومیدمان وایە بەم کارەمان توانیبێتمان بەشیکێ کەم لە ئەرکی وەفاداریمان
بەرامبەر باب و باپیرانمان جیبەجی کردبیت و خزمەتیکمان بە خەلک و خاکی
ئەم گوندە لە دلا شیرینە کردبیت.

بەو هیوایە ی ئەم کارەمان ھەنگاوێک بێت بۆ دروستکردنی دۆستایەتی
زیاتر لە ناوماندا.

مامۆستا مەلا غەریب پینجۆینی

۲۰۱۹/۱/۹

پینجۆین

بەکتێک لە دانێشتنەکانی کۆکردنەوێ زانیاریەکان - مالی کاک کە مالی کوێخا ئەحمەد

ژياني گوندنشينان له په نجاگاني سه دهه ي بيسته مدا

ئوانه ي له و سه رده مه دا ژيان چندين يادگاريي تاليان گيزايه وه دهرباره ي سه ختي و کوله مه رگي ژياني ئه و سه رده مه، ئوان وتيان: ئيستا خه لک وهک پاشا ده ژين، به لام دليان خوش نيه، خه لکي ئه وسا تا بلي ژيانيان سهخت و دژوار بوو، ئه و سه رده مه پيخه في نه رمونولي وهک ئه م سه رده مه نه بوو، ليفه به خؤدا دهدرا، ئه ويش وهک ليفه که ي قانع شر و قورس و چلکن بوو و پشتاو پشت به ميرات مابويه وه، چنه منداليک له ژير ليفه يه کدا ده خه وتن.

کيچ و رشک و ئه سپي زور بوون، پي و تراوه (موريان)، که م که س هه بووه کيچ و ئه سپي له جله کانيدا و له قزيدا نه بوو بيت. شويني پيسايي کيچ له سه ر ئه و جلانه ي که سپي و کال بوون ديمه نيکي زور ناشيريني هه بووه.

تاي و سابوون نه بووه، به ناچاري به جوړه گيايه ک خويان شور دووه که که في کردووه، بويه مليوانه ي کراس و چوغه پاک نه بووه ته وه و هه ميشه چه ور و بؤر دهرکه وتووه. عه ره به کان به وشتره وه هاتوون بؤ فروشتني خورما، ئوان جوړه پاکه ره وه يه کي دروستکراويان پي بووه که ماده يه کي سپي بووه پي و تراوه (ئه سپون)، خه لکي دي لنيان کريون و خويانيان پي شور دووه.

له م دواييانه دا دهرماني (موريان) په يدا بووه، ئه ويش بوني ناخوش بووه، چاره سه ري بنه رهي گرفته که شي نه کردووه، بويه سه ره له کراندي مندال زور باو بووه و دايکيان سه ريان بؤ دوزيون. له دواي نانکردن جله کانيان به ره و ناو ته نووره که راوه شان دووه بؤ ئه وه ي ئه سپي-کان بکه ونه خواري و تيا بچن، له و پرؤسه ي تيوه شان دنه دا ئه سپي کان که وتوونه ته خوار و قرچه قرچ سوتاون.

مال ته نيا دهرگايه کي هه بووه و ئه نداماني خيزان و ئاژه له کانيش هه ر له و دهرگايه وه چوونه ته ژوره وه. ئه نداماني خيزان له شويني حه وانه وه ياندا ته نيا

تەيمانىك لە ئاژەلەكان جىيەي كىردوونەتەو، لە شەودا دەنگى پىرمە و لووشكەي
ولاخ و باعە و بۆرە و قارە و؛ خوشەي مىزى ئاژەليان لە گوى نەبراو، لەبەر
بۆچەكى مىز و رىتالە هېچ بۆنىكى تىران نەكردووه.

حەمام لە مالدە نەبووه، ژنان لە كانىي ژنان و، پىاوان لە حەوز خۆيان
شۆردووه. ئەگەر كەسىك ناچاربووبىت لە مالهو لە ناو تەشتىكدا خۆي
شۆرىوه. بەلام كەم مالىك تەشتيان هەبووه. بۆ چارەسەرى حەساسىيەت بە
پونگە خۆيان شۆرىوه.

ئاودەست نەبووه، ئەو پىاوهدى كە نەگەيشتەيتە حەوزى ئاوايى، يان ئەو
ژنەي كە نەگەيشتەيتە كانىي ژنان هەر لە پشتىر يان سوچىكى حەوشەكەدا
تارەتيان گرتووه. تەوالىتى سەر حەوزى مزگەوتىش بەينىكى زۆر نزمى
هەبووه و دەرگاشى نەبووه.

حەوشەي مال لە وەرزی تەروتوشيدا پىر بووه لە رىتالە. پاشەرۆي ئاژەل
و ئاوى گوىسەبان و اىكردووه هاتووچۆ بە ناويدا زەحمەت بىت، دىوارى
حەوشەي مالان لە تەيمان و چىلكە دروستكراوه. ئەگەر كەسىك بە حەوشەدا
برۆيشتايە كولانەي مرىشك و دۆل و دەستار و ساوהל و كورتان و
ليژنەدارى دەبينى، پلەكانەي مال لە قور و بەرد يان لە موورى دار
دروستدەكرا.

سەقفى خانوو لە دار و قامىش دروستكراوه و گلەبان كراوه، ئەم شىوازه
سەقفە دلۆپەي زۆر بووه و بە باگردىن گىراويانە. تەختى ژوور و هەيوان و
دىوارىش هەر بە قور سواخ دراوه، ئەگەر ئاو پىزابىت شوينەكەي يەكسەر
بووه بە قور.

شقارتە نەبووه، بە (پىغو) ئاگرىان كىردۆتەو.

زۆپا لە ئارادا نەبووه، ئاگر لە سوچىكى ژوورى خىزانەكەدا كراوهتەو كە
پىي و تراوه (كوورەخانە)، دووكەلەكەي لە كونىكى سەربانەكەو چووهتە
دەرەو كە پىي و تراوه (كلابوژنە)، بۆيە زۆر جار دووكەل ژوورەكەي قانگ

داوه و چاو چاوی نه بیښیوه، به بنمیچی ژووردا ریشالی رهشی دووکه ل شور
 بوته وه که پی و تراوه (دوژدنگ)، مهشکه به بنمیچی ژووری خیزاندا
 هلواسراوه بو نه وهی دووکه ل بگریت ، مالی وا هه بووه شش حوت
 مهشکه ی هلواسیوه و ریشووی دووکه لیان پیا به ربووه ته وه. کاتیک
 منداله کان راکشاون په کسه ر باوک و دایک چاویان داپنچاون بو نه وهی پر
 نه بیته وه به و رهشییه ی که به مهشکه کاندا هاتوته خواره وه.

سه رچاوه ی ناردی نه و سه رده مه به زوری جو و کال و که نمه شامی بووه
 و که متر که نمیان به ره مهیناوه به هوی زوری (سن) ده وه.
 هویر له ته نووردا کراوه به نان و کولیره، نه که ر نارده که لینه اتینت
 کولیره ی جوانی پی دروستکراوه.

چیشته له ناو
 مه نجه لی گلیندا
 لینه راره و
 خراوه ته سه ر
 سینپای ناسن
 یان سیکوچکه ی
 به رد، دواپی
 چیشته که
 کراوه ته ناو
 قاپنکی پانی گلین
 که پی و تراوه

(خونه) و سهرینکی گلینی کراوه به سهردا که پینی و تراوه (دهرخونه).
ناوی خواردنه وهی مالان له هاویندا له ناو گوزهدا هه لدهگیرا بونه وهی به
ساردی بمینیتته وه.

ماسه و دۆ له دهفرینکی گلیندا هه لدهگیرا پینی ده و ترا کیتته له.
قوری و پیاله یش له تهل گیراوه بۆ نه وهی نه شکیت. خواردن خۆمالی و
کورده واریانه بووه وهک دۆخهوا و ترخینه و دۆینه و بواردوو و که شککهک و
خه پله و پرون و ترشوناو و ماشینه و که لانه و شلکینه و ساوهر و برویش و
په رشه، که شک له سوینه دا ده سوایه وه و ده بوویه وه به دۆو و نانیاں پیوه
ده خوارد. باو باوی مه نجهالی مس و جامی دار و شاننه و که وچکی دار و
ته شی و به ره و جاجم و کیتته له و گوزه و دیزه و خوانه بووه، رۆنی زهنگکراو
ده کرا هیزه و دوشاو ده کرا کیتته له.

ژنان جل و بهرگیان له کانی شور دووه و جله کانیان له سهر بهر دیک داناوه
و به داریک لینیانداوه که پینی و تراوه (کوتهک)، بۆ نه وهی چلک به ربدا، ههر له
دووره وه رمه ی کوتهک بیستراوه.

قوپچه کانی کراس و چۆغه ی پیوان ههر زوو دهشکان و پیوان به ناچار ی
سنگیان به ده ره وه بووه. شهروال و چۆغه ی رهنگ جیاوازیان له بهر کردووه
وهک شهروالی قاوهیی و چۆغه ی رهش. کاله و پیتاو له جیاتی گۆرهوی له پین
کراوه.

کارهبا و کارکه و نامیری نوی له نارادا نه بووه، وهستای تهونگر و جۆلا
و نالبهند بازاریان گهرم بووه.

مندالی ساوا خراوته ناو بیشکه ی دار، بلویر بۆ منداله که جیگیر کراوه و
قوتوو یهک به ژیری بیشکه که وه هه لواسراوه و سه ری بلویره که ی خراوته
ناو، که منداله که میزی کردووه خو رده ی هاتووه. له جیاتی دایی پیه و پالیان
به مندال هه لگرتووه و دوا ی پیسبوون شور دراوه و وشک کراوه ته وه و دیسان
به کار هینراوه ته وه، ناو بیشکه پووشی تینکراوه بۆ نه وهی کینچ هه لنه هینیت،

نامرازی یاریکردنیان بۆ منداله که به بيشکه که دا هه لواسیوه، که تهنها مازووی شین بووه و به پەت گیراوه تەوه و پینی وتراوه زرزره.

مندالی کور دواي پینکرتنی تا که وره بووه بیجامه ی بۆ نه کراوه، کراسیکی ناودامه نی له بهردا بووه و به پینخاوس که راوه، موروی شینی پان به سه ریدا هه لواسراوه بۆ نه وه ی له چاو نه چیت که پینیان وتوو (که لانکه). نه و مندالی گلی خوار دبیت موروییه کی شینیان به ده زوییه ک کردوو ته دهستی و وتوویانه نه که ر گل بخویت موروو که پیمان ده لیت.

دایک منداله که ی به ستوو به کولیدا و نیشی ناومالی پیوه کردوو، چلم به لوتی مندالدا هاتوو ته خوار، یان مووشه مووش هه لی مژیوه تەوه یان به سه ر قوله کانی سه ربویه تی. مندالی چلمن هه ر له سه ر قولی تا نانشکی چلم ره قله ی کردوو، مندالی خواپیداو په رویه کیان به سه رشانیدا به ده رزی هه لواسیوه بۆ نه وه ی چلمی پی بسریت.

پینلاوی لاسیک پینه ی پیوه چه سه پ کراوه، تاکه پینلاوی وا هه بووه که نزیکه ی (ده) پینه به ژیر و ته نیشته کانیه وه بووه، جله کانیشیان سه ر نه ژنو و سه ر قوله کانی چه ندین پینه ی پیوه بووه، پیاوان به ده رپینی سه پیه وه تا سه ر چه وز چوون و که رانه تەوه و هیچیش عیب نه بووه.

ئاوینه نه بووه بۆ ریش تاشین، سه ر تاش به چه قویه کی تیژ (که پینی وتراوه چه قوی سه ر تاش) سه ری خه لکی تاشیوه، نه وه ی ریشی بتاشیایه خوی په یگاره ده کرد و له چه ندین لاوه خوینی پیا دهاته خوار. مندال به مقه ست سه ریان بۆ هه لپاچیوه و سه ری په له په له کراوه، جاری وا هه بووه هه ندیک قژیان له پیشی سه ریدا بۆ هیشتوووه تەوه و پینی وتراوه (گودله)، زورجار که لئی توپه بوون گودله که یان گرتوووه و رایان کینشاوه.

ژووری دایک و باوک جیا نه بووه، خیزان هه موویان له ژووریکدا و میوانه که یشیان له گه لیان خه وتوووه، تا ئیواره دره ویان کردوووه و ئیواره یش زورجار خویان نه شوریه.

گەنم كراووتە ھيزرە.

ددان شۆردن ھەر باوى نەبوو، كەسى وا ھەبوو بەھوى ئىلتىھابىتى
ددانەو چەناگەى كونى تى بوو، ددان بەبى بەنجكردن بە گازە رەش يان بە
دەزوو راکىشراو و دەرھىتراو.

شوان لە جىاتى پىلاو كلونجە شىرەى لە پىتى ئالاندوو و چوو بە شوانى،
بە يانسان كە گايەل و ران دەردەكرا و ئىتواران كە دەھاتنەو بەرە و باعە و
قارە و ھايوھوى كاكەى شوان ئاوايى جەنجال كرددو.

ئاو بە گوزە و تەنەكە؛ بەسەر شان ھىتراو و دواى بەكارھىنانى ديسان
چوونەتەو بە ئاو؛ چونكە ھىچ نەبوو ئاوى تيا كو بەكەنەو لە مالىەو.

گەنە و سىج زۆر بوو و بەخەلكدا ھەلزانان. نەخوشى كەچەلى، بىرۆ،
سورىژە، كەوتەيى، ئاولە و سىبەرۆ لە ئارادا بوو.

بىروباوھرى ئەفسانە دەربارەى خىو و دىو و درنج و دەستلىوھشاندىن
باوى ھەبوو، نوشتە و توپكى دار و پەرۆى سەوز بە پىرۆز زانراو.
مندالىان بەو ترساندوو و توويانە شەولەبان لە سەربانە و دىتە خوارەو
دەتخوات - كە مەبەستيان باگردىن بوو - لە سەر قەبراندا نيازىان گرتوتەو
و ئالايان بە دارى گۆرستاندا ھەلواسىو، كور لە تەمەنى ھوت سالىدا
كلويان بو كرددو و ئەوھندە نوشتەيان پيا ھەلواسىو - وەك دەلەين - ئەگەر
بەردى بەر كەوتايە سەرى نەدەشكا.

تابووت نەبوو، بو گواستەنەوھى تەرمى مردوو بو گۆرستان، مردوو
لەسەر دوو دار راکىشراو و بە گورىس پيايدا پىچراو.

ئۆتۆمبىل نەبوو و ئامرازى گواستەنەوھى تەنھا ولاخ بوو، بەردى خانوو و
دارى سووتان و ھەموو كەلوپەلىك بە ولاخ گويژراو تەو.

ئەو جل و بەرگە ناوازەيەى كە لەبەر بووك كراو خام و جاو بوو و بە
سادەيى كراو تە بەرى بووك و تەنھا مالىە دەولە مەندەكانىش توانيويانە لە
(خوم) ى ھەلبكىشن بۆئەوھى بە رەنگى شين يان سوور رەنگى بەكەن.

هه ژاری به جوړیک تهنگی به خه لک هه لچنیوه، که له دواى مردنى که سیک پیش برکیان کردوه بو به ده سته پنهانی جلوه برگی مردوه که و، له بهر زوری هه ژاره کان هه موو جلوه برگه کان نه دراوه به هه ژاریک، به لکو دابه شکراره به سه ریاندا.

پیاویک بوى گيرامه وه و تى:

پیاویک مرد ناوى (مام فه حوللا) بوو، له دواى مردنى و ته و او بوونى پرسه که ی، پیاویکی هه ژار سه ردانى مالى مردوه که ی کرد و تکای له ژنه که ی مام فه حوللا کرد تا جله کانی ره حمه تى بداتى، ئه ویش پنی وت: بو زوو نه هاتى! وه للا به خشیم به فلان که س، ئه ویش وتى: ده ی کراسه که ی؟ وتى: ئه ویشم دا به فلان، وتى: ده ی پشتینه که ی؟ وتى: ئه ویشم دا به فلان، وتى: پیلاره کانی؟ وتى: به خوا ئه ویشم به خشى به فلانى تر، کابرا وتى: ده تو خوا تا قمه کانی ده میم بده ری، ژنه که وتى: وه للا ئه وان ماون، به لام به نیازم ژیر گلایان بدهم چونکه تا قمى که سیک بو که سیکى تر نابیت.

کابرا وتى: قه پناکات، به لکو خوا بکات بوم ببیت، ئه ویش چوو بوى هینا و، کابرا که بوى گيرامه وه سویندى خوارد وتى ئه و کابرا دوو سالى ره به ق ئه و تا قمانه ی له ده مدا بوو.

ئه وه ی باسکرا مشتیکه له خه روارى ژيانى ئه و سه رده مه ی خه لکی ئه حمه دکلوان و گونده کانی تری کوردستان، که ژيانیان ساده بووه تا ئه و په ری ساده یی، و پر بووه له مهینه ت و کوله مه رگی، به لام سه ر باقى ئه وه ییش خه لکی ئه و سه رده مه سه د قاتى ئیستا دلخو شتر و به که یفترو له شساغتر بوون.

ناساندنی گوندی ئەحمەدکلوان

(ئەحمەدکلوان) گوندیکی کویستانی و رهنگینه، له بهرئەوهی شوینەکهی نسییه زستانان به فری زور لی دەباریت، چه م و شیو و رەز و باخ و دارستانی سرووشتی و گرد و شاخ دەوری گوندهکهی داوه، (۱۳۸۴) مەتر له ناستی رووی دەریا بهرزتره، دهکهوینته رووی رۆژههلاتی زنجیره چیاکانی (تالیەر - تالیەر) و له دامینی هەردوو لووتکهی (هۆمه‌ران) و (که‌چەل) دایه، له (۱۰) کیلۆمه‌تری باکوری رۆژناوای پینجۆیندا.

هەندیک گۆری ئاییندارانی پیش نیسلام که له دەوری گوندهکه‌دایه که‌واهیده‌ری ئەوه‌یه که ئەم گونده زور دیرینه‌یه، ئیمه له به‌دواداچوونه‌کانماندا نه‌مانتوانی میژووی کونی سه‌ده‌کانی هه‌ژده و نۆزده‌ی ئەم گونده روون بکه‌ینه‌وه، له‌به‌ر نه‌مانی زۆربه‌ی ته‌مه‌ندارانی گوند و له‌به‌رده‌ستدا نه‌بوونی ئەرشیفیک که بۆی بکه‌ریینه‌وه.

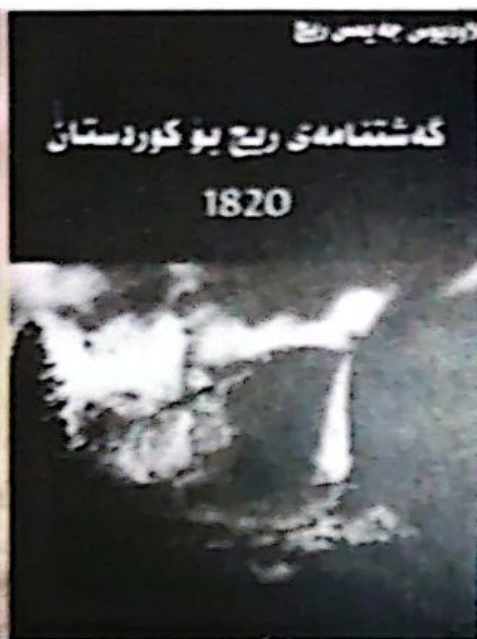
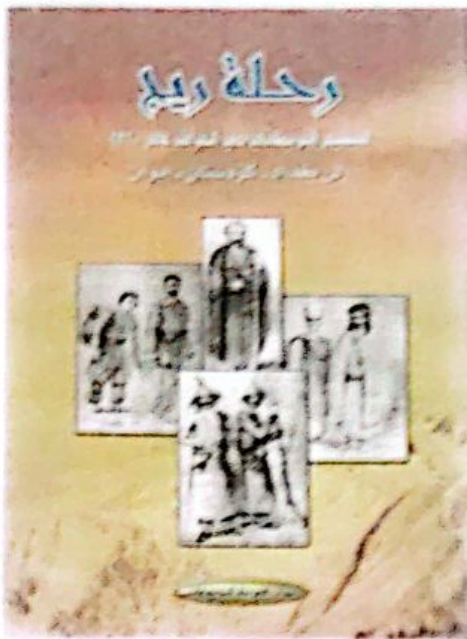

کلۆدیۆس جهیمس ریچ

ته‌نیا سه‌رچاوه‌یه‌ک که توانیمان سوودی لی وه‌ربگرین کتیبه‌که‌ی که‌ریده‌ی ئینگلیز (کلۆدیۆس جهیمس ریچ) بوو به‌ ناوی (گه‌شتنامه‌ی ریچ بۆ کوردستان) که له‌ مانگی ته‌موزی (1820) دا به‌ ئەحمەدکلواندا تینپه‌ریوه.

ناوبراو له‌ قوته‌ی که‌چه‌له‌وه به‌ رووی کانیاوهره‌شدا هاتۆته‌ خواره‌وه و چه‌ند رۆژیک له‌وئ له‌ که‌پر و ساباتی‌کدا ماوه‌ته‌وه که پیشتر له‌لایه‌ن خالید به‌گ ناویکه‌وه که ده‌سه‌لاتداری ناوچه‌که‌ بووه و له‌ بیستان نیشته‌جی بووه بۆی

ئاماده‌ کراوه، ئەو له‌و باره‌یه‌وه ده‌لیت: (له‌ ۱۸۲۰/۷/۹) دا له‌ کارئیر (۷:۳۰) ی

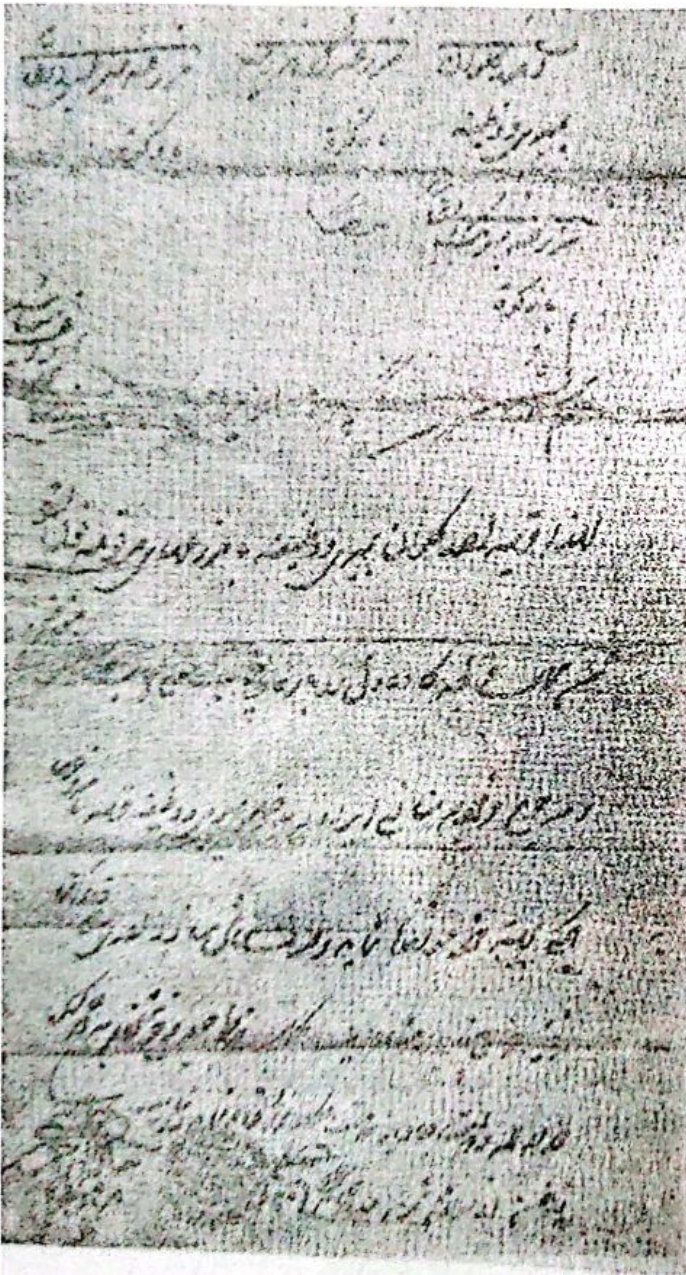
وێنه‌ی کتێبه‌که‌ی گۆدوبۆس ریح به هه‌رسێ زما‌نی کوردی و عه‌ره‌یی و ئینگلیزی

ئێواردا که‌ به‌شێنه شوینی فونانغه‌که‌مان له‌ بناری گرده‌کاندا که‌ ماوه‌ی میلیک له‌ باکوری خۆره‌لاتی (ئه‌حمه‌دکولوان) هه‌ دوور بوو ، خالید به‌گ لوتفی کردبوو هه‌واره‌که‌مانی لای کانه‌به‌کی جوانه‌وه‌ بو درووست کردبووین) ، پاشان وه‌سفی کشتوکالی نه‌وی ده‌کات و ده‌لیت: (له‌ نه‌یشت هه‌واره‌که‌مانه‌وه‌ په‌له‌ی دانه‌ویله‌ هه‌بوو، دره‌وانه‌کان هه‌یشتا خه‌ریکی دروینه‌ بوون و به‌ده‌میشه‌یه‌ره‌ گورانی چیرۆکی شیرین و فه‌هادیان به‌ شیعری کوردی ده‌وت.) هه‌روه‌ها ده‌لیت: (لۆکه‌ی نه‌م ناوه‌ به‌هۆی پۆله‌ کولله‌وه‌ که‌ به‌ سه‌ر زه‌ویه‌که‌دا ده‌خشین زیانیکی زۆری لینه‌وتوه‌) پاشان باسی می‌شووله‌ی ئیواران و سه‌رمای شه‌وانی نه‌و مانگی ته‌مووزه‌ ده‌کات و ده‌لیت: (که‌میک دوا‌ی خۆرئاوا پۆله‌ می‌شووله‌یه‌کی زۆر و گه‌وره‌ و زۆر ژه‌هراوی بێزاریان کردین، شه‌ویش سارد بوو، به‌لام به‌ربه‌یانی ساردتریش بوو، شه‌ونمیش زه‌ویی ته‌ر کردبوو، که‌چی له‌م جۆره‌ وه‌رزانه‌دا له‌ ده‌شتی سلیمانیدا شه‌ونم نابینری) پاشان باسی سووره‌ چناره‌کانی نزیکي نه‌و هه‌واره‌ ده‌کات و ده‌لیت: (له‌ نزیک هه‌واره‌که‌شمانه‌وه‌ چهند دره‌ختیکی سووره‌ چنار هه‌ن، نه‌وه‌ته‌ی له‌ ژياندام دره‌ختی وا گه‌وره‌م نه‌دیوه‌، چیه‌وه‌ی قه‌دی به‌کیکیان (١٦) پێیه‌، که‌ به‌

پاستی درهختیکی یه کجار گه وره یه، دوو سینییه که له م درهختانه که وتبوونه
سه زهوی، وهک زانیم چهند سال له مه و بهر به هوی به فره وه که وتوون، که
زوریان له سه زهوی و بهر گه یان نه گرتووه، دوا ی نه و چهند رۆژه مسته
ریچ خوی و هاوسه ره که ی و هاوړیکانی دینه ناو گوندی نه حمه دکلوان و
چهند رۆژیک تینیدا ده میننه وه، نه و باسی یاریه که دهکات که له نه حمه دکلواندا
له بهر چاوی نه ودا نمایش کراوه که ده لیت: "(له نه حمه دکولوان ناماده ی
یاریه که بووم له وانه بوو ده ست و لاقی پیای پیوه ده ربه اتایه مه گه
کوردیکی به هیز بیت، نه ویش نه وه یه پیایک له سه زهوی داده نیستی و لاقیکی
به سه ری گوریسیکه وه ده به ستنه وه و سه ره که ی تری کومه لیک یاریزان
به ده ستیه وه ده گرن و کابرا به و سه زهوی به رده لانه دا راده کیشن و
ده یسه و وریننه وه وهک چۆن خولۆکه ی پاپۆریک به خولۆکه ی له نگه ره که وه
ده خولیتنه وه، سه ره که ی تری گوریسه که پیایک وهک پاریزه ری که به ده ستیه وه
ده گری و کومه له که ی تر رایده کیشن و نه میش هول ده دات یه کیکیان لی
بگریت تا بیته جیگا که ی نه م و هیرش بگریته سه زهوی، نه م یاریه به ده م قیژه
و هاوار و باز دانه وه ده کرا، به لام کاره کته ره که یان یه که مین یاریزان نه م
دیمه نه ناوی قادره زله بوو که به رده وام له نه حمه دکولواندا له خزمه تماندا
بوو، پیایکی زور باش بوو، رۆژ دوا ی رۆژ تا ده هات زیاتر هوگرمان ده بوو،
نه وه ی جیی سه رنج بوو نه وه بوو هه میشه که ده رۆیی گالۆکیکی به ده ستیه وه
بوو، له سه زهوی نه موه موو گه رمایه شه وه که وله بزنیکی^۱ چلکنی به سه ردا
له به رده کرد)".

(۱) رهنکه مه بهستی له که وله بزنی، په ستهک بیت.

ئەوھى جىيى داخە مستەر رېچ كە لە كتيبه كەيدا (۱۲) جار ناوى ئەحمەدكلوانى بردووھ؛ بەلام جگە لەو چەند بابەتەى سەرەوھە ھىچى تىرى دەربارەى چۈنيتى گۈندەكە و ژمارەى مال و گوزەرانى خەلكەكەى نەنووسىوھ، چونكە لەوى نەخۆش كەوتووھ، وەك خۆى دەلېت: "(ئەو ماوھىيەى كە لە ئەحمەدكلوان مابوومەوھ لەلایەكەوھ لەبەر تىكچوونى تەندروستىم و لە لایەكى تىرشەوھ لەبەر تەممەلىم ھىچم لە رۆژژمىرەكەمدا نەنووسىبوو، پاش ئەوھى چەند

ئەم بەلگەنامە بە مۆرد ئىمزاى عبدالرحمن پاشاى بابانە كە بە مېژدوى ۲۰ى ذى الحجەى سالى (۱۲۲۶ى ك) (= ۱۸۱۱ى ز) ذى ئەحمەد كۆلوان و مەندېك زوى و زارى لە پىنجوین داووتە مەلا مستەفای (كوردى مەلا شەمس الدین)ى قازى، قزەلجە .

رۆژىك لە ئەحمەدكلوان مابوومەوھ لە يەكى ئابى (۱۸۲۰)دا بىرىارمدا بە جىيى بەلىم).

جگە لەوھى سەرەوھە بەلگەنامە يەكى كۆنتر لە بەردەستدایە كە ئاماژە بەوھ دەكات لە سالى (۱۸۱۱)ى زابىندا عبدالرحمان پاشاى بابان دىيى ئەحمەدكلوان و ھەندىك زەوى و زارى لە پىنجوین داووتە مەلا مستەفای كوردى شەمسەدىنى قازى قزەلجە ، ھەر وھەكو مامۇستا عبدالرقيب يوسف لە كتيبى (بانگەوازىك بۇ پروناكبىرانى كورد)دا باسى كردووھ و دەقى قەوالەكەى دابەزاندووھ كە ئەمەيە:

قەوالەكەى عبدالرحمان پاشاى بابان كە سالى (۱۸۱۱) باسى ئەحمەدكلوانى كردووھ

ئەم گونە دڭيره چيا و گرد و دارستان و دەشت و ئاوى زورى ههيه و بۇ كشتوكال و ئاژەلداری زور له باره و سنوورى له گەل گونەكانى (پاوان، كانى ماسى، كانى سيف، كانى شابان، گەوران، هەرزەله و كانى مانگ) دا ههيه.

وشه‌ى (ئەحمەدكلوان) ناوىكى ليكدراوه و له دوو برڭه پيڭ هاتوو، كه بریتين له: (ئەحمەد + كلوان) كه پيڤهچيت ئەحمەد ناوى ئەو كه سه بووبيت كه له قوناغيكدا گونەكه‌ى ئاوه‌دان كردووتهوه، (كلوان)يش:

• يان نازناوى ئەو (ئەحمەد)ه بووه.

• يان ئاماژهيه بۇ زنجيره گردۆلكهكانى (كهوهلهكان) كه له پيشدا (ئەحمەد كهوهلان) بووبيت و دواتر بۇ ئاسان وتنى ناوهكه كرابيت به ئەحمەدكلوان.

• ههروهها دهكریت پاشگري(كلوان) ئاماژهبیت بۇ (كلوى بهفر)، بههوى ئەوهى نسی بووه و بهفرى زورى لی باریوه.

• دهيشكریت (كلوان) ئاماژه بووبیت بۇ ئەوهى كه له سه‌ردهمی كۆندا (جاف) هاتوون و به هه‌واری له‌وی ماونه‌تهوه و خوريبان (كلو) كردوو.

• بهلام (مستەر ريج) له گه‌شته‌كه‌يدا كه به ئەحمەدكلواندا تينه‌ريوه ناوى ديه‌كه‌ى به (ئەحمەدكلوان) تۆمار كردوو، كه پيڤهچيت ئەو كاته پنى و ترابيت (ئەحمەدكلوان) و وشه‌ى (كۆلوانه)ش وهك چارۆكه وايه كه پيڤهچيت ئەو ئەحمەد ناوه دابيتى به‌سه‌ر شان و پشتيدا و ناوى گونەكه له‌وه‌وه هاتيبت.

ئەو رېڭايانە ئەحمەدكلوان بە دەورووبەرەو دەبەستېتەو:

۱. رېڭاي كلكە دۆمە بۇ ناو گوند كە رېي سەرەكى ئوتۇمبيل بوو.
۲. رېي پيادەي كاني كيسەل بەرەو راوگان.
۳. رېي پيادەي كەوئەلەكان بۇ گۆمە ماراوي و بەرەو پېنجوين.
۴. رېي پيادەي كاني كەوئە بۇ ملەكەو.
۵. رېي پيادەي كاني چاورەش بۇ مەيانمامك و ھەرزەلە و كاني مانگا.
۶. رېي پيادەي چناران بۇ كاني شابان.
۷. رېي پيادەي كۆچەري بۇ گۆرە جولەكەكە بەرەو گەوران.
۸. رېي پيادەي ملەي شەمەزینە بۇ پشتي ھەرزەلە و گەوران.

جادەي سەرەكى بۇ ناو ئەحمەدكلوان

شايانى باسە لەسالى (۱۹۷۷) دا بېريار لە ميريبەو دەردەچيت بۇ
دروستکردنى جادەيەكى سەرەكىي سى مەترى كە لە پېنجوينەو دەستېبكات

و به ره و شارباژیر بروت، وه ئه وه بوو هر له و ساله دا له لایه ن تیمیکی فراوانی ریگاو بانی سلیمانیه وه ده سته کریته به کارکردن تیایدا و، هه تا گوندی کانی سیف چه وریژ ده کریته، به لام جهنگی عیراق ئیران بووده دات و کارکردن له پروژه که دا ده وه سته تیت. جیی باسه ئه و تیمه ژماره یه ک ناقله و سه رباز هه موو رۆژیک پاریزگاری لیکردوون له ترسی پینشمه رگه.

هه روه ها له سالی (۲۰۱۶) دا له لایه ن حکومه تی هه ریمه وه جاده ی پینجوین کانی شابان قیرتاو کرا.

کانی و سه رچاوه کانی ئاو

پروژه ی ئاوی گوندی نه حمه دکلوان ۱۹۷۳ دروستکراوه

گوندی نه حمه دکلوان که رووبه ریکی فراوانی هه یه و چیاو گوند و دۆلی زۆری به ده وردا هه یه، ژماره یه کی زۆر کانیاو چوارده وری گونده که ی گرتوو، رهنگه له کوردستاندا نمونه ی که مپیته.

له سالی (۱۹۷۳) دا له لایه ن حکومه ته وه پروژه ی ئاوی گوندی نه حمه دکلوان له ناوه پراستی گونده که دا دامه زرینراوه. که له بهرد و چیمه نتۆ حه وزیکی له شیوه ی (تهنکی) بۆ دروستکراوه و

به بۆريه كى سى ئىنج ئاوه كهى له چاوگه گه وره وه بۆ راکيشراوه. له م ديو و ئه و ديوه وه دوو ريز به لوعه ي ليه ستراره، ئافره تانى گوند ئاوه كه يان به تهنه كه بردۆته وه. هه ر له و ته نكيه وه بۆريه كى (سى روع) بۆ حه وزي مزگه وته كه راکيشراوه و، بۆريه كيش بۆ مه كته به كه و بۆريه كيش بۆ مالى كاك ره سول راکيشراوه، هه روه ها مالى حاجى مسته فايش سؤنده يه ك ئاويان بۆ مالى خويان راکيشاوه. ئه م پرۆژه يه وه ستا حه سه ن عه لى بۆسكانى درووستى كرد.

هه روه ها دوو (كانى) ي تر له گونده كه دا هه بوو، ژنان له وئيش ئاويان بردوو. كانيه كيان له رۆژه لاتی گونده كه دا بووه له نزيك مالى مام حه سه ندا، له سه ر ئاوى چاوگه گه وره بووه، ئه وى تريان لای مالى حاجى ئه حمه د ئيبراهيم بووه، كه له سه ر ئاوى گويزه زه رد بووه، هه ر كانيه ك پلوسك و به رده نوئى بۆ كراوه، به چوارده وريدا تودرک (توترک) نيژراوه و بۆى كراوه به په رژين. شايانى باسه ژنان هه ر له كانيدا جليان شۆريوه و (ئه سپۆن) يان له جياتى سابون به كار هيناوه. وه مالى حاجى مه جيد ئاويان له كانيه ستيه كه -وه به سؤنده راکيشابوو بۆ لای مالى خويان.

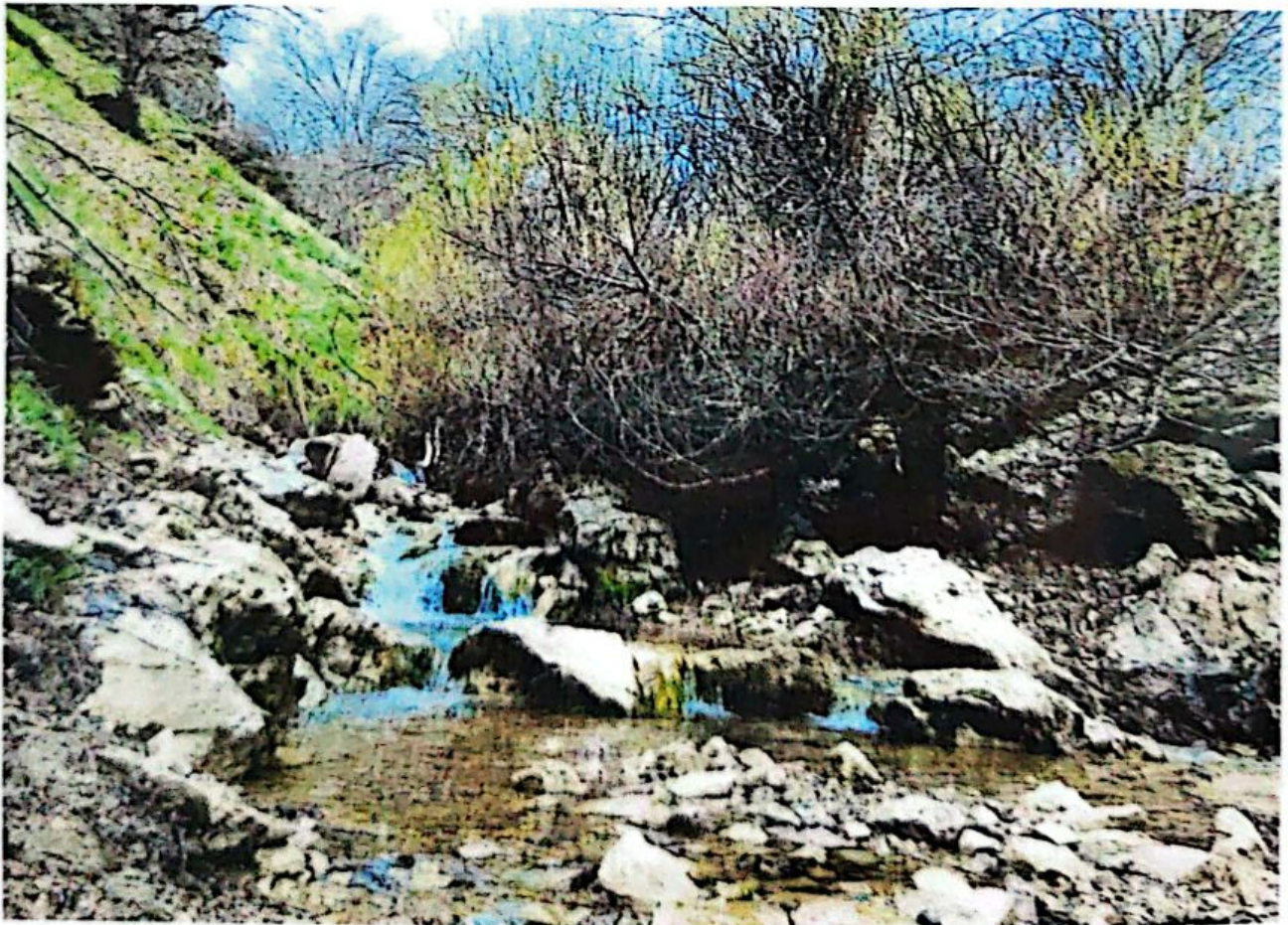

ديمه نيك له كانى چاوگه گه وره

ناوی کانیاه کانی گوندي نه حمه دکلووان

۱. کانی دروزنه که.
۲. کانی چله تووه که.
۳. کانی میرگه دریژ.
۴. کانی کوچهری.
۵. کانی گلینه.
۶. کانی گوماوه که.
۷. کانی پساک، تایبته بووه به مالی حاجی مهجید.
۸. کانی حهوزی نامه، دراوسی کانی پساکه.
۹. کانی قوتهی که چهل.
۱۰. کانی مام توفیق.
۱۱. کانی گویره زهره.
۱۲. کانی شیلانه که.
۱۳. کانی دوزه خه که.
۱۴. کانی گویره یاخیه که.
۱۵. کانی نه ستیره که، لای مالی حاجی مهجیده.
۱۶. کانی جلقنه که.
۱۷. کانی مه یانمامکی یه ک.
۱۸. کانی مه یانمامکی دوو.
۱۹. کانی چاورهش، که دوو کانیه، سه ر و خوار، که تایبته بووه به مالی حاجی عهلی مهرجان.
۲۰. کانی چاوگه گوره.
۲۱. کانی که وه.
۲۲. کانی چناران.
۲۳. کانی گویره گوره که سی سه رچاوهی هه یه.
۲۴. کانی پونگه.

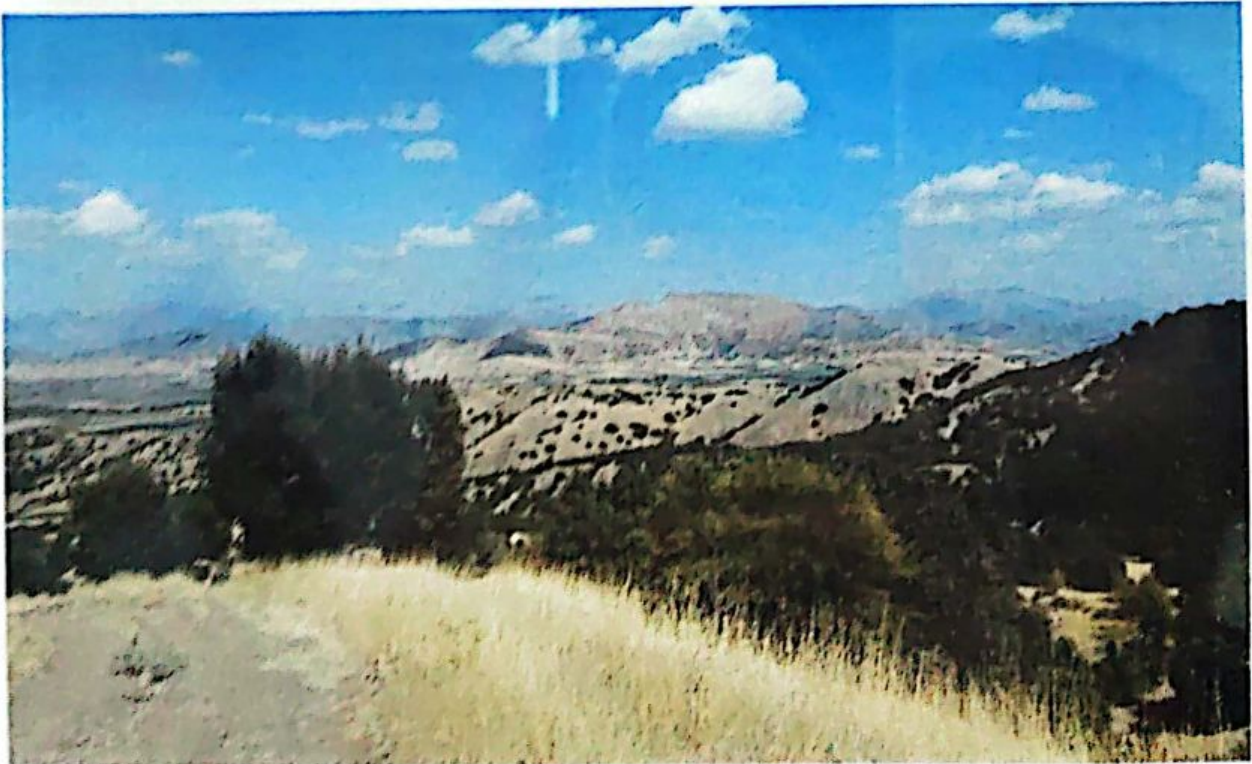
۲۵. کانی به‌هاراوه‌که.
۲۶. کانی چله بیه‌که، که سنووری نه‌حمه‌دکلوان و کانی شابان و گه‌وران له‌یه‌ک جیا ده‌کاته‌وه.
۲۷. کانی به‌له‌ک که سنووری نه‌حمه‌دکلوان و کانی مانگایه.
۲۸. کانی مچه کوژراو.
۲۹. کانی چالاییه‌که‌ی لای شه‌خسی کانی که‌وه.
۳۰. کانی گومه شین.
۳۱. کانی چه‌می ترشه‌کان.
۳۲. کانی‌که‌ی کاک مسته‌فا له کانی کیسه‌ل.
۳۳. کانی به‌له‌کاوی که هه‌رزله و کانی مانگا و نه‌حمه‌دکلوان له‌یه‌ک جیا ده‌کاته‌وه.
۳۴. کانی مام مسته‌فا له کلکه دو‌مه.

دیمه‌نیکی کانی که‌وه‌ی نه‌حمه‌دکلوان

چيا و گرد و دۆلەكانى دەورى ئەحمەدكلوان

چياو گردهكانى دەورى ئەحمەدكلوان بریتین لە: (كەوەلەكان، كلکە دۆمە، نسی گەرە، ھۆمەران، قوتەى كەچەل، بەرۆژى حاجى، گردى شىخ موسا، كوچەرى، كانى گلینە، میرگە دريژ، سەنگەرەكەى حسە تاقە، شەمەزین و مەلەھو).
دۆلەكانیش بریتین لە: (چەمى كوچەرى، شىوى قەراغ دى بۆ ھەوارە دیمەكە، شىوى ئاوايى بۆ دۆزەخەكە، شىوى ئاوايى بۆ گۆیژە گەرە و مچە كوژراو، شىوى كانى كەوە بۆ كانى چاوپرەش، چەمى ترشەكان و چەمى مەیانمامك).

دیمەنى كەوەلەكان

گورستانه کانی نه حمه دکلووان

نه حمه دکلووان چهند گورستانیکی هه يه ميژووه که يان زور کونه؛ که نه مانه ن:

۱. گورسانی پير محهممه د (کانی که وه)

۲. گورسانی شيخ موسا

۳. مه غبه ران (لای کاریزه که)

۴. گورستانی هه واره ديم که تاييه ت بوو به مالی حاجی مه جید و چهند

گورپکی تيدايه.

خه لکی گونده که مردووه کانيان له گورسانه که ی کانی که وه ناشتووه.

نه و که سانه ی که له پیش (۱۹۷۸) دا کوچی دواييان کردووه له گورسانه که ی

کانی که وه نيژراون بریتی بوون له:

(مام ئيبراهيم باوکی حاجی نه حمه د (۱۹۴۶)، جه لالی کويخا نه حمه د (۱۹۶۲)،

پوره مه نیجی ژنی مام عه بدوللا (1963) جه مالی کويخا نه حمه د (۱۹۶۷)،

ليمو؛ خيزانی حسه ينی حاجی مه جید (۱۹۶۷)، فاطمه ی حه مه ی مام عه بدوللا

(1967)، عومه ری ره سولی کويخا نه حمه د (۱۹۷۱)، ره سولی مام عه بدوللا

(1971)، محهممه دی کويخا نه حمه د (۱۹۷۲)، مام عه بدوللا شه رگه یی (۱۹۷۵).

هه روه ها نه م مردووانه ی تریش هه ر له وي نيژراون به لام سالی مردنه که

يان نه زانراوه: (حه لاوی حاجی عه لی مه رجان ، ئامینی مام توفیق ، فاطمه ی

مام توفیق (خيزانی جه لالی کويخا احمد)، مام که ریم باوکی کويخا نه حمه د،

مامه ره شه باوکی مه لا محهممه د، مه هدی کوری حاجی مه حمود).

ته عزیه ی نه و سه رده مه زور قه ره بالغ نه بوو، سی رور ته عزیه داده نرا، نان

دراوه به میوان، هه روه ها چايپه ز له نزیکي مزگه وته که دا چای ده مکردووه و

چایی دراوه به میوانه کان، هه ندیک که س که هاتوون بو تازیه که که له شه کریان

له گه ل خویان هیناوه.

به لام له ته‌عزیه‌ی مام‌عه‌بدوللای شه‌رکه‌ییدا مه‌لا قادر ده‌لیت به کاکه
 حه‌مه: (چایی لیمه‌نین و مه‌یده‌ن به میوان)، نه‌ویش ده‌لیت: (بو؟) له وه‌لامدا
 ده‌لیت: (با نه‌گه‌ر مالینکی فه‌قیریش مردوویان لی مرد چایی نه‌ده‌ن به میوان)،
 ئیتر له و کاته‌وه چایی نه‌دراوه به به‌شدارانی پرسه.
 له دوا‌ی (۱۹۹۸) ه‌وه گورستانینکی نوی بو‌گونده‌که کرایه‌وه له کردی کلکه
 دومه، هه‌تا ئیستا ژماره‌یه‌کی که‌م مردووی تیدا نیژراوه، یه‌که‌م مردوویش
 (پوره‌مینا)‌ی خیزانی حاجی محمود بووه که تیندا نیژراوه.

گورستانی پیر محهمه‌د له (کانی که‌وه)

ئەحمەدكلوان و بەفرى زستان

لەبەر ئەوەى ئەحمەدكلوان كە وتوووتە دامىنى چىايەكى بەرزەو، شوينى گونەكەيش بەرزە، بۆيە لە زستاندا بەفرىكى زورى لىدەبارى، پىشتەر زۆپاى دار لە ئارادا نەبوو و كورەخانە هەبوو، دواتر زۆپاى دار داھىنراو، لە وەرزى پايىزدا بە ھىستەر و گوئدرىژ بارەداريان ھىناو و ئامادەيان كردوو بۆ وەرزى سەرما. ھەندىك مال لە زستاندا دارى لىپراو و چوون درەختى گەورەيان بربو و بەسەر بەفرەكەدا خىشيان كردوو و پىيان وتوو: (پىل)، خو ئەگەر بەفرەبەسەر نەبووايە ئەوا لەسەر شان ھەليان دەگرت و دەيانھىنايەو.

ئەو پۆژانەى كە بەفر زۆر دەبارى كىشەى ھاتوچۆى دروست دەكرد، بۆيە چەند كەسكى ئازا، پوزەوانەيان لە پى دەكرد و دەكەوتنە ھاتوچۆ بە ناو بەفرەكەدا و پىيەكى بارىكيان تىدا دەكردو و كە پى دەوترا رچە، وە ھەر بەو جۆرە رچەيان دەشكاند بۆ سەر گەلا و بۆ ئاودانى ئازەلەكانيان.

بەفرى سەربانەكانىشيان بە ئامرازىك پاكەكردو و كە پى و تراو (وەرورە)، كە لە دار و تەختەيان دار و تەنەكە دروستكراو. سالى وا ھەبوو، چل شەو پايىزى ماو بەفر زەوى داپۆشيو، تا بەھار رەشى نەداو و بەفر تەواو نەبوو، سالى وا ھەبوو دوو بۆ سى مەتر باريو، شايانى باسە لە سالەكانى (۱۹۶۲، ۱۹۶۳، ۱۹۷۲)دا بەفرى زۆر باريو.

بە بىلى دار و وەرورە بەفرەكەيان مالىو، ھەوشە پر بوو لە بەفر، لە كۆلندا رى براو، كىشەى ھاتوچۆ دروست بوو، بەتايبەت بۆ ئاودانى ئازەل. شەوى وا ھەبوو چەند جارىك چوونە سەربان و بەفرىان مالىو.

به سه رها ت /

یه که م: شه ویک حاجی توفیق و کاک ره سولی برای له کاتژمیر (۲) ی
شه ودا به فر ده مالن. زور ماندوو ده بن، حاجی توفیق چاکی پالتاوه که ی ده بیت
به سه هؤل، که ده یانه ویت بیتنه خواره وه، ده گیریتنه قه راغی سه ربانه که و
خه ریک ده بیت بکه ویتنه خواره وه.

دووهم: حه مه مه نسولی ده ره ورگانی که ماوه یه ک له نه حمه دکلوان ژیاوه،
رژیک له سه ر خانوو ه که ی مام قادر به فر ده مالیت، له ناکاودا خور
ده رده که ویت، نه ویش رووده کاته خوره که و فیکه یه کی بو ده کات و ده لیت:
(به فریکی زورمان هه یه، بزانی که ی ده یتوینیتنه وه).

که به فر ده باری؛ یاری شه ره توپه ل و خلیسکینه ده کرا، هه ندیکیش ده چوون
بو راو، ده لین حاجی مه حمود که به یانیا ن چووه بو ده سستنو یژگرتن، نه گه ر
گوی له دهنگی چه می سینواران بووایه، ده یوت عالم خویه به فر نه باریت.

وینه یه کی گونده که له کاتی به فر و ته مومژی زستاندا

هاوین و نه بوونی هوکاري فينککردنه وه

هاوینی ئەم گونده فينک و سازگار بووه، کاره با له ئارادا نه بووه و هيچ ئاميریکی فينککردنه وه و ساردکردن نه بووه. له هاویندا که پر له سههه بانيزه دروستکراوه و خيزانه که تياي دانیشتون و تيايشيا خهوتوون. ناو له کانی هینراوه که زور سارد بووه، له ماله وه له گوزه دا هه لگيراوه، ئیتر هه ر به ساردی ماوه ته وه. دۆ کراوه ته ناو کاتيله و براوه بۆ جوگه ی کانی و له شوینیکدا دانراوه و و ئیواره براوه ته بۆ ماله وه. له مالیشه وه دۆ کراوه ته کیسه ی خام و پیی و تراوه توره که دۆ. وه به داریکه وه هه لیانواسیوه ، یان کراوه ته مه نجه ل و کاتيله و له ژیر قولینه دا پاریزراوه.

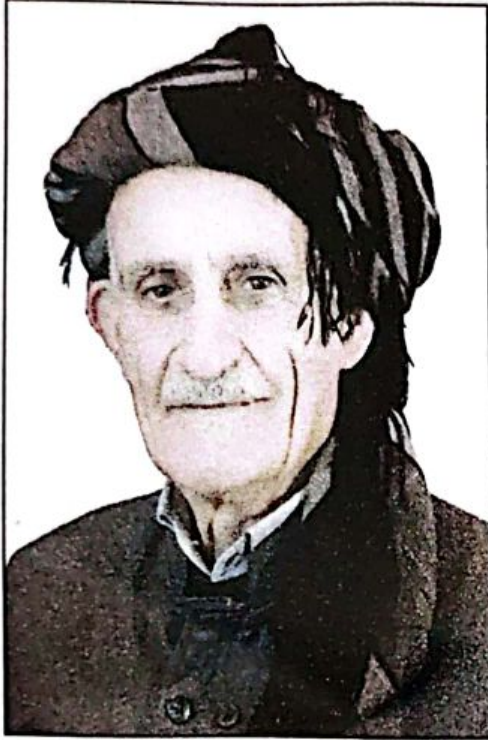
قوتابخانه‌ی گوندی نه‌حمه‌دکلوان

له سالی (۱۹۷۲) دا له‌لایه‌ن میریه‌وه بریاری دروستکردنی قوتابخانه‌ی گوندی نه‌حمه‌دکلوان ده‌دریت. نه‌دازیاریک به ناوی (جه‌لال) دیت و شوینی قوتابخانه‌که دیاری ده‌کات و ره‌نگی ده‌ریژیت، پاشتر له‌لایه‌ن دوو به‌لینده‌ره‌وه به ناوه‌کانی (شیخ‌که‌ریم و شیخ‌نه‌وره‌حمانی مه‌سوویه‌وه) ده‌ست ده‌کریت به دروستکردنی قوتابخانه‌که. شیخ‌که‌ریم تراکتوریکی (دیفن براون) ی سپی پی بووه و سایه‌قه‌که‌ی ناوی (سه‌عید گیله‌ره‌یی) بووه، که به‌رد و لم و چه‌وی بو قوتابخانه‌که پی هیناوه. خه‌لکی گونده‌که کریکاری تی ده‌کن و، دوو وه‌ستا دیواره‌که‌ی ده‌کن که یه‌کیکیان خه‌لکی پینجوین ده‌بیت به ناوی (عه‌بدوللای مینه سوور) و نه‌ویتریان وه‌ستا سه‌عیدی کیلوویی بووه.

قوتابخانه‌ی گوندی نه‌حمه‌دکلوان که دوا‌ی ۱۹۹۱ دروست‌کراوه‌ته‌وه

قوتابخانه‌کە‌ی ئە‌حمە‌د‌کلوان لە (١٣) ژوور پینک‌هاتووە و سێ تە‌والیتی بۆ دروست‌کراوە، سە‌قفە‌کە‌ی بە‌ داری چنار دارە‌را کراوە و گلە‌بان کراوە و دارچنارە‌کانیان لە‌ رە‌سولی کوێ‌خا ئە‌حمە‌د بۆ‌ ک‌ریوە.

حاجی توفیقی کوێ‌خا ئە‌حمە‌د
(بە‌تە‌مە‌ن‌ترین کە‌سی گون‌دە‌کە‌ لە‌ ئی‌ستادا)

لە‌ سالی خویندنی (١٩٧٣-١٩٧٤) دا وانه‌ی تیدا خویندراوە. یە‌کە‌مین مامۆ‌ستا کە‌ هاتووە بۆ‌ گون‌دە‌کە‌ ناوی (مامۆ‌ستا سە‌بریە سلیمان) بووە، کە‌ ئافرە‌تیکی بالابە‌رز بووە و خوشکیکی خویی لە‌گە‌لدا بووە بە‌ ناوی (بە‌دریە)، کە‌ بۆ‌ هاوکاری و هاودە‌می لە‌گە‌لیدا هاتووە و خە‌لکی سلیمانی بوون، کاتیک دین بۆ‌ گون‌دە‌کە‌ موش‌ریفی‌کیان لە‌گە‌لدا دیت و قوتابخانه‌کە‌یان تە‌سلیم دە‌کات. ئە‌م مامۆ‌ستایە‌ جگە‌ لە‌ و انانه‌ی کە‌ بە‌ پ‌وژدا بە‌ پۆ‌لی یە‌کە‌می سە‌رە‌تایی دە‌لێ‌تە‌وه، بە‌

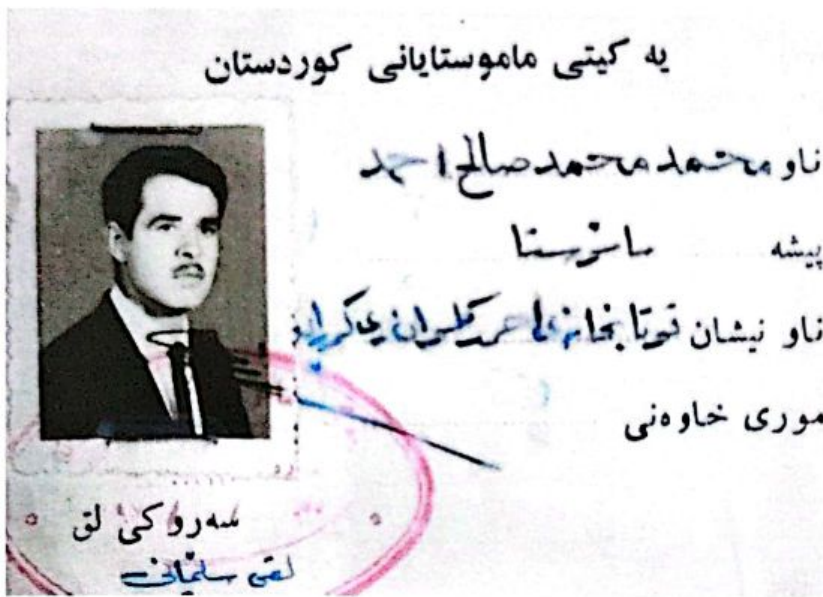
شە‌وانی‌شدا وانه‌ی نە‌ه‌یشتنی نە‌خویندە‌واری بە‌ گە‌ورە‌کانی گون‌دە‌کە‌ دە‌لێ‌تە‌وه، بە‌لام مە‌رجی ئە‌وه‌یان لە‌گە‌لدا دادە‌نیت کە‌ هەر قوتابییه‌کی پیاو ئافرە‌تیکی مە‌حرە‌می خۆی لە‌گە‌لیدا بیت.

بە‌م جۆ‌ره ژمارە‌یه‌ک لە‌ کە‌سی گە‌ورە‌ی گون‌دی ئە‌حمە‌د‌کلوان لە‌گە‌ل ئافرە‌تیکی خیزانه‌کە‌یاندا بە‌ شە‌ودا وانه‌ دە‌خوینن کە‌ بریتی دە‌بن لە: (حامیدی حاجی مستە‌فا لە‌گە‌ل نە‌عیمه‌ی خوشکیدا، کە‌ مالی ئە‌حمە‌د سو‌فی لە‌گە‌ل مە‌عبوبە‌ی خوشکیدا، هادی و تاهیر (کورانی حاجی مە‌حموود) لە‌گە‌ل نە‌هییه‌ی خوشکیاندا، مە‌مه‌د و حسە‌ین (کورانی حاجی ئە‌حمە‌د) لە‌گە‌ل فە‌یمە‌ی خوشکیاندا، رە‌حیمی مامە‌ عە‌بدول لە‌گە‌ل ریحانی دایکیدا، هە‌روه‌ها باقی مام

قادر که ماموستا ریگای پی داوه به شرداری خویندن بکات هرچه نده هیچ نافرته تیکی مه حره می خوی له گه لیدا نه بووه).

هر له م ساله دا حاجی توفیق کاری (خزمه تگوزاری) ی قوتا بخانه که به نه ستو ده گریت، که له و کاته دا پی و تراوه (سه قا)، و میری؛ (پینج دیناری) مانگانه ی داوه تی. تا له سالی (۱۹۷۵) دا و له دوا ی روخانی شورش، حاجی توفیق له لایه ن میریه وه به فه رمی ده کریت به خزمه تگوزاری قوتا بخانه که.

له سالی (۱۹۷۴) دا
ماموستا سه بریه
ده گه ریته وه سلیمانی و
ماموستایه کی تر به
ناوی (مه مه د
مه مه د صالح) که
ناسرابوو به (ماموستا
کامیل) ده نیردریت بو
گونده که. که ئه ویش
جه زای برای له گه لدا

ناسنامه ی ماموستا کامیل له ریخراوی یه کیتی ماموستایاندا

ده بیت و له و ساله و له سالی (۱۹۷۵) دا دوو جار دایک و باوکی به دینی دین بو لایان. ئه میش به شه واندا وانه ی نه هیشتنی نه خوینده واری و تووه ته وه.

فەرمان ئێمە
ل / دانای مامۆستا

پریارماندا ئێمە مامۆستایانە ی که له خوارووه ناویان نوسراوه بگۆنێرێتهوه بۆ ئه و قوتابخانه نای که بهرانبه
ناوه کانیان دانراون .
قوتابخانه کی / که و قوتابخانه یه ی که بۆی گۆنێراوتهوه

هالومه احمد کولون (دەرچوی دارالطهین) تازه دئی (سفین) تا مچو غه	شەزەر سابورا تەلان کانی میرانی جمهوری سابورا	۱- بهاء الدین محمد مراد ۲- محمد محمد صالح ۳- محمد احمد محمد امین ۴- جبار حه نادر عزیز ۵- سعید رشید محمد نسین ۶- حیدر فاضل ۷- ابوبکر کریم شریف ۸- شوکت احمد محمد ۹- فاضل محمد توفیق
پنجوینی کهمان شەویلا کانی میرانی جمهوری (خریج دارالطهین) تسهله دهری	پەروردە	

سامی حسین ناظم

بەڕیووە بەریتانی پەروردە و زانیاری سلیمانسی

بۆ

خۆی سەرەتایی
ژانیاری سەرەتایی
پەڕووە بەریتانی قوتابخانه کی

کتابه له هاتنیان ناگاداران بکهن

فەرمانی دامه زانندی مامۆستا کامیل

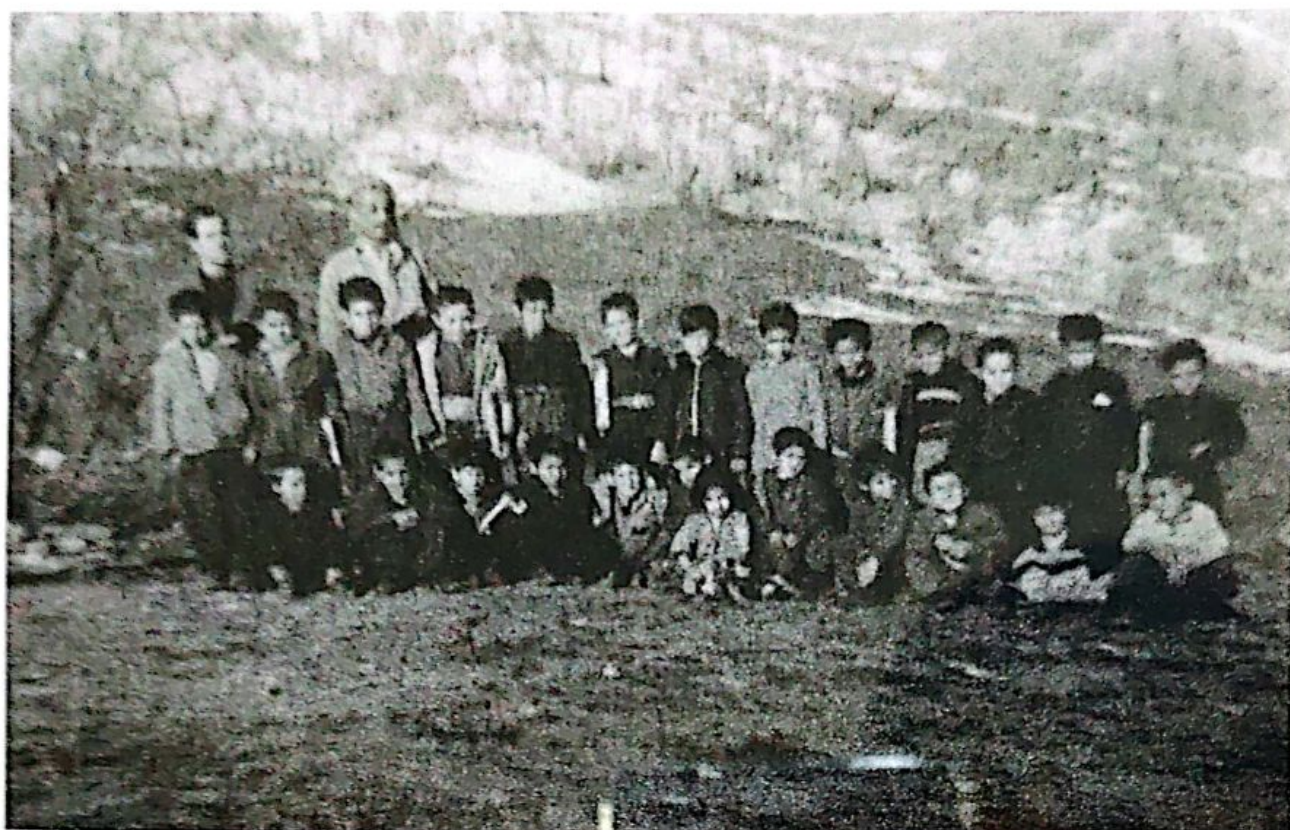
ئەو قوتابییانە ی که له سه رده می مامۆستا کامیل له پوژدا خویندوو یانە
بریتی بوون له: (عیزه ت توفیق، فه ریدون توفیق، باقی مه لا قادر، په حمان قادر،
سو یبه ره سول، له تیف په حمان، سو یبه مه لا محهمه د، حه فسه په حمان، خالد
مسته فا، غه ریب مسته فا، کامیل ئەحمه د، غازی ئەحمه د، په حیم سه لیم،
عه بدوللای مه لا محهمه د، ئەحمه د حه سه ن سو فی مه جید ، ناجی ئەحمه د).

ههروهه ژمارهیهک قوتابی له کانیشابانهوه لهو ساله‌دا به پوژدا دین بو
 نه‌حمه‌دکلوان بو وانه‌خویندن که بریتی بوون له: (عه‌لی عه‌زیز، ئیبراهیم
 سه‌لیم، ره‌ئوف که‌ریم، عه‌بدو‌للا حه‌مه‌ئه‌مین، عه‌بدو‌لخالق سالح، ئیبراهیم
 مه‌حمود، حامید مه‌لا محه‌مه‌د، باقی حاجی عه‌بدو‌للا، ره‌سول حاجی سالح،
 نه‌کره‌م ره‌حیم).

وه‌ئه‌م قوتابیانه‌ش ته‌مه‌ن گه‌وره‌بوون و به‌شه‌ودا له‌کانیشابانه‌وه
 هاتوون بو نه‌حمه‌دکلوان بو خویندن: (خالید حه‌مه‌که‌ریم، جه‌مال عه‌زیز،
 حه‌مه‌ئه‌مین که‌ریم، محه‌مه‌د حاجی نه‌حمه‌د فه‌لا، جه‌لیل حاجی سالح).
 شایانی باسه‌به‌رێز عه‌بدو‌للای حاجی عه‌لی مه‌رجان ته‌نیا له‌سه‌رده‌می
 ماموستا سه‌بریه‌دا له‌قوتابخانه‌که‌دا خویندویه‌تی و له‌دوای هاتنی ماموستا
 کامیل ناوبراو له‌خویندن دا‌برا.

دیمه‌تیکی قوتابیانی نه‌حمه‌دکلوان که ماموستا کامیل له‌ته‌نیشتیانه‌وه وه‌ستاون (۱۹۷۴)

دیمه‌تیکی تری قوتابیانی ئەحمەدکلوان و مامۆستا کامیل و حاجی تۆفیق لە پشتیانەووە وەستاون - سالی
(۱۹۷۴)

لە سەر دەمی مامۆستا کامیلدا ژمارەیه‌ک قوتابی که هەندیکیان قوتابی زانکۆ بوون بە ئاوارەیی دینە ئەحمەدکلوان و لە قوتابخانەکه‌دا ماوێه‌ک جیگیر دەبن، ناوی هەندیکیان ئەمانەن: (مەهدی، رەحمان، عەتا، عوسمان، فەریدوون که خەلکی پارەزان بوو). لەلایەن شۆرش‌ه‌ووە خواردنیان بۆ دابینکراو و پۆن و برنج و فاسۆلیای وشکیان بۆ هاتوو. ئەم قوتابیانه دوو یان سێ جار شانۆگەری ئامادەدەکەن و خەلکی گوندەکه کۆدەکەنەو و بە شەودا لەبەر پووناکی چراتۆردا لە قوتابخانەکه نمایشی دەکەن.

ئاوارە بوونی ئەو قوتابیانه بەهۆی سەرنه‌گرتنی دانوستانی نیوان میری و شۆرش‌ه‌ووە بوو که مەلا مستەفا رابەراییه‌تی دەکرد، بەو هۆیه‌ووە شەر سەری هەل‌دایه‌و و خەلکی شارەکانی ژێر دەستی میری ئاوارەیی پینجۆین بوون.

ماموستا كاميل له گهل قوتابيهه كي ناواره ي زانكوي سليمانى - سالى (۱۹۷۴)

ماموستا كاميل ماموستايه كي كراوه و رووخوش و زور كومه لايه تي بووه، په يوه نديي گهرمي له گهل زوربه ي بنه ماله كاني ناواييدا بووه و خولياي راوكردن و نوكته و نيشانه شكيني و خليسكينه ي سه ربه فر بووه. به و ته نها ساله وهك كوري ماله كاني گوندي لي هاتووه.

به سه رها ت /

يه كه م: جاريكيان ماموستا كاميل ده چيت بو مالي حاجي مه حمود بو كاني كه وه، ده بينيت نه وان خه ريكي هه لگيرانه وه ي باني كه ورپكن، نه ويش داواي

شهر وال و کراس دهکات و خوی دهگورچی و دستدهکات به کارکردن، زور به نازیانه کاردهکات له گه لیان.

دووه م: جاریکیان ماموستا کامیل دهچیت بؤ مالی حاجی مهحمود، حاجیژن دیار نابیت، دهلیت له کوییه؟ دهلین نان دهکات، نهویش دهچیت له دیبهره که یان پیاز دینیت و جامی دو و دوو کولیره یان لی وهرده گریت و دهچیته سهر کانیه که دهیخوات و نهوجا دهچیته وه بؤ قوتابخانه که.

ماموستا کامیل دهلیت:

“له (۱۹۷۴/۳/۱۱) که شورش دهستی پیکرده وه منیش وهکو هه موو یه کی له روله کانی که له سته ملینکرا وه که مان په یوه ندیم کرد به شورش وه.”

له باره ی سهره تای دامه زرانده وه ماموستا کامیل دهلیت:

”به پپی فرمانی به ریوده به رایه تی په روه رده ی سلیمانی ده بوو هه موو ماموستایانی سهر به په روه رده ی سلیمانی که بؤ پینجوین دامه زراون له قه زای پینجوین کوبینه وه بؤ نه وه ی دابه ش بکرین به سهر دینهاته کانی سهر به پاریزگای سلیمانیدا. دوا ی نه وه ی گه ی شتمه پینجوین ماوه یه ک له وئی مایینه وه، دواتر دابه شیان کردین به سهر دینهاته کاندا، من به ر دئی نه حمه دکلوان که وتم، دوا ی نه وه ی فرمانی کارگیریم بؤ دهرچوو، که وتمه ری به ره وه نه حمه دکلوان که نزیکه ی کاترمیریک به پی له پینجوینه وه دوور بوو.

که گه ی شتمه ناو دئی چند پیاویکی ناوایی لای مزگه وته که دانیشتبوون، منیش سلوم لی کردن، خوم پی ناساندن و نه وانیش به خیره اتنیان کردم و خوشحالی خویانیان دهربری که ماموستایه کی شورش هاتوو بؤ گونده که یان، که میک له لایان دانیشتم و دواتر په یوه ندیم کرد به لیپرسراوی گونده که وه که کاک که مال بوو، نهویش یه که م شه و له مالی مه لا قادر کردمی به میوان، که مه لا قادر مه لایه کی زیره ک بوو له گونده که. به یانی کاک توفیق که کارگوزاری قوتابخانه که بوو هات بؤ لام و بردمی بؤ بینای قوتابخانه که و له وئی جیگیربووم، خه لکی

گونده که زور هاوکارم بوون، بهرپرز و میواننهواز بوون، کولیزه و شیر و ماست و هیلکه یان بو دههینام، جارجار له مالان میواندارییان ده کردم.
 گونده که (۱۵-۱۶) خویندکاری هه بوو، منیش کومکردنه وه و دهستمکرد به وانه و تنه وه. دواى ماوهیه ک بۆم ده رکه وت که خویندکاره کان هه زیان له فیربوون و خوینده وارییه و زیره کیشن)“.

سهردانکردنه وه ی مامۆستا کامیل بۆ لای خه لکی گونده که که له نیوان حاجی توفیق و کاک تاهیردا

دانیشتوو - ۲۰۱۶

له دواى رۆیشتنی مامۆستا کامیل له سالی (۱۹۷۵) دا، (مامۆستا محهممه د سه عید) ده نیردریت بۆ قوتابخانه که؛ که خه لکی خانه قین بووه (پوره قه یه م) ی دایکی و (خاتوو به تول) ی خیزانیی له گه ل ده بن - خیزانی خه لکی قه زای میقدادیه بووه. - که م قوتابییه ک هه یه که جاریک و زیاتر به دهستی ئه و مامۆستایه دارکاری نه کرابیت.

له سالی (۱۹۷۵) دا له لایه ن میریه وه بریک پاره داینده کریت بۆ نۆژه نکرده وه ی قوتابخانه که و به مجوره له لایه ن دوو مقاوله وه به ناوه کانی (حاجی ئه حمه دی مه جید

و نوری عهزیزه فهنی)یهوه نوژهن دهکریتهوه، گوئسهبانهکهی نوئیدهکریتهوه و گلهبانیکی تر دهکریت و کریکار به (۷۵۰ فلس) کاری تیدا دهکات.

دوای نهوهی گوندی کانیشابان قوتابخانهیان بو دروستدهکریت، (ماموستا جهمال) ناویک دهبیته ماموستایان که لهگهل (ماموستا محهمهد سهعید)دا پهیوهندیان خوشدهبیته و هموو سالیگ سهیرانی هاوبهشی ههردوو قوتابخانهکه دهکریت و تیپاوتیپ دهکهن. جاریک لای کلکهدومه سهیرانی هاوبهش دهکهن. وه له کوتا رۆژی زستانی (۱۹۷۷)دا بریار دهدهن بو سهیرانی هاوبهش بچنه چیای کهچهل لای مالی حاجی مهجید.

بهسهرهات/

یهکهام: حاجی توفیق دهلی به ماموستا (محهمهد سهعید)م وت: من نهمرؤ دهچم بو کانی شابان و سبهی که نهورۆزه لهگهل نهواندا دیم بو شوینی سهیرانهکه. شهو چووم بو کانی شاباز و میوانی مالی مهلا سالج بووم، که بهیانی ههستاین (۳۰ سانتیم) بهفر باریبوو، ناچار هاتمهوه بو نهحمهدکلوان و سهیرانهکهمان بو ماوهیهک دواخست.

دووهم: (ههر له زاری حاجی توفیقهوه): کاتیک چووین بو سهیرانهکه، مالی حاجی مهجید دهبهیهک دۆیان بو ناردین، له شوینی سهیرانهکهدا یهکینکیان توپهکهی دایه بهر شهق و سهربهرهوژوور بردی، (ماموستا محهمهد سهعید) بانگی کرد: "بیئیر، کوره بیئیر"، بهلام نهو ههرنهیهینا، نهویش وتی: "خو نهمه شیته".

له کاتی وئرانکردنی گوندهکهدا له پاییزی سالی (۱۹۷۸)دا که قوتابیهکانی گوند پۆلی چوارهمی سههرهتاییان تهواوکردبوو، بهعس به (تی ئین تی) قوتابخانهکهی تهقاندوهه و پاشان به بیلدۆزهردیوارهکانی رووخاند.

له دوای راپهڕین گوندنشینهکان له ئوردوگاگانهوه گهپانهوه گوندهکانی خویان و، بهم جوهرهش له سالی (1991)دا خهلکی گوندی نهحمهدکلوان

بەشىكى زۆريان دەگەرېنەو گوندهكە، لە سالى يەكەمدا كە بە (سالى بەفرە زۆرەكە) ناسراو؛ خویندى ئەو سالا دەفەوتیت، بەلام بۇ سالى دووهم كە سالى (1992-1993) يە لەلایەن دلسوزانى گوندهكەو بەتایبەتى ماموستا عیزەت توفیق و كاك رەئوف عەلى و ماموستا فەرىدون توفیق و كاك عبدالرحمان كەمال ئەم چوار بەرېزە ئەكەونە باسى خەمخواردنى خویندى رۆلەكانیان، بۆئەوێ خویندەكانیان نەفەوتیت، بۆئەم مەبەستە ماموستا عیزەت و كاك رەئوف سەردانى بەرېو بەرایەتى گشتى پەرورەدەى سلیمانى ئەكەن و پێشنىاز ئەكەن بۇ بەرېو بەرى گشتى كە ئەمان وەكو خەلكى گوندهكە خویندەوارى باشیان هەیه و دەیانەوت قوتابخانەیهكى مىللى دابننن لە گوندهكەدا، لە ژیر چاودىرى و رەزامەندى پەرورەدەدا ئامادەن خویان وانە بە قوتابییەكانیان بلینەو، بەلام ئەوان رازى نابن.

دواى ماوہیەك دیسان سەردانىان دەكەنەو و تكانیان لى دەكەن كە كارىك بكەن خویندى رۆلەكانیان نەفەوتیت، ئەوانیش دەیاننن بۇ لای موشریفەكان، لەوێ ماموستایەكى بەرېز كە موشریف بوو و ناوى (غەفور شكور خواجە) بوو، پێیان ئەلێت: (ئێو وانە بە قوتابییەكانتان بلینەو، هەركات قوتابخانە بە فەرمى هاتە گوندهكە؛ لیژنەیهك دەننن ئیمتیحانى قوتابییەكان بكات و هەر قوتابییەك بەپێى شایستەى خوى لە پۆلىكدا دادەننن.

بۇ ئەمە لەو سالا دەدا هەندىك كتیب پەیدادەكەن و لە خانووەكەى كاك تاهیر لە (كانى كەو) بە چەند ئامرازىكى سادەى وەك تەختە و سیر؛ رەحله و تەختەرەش درووست دەكەن و دەفتەر و قەلەم و تەباشیر دەستەبەر دەكەن و كاك رەئوف عەلى دەست دەكات بە وانەوتنەو.

دوو سال بە تەواوى وانەكان دەلێتەو، لەو ماوہیەدا ماموستا فەرىدون و كاك ئەبوبەكرى كاك كەرىمى رەحمەتى چەند جارىك سەردانى دەكەن و دەستخوشى لیدەكەن، هەرۆهە كاك عبدالرحمان كەمالیش هاوكارىكى دلسوز بوو لە پەرەدان بە بواری زانستى قوتابییەكان.

شايانى باسه چەند جاريك كەسوكارى قوتاببيەكان ھەول دەدەن ھاوكارىيە
ماددى پيشكەش بە كاك رەئوف بىكەن، بەلام ئەو قىبوولى ناكات.
دوای ئاوەدانبوونەوھى گونڧە كە لە سالى (1994) دا خەلكى گونڧە كە
دەست دەكەن بە درووستكردنەوھى قوتابخانە كە بە كۆكردنەوھى بىرى
(1000) دىنار لە ھەريەك لە مالەكانى (كەمال ئەحمەد، سالىح ئەحمەد، عەلى
مەحمود، ھادى مەحمود، كەرىم توفىق، رەھىم توفىق، ھەمەئەمىن كەرىم،
حاجى توفىق)، بەم جۆرە قوتابخانە يەك كە پىنكھاتبوو لە دوو ژوورى (3 X
5) مەتر و ژوورىكى (3 X 3) مەتر و سەراوىك و ھەمامىك درووست
دەكەنەوھ.

بۇ قوناغى خوڧىندنى (1994-1995) قوتابخانە بە فەرمى دەكرىتەوھ و
مامۇستا عەدنان ناوىك دەبىتتە مامۇستا لە گونڧە كە دا و خوڧىشى بە فەرمى
پەروەردە ھەلسەنگاندىن بۇ ئاستى قوتاببيەكان دەكات و بەم جۆرە ئەم (10)
قوتاببيە لە پۆلى سىيەمى سەرەتايى دادەنرىن: (سامان سالىح، چىمەن سالىح،
سەباح كەمال، ھەكىم ھادى، سەردار ھەمە ھەسەن، شلىر ھەمە ھەسەن،
جەمال ھەسەن، دلسۆز كەمال، شوخان عەلى، گولشەن رەھىم).
بەلام (سەلام سالىح) كە پىشتەر تا پۆلى (2) ى خوڧىندووھ، كاتىك دەستدەكات
بە خوڧىندنى لای ئەم بەرىزانە؛ دەخرىتە پۆلى چوارەم لە بەرئەوھى ئاستى ئەو
بەرزتر بووھ.

ھەروھە ئەم قوتاببيانەش لە ئاستى سەرووتردا لە قوتابخانە كە دا دەرسىان
خوڧىندووھ: (ئەنوەر مەمەد، بەختيار مەمەد، مەھدى كەرىم، ھىوا رەھىم).
لەو قوتابخانە سادە يە دا بۇ گەرمكردنەوھى قوتاببيەكان لە وەرزی زستاندا
زۆپاي داريان ھەبووھ، ھەر قوتاببيەك بەيانىان كە ھاتووھ بۇ قوتابخانە چلىك
دارى سووتاندى لە گەل خوڧىدا ھىناوھ بۇ قوتابخانە كە.

بەم جوړه دلسوزانی ئه و گونده نه یان هیشتووه خویندنی ئه و دوو ساله ی قوتابییه کانیان بفهوتی و کاریکیان کردووه کاتیک که قوتابخانه له گونده که یاندا دانراو ته وه قوتابییه کانیان له پولی (3) ی سه ره تایی ده ستبکه ن به خویندن.

مزگه وتی گوندی ئه حمه دکلوان

میژووی مزگه وتی ئه حمه دکلوان زور کونه، له مام که ریمی باوکی کوڅا ئه حمه ده گینه وه^۲ که وتوویه تی: (کاتیک هاتین ئه حمه دکلوانمان ئاوه دانکرده وه، مزگه وته که روخابوو، ته نیا شوینه واره که ی مابوو، هر زوو دروستمان کرده وه، وه ستاکه ی؛ حاجی مه ولودی ئارمرده یی بوو که مامه ی حاجی سالی کانی شابانی بوو).

مه لا قادری گوره که له بنچینه دا خه لکی گوندی (ئارمرده) بووه و خالوی کوڅا ئه حمه ده بووه و زانایه کی زور شاره زا بووه، یه که م مه لا بووه (له سییه کانی سه ده ی بیستدا) که له مزگه وته که دا مه لایه تیی کردووه و چنده فقه تیه ک له لای وانه یان خویندووه، وه ک فقه ی جافر و فقه ی محممه د و فقه ی قادر.

له سالی (۱۹۶۶) دا و پیش روودانی بومه له رزه که ی پینجوین؛ مام که ریم دهمریت و مه لا قادری گوره که ژنبرای مام که ریم بووه، نزیکه ی دوو سال له دوا ی مردنی ئه و له و گونده دا ده مینیتته وه. مالی مه لا قادری گوره له خانووینکا بوو که سالانیک پاشتر (مام حه سه نه زاله) بووه نیشته جینی ئه و خانووه، هه موو ماموستا ئاینیه کانی دوا ی ئه ویش هر له و خانووه دا ژیاون تا سه ره دیته سه ر مه لا قادری کوڅا ئه حمه د که له خانووی خویدا مایه وه و نه چووه خانووی تایبه ت به مه لای دی یه که. بویه حاجی مه حمود ماله که ی برده ئه و خانووه و، زه مه نیک دواتر حاجی مه حمود مالی گواس ته وه بو (کانی که وه) ی ئه و به ری گونده که و خانووی مزگه وته که بو ماوه ی چند

(۲) به گویره ی لینکدانه وه کان مام که ریم له سالانی بیسته کاندا هاتووه ته ئه حمه دکلوان.

سالیک به چولی مایهوه، پاشان مام حهسهنه زاله له سالی (1967) دا له کهل خیزان و مندالهکانیدا بوونه نیشتهجی نهو خانووه، ههلبهت لهو کاته دا خانووه که بووهوه کهلاوه، چونکه چهند سالیک بوو چول بوو، وه مام حهسهن خوی خانووه که ی چاک کرد تاگو تپیدا بژی.

له دواي دروسنگردنهوهی مزگهوته که له لایهن بنهسالی مام که ریمهوه سالانیک مزگهوته که به ناوه دانی ده مینیتهوه، تا له سالی (1963) دا دانیشتوانی گونده که به موی هاتی سوپایه کی دلهقی به عس بو پنجوین له سهردهمی (زهیم صدیق) دا ناچاری کوچکردن ده بنهوه و نهو زستانه به فریکی زور دهباریت و مزگهوته که دهرووخیت، کاتیک خه لکه که ده که رینهوه گونده که، دیمه نی روو خانی مزگهوته که یان خه مباریان دهکات، نیتر هر زوو دروستی ده که نهوه، هه ندیک گورانکاری تیدا ده کهن، (وه سستا مه جیدی پنجوینی) دیواره که یان بو دروست دهکات و حاجی مسته فاش به ردهستی دهکات، نیتر شیوازی مزگهوته که تا روو خانی گونده که له سالی (1978) دا به م جوره ی لای خوارهوه بووه:

حه ره می مزگهوته که (6 به 8 مهتر) بووه، دوو نیرکه ی دریژ و نهستور له پال یه کتردا له دیواری لای چه پی ناراسته ی قیبله وه بو دیواری لای راستی رایه ل کراوه و له ناوه راستیاندا کوله که یه کی نهستور ده خه نه ژیریانه وه، قایبه که له به شی دواوه ی لای راستی قیبله داده بیت و به لای چه پدا ده کریته وه، کاتیک که سینک چووه ته ژووره وه، چالیکی تیدا بووه که پینلاوی تیدا داکه ندووه و کردویه تیه که وشکه نه که وه، که وشکه نه که له لای چه پی دیواره که دا دروستکراوه و تهخته له ناوبهینه کانیدا رایه لکراوه، لای قیبله ی مزگهوته که وه هه یوانیکی (3 به 8 مهتری) ی بو دروستکراوه، به ردهمی هه یوانه که حوجره بووه، له ناو حه ره می مزگهوته که دا به ره و حه سیری پووش راخراوه، له سهردهمی مه لا قادری کویخا نه حمه دا سالیک جومعه ی تیدا کراوه.

شایانی باسه که عاده‌تی سه‌رده‌می زوو و ابووه که (سی ته‌والیت و
حه‌وزیکی ده‌ستنوئیژ) لای گومه‌گوره دروستکرا بوو که نزیکه‌ی (200م) له
مزگه‌وته‌که‌وه دور بووه، پیاوان چون له‌وی تاره‌تیاں گرتوو و هر
له‌ویش ده‌ستنوئیژیاں گرتوو و هاتوون بو مزگه‌وت نوئیژیاں کردوو.

مجهوری مزگه‌وت به پاره‌کاری کردوو، هر مالیک (۲۵۰) فلسیان
داوته‌تی. سالی واش هه‌بووه که به نوره خزمه‌تی مزگه‌وته‌کیان کردوو و
به‌میشیاں وتوو (نوره به نوره).

چند سالیک (سه‌لیمی مامه ره‌شه؛ برای مه‌لا محممه‌د) مجهوری
مزگه‌وته‌که‌ بووه، دوی ئه‌وه‌ی که زوپای دار داهاتوو، خه‌لکی گونده‌که
سالانه هه‌ریه‌که باریک داریان بو مزگه‌وت هیناوه، چند سالیک حاجی
ئه‌حمه‌د سوّفی مجور بووه و هه‌روه‌ها مامینه‌ش سالیک مجهوری
مزگه‌وته‌که‌ی کردوو.

بو ماموستای مزگه‌وته‌که‌یش هر مالیک حه‌یوانیکیان بو به‌خیو کردوو،
پاره، یان گه‌نمیاں داوته‌تی و له پاییزدا هر مالیک چوار بار داریان بو هیناوه.
پینج فه‌رزه بانگ له مزگه‌وته‌که‌دا وتراوه، (حاجی محمود و حاجی ئه‌حمه‌د
سوّفی و کاک که‌ریم توفیق و مامینه و مه‌لا محممه‌د) بانگیژ بوون.

هه‌روه‌ها مجهوری مزگه‌وت بانی مالی ماموستا و مزگه‌وته‌که‌ی مالیوه و
گیپراویه‌تی. دوی ئه‌وه‌ی که له سالی (۱۹۴۸) دا مه‌لا قادری گوره ده‌گه‌رپته‌وه
بو شاری بانه، مه‌لا سه‌عید ناویک هاتوو ته‌گونده‌که و دوو سال ده‌مینیته‌وه،
دوی ئه‌ویش (مه‌لا سه‌عید ئه‌حمه‌دی شه‌یانی) دیت، که به زیره‌کی و بلیمه‌تی
ناسراو بووه، به‌لام له‌گه‌ل هاوسه‌ره‌که‌یدا نه‌ساز بووه و ژنبراکه‌ی له شلیزه‌وه
دیت به‌ره‌و ئه‌حمه‌دکلوان به‌مه‌به‌ستی چاره‌سه‌رکردنی کیشه‌که‌یان، به‌لام له
رینگادا له نزیک گوندی کانی ماسی مار پیوه‌ی ده‌دات و ناگاته گونده‌که، ئه‌م
ماموستایه‌ش نزیک دوو سال ده‌مینیته‌وه، دوی ئه‌ویش مه‌لا محممه‌د ناویک
دیته گونده‌که که نازناوی (مه‌لا بزهی مه‌ریوانی) ی هه‌بووه، ماوه‌ی چند

سالیک ده مینیته وه، دواي رويشتني نه و ئيتير مه لا قادري كويخا نه حمه د ده بيته مه لاي ديه كه تا نه و كاته ي له سالي (1978) دا ديه كه ده سووتينريت.

به لام له به هاري (1993) دا خه لكي گونده كه له هه مان شويني مزگه وته رووخاره كه دا به پي تواناي خويان ده ست ده كه نه وه به بنياتنانه وه ي مزگه وته كه و له پاييزدا داره راي ده كه ن و قاميش و داري سه رده خن و گله باني ده كه ن ، وه بو شويني ده ستنويزگرتنيش حهوزه كونه كه و ته واليته كان نوي ده كه نه وه.

پاش نه مه به حهوت سال و له به هاري (2000) دا ريخراوي نه دوه ي ئيسلامي مزگه وته كه تيكدهدات و مزگه وتيكي نوي له شوينه كه يدا ده كاته وه ، كه حه ره مي مزگه وته كه (6 به 8 مه تر) ه و هه يوانه كه ي (2,5 به 9 مه تر) ه و ته واليت و ده ستنويزگه ي له ته نيشتي لاي چه پي مزگه وته كه دا لاي روژه له اته وه بو دروست ده كات.

دیمه نی ئستای مزگه وته كه له وه رزی به هاردا

له و که سانهی که هاتوون و به زگوردی به شیوهی کاتی له مزگه و ته که دا
ماونه ته وه ئه مانه هه ندیکیانن:

۱. مام سادق خوی و دوو کوری که له زستاندا هاتوون و (۱۵ شهو) له
مزگه و ته که دا ماونه وه و له مالانه وه خواردنیان بو بردوون.
۲. مام عهول له هاویندا هاتووه و (۱۰ شهو) له مزگه و ته که دا ماوه ته وه.
۳. حه سه نه شیت که هه موو سالیک چه ند جاریک ده هاته گونده که.

مام حه سه ن ناسراو به حه سه نه شیت

مزگهوت و قوتابخانه له سهردهمی شوږشی کوردیدا

له م ولاتی کورده واریه دا مزگهوت هر چون جیگای په رستشکردن بووه، هر ناواش میوانخانه یه کی بی کری و بی منهت بووه.

نه و که سانه ی که به ریواری یان لیکه و ماوی ریږیان که وتوته گونده که، به شه ودا له مزگه و ته که دا ستاریان گرتووه، وه هندیک جار میوان له مالان نانیان خواردووه و بو خه وتن چوونه وه بو مزگه وت. مزگه وتی نه حمه دکلو انیش جیگای مانه وه ی په له پیشمه رگه و خه لکی ریواری و لیکه و ماو بووه.

له سالی (۱۹۷۴) دا شوږش چند باره لگریک ته قه مهنی هینا بو گونده که،

کاک مه جیدی مسته فا قرگه یی

به شیکي زوری له قوتابخانه و مزگه و ته که دا دانا، به شیکیشی لای شیخ موسا دانا که کاک حه مه نه مینی حاجی مامه نی به رپرسی بوو و مام مه حمود و کاکه برا پاسه وانی بوون. دوا ی ماوه یه ک ته قه مهنیه کان به ئوتومبیل گواسترانه وه و لابران.

هه روه ها هندیک پیشمه رگه که ده هاتته گونده که وه خیزانیان له گه لدا بوو، که له ناو که پر و مالاندا جیگیر بوو بوون، وه ک کاک حه مه نه مینی حاجی مامه ندی و

مه جیدی مسته فا قرگه یی.

هاتنی مهلیگ بۆ گولدی نه حمه دگلوان

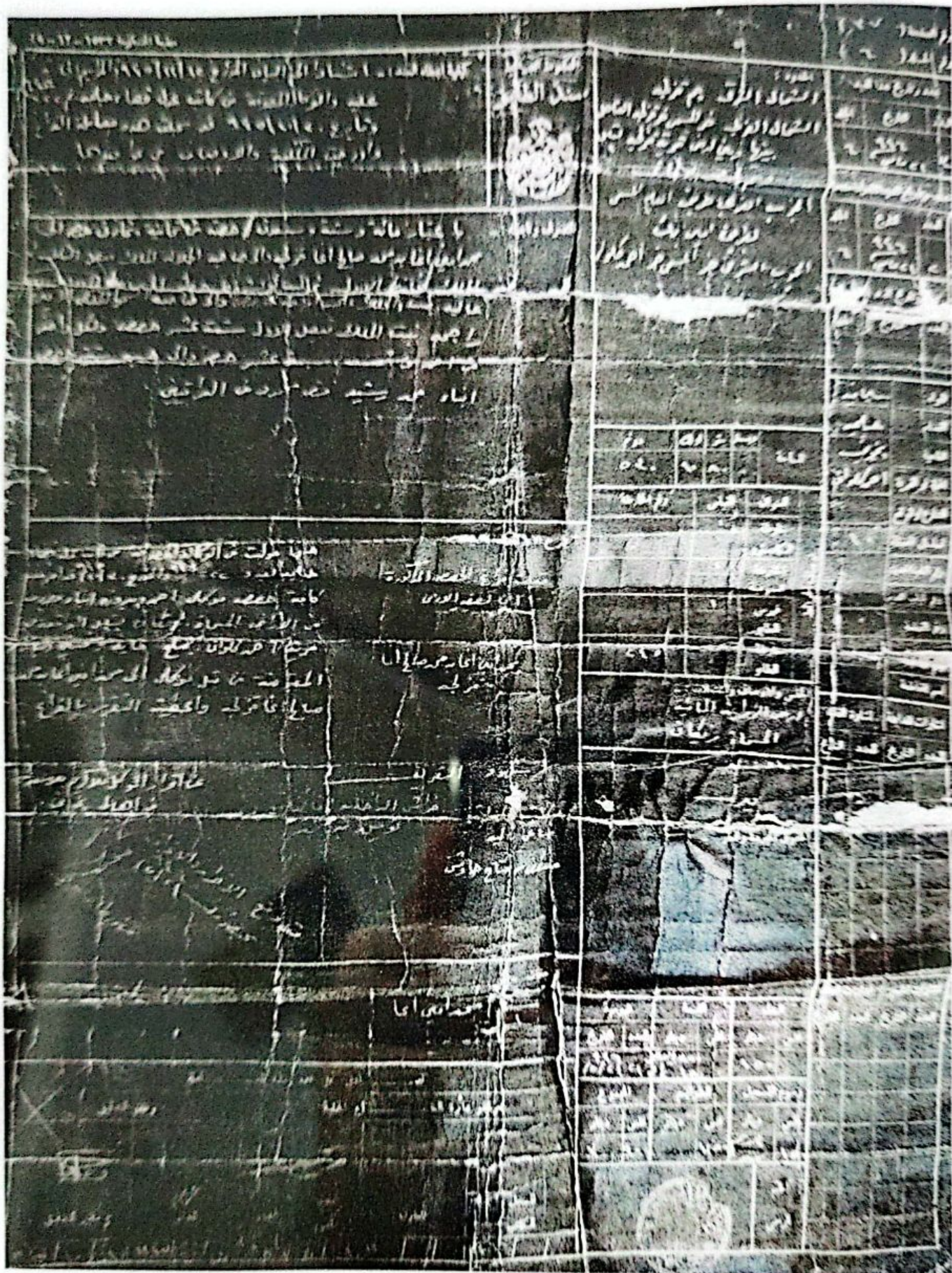

مهلیک فهیسهلی دووهم
کۆتا مهلیکی عیراق

مهلیکی عیراق (مهلیک فهیسهلی دووهم) له
سالێ (۱۹۴۵) دا سهردانی پینجوین دهکات، و
له پینجوینهوه به جیب دیته کلکه دوومه، لهویوه
به ئهسپ که پیشتر بۆی ئامادهکراوه؛
سهردهکهویت بۆ (مه یانمامک) له پشستی
ئهمه دگلوان، کاتیک دهگه پیتهوه و جوانی
شاخ و نزار و کانیاوهکانی ئهمه دگلوان
سهرنجی راده کیشیت؛ دهلیت؛ (من ئهم گونده
دهکرم). له نزیکێ گونده که دا مه لا قادری
گهوره و عهلی مه رجان و مامه رهشه و کویتا
ئهمه د پیشوازی لیده کهن و پیتی دهلین؛ (که پر

و ساباتیکی تایبه تمان بۆ دروست کردوویت، ته شریف بینه و میوانمان به)
ئویش دهلیت؛ (دهرۆم و جاریکتر دیمهوه و میوانتان دهبم).

دهرباره ی هاتنی (مهلیک)، حاجی توفیق دهلیت: "منداڵ بووم، ته مه نم نزیکێ
(۱۰) سال دهبوو، باوکم ناردمی کولله بگرم بۆ که وبار، له لای ئه و رینگایه ی که
لاده دات به ره و مالی حاجی مه حمود خه لکیکی زۆرم بینی که له رینگاکه ی کانی
که وه وه دههاتنه خواره وه، من زۆر سه یرم کردن تا لیم نزیکبوونه وه ئه و جا له
رینگاکه دوورکه وتمه وه، مه لیکم بینی سواری ئه سپیک بوو بوو، ژماره یه کی
زۆر سه رباز و خه لکی مه ده نی له گه لدا بوو، خه لکی ئهمه دکلوانیش قسه یان
له گه ل ده کرد، پاشان به ره وه ده شته که رویشتن.

قهواله ی کرینی نه حمه دکلوان له لایه ن مه لیکی عیراقه وه - ۱۹۶۶

پیش ئەوەی مەلیک بێت بۆ ئەحمەدکلوان لەلایەن مودیر ناحیەیی پێنجوێنەوێ
—کە ئەو کاتە پێنجوێن ناحیە بوو— داوا لە خەلکی ئەحمەدکلوان کرابوو کە پێ
و ساباتیک دروست بکەن و پیشوازی لە مەلیک بکەن. ئیتر داوی ئەو پشتمەو
ی ئەحمەدکلوان ناوێرا ساباتەکە.

مەلیک داوی گەڕانەوێ داوی کردبوو کە (سالیئاو و کانی میرانی مەلیکی
و کانی شابان و ئەحمەدکلوان) ی بۆ بکەن و بۆ ئەو مەبەستەیش نوێنەریکی
ناردبوو، بەلام کە مەلیک گەڕایەوێ کوژرا و ئیتر نەهاتەو.

لە حاجی عەلی مەرجانەوێ دەگیرنەوێ کە وتووێتی: مەلیک بە سەیارەکە
هاتە کلکەدۆمە و خەلکیکی زۆر لەوێ پیشوازیان لیکرد، بە پێی کانی
چاوپەشدا سەرکەوت بۆ مەیانمامک، پیاویکی ریش تەنکی عەینەک لە چاوی
لاوازیبوو، کورد و عەرەبی زۆری لەگەڵدابوو، لە دینی ئێمەدا تەنیا مەلا قادر
عەرەبیی دەزانی، دواتر بە پێی خۆیدا گەڕایەوێ خوارەو.

گه‌ران به دواي كانزاي به‌نرخدا

له ساله‌كاني پيش‌هفتاكان و دواي‌هفتاكانيش كه‌سانيكی بياني ده‌هاتن كه‌كوئه پش‌تياي پي‌وو، چه‌كوش‌يكيان به‌ده‌سته‌وه بوو و به‌بناره‌كاني نه‌حمه‌دكلواندا ده‌گه‌ران و به‌رديان هه‌لده‌گرت و به‌چه‌كوش لييان د‌دا، جا نه‌گه‌ر به‌دليان نه‌بووايه فرتيان د‌دا و نه‌گه‌ر به‌دليان بووايه له‌ده‌فته‌ريكدان توماريان ده‌کرد و ده‌يانکرده‌كوئه‌پشته‌که‌يانه‌وه.

نه‌و تيمه‌به‌دواي هه‌نديک زينده‌وه‌ريشدا گه‌راون، کاتيک زينده‌وه‌ريکی بچووکیان بينيبي سپرايه‌کیان پيادا کردوو، که‌پني سر ده‌بوو نه‌وجا ده‌يانخسته‌جانتايه‌که‌وه و ده‌يانبرد، شاياني باسه‌نه‌م تيمه‌له‌ناوچه‌ي شلير يان نزيک گوندي گولي له‌لايه‌ن مه‌فره‌زه‌يه‌کی پيش‌مه‌رگه‌وه ده‌ستگيرکران و له‌وکاته‌دا هه‌رايه‌کی گه‌وره‌ي راگه‌ياندني ليکه‌وته‌وه.

هه‌روه‌ها له‌سالاني (۱۹۷۶) تا (۱۹۷۸) دا چه‌ند جاريک تيمي بياني هاتوونه‌ده‌شتي نه‌حمه‌دكلوان و ده‌زگايه‌کیان پي‌وو و له‌شوئينيکدا دا‌يانناوه و به‌هه‌ردوولادا نزيکه‌ي (۲۰) مه‌تر هه‌بليان راکيشاوه و له‌چه‌ند شوئينيکدا سنگيان چه‌قاندوو و هه‌بله‌که‌يان پي‌وه به‌ستوو و پاشان سه‌يري خويندنه‌وه‌ي ده‌زگاکه‌يان کردوو. هه‌روه‌ها تيميکی تر هاتوون که‌گه‌راون و سه‌رداني تاريه‌ريان کردوو و نه‌ندازياريکیان له‌گه‌ل بووه که‌خوشکه‌زاي هه‌مه‌سديق خان بووه، وه‌عه‌ريفه‌سووري ميشياوييان له‌گه‌لدا بووه، له‌(قوته‌ي که‌چه‌ل) له‌چه‌ند شوئينيکدا سه‌به‌ي کونکريتيان تيکردوو و ئاسنيان تيادا چه‌قاندوو.

کشتوکال له ئەحمەدکلواندا

بەو پێیەیی که گوندی ئەحمەدکلوان ریزەیهکی زۆر زهوی کشتوکالی و سەرچاوهی ئاوی زۆری ههیه، بۆیه هەر له دێر زهمانهوه کشتوکالی تیدا کراوه. وهک (گهنم، جۆ نيسک، نۆکی رهش و سپی و زهره، گهنمه شامی، گال، زهراتی عهزهبيله، چهلتوک، ته ماته، تروزی و کالیار، خه یار، شووتی، کالهک، شهوهر و وینجه و توتن). له شهستهکان و ههفتاکاندا کشتوکال زۆر رهواجدار بووه.

دوای ئەو سهردانەیی مهلیکی عیراق و کرینی گوندهکه له لایەن بنه ماله که یانهوه؛ گرنگیهکی زۆر دهدریت به گوندهکه و بودجهی بۆ تهرخان دهکریت و دهکریته شوینی تووژینهوهی کشتوکالی، چه ند پسیپۆریکی کشتوکال و چه ند قوتابیهکی زانکۆی بۆ ده نێرددریت.

حاجی توفیق کوری کوێخا ئەحمەد ده لیت: منال بووم ، رۆژیک دائیره ی زهراعه هاتن و لۆرییان پێ بوو، له شوینی مالی ئیمه و که مال و سالی برامدا - که ئەو کاته زهویهکی بۆش بوو - عه ماریکی گه وره یان دروست کرد، نه جار یان له گه ل بوو ئیشی تیا ده کرد، ژماره یه ک قوتابی زانکۆیان له گه لدا بوو، که ده رسی عه مه لییان ده خویند له سه ر کشتوکال و شه تل داچه ندن و خزمه تکردنی. رۆژیکیان سه گینکی مالی مام فه ره ج له یلی گرتمی و بریندار بووم، ده سه تکرد به گریان، ره سه ولی برام کۆلی کردم و بردمی بۆ لای فه رمانبه ره کان و ئەوانیش چه ند فلسیکیان پیدام و ژیربوومه وه.

ئەو تیمه پسیپۆره ی که حکومه تی عیراق رایسه پارده بوو، تۆوی توتنی سامسۆنگ ده هینن و سالی یه که م فه رمانبه ران خۆیان کاری کشتوکالکردن به رپۆه ده بن و وه ستای که پسه کردنی توتنه که له ناو سه ندوقدا پیاویکی شه اره زا بووه به ناوی عومه ره میوژه، به ره مه که ی هه مووی بۆ حکومه ت بووه و خه لکی گونده که یان به کری گرتوه. هه موو رۆژیک پیاویک به کری ده گرن به (۱۰۰ فلس) و، ژنیک به بری رۆپیه یه ک (۷۵ فلس) و، گاجوتیک (۲۵۰ فلس)، واته جوتیاریک که به دوو گاجوته وه جوتی بۆ کردبن ئیواره (۶۰۰

فلسى) دراوه تى. بۇ سالى داھاتوو فەرمانبەرەكان و قوتاببەكان نايەنەوہ و خەلكى دىكە خۇيان توتن دەكەن.

توتن بەرھەمىكى باوى ئەو سەردەمە بووہ و خەلك ئاگادارى زىانە تەندروسىتىەكانى نەبوون، لە ئەحمەدكلواندا سەرکەوتنىكى گەورە تۇماردەكات و دەبىتە ھوى ناوبانگىكى باش بۇ گوندەكە، بۇيە (شىخ عەبدولى سەرکانى) توتنى لە سەرکانەوہ بە لۆرى بارکردووہ و ھىناوويەتى بۇ ئەحمەدكلوان، بۇ ئەوہى لەگەل توتنى ئەحمەدكلواندا بدرىت بە حكومت. كويخا ئەحمەد لى دەپرسىت: "بۇچى توتنى خۇتان تىكەلى توتنى ئىمە دەكەيت؟" ئەويش دەلىت: (توتنى ئىوہ رەغبەتى زۆرە، ئىوہ توتن نافروشن، مەلىك دەفروشن!).

كىلگەيەكى رووہكى توتن

له و سه‌رده‌مه‌دا توتن نیردراوه بۆ به‌غداد بۆ فه‌حسکردن، وه له ماوه‌یه‌کی که‌مدا پاره‌که‌ی ده‌گه‌رایه‌وه ده‌ستی جوتیاره‌کان، به‌لام دوا‌ی ئاشبه‌تال؛ سه‌نته‌ری فه‌حسکردنی توتن که پیتی وتراوه (ئینحیسار) له پینج‌ویندا کراوه‌ته‌وه و ئیتر هه‌ر له پینج‌ویندا لییان وه‌رگیراوه.

دیمه‌نیکی چه‌رداخ‌ی توتن

هه‌روه‌ها هه‌ر له سه‌ر داوا‌ی حکومه‌ت چه‌ند سالێک له ئه‌حمه‌دکلواندا چه‌وه‌نده‌ر کراوه، کویخا ئه‌حمه‌د وتویه‌تی: (که‌رویشک زۆر چه‌زی له چه‌وه‌نده‌ر بوو، هیشتا هه‌تاو ده‌ما که‌رویشک له که‌وه‌له‌کانه‌وه ده‌هاتنه‌ خوار بۆ ناو چه‌وه‌نده‌ره‌که. ئیواره‌ی وا هه‌بووه دوو بۆ سه‌ی که‌رویشکمان ده‌کوشت). به‌ره‌می چه‌وه‌نه‌ره‌که‌یش هه‌ر بارکراوه بۆ خواره‌وه‌ی عێراق. دوا‌ی ئه‌وه‌ی حکومه‌تی عێراقی واز له کشتو‌کالکردن دینیت له گونده‌که‌دا چه‌ند سالێک حاجی عه‌لی که‌ریم نه‌نی که‌ باوکی حاجی عوسمانی حاجی عه‌لی بووه؛ زه‌وییی گونده‌که‌ی له حکومه‌تی عێراقی ئیجار کردووه.

خاک و هوای نه‌حمه‌دکلوان بو ته‌ماته‌کردن زور گونجاو بووه، به‌لام تا
حه‌فتاکان هر به‌شی پیداویستی خویان ته‌ماته‌یان کردوو، دوی نه‌وه زیاتر
پهره‌ی پینه‌دراوه و به‌باری و لایخ فروشتوو یانه.

به‌داخه‌وه هرچه‌ند گونده‌که بو ره‌ز و باخ زور گونجاو بووه، به‌لام بایه‌خی
زوری پینه‌دراوه، سه‌ره‌تا حاجی نه‌حمه‌د سو‌فی ره‌زی دروست‌کردوو،
هره‌وه‌ها حاجی توفیق، کاک ره‌سول، کاک که‌مال و حاجی مسته‌فا ره‌زیان
پنکه‌یناوه، هره‌وه‌ها ناری گونده‌که‌یان به‌جوگه‌یه‌کی سه‌ره‌کیدا بردوووه بو
کلکه‌دومه - که نیستا شوینه‌واری جوگه‌که‌ماوه - و له‌وی چه‌لتوکیان پی
کردوو.

به‌گاجووت زه‌ویه‌کانیان کیلاوه، دواتر له‌حه‌فتاکاندا تراکتور په‌یدا ده‌بیت،
دائیره‌ی کشتوکالی پینج‌وین سی تراکتور ده‌نیریت بو گونده‌که بو نه‌وه‌ی به
پاره‌یه‌کی ره‌مزی زه‌ویی جوتیاره‌کان بکین. حاجی توفیق سه‌ره‌ی
جوتیاره‌کانی بو تراکتوره‌کان ریک‌خستوو، سایه‌قی نه‌و تراکتورانه بریتی
بوون له: (عه‌بدوللای حاجی عه‌لی کاکل، غه‌ریبی سالحه‌بارام و که‌سیک
به‌ناوی زه‌مان).

به‌سه‌ره‌ات /

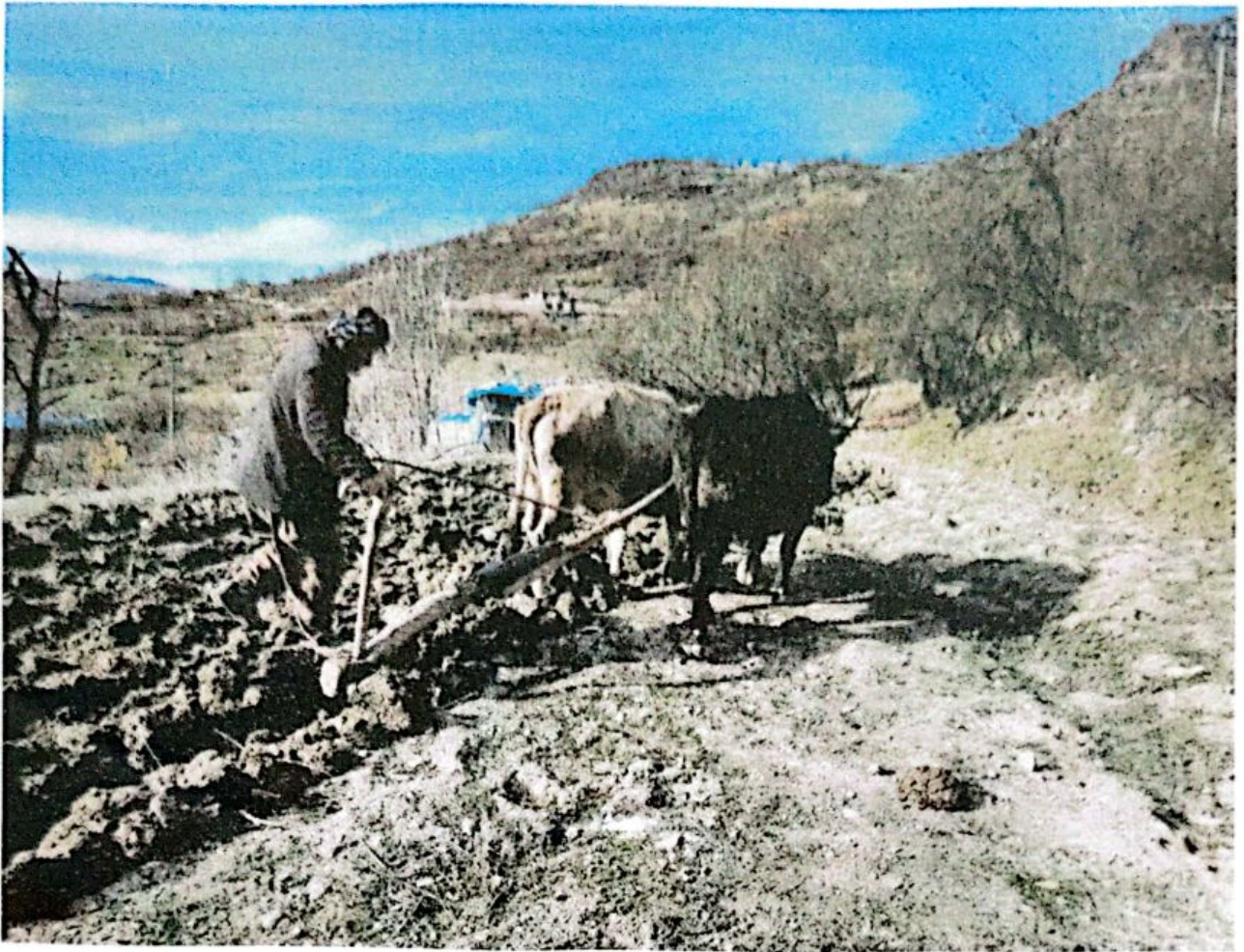
یه‌که‌م: سالیک له‌و سالانه‌ی که حاجی عه‌لی که‌ریم نه‌نی زه‌وییه‌کانی
نه‌حمه‌دکلوانی نیجار کردوو و له‌کلکه‌دومه چه‌لتوکی کردوو و شیخ
ره‌سولی هه‌لالاوا سه‌ره‌کاری بووه، یه‌کیک له‌و خیلا نه‌ی که له‌گه‌رمیانه‌وه
هاتوون و له‌کلکه‌دومه‌دا خستوو یانه، مایینه‌کانیان ده‌چنه‌ناو مه‌ره‌زه‌که و
زیانی لیده‌دن، حاجی عه‌لی په‌یداده‌بیت و له‌کابرای خیلاتی تووره‌ده‌بیت و
شیخ ره‌سولی سه‌ره‌کاریش له‌کابرا ده‌چیته‌پیشه‌وه و قسه‌ی پیده‌لیت، کابراش
ده‌که‌ویته‌نیکاری و ده‌لیت مایینه‌کانی من نه‌چوونه‌ناو مه‌ره‌زه‌که‌وه، حاجی
عه‌لیش ده‌لیت: (نیستا به‌تفه‌نگ نه‌و مایینه‌نه‌ده‌کوژم نه‌گه‌ر چه‌لتوکیان له
سکدا بوو نه‌وا هیچ، نه‌گه‌ر گیایان له‌سکدا بوو بووت ده‌بژیرم)، کابرای خاوه‌ن

مايين که به دست جنيوه کاني شيخ ره سوله وه ته نگه تاو بووه ده لیت: (برا نه وه خوا خواس، حاجی عهلی حاجی عهلییه، نه و شیخه دیلده مه چیه؟).
دووه م: دواي نه وهی که کاک ره سول قاچی ده پیکریت و چاکده بیتته وه ئیتر شهل ده بیت، رۆژیک لای سایه قی تراکتوره کان ده لیت: (رووی زه مانه رهش بیت)، سایه قی کيان ده لیت: (بوچی جوین ده دهیت؟) نه ویش ده لیت: (جا تو ههقت چیه خو من جنيوم به تو نه داوه؟) سایه قه کیش ده لیت: (ئاخر من ناوم زه مانه!).

سییه م: حاجی توفیق ده لیت: له سالی (۱۹۷۵) دا تراکتوره کان جووتیان بو من ده کرد، گاسنه که یان زور نه ده چه قاند، منیش گله ییم لی کردن، به لام وتیان زهویه که ره قه و هه لینا که نیت، ئینجا عیزه تی کورم نارد بو کانی شابان بو سی پاکهت جگهره، که پاکه ته کان هینران دام به سایه قه کان، ئیتر گاسنه که یان به ته وای ده چه قاند.

دواتر سی تراکتور له شانده ده ریه وه دین بو جووت کردن که سایه قه کانیان ناویان (عوسمان، جه لال و حسهین) ده بیت.

پیش په یدابوونی تراکتور هه ر مالیک دوو گاجووتی هه بوو بیت پیی و تراوه (جووت بهنده) و به ده وله مند ناسراوه. که بریتی بوون له (حاجی عه بدوللای مه ریوانی، مام که ریم، مام فهره جی حه مه سوور، فهره ج له یلی، حه مه سوور، حاجی محمود، حاجی عه لیلی مه رجان، حاجی مه جید، حاجی سه لیم، مام توفیق و حاجی توفیق). به لام نه وهی یه ک گاجووتی هه بوو بیت پیی و تراوه (تاک) و به نوره جووتیان پی کردووه، نه و ئامیره ی که له گاجووته کان به س تراوه پیی و تراوه (ئیره خ) که حاجی مه حمود باشوه ستای ئیره خ بووه، جا له دواي کیتلان و زهوی خو ش کردن به هوی ئامیریکه وه که پیی و تراوه (که توو) زهوییه که یان گول کردووه و جوگه و سه ره قه ده کانیان لیوه دابریوه.

دیمه‌نی جووتکردن به گاجووت

به سه‌رهات /

حاجی توفیق گهنج ده‌بیت و له‌گهل کوئخا نه‌حمه‌دی باوکیدا گول هه‌لده‌دات، کوئخا نه‌حمه‌د (که‌توو) لیده‌دات و ده‌یگیرینیتته چله وینجه‌کان و پیی هه‌لده‌کیشیت، حاجی توفیق له پراکیشانی په‌ته‌که‌دا نه‌وه‌نده ته‌کانی لیده‌دات، په‌ته‌که ده‌پچریت، کوئخا نه‌حمه‌د توره ده‌بیت و به کلۆ راوی ده‌نیت، نه‌ویش راده‌کات به‌ره‌و ده‌وه‌نه‌کانی شیخ موسا و تا ئیواره له سیبهری ده‌وه‌نیکدا لئی ده‌خه‌ویت، کوئخا نه‌حمه‌د ده‌چیت به‌دوای حاجی نه‌حمه‌د سو‌فیدا و تا ئیواره که‌تووی پی راده‌کیشیت، ئیواره که دیته‌وه هیچ به توفیقی کوری نالیت.

داھات و بەرھەمی گوندی ئەحمەدکلوان

بەو پێیە گوندی ئەحمەدکلوان بۆ کشتووکال و ئاژەلداری زۆر گونجاو بوو، بۆیە خەلکەکە ی ئەم دوو پیشەیان کردوووە تە داھاتی سەرەکی گوزەرانی خۆیان. بەلام جگە لەوانەیش کار و کاسبی تریان کردوووە وەک:

۱. تالە گزگل: گزگل لە پاییزاندا لە ژێر دارەکاندا و لە زستانیشدا لە پەرچە زستانەدا کۆدەکرایەووە و لەمالەووە دەکوئرا و ورد دەکرا و پێی دەوئرا (تالە گزگل)، ئینجا باردەکرا بۆ شاری بانە و لەوێ دەفرۆشرا.
۲. گەزۆکردن: دارستانی گوندەکە زۆر سال گەزۆی لێ باریووە و دانیشتوانەکە ی چوون بۆ گەزۆکردن و بەرھەمەکەیان بۆ خواردنی خۆیان و بۆ فرۆشتن بەکارھێناووە.

بەسەرھات /

جاریک (تاهیری حاجی مەحمود و رەحیمی مام توفیق) بە ھەرەوھزی پەیناویان بۆ مالی (کاک رەسول) کردوووە، کە لێدەبنەووە تەوراسیک و دوو گوریس دەبەن و دەچن بۆ کانی چاوپرەش، داریک دادەھینن و ئەوجا بە کۆل گەلاکە ی دەبەن بۆ گۆمە شین، بۆ ئەوھ ی حاجی عەلی پێیان نەزانیت، پۆژی دوا ی دەیکوئتن، یەک تەنەکە گەزۆی پێو دەبیت.

۳. مازووکردن: خەلکەکە کە تەقە ی مازوو دەشکا، ھەرکەس بۆی بکرایە دەچوو بۆ مازووکردن، جا دەچوونە سەر دارەکە و مازوووەکەیان دەچنی، ئەگەر مازوووەکە شین بووایە، بەلام ئەگەر مازوووەکە سپی بووایە بە چلاکیک دەیانخستە خوارەووە.

به سهرهات /

جاریک حاجی مه محمود به تاهیری کوری دهلیت: 'بچو بو مازوو، تاهیر دهلیت: 'چووم بو گه لاجاره که ی ره سوولی مام عه بدوللا، هه مووی گه رام، دوو گیرفان مازووم کرد، دوایی چوومه گه لاجاره که ی مام عه بدول، له وئج دار مازوویه کم دوزیه وه که به قهد گه لاکانی مازووی پیوه بوو، منیش له ژیر داره که دا چایه کم لینا و چوومه سهری، بنه فهدیه ک مازووم لیکرد.

مازوو له و سهرده مه دا به کلاو پیوراوه و که سی وا هه بووه له رۆژیکدا ده کلاو مازووی کردوو. له سه ره تایی هفتا کاندای کیلوی مازوو (۱۰۰ فلس) ی کردوو، به لام دوایی که کم نرخه که ی تا (۵۰۰ فلس) به رزبووه ته وه.

۴. که تیره کردن: بریتی بووه له بنکه نکرندی رووه کی که تیره (گه ونی بچووک) به پاچیک له لایهن ئه و که سه وه که که تیره که ی کردوو، جا دوای ده رکه وتنی قهدی رووه که که به چه قویه کی تیژ تا نیوه ی قهدی رووه که که بریندار کراوه به وهیش ماده یه کی ده رداوه که پیی و تراوه که تیره. که له دوای چه ند رۆژیک به ره مه که له رووه که که کراوه ته وه و فرۆشراوه.

۵. هه نگبرین: له به ره وه ی گونده که دارستان و نزاریکی زوری به ده وردایه، بویه شوینیکی له بار بووه بو بوونی ریژده یه کی زور پووره هه نگی سرووشتی له دارستانه که دا، که خه لکه که له هاویندا هه نکه که یان دوزیوه ته وه و نیشانه یان کردوو و له پاییزدا بریویانه و بریکی زور هه نگوینی ناوازه یان به ته شت و قابله مه بردوو ته وه.

پووهك و گژوگيا سوودبه خشه كاني گونده كه

به هۆي نه وهی كه پووبه ری خاکی نه حمه دكلوان دهشت و گرد و چیاي ههیه، بۆیه چه ندین گژوگیای سر و شتی و درمانی و خۆراکی له ناوچهی گونده كه دا بوونیان ههیه.

رتواس

له و گیایانهی كه خهلكی له وهرزی به هاردا سوودیان لی وهرده گرتن بۆ خواردن بریتی بوون له : (کنگر، گنلاخه، گوزروان، ههلاوه، مهنی، پنی سمۆره، گاگۆی، پنی قهله، هان، چاوکوته، ترشوۆكه، کووزه له، شنك، ههله كوۆك، گه لا راز، رنیواس، هه زببی، قازیاغا، بهلبه له شوانه، پنی مریشكه، پنی ورچه، مهنگۆله، کنیوال، لوشه، توژیسی، پیچك، قارچك، كاله كه مارانه و هتد...)

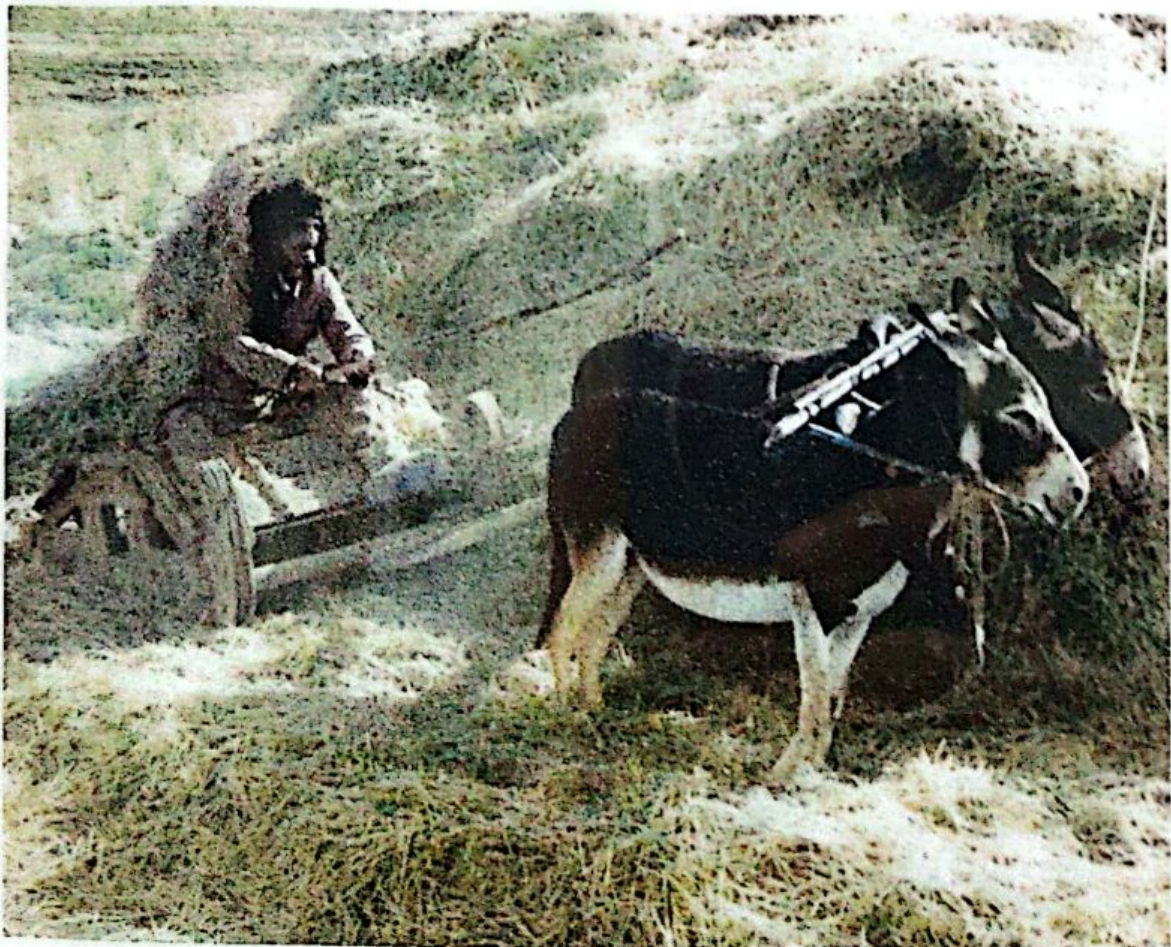
نه و گژوگیایانهی كه بۆ درمان به کارده هاتن: (سهیده، گه لا ریکیشه، گاورمه، گه زنه، گوله و دهنه وشه، گوله باخ).

گرنگترین نه و دار و درهخته خۆرسکانهی كه به شیوهی خۆرسک له چیاکانی دهوری نه حمه دكلواندا هه بوون نه مانه بوون:

- 1- دار به پوو/ كه چه ند به ریکی ههیه وهك: (به پوو، قشكه، گزگل).
- 2- دار مازوو/ نه میش چه ند به ریکی ههیه وهك: (مازوو، به پوو، گزگل).
- 3- دار قه زوان. 4- گه ون. 5- دار گوێز 6- دار كهوت 7- دار بناوه چ
- 8- دار پهلك 9- بلالوك 10- داربی 11- توودرک 12- گوله باخ
- 13- شیلان 14- ترش 15- دار ویول 16- گه زی چار.

گیره کردن

خه لکی گوندی نه حمه دکلوان بؤ گیره کردنی کلوشی گهنم و جو و پهرشه و چه لتوک، یان بؤ کوتان و ورد کردنی شه وهر و وینجه و نه و گیایانهی که به (داسی که رهن توو) دروینه ده کران که لکیان له ولاخ و نازده له کانیان وهر ده گرت. تا له سالی (۱۹۷۶) دا له لایه ن هه ردوو مالی حاجی مسته فا و حاجی مه حموده وه به شهریکی جهنجه ر ده کپن، که نامیریکی ساده بووه و دوو ریز دهمه ته وری تیژی پیوه بووه، که له دوا ی به ستنی جهنجه ره که له دوو هیستر، که سینک له سهر جهنجه ره که دانیش تووه بؤ قورس کردنی جهنجه ره که و، ره شووه ی هیستره کانی گرتووه و، به خولانه وه ی نه وان به سهر خه رمانه که دا جهنجه ره که به دوا یاندا خولا وه ته وه و، به مه یش به ماوه یه کی که م خه رمانه که یان پی گیره کردوو، جار جار نیشی کرنی خه لکیشیان پی کردوو.

دیمه نی گیره کردن به جهنجه ر

گه‌نم به داسه ره‌ش دروینه ده‌کرا و کیشسه ده‌کرایه سه‌ر خه‌رمانیک و پاشان به ژماره‌یه‌ک گاجووت گیره ده‌کرا، به‌و کاره ده‌وترا (گاکیره)، نه‌و گاجووته‌ی ده‌که‌وته لای ده‌ره‌وه‌ی خه‌رمانه‌که‌وه پینی ده‌وترا (سه‌ره)، یه‌که‌م چه‌له‌مه‌ی دار ده‌کرایه ملی نه‌و و پاشان دووهم و سیتیهم و تا نزیک‌ی شه‌ش گاجووت پینکه‌وه ده‌به‌سه‌تران، کوتاییه‌که‌یان ده‌که‌وته نزیک‌ی ناوه‌راسستی خه‌رمانه‌که‌وه و پینی ده‌وترا (بنه)، که ده‌بوا گایه‌کی قورس و ته‌مه‌ل بووایه، گای سه‌ره‌یش ده‌بوا هار و بزیزو بووایه، گای بنه له شوینی خویدا خولی ده‌خوارد و نه‌وانی تریش به ده‌وریدا ده‌سوران‌وه. هه‌ندیک گاجوت مانیان ده‌گرت و گیره‌یان نه‌ده‌کرد.

به‌سه‌ره‌ات /

یه‌که‌م: حاجی مسته‌فا ده‌یه‌ویت له خه‌رمانه‌که‌ی کانی کیسه‌ل گیره بکات، نوبه‌نیک که یه‌که‌م سالیه‌تی گیره‌ی پی بکریت له سه‌ره‌دا دادابه‌ستیت، به‌لام مان ده‌گریت و ناروات هه‌رچه‌نده هه‌ولی زوری له‌گه‌لدا ده‌دات، گیره‌که‌ی په‌کی ده‌که‌ویت، بویه ده‌یکاته‌وه و نوبه‌نه‌که ده‌کاته بنه، به‌لام هه‌ر سوودی نابیت، دواتر له ناوه‌راس‌تدا دایده‌به‌ستیت، به‌لام نوبه‌نه‌که مانده‌گریت و ده‌خه‌ویت، حاجی مسته‌فا هه‌رچه‌نده به‌کلک و به‌گوئیچه‌کانی به‌رزوی ده‌کاته‌وه، بی‌سوود ده‌بیت، ئیتر به‌ره‌لای ده‌کات، نه‌وجا گایه‌که ده‌چیته ده‌ری خه‌رمانه‌که و روو به‌نه‌وانی تر لئی ده‌خه‌ویت و ده‌ست ده‌کات به‌کاویژکردن، حاجی مسته‌فا ده‌لیت: "نه‌زانم ئیستا به‌مانه ده‌لیتت بو‌نه‌ونده بی‌نه‌قلن وه‌کو من مانبگرن با گیره‌تان پی نه‌که‌ن".

دووهم: له سالی (۱۹۷۸) دا کاک تاهیری حاجی مه محمود له سه ر جهنجه ره که ده بیت و گیره ی خه رمانیکی مالی مه لا محهممه د ده کات؛ له پر دا هیستره کان به له سه ده بن و، نه ویش هر چه ند ده کات بوی داگیر نا کرین و له خه رمانه که لاده دن و هه لدین و جهنجه ره که به دوای خویاندا راده کیشن، کاک تاهیر خوی هه لده دات، به لام نه وان به ناراسته ی پینجوین هه لدین و نه و روزه تا نیواره بو هیستره کان ده که رین تا ده یانگرنه وه و پارچه کانی جهنجه ره که له نزدیک گوندی راوگان ده دوزنه وه.

سپه م: له خه رمانیکی لای نه سحابه که ی بهر کارین؛ گیره بو مه لا قادر ده کن، مه لا قادریش باقی کوری ده نیریت بو کارینه که بو ناو، باقی ده پروات و له ریندا ده به ی ناو ده که ده داته بهر شق، رمه ی ده به که یان گوی لی ده بیت، مه لا قادر لاده کاته وه و ده لیت: (باشه نه وه باقی چی ده کات؟) نه وانیش ده لین: وه لا ده به که ی کردو وه به توپ و تپی هه لده دات، ئیتر مه لا قادر جامانه که ی له سه ری داده گریت و به ره و باقی ده پروات، باقی له بهر سه رقالبوونی به خوشی یارییه که و رمه ی ده به که وه ناگای له خوی نابیت تا باوکی ده یگریت و فه لاقه یه کی باشی ده کات.

دیمه نکی شه نگرینی خه رمان

دوای ئه وهی خه رمانه که به جوانی ده کوترا (واته گیره ده کرا)، که سئیک
کۆی ده کرده وه و ده که وته شه نکردنی له بهر شه مالدا.

دوای ئه وهی هه ندیک له (کا) ده م با ده درا، سئ چیلکه بۆ جیا کردنه وهی
دان و کا ده چه قینرا، که پیی ده وترا (پینخوی).

خه رمان دوای سوور کردنی؛ به تهنه که پیوانه ده کرا، پیوانه کردنه کیش
ئادابی تایبه تی خۆی هه بووه که بریتی بووه له:

۱. ئه و که سهی تهنه کهی ده پیوا ده بوایه پینلاوی له پیندا نه بوایه.

۲. ئه و که سهی تهنه کهی ده پیوا ده بوایه رووه و قیبله بوایه.

۳. به بیسمیلا دهستی پیده کرد و له کاتی رۆ کردنی هه ر تهنه که یه ک بۆ هۆر
و جه و اله کان په یفیکی تایبه تی دهوت به مجۆره:

• له تیکردنی تهنه کهی یه که مدا دهیوت: یه ک هه ر خوایه و دوو نیه، هیچ
شه ریکی بۆ نیه.

• له تیکردنی تهنه کهی دووه مدا دهیوت: ئه مه دوو، سالیکی تر ده یکه یین
به توو، ان شاء الله زوو به زوو.

• له تیکردنی تهنه کهی سییه مدا دهیوت: ئه مه سئ، به عیشقی شیخ
عیسی و شیخ موسئ، به ره کهت له م خه رمانه بره خسی.

• له تیکردنی تهنه کهی چواره مدا دهیوت: چوار، به عیشقی چوار یاری
نه بی، ئه بوبه کر و عومه ر و عوسمان و عه لی.

• له تیکردنی تهنه کهی پینجه مدا دهیوت: پینج؛ فه رزی خوایه، ناو ناوی
ئه للا یه، سیفاتی (قل هو الله) یه.

• له تیکردنی تهنه کهی شه شه مدا دهیوت: ئه مه شه ش، ناوی خوا خۆش،
نه فرهت له شه یسانی روو ره ش.

• له تیگردنی تهنه‌که‌ی چه‌وته‌مدا ده‌یوت: به عیشقی چه‌وته‌وانان، گهنم و جو بیی هه‌رزان.

• له تیگردنی تهنه‌که‌ی هه‌شته‌مدا ده‌یوت: هه‌شتت و هه‌شتت قاپی به‌هه‌شتت، نووری ئیلاهی گه‌شتت.

• له تیگردنی تهنه‌که‌ی نۆیه‌مدا ده‌یوت: نۆ، نوحی نه‌بی، به‌که‌م نه‌بی، به‌زیادی خیر بی.

• له تیگردنی تهنه‌که‌ی ده‌یه‌مدا ده‌یوت: ده، خه‌به‌ریکی خوشده.

جا دوای بردنه‌وه‌ی گهنمه‌که، ده‌که‌وتنه کوکردنه‌وه و بردنه‌وه‌ی (کای) گهنمه‌که بو ئاژه‌له‌کانیان تا له وه‌رزی زستاندا سوودی لی وه‌ربگیریت. (کای) یه‌که ده‌کرایه ره‌شکه و بارده‌کرا له گویدریژ و ده‌برایه‌وه به‌ره‌و مال، گرفتی گه‌وره ئه‌وه‌بوو که گویدریژه‌که خۆی بگیراندایه‌ته به‌رد یان داری ریگا‌که. له‌سه‌ر بانه‌که هه‌له‌ده‌ریژرا و له کونی کایه‌نه‌که‌وه ده‌کرایه خواره‌وه و ناو به ناویش ده‌یان‌شیلا، پیش له وه‌رزی باران‌بارین کونی کایه‌نه‌که قایم ده‌کرایه‌وه.

به‌سه‌ره‌ات/

له سالی (۱۹۷۷) دا گویدریژیک ده‌که‌ویته ناو کایه‌نه‌که‌ی مالی حاجی مسته‌فا، که له ده‌رگا‌که‌یشه‌وه رپی نابیت بیکه‌نه ده‌ره‌وه، ناچار خه‌لکی گونده‌که کو‌ده‌بنه‌وه و گوریس ده‌به‌ستنه ده‌ستوقاچی و له کونی کایه‌نه‌وه هه‌لی ده‌کیشنه سه‌ره‌وه.

هه‌ره‌وه‌ز

ژيانى لادى هه‌رچه‌نده ساده و به‌تامه، به‌لام سه‌خت و گرانيشه، وه‌كو قانع ده‌ليت: (ژينى لادى سه‌يرانه گه‌رچى تۆزىك گرانه)، بۆيه جگه له خيزانىك كه كاسبكارى زۆر بووايه؛ هيچ خيزانىك به‌هه‌موو كاره‌كاندا رانه‌ده‌گه‌يشت، كرىكارگرتنىش كارىكى ناسان نه‌بووه له‌به‌ر كه‌مى داهاات و هه‌ژارى خيزانه‌كان، هه‌ر بۆيه خه‌لكى گوندى نه‌حه‌مده‌كلوان له‌ناو خوياندا هه‌ره‌وه‌زيان له‌گه‌ل يه‌كتريدا كردووه، جا يان هاوكارى يه‌كلايه‌نه بووه، يان به‌ده‌سته‌وام چون له‌گه‌ل يه‌كتردا، زۆربه‌ى كاره‌كانى گه‌لاكردن، گله‌بان، شه‌تل ليدان، گۆل

به‌فرمالين به‌هه‌ره‌وه‌زى

هه‌لدان، په‌يناو‌كردن، به‌فرمالين، دره‌وكردن، دار‌كردنه‌وه‌ى پاييز به‌هه‌ره‌وه‌زى به‌رپۆه چووه.

به‌سه‌ره‌ات/

يه‌كه‌م: له‌سالى (1974) دا حاجى مسته‌فا بانيزه‌يه‌ك دروسته‌كات و كه‌ ديته سه‌ر گله‌بان‌كردن، كورگه‌لى ئاوايى شه‌ويك هه‌ره‌وه‌زى بۆ ده‌كهن و گله‌كه

دەكریتە ناو گونیه و به كۆل به په یژە یه كدا دەیبه نه سه ربانه كه. حاجی مسته فا، خۆی له سه ربانه كه دەبیت و چرا فانوسینکی به دهسته وه دەبیت و به قاچ گله كه بلاو ده كاته وه، له ناكاو هاوار ده كات كورینه خۆتان لادهن هات! دیواره كه ده روخیت و بانه كه نوچ ده بات به ره و شیوه كه، دواى كه وتنى سه ربانه كه ده لاین حاجی مسته فا له شیوه كه دا هر به سه ربانه روخواوه كه وه وه ستابوو، ته نانه ت چرا كه یشی هر به دهسته وه بو.

دووهم: له سالیکی هفتاكاندا كاك تاهیر و كاك كه مالی كوینا نه حمه د به كه رهنتوو گیا بو مه لا قادر ده دورن له میرگه كانی مام مسته فا و، باقی مه لا قادر مه لۆیان بو ده كات. نزیكه ی کیلویه ك شه كری كولاویان بو پینچابوونه وه، له ژهمی چیشته نگاودا چایی ده خۆنه وه، به لام بو ژهمی نیوه رۆ كه دینه وه بو مه نزله كه، شه كری لی نه ماوه، تۆمه ز باقی هه مووی خواردوو، بۆیه كاك كه مال - كه مامی ده بیت - فه لاقه ی ده كات، ئه ویش ده تۆریت و ده روات، كاك كه مال ده لیت: تاهیر هه رچۆنیک بیت بانگی بکه ره وه با چینیکی تری لی بده م، ئه ویش بانگی ده كاته وه و ده لیت ئه گه ر نه یه یته وه به باوكت ده لیم، ناچار دیته وه و كاك كه مال ئه مجاره ش ئه وه نده ی تری لیده دات، ده یه ویت بروات، به لام تاهیر ده لیت: برۆیت به باوكت ده لیم، ئه ویش به ناچارى ده مینیته وه و تا ئیواره مه لۆیان بو ده كات.

سێیه م: ره حیمی مام توفیق به ره حمه ت بیت وتوویه تی: من و كه مال و سدیق كورانی حاجی ئه حمه د سوڤی له زه ویی كلكه دوومه دره ومان بو ئه وان ده كرد. به یانی بوو، سدیق وتی كه مال بچۆ ئه و كه ره ببه سته وه، كه مال چوو هاته وه، دواى ماوه یه ك كه سه یرمانكرد كه ره كه له ناو به هاروووه كه دا ده له وه را. سدیق وتی ئه ری كه مال نه موت بچۆ ببه سته وه، كه مال وتی به ستومه ته وه، كه سه یرمان كرد به قاچ به ستبوویه وه.

گه لاگردن

له بهر ئه وهی ده فیهری پینجویین ناوچه یه کی کویستانی بوو، له زستاندا به فیری زور ده باری و تیکرای دهشت و چیاکانی سپی پوش ده کرد، ههروه ها به ره می کا و وینجه و شه وهر ئه وهنده زور نه بوو که به شی نالیکی زستانی ناژه له کانی گوندنشینان بکات.

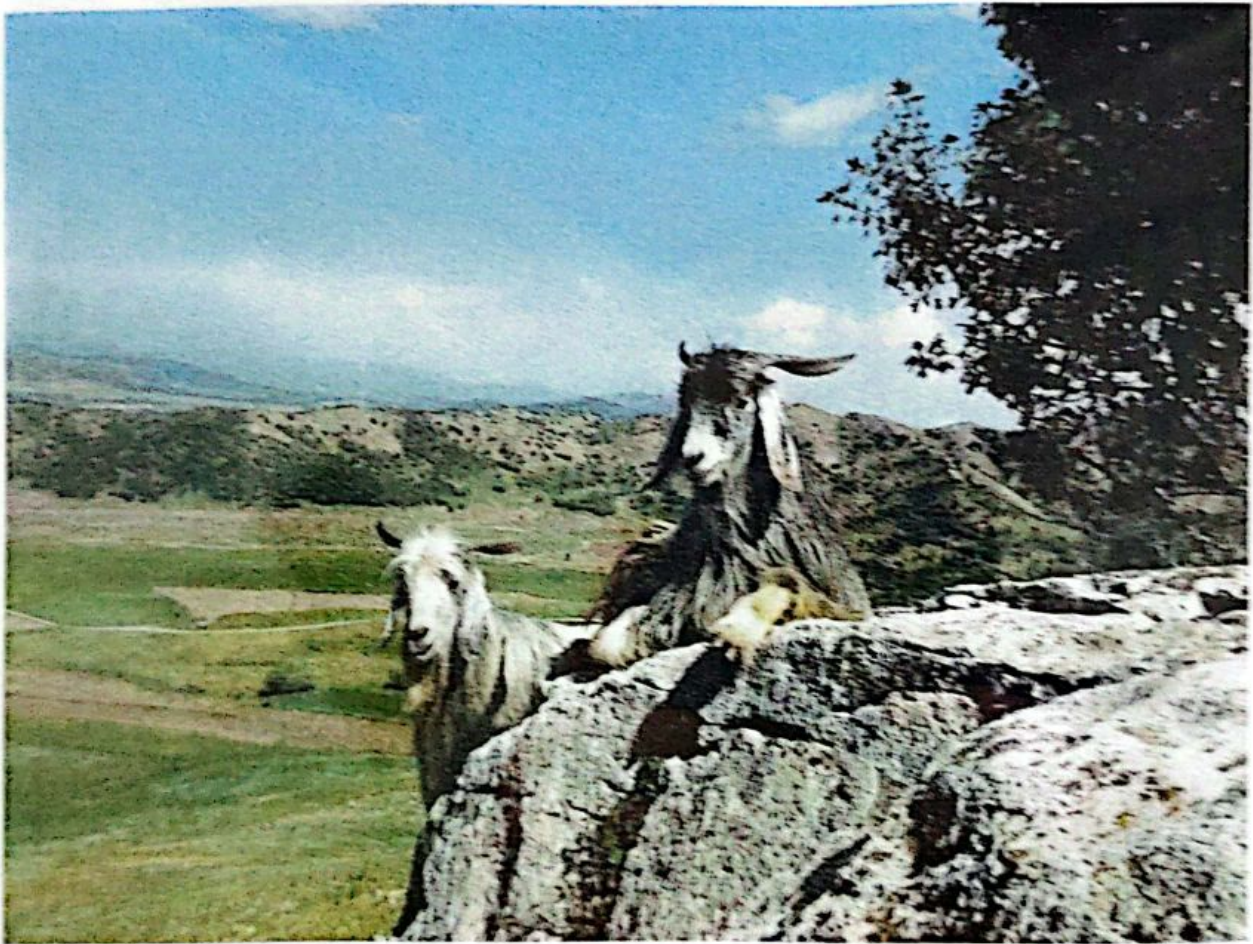
بویه دانیشتوانی گوندی ئه همه دکلوان وهک زور بهی ناوچه کویستانیه کان پشتیان به گه لای داره کانی دهوری گونده که یان به ستووه بو دابینکردنی نالیکی ناژه له کانیان له وه رزی زستاندا.

تیکرای درهخته سرووشتییه کانی دهوری گونده که به سهر ماله کاندا دابه شکرابوو، ئه و رووبه ره درهختانهی که بهر هه مالتیک که وتبوو پینی دهوترا (گه لاجار). هه مالتیک به ئه اندازهی پیوستی خوی گه لای ده کرد، کاتی پرۆسه که له وه رزی پاییزدا دهستی پیده کرد؛ ته وراس تیزده کرا و چه ند که سیک خیزانه که روویان ده کرده گه لا جار ه که. هه ندیک جار کاره که به ههروه زی ده کرا و هه ندیک مالیش کریکار یان ده گرت. که سیک ده چوووه سهر درهخته که و په لوپوی درهخته که ی داده هینا، چه ند که سیکیش گه لا کانیان کۆده کرده وه و به باوهش ده یانبرد بو لای درهختیکی دووپهل یان سیپهل و باوهشه گه لا کانیان به داریکی دووپهل - که پینی وتراوه دوولک - به رز ده کرده وه بو ناو داره که، چین له دوی چین هه لده چنرا و ده شیلرا، که سیک له سهر گه لاکه ده بوو که باوهشه گه لا کانی وه رده گرت، به و جۆره به ئه اندازهی باری عه ره بانهی تراکتوریک یان که متر گه لا هه لده چنرا، ئه وه به یه ک گه لا حساب ده کرا.

هه مالتیک (۱۵ تا ۲۰) رۆژ گه لای ده کرد، له وه رزی زستاندا ئه گه ر به فر دهر فتهی بدایه ناژه له کانیان ده برد بو ژیر گه لاکه و له وی گه لایان بو ده خسته خواره وه و دوی تیرخواردنیان ده هینرانه وه بو گونده که، خو ئه گه ر به فریش بواری نه دایه، ئه وا که سیک نازا رچهی ده شکاند و ده چوو چه ند باوه شیک گه لای ده خسته خواره وه و به گوریسیک دهیدا له کۆلی و ده یهینایه وه بو ماله وه و ده درا به ناژه له کان.

ناژه‌لداری له نه‌حمه‌دکلواندا

له نه‌حمه‌دکلواندا ناژه‌لدی زور به‌خپو‌کراوه، هر مالیک ژماره‌یه‌ک ناژه‌لدی راگرتووه جگه له مالی کاک ره‌سول و حاجی مسته‌فا، مال‌ه‌کانی حاجی مجید و حاجی عه‌لی مه‌رجان و حاجی نه‌حمه‌د ئیبراهیم و حاجی مه‌حمود و مام توفیق و حاجی سه‌لیم زورترین ناژه‌لدیان هه‌بووه، که هر مالیک نزیکه‌ی ۲۰۰ سه‌ر مه‌ر و بزنی هه‌بووه، هر مالیک بو به‌خپو‌کردنی مه‌ر و مال‌ته‌که‌ی شوانی خویانیان هه‌بووه. به‌لام گایه‌ل به نوره به‌خپو‌کراوه و هر روزه‌ی مالیک که‌سینکیان بووه به شوانی گایه‌ل.

هه‌ندیک سال مال‌ه‌کان شوانیان به کری گرتووه بو به‌خپو‌کردنی مه‌ر و مال‌ت، هه‌ندیک سالیس بو به‌خپو‌کردنی ره‌شه و لاخه‌کانیان به هه‌موویان شوانیان گرتووه و شوانه‌که هر ئیواره‌یه‌ک له مالیک میوان بووه. (حه‌سه‌نی برای ره‌حمان جولا چوار سال و حه‌سه‌ن سو‌فی مه‌حمود دوو سال شوانی گایه‌لی ناوایی بوون، توفیقی حاجی عه‌زیزی چه‌مه‌ک سالیک شوانی مالی

حاجی سه‌لیم ده‌بیت ، وه مام حه‌سه‌نیش چه‌ند سالیک شوانی گایه‌لی ئاوابی ده‌بیت ، چه‌ند سالیکیش پی‌او‌یک به‌ ناوی (سه‌ید نه‌حمه‌د) شوانی ئاوابی بو‌وه که خیزانه‌که‌ی ناوی زیرین بو‌وه).

له زستاندا له ماله‌وه ئالفیان پیداون و بردوویانن بو‌ په‌رچه بو‌ گه‌لاپیدانیان، یان به‌ کۆل گه‌لایان بو‌ هیناون. بو‌ نه‌وه‌ی ئاژه‌له‌کانیان ببه‌ن بو‌ سه‌ر په‌رچه بو‌ گه‌لادان ده‌بو‌ایه له پیشدا رچه‌یان بشکاندایه و دواتر به‌ریز به‌دوای یه‌کدا ده‌خرانه ری، که‌سیک پیشیان ده‌که‌وت و به‌ ده‌نگی به‌رز ناوبه‌ناو ده‌یوت (عیو)، که‌سیکیش له دواوه لینی ده‌خورین.

بردنی ئاژه‌ل به‌ناو به‌فردا بو‌ په‌رچه

به‌سه‌رهات/

یه‌که‌م: له زسـتانیکدا که به‌فریکی زۆر ده‌باریت مالی حاجی محمود له ئاوابی ده‌بیت له شوینه ماله‌که‌ی مام حه‌سه‌ندا. حاجی توفیق ده‌چیت بو‌ مالیان و ده‌لیت: (مامه خوله بو‌ نایه‌یت بچین کۆلی گه‌لا بینین؟) حاجی مه‌حمودیش ده‌لیت: (کوره بابه کۆله گه‌لای چی که‌س ده‌رناچیت، قیامه‌ته قیامه‌ت!) به‌لام

حاجی توفیق قه ناعه تی پیده کات و مامینه ییش ده بن له گه ل خویان و ده چن مه ر یه که یان کولیک گه لا دیننه وه.

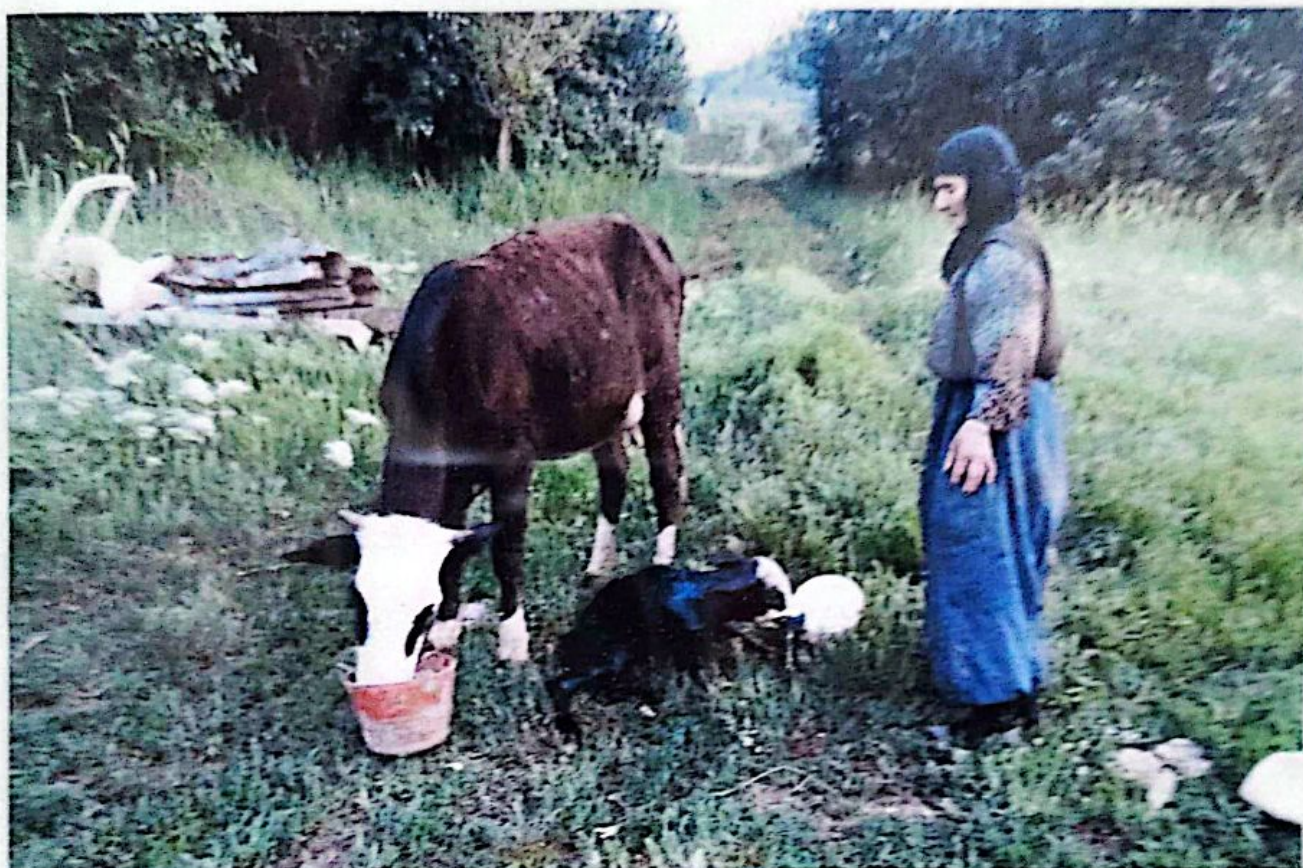
دووه م: جاریکی تر له سالی شه هریوه ری ئیراندا، حاجی توفیق و کاک ره سول و کاک حه سه نی برای ره حمان جولا، ده چن بو کوله گه لا و سه گیکیان پیده بیت، لای کانی که وه سه گه که ده روات یه کانه یه ک له ناو دروویه کدا دینیته ده روه و کاک ره سول فیشه کیکی پیوه ده نیت و ده یکوژیت، دواتر ده چن مه ر یه که یان کولیک گه لا ده مینن.

سییه م: له زستانی (۱۹۶۷) دا عه لی و تاهیر - کورانی حاجی مه حمود - له گوژده گه وره له په رچه دا گه لا ده دن به حه یوانه کانیان، حاجی توفیق و حاجی نه حمه د ئیبراهیم به رازیک روو به نه وان راوده نین، نه وانیش ده ترسن و به داری گه لاکه دا هه لده گه رین و ده یکه نه هاوارهاوار، به رازه که رووده کاته چه مه که ی گوژده گه وره و ده چیته بنه بیه ک و نه وانیش دین ده یکوژن.

چوارهم: له زستانی (۱۹۷۳) دا که به فریکی زور ده باریت، حاجی مه حمود به (عه لی و تاهیر) ی کوری ده لیت: (بچن له و دار گه لایه - که (۱۰۰مه تر) دوور ده بیت - یه کی کولیک گه لا بهین) نه وانیش ده روون و ده رناچن و ده گه رینه وه، ئیتر حاجی مه حمود خوی ده روات و تاهیر له گه ل خوی ده بات و زور به زه حمت ده گه نه گه لاکه و یه کی کولیک ده میننه وه، بویه عه لی حاجی مه حمود هه میشه و توویه تی: (نه گه ر من و هادی برام مزگه وت دروست بکهین، تاهیر تیکی بدات، باو کم ده لیت: به خوالینی جوان بوو که تیکی ده دا).

نه وانه ی ئاژده لیان به خنو ده کرد، خوینیان ده کرده سه ر سینی و بو ئاژده له کانیان ده گرت و نه وانیش ده یانلیسایه وه، وه له به هاراندا خوینیان له سه ر چند به ردیک بو ئاژده له کانیان رشتوووه له به رزایی گوژده و له گوژده گه وره و له سه ر تاشه به رده کانی چناران، به و به ردانه یان و تووه (خویریزگ).

به حیوانات تازه لک و هرگرتن بووه، له شیر و گوشت و مووه که ی و
هر وه ها لیشیان فرۆشتووه .

دیمه نی مانگایه کی تازه زاو و بیچوووه که ی

دیمه نیکی مهرومالات له نه حمه دکلوان

قوربانیکردن

مه‌راسیمی جه‌ژنی قوربان که قوربانی تیدا کراوه، گور و تینیکی زوری داوه به دانیش‌توانی گوندی نه‌حمه‌دکلوان. ماموستا له‌ناو وتاری جه‌ژنه‌که‌دا، هانیداون بو قوربانیکردن، بویه نه‌وانه‌ی نیازی قوربانیکردنیاں بووه، له‌دوای که‌رانه‌وه له‌مزگه‌وت و که‌ران و جه‌ژنه‌ پیروزه‌کردن له‌یه‌کتر، له‌سه‌ر شوینیک ریکده‌که‌وتن که‌ه‌موویان ناژه‌له‌کانیاں له‌ویدا به‌کومه‌ل سه‌ربرن.

چهند سالیک لای تووه‌که‌ی نزیک دولاوه‌که‌ی پشتی مالی حاجی مسته‌فا و سالیک لای تووه‌که‌ی مالی حاجی مسته‌فا و سالیک لای تووه‌که‌ی مالی مام مینه و چهند سالیک له‌باخه‌که‌ی کاک که‌مالدا سه‌ریان بریوه.

حاجی مه‌حمود که‌باشترین قه‌سابی گونده‌که‌بووه‌ه‌یوانه‌کانی سه‌ربریوه و دوای له‌توپه‌ت کردنی؛ به‌پینی ژماره‌ی سه‌ری خیزان دابه‌شیاں کردووه. هه‌ندی‌کجار نه‌وانه‌ی گوشته‌که‌یان به‌شکردووه؛ هه‌ندیک له‌گوشتی نه‌رمه‌یان هه‌شارداوه و دواتر هه‌لیانگرتووه‌بوخویان. کاک که‌مالی کویخا نه‌حمه‌د ده‌لیت: (که‌قوربانی ده‌کرا خوشی و ناوه‌دانی ده‌که‌وته‌ماله‌کان، چونکه‌مالی وا‌ه‌بوو سی مانگ بوو گوشتیان نه‌خواردبوو).

خه‌لکی له‌و سه‌رده‌مه‌دا ناژه‌لدار بوون و سه‌خیش بوون، بویه سالی وا بووه‌ه‌وت سه‌ر نۆبه‌ن سه‌ربرراوه. حاجی عه‌لیی حاجی مه‌حمود ده‌لیت: (حاجی مه‌حمودی باوکم نه‌وه‌نده‌به‌عشق و خولیاوه قوربانیی ده‌کرد چهند جاریک له‌مه‌راسیمی قوربانیکردنه‌که‌دا لیم بیستووه که‌وتویتي: (وه‌للاهی له‌عه‌شقی قوربانیه‌که‌ی هه‌زره‌تی ئیبراهیم نه‌گه‌ر عه‌لیی کورم چه‌قوی له‌سه‌ر بوایه و خوا نه‌مری پی بکردمایه سه‌رم ده‌بری).

راوچیه کانی گونده که

له نه حمه دکلوان چه ند راوچیه کی کارامه هه بوون، به تایبته (حاجی توفیق، کاک ره سول، حاجی نه حمه ئیبراهیم، عه بدوللا نه حمه ئیبراهیم، مسته فای حاجی سه لیم، سالی کویخا نه حمه د)، له بهر نه وهی گونده که شاخ و نزاریکی زوری به دهورا بووه، ناژهل و بالندهی کیتی زوری هه بووه، وهک (سموره، ریوی، کهرویشک و کهو)، کاک مسته فای حاجی سه لیم و حاجی نه حمه د ئیبراهیم زور حه زیان له راوی سموره و دهلهک و ریوی بووه. له م گونده دا ته نیا حاجی نه حمه د ئیبراهیم به کهو راوه که وی کردووه.

وتنه ی تفهنگی ساجمه زهن

به سه رهات /

یه که م: جاریکیان به فریکی زور باریوه و بهردهوام هه ر دهیشباریت، حاجی نه حمه د سؤفی دهچیت بو راو و ئیوارهیش ناگه ریته وه، چه ند که سینک دهچن به شوینیدا و به رهو (مچه کوژراو) به ناو به فرده که دا ده که ونه ری، که دهگه نه ئه وی بانگی لی ده که ن و ئه ویش له پشتی مه یانمامکه وه وه لامیان ده داته وه، ئه وانیش ده لئین کوره وهی گیان نه بیت ئه وه بو نه هاتوویته وه خو شه وه! له وه لامیاندا ده لئیت بیتانه سموره یه کم دوزیوه ته وه با دایتاشم جا دیمه وه.

دووه م: حاجی توفیق ده لئیت: له نینوان گه وراو و قوته ی که چه لدا چوومه سه ر دار مازوو یه ک، سه یرمکرد له دووره وه (۱۲) مه ره سوور هاتن به رهو داره که و که هاتنه ژیر داره که گوئیان له چرپه ی من بوو، هه لو یسه ته یه کیان

کرد و زور به ملاولادا ورد بوونه وه و منیان نه بیینی، ته قه م لئ نه کردن چونکه به چکه یان له گه لدا بوو، وشکه لیکم به سه ردا خسته خوار، رایانکرد به ره و قوته ی که چهل.

سییه م: حاجی عه لی مه رجان که له کانیاور هس نیشته جی بوو؛ زور جار مه ره سووری راو کردو وه، و توو یه تی: به هوی دهنگی شاخه کانیا نه وه پیمان ده زانم که شهر ده کهن و له دووره وه شاخه ی دیت، ئیر بویان ده چم و یه کیکیان لئ ده کوژم.

چاره م: جاریکیان عوسمانی حاجی مه جید له راو ده بیت و له هه شاریکدا خوی مه لاس ده دات بو راوه که و، دوا ی ماوه یه ک هه ست ده کات چرپه چرپ دیت، له تیلی هه شاره که وه ده روانیت، وا گه له گورگیک لئی نزیک بوونه ته وه و ئه ویش زور ده ترسیت، رووی تفهنگه که یان تیده کات و ته قه یان لیده کات، گورگیکیان لیده کوژیت و ئه وانیت راده کهن.

پینجه م: جاریک حاجی توفیق ریویه ک راوده کات، بو ئیواره ماموستا سه بریه و خوشکه که ی و دوو هاو ری ده عوه ت ده کات، له کاتی نان خوار دندا نازانن گوشتی چیه، ماموستا سه بریه ده پرسیت: (حاجی توفیق ئه مه گوشتی چیه؟) حاجی توفیق ناویریت بلیت گوشتی ریویه له بهر ئه وه ی نه وه ک نه زانن ریوی چیه، یان گوشته که ی نه خون، بویه ده لیت گوشتی قه له، دوا ی توزیک کلکی ریویه که ده رده که ویت و ماموستا سه بریه ده پرسیت ئه ی ئه مه جیه؟ حاجی توفیق ده لیت: به کورتی ئه مه گوشتی قه له.

شایانی باسه ئه و تفهنگانه ی که له و سه رده مه دا باو بوون و راویان پی کراوه بریتی بوون له: (برنه و، سه لییی، ده مانچه، ساچمه زهن، تاپر، سیتیر، پینجتیر، یانزه تیر، وه رهن دل، هوله نده، داداش و کلاشینکوف).

کهویک که و باره کانی خستوته ژیر باله کانی

جه ژن و بهرات و هاتنه وهی حاجی

له به ره به یانی جه ژندا پیاوان ده هاتن بو مزگهوت و ماموستا قورئانی ده خویند و هه موویان (الله اکبر) یان دهوت، دواتر نویژی جه ژنیان ده کرد و گوییان له وتار ده گرت.

دوای ئه وه هه ر مالی به پنی نه ریتی ئه و سه رده مه خواردنی ده برد بو مزگهوت بو ئه و که سه یان که له وییه، جوړی خواردنه که په یوه ندی به ئاستی دارایی خیزانه که وه هه بوو، خواردنه کان (هیلکه و روڼ، کولیچه، شلکینه، خورماو روڼ، په تاته، یاپراخ، که لانه، برنج و ساوهر و گوشت) بوون. ئه وهی که ده مایه وه مجه وره که هه مووی ده کرده ناو قابله مه یه ک، به و تیکه له یان دهوت چیشتی مجه ور، وه دوایی ده گه پان بو جه ژنه پیروژه.

له شهوی به راتدا لاوان کوډه بوونه وه و له کلاو روژنه ی ماله کانه وه پشتینیکیان شوړده کرده وه و ده یانوت (شه و شه و به راتی، خوا کوړ و کچیکتان باتی، به شمان بخنه جه ماعه تی)، هه ر مالیک (هیلکه، خورما، گوین، جکلیت یان میوژ) یان تیده کرد، هه ندیکیش خه لوزیان تیده کرد و توره یان ده کردن، مالی وایش هه بوو پاره ی تیده کرد، دوایی هه موویان له جینه کدا کوډه بوونه وه و له ناو خو یاندا دابه شیان ده کرد.

حاجی؛ ئه و ساله ی که خو ی ده نووسی و ناوی ده رده چوو و مامه له ی ته واو ده کرد، که ده چوو بو جه نزیکه ی (۴۰) شهوی پیده چوو، که ده گه رانه وه ده چوون به پیریه وه و ئالای سه وزیان له سه ر ماله که یان هه لده دا. هه ندیک له وانه ی که له گونده که وه چوون بو جه ج: (حاجی ئه حمه د ئیبراهیم، حاجی مه حمود، حاجی عه لی مه رجان، حاجی مسته فا، حاجی فاته مه، حاجی سه لیم، حاجی مه جید و حاجی ره حیمی به هییی) بوون.

پیش له هاتنه وهی حاجی، خانه وادهی حاجیه که ناماده کاریان ده کرد بۆ پیشوازی میوان، خه لکی گونده که و هه ندیک جاریش گونده کانی تریش ده چون بۆ به خیره مینانه وهی.

حاجی مه جید که له سالی (۱۹۶۰) دا ده چیت بۆ هه ج، له گه رانه وهیدا به سواری ئه سپ دیته وه بۆ ماله وه و که نزیک ده بیته وه مه ریک سه رده برن و دواتریش چوار هه یوانی تر سه رده برن بۆ ئه و میوانانه ی که سه ردانیان کرد وه.

له راسته وه: عه لی کوری حاجی مه حمود - حاجی مه حمود - په سولێ مام هه سه نه زاله - سالی ۱۹۷۰

یاری مندالان و کوروکالی نه همه دکلوان

نه و سه رده مه وهک ئیستا ته له فزیون و یاریه نه لکترونیه کان له ئارادا نه بوون، مندالانی نه م گوندهش وهک سه رجه م مندالانی کوردستان به شیک له کاته کانیاں به یاریه کورده واریه کانه وه به سه رده برد که له باب و باپیرانه وه بویان به جی مابوو، وهک (قه راقه را، چاوشارکی، دووگولی، هه یدار هه یدار، پاشاو وهزیر، خه ته بووزین، مزراحیین)، هه رووه ها کوروکالی گونده که یش له مالیک یان له سه ربانیک یان له گوره پانیکدا کوده بوونه وه و یاری (کیل و بهرد، پاشا و وهزیر، ئاغا و کوخا، پچی پچی، حه وه لین، کلاو فرینه، سه به ته به سه ره، پشکیلان، شوانه گایه ل و چه ندان یاری تر) یان نه نجام ده دا و ده بوو به شادی و پیکه نین و کاتیکی خوشیاں پیکه وه راده بوارد.

پینج مندالی گوندی نه همه دکلوان له سهروهختی گوێزته کاندندا

مندال و كوروكالى گوند به و جوہ ياريانه چالاک دهبوون و فيري نازايه تي و هونه ري ژيانسازي دهبوون و هاوکات دايک و باوکيشيان تا رادده يه کی زور دهرفته يان ددان بو ياريکردن؛ هه نديک جاريش به مهرج ريگه يان پي ددرا، وهک ئه وهی ده يانوت ئه گهر فلان کاری ماله وه ئه نجام بدهيت ريگات ددهين بچيت بو ياريکردن.

سهردان و شهونشيني

پيش له وهی راديو دايت هه نديک له پياو و كوروكالى گونده كه؛ شهوان له ماليکدا كوده بوونه وه و تا درهنگي شهو خهريكي چهپله و گوراني و مه تهل داهيتان و گيترانه وهی حيكايهت و ياريه كورده واريه كان دهبوون. له كاتي جه ژنه كانيشدا خه لکه كه دهسته دهسته به ماله كاندا ده گهران و گهر دن نازادي دهكرا و ئه گهر دوو كهس ناكوك بوونايه، ههر له مزگه وته كه ئاشت دهكرانه وه و، پاشان به كومه لي دهچوون بو مالي حاجي مهجيد و حاجي عهلي.

شاياني باسه په يوه ندي كومه لايه تي له و سهرده مه دا زور گهرموگور بووه، له بونه كانی نه خوשי و پرسه و بووكهيتان سهردانی يه كيان كردووه. ميواني نازيز كه له دووره وه هاتووه و سهردانی ماليكي كردووه دراوسيان چون له مالي خانه خوئ له دهوري كؤبوونه وه. جگه له وهی كه خه لکی گونده كه بو شهونشيني؛ زور چوونه مالي يه كتری و تا درهنگانی شهو دانيشتون و چهند جاريك له شهودا چايان بو ليتراوه و شهوچهره يان خواردووه، شهوچهره ي ئه و سه رده مه ش بریتی بووه له (ميوژ و گويز و باسوق) ، له وه رزی هاوينيشدا (كالهک و شوتی و سيو و هه لووژه و قوخ و قه يسی) يان بو ميوانه كه يان داناوه.

چۆنئیتی شاییکردن

زۆربەى ھاوسەرگىرى لەو سەردەمەدا (ژنبەژن) بوو، ھەردوو لا لەسەر
پوژى شاییکردن و گۆرینەو دەى بووکەکان ریکدەکەوتن، بووک نامادەدەکرا و
سوار مایینیک دەکرا و خەلکى بەین و بە سواری، چە کدار و بى چەک
دەرۆیشتن بۇ ئەو شوینەى کە بریاربوو بووکەکانى تیدا ئالوگۆر بکریت.
گۆرانیبیژ لەناو خەلکە کەدا گۆرانى دەوت و ئەوانیش چەپلەیان لیدەدا.
بۇ شاییە کە خەلکى گوند و ھەندیک جاریش خەلک لە گوندەکانى
دەوروو بەرەو دەعوەت دەکران.

کە بووک لە گوندەو دەبرا بەربووکیش بە سواری و لاخیک لەگەلیدا
دەچوو، کاتیک بووکەکان دەگۆردرانەو، بەربووکەکانیش لەگەل ئەو بووکەى
لەگەلیدا ھاتبوون دەرۆیشتن، ئەگەر رینگاکە دوور بووایە بەربووک ھەلوای
لەگەل خۆیدا دەبرد و لە رینگادا دەیدا بە برا زاواکان، جارى وا ھەبوو لەکاتى
گۆرینەو دەى بووکەکاندا بەھوى مەکرى بەربووکەو کە نەیدەھیشت بووکى
ئەولا زوو سواری و لاخە کە بییت دەمەقالە دروست دەبوو.

شایانى باسە کە بووکەکان دادەبەزین دەرزى و کلتووریان دەگۆریەو. کە
بووک دەگۆردرانەو خەلکى ھەر گوندیک لەگەل بووکەکەى خۆیاندا بە گۆرانى
و چەپلەریزان دەگەرانەو. کاتیک لە ئاوابى نزیک دەبوونەو دوو ئافرەت
دەچوونە پیشوازی بووکەکە و لەپیشیەو دەرۆیشتن بەرەو مالەکە و
ھەریەکەیان ئاوینەىەکى گەورەیان لەسەر سەریان بە پیچەوانەو گرتبوو
بەرەو بووکەکە بۇ ئەو دەى خۆبى تیا ببینیت.

بووکەکە بەسواری مایین دەھینرا، چونکە باوەریان وابوو ئەگەر بووک
بەسواری گویدریتز و ھیتستر و ئەسپ بەھینریت نەزۆک دەبییت.

گورانبيژدهکان گورانبيان دهوت، که بووک دهگهيشته بهردهم مالی زاوا،
زاوا له سهربانهوه جاميک نوڦلی ههلهدها بهسهري بووکدا و مندالان
ئهيانچنبيهوه. وه کاتيک بووک پيلاوهکانی دادهکهند يهکسهر مندالان پهلاماری
پيلاوهکانی بووکهکهيان دهدا و پارديان تيدا دهردههينا که پيشتر تنيکرا بوو
ئهوهی گوايه پي به رزق بيت.

حهيوان سهردهبررا و خواردنی زور ناماده دهکرا و سفره رادهخرا و
دادهنيشتن بو نانخواردن.

ههلهپهري شهوروژيک يان زياتر بهردهوام دهبوو، ههنديک جار رهشبهلهک
دهکرا، ههلهپهري هونهريک بوو که ههنديک کهس زور تيايدا سهرکهوتوو
بوون، وهک (مهلا قادر، مهلا محهمهدي پور ئايشی، جهلالی مامه عزه و
حهمه کهريمی سوڦی ئهحمهه) وه ههنديک کهس سهرچوپييان دهگرت.
باشترین سهرچوپيگر جهلالی مام عزيز کانی شابان بووه.

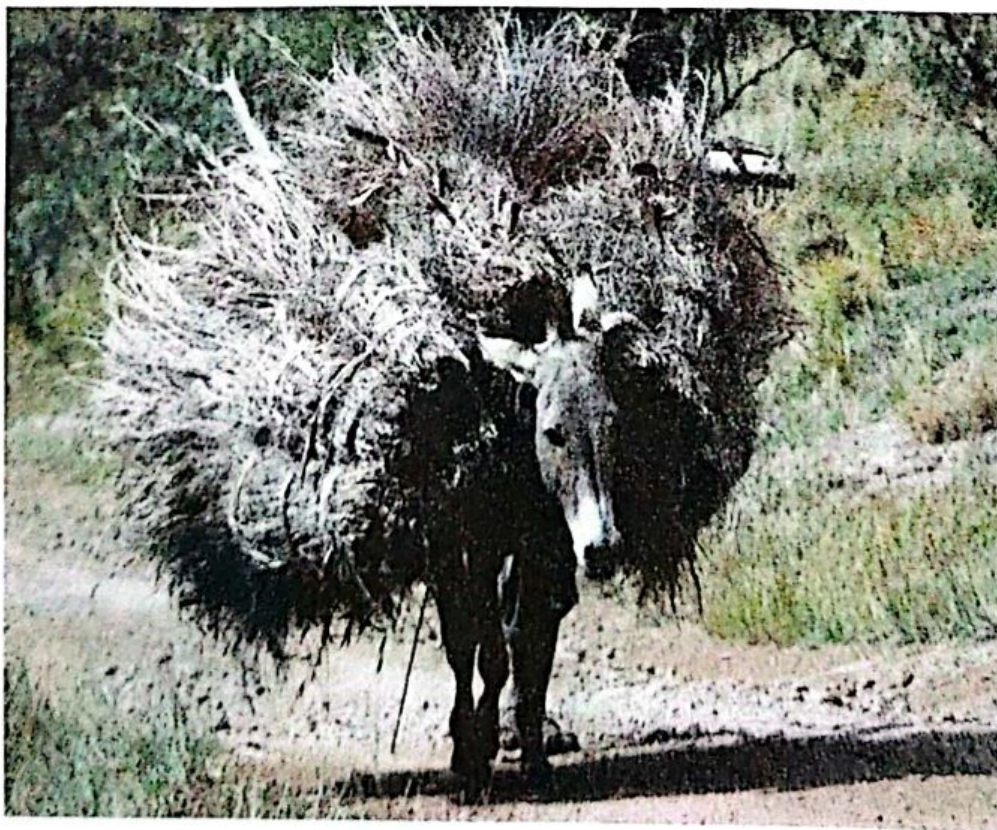
شایانی باسه که بووکهکهيان دههينا له ريگادا شوانيک ههيوانيکی دهبرد
بهروه بووکهکه و دهیوت پيشکهشی دهکه م به بووکي، برا زاواکانيش
پارهيهکیان دهدا به شوانهکه و بهرهلایان دهکرد.

له روژی شایيشدا نيشانه دهنرايهوه و تفهنگچيهکان دهیانشکاند، نيشانهکه
هیلکه يان شوشه يان گوزه بوو (رهسولی کويخا ئهحمهه) باشترین نيشانه
شکين بوو.

هه موو هاوسه رگيريهکانی ئه و گونده ژن به ژن بووه، جگه له
هاوسه رگيري (محهمهدي مام قادر، کهريمی مام توفيق، سالحي مام کويخا،
که مالی مام کويخا و محهمهدي مام کويخا).

ولاخی سواری و باربردن

له ئهحمه دكلواندا هموو مالیک ولاخی تایبته بهخوی ههبووه كه بو سواری و باربردن بهكاری هیناوه. وهك (گویدریژ، هیستر و مایین و ئهسپ)، هموو مالیک گویدریژی خوی ههبووه، بهلام تهنیا مالی حاجی مستهفا و مالی حاجی مهحمود هیستریان ههبووه. ههروهها تهنها مالی رهسولی کوینا ئهحمه د و مهلا قادر ئهسپیان ههبووه. ئهسپهكهی كاك رهسول زور چالاک و ناوازهبووه، خۆیشی سوارچاک و نیشانه شکینیکی چاک بووه. جاری وا ههبووه به ئهسپسوارای پیشبرکیی لهگهڵ ماتوردا کردوو و پیشی كهوتوووتهوه؛ بهلام بهداخهوه له سالی ۱۹۷۱ دا، کورینکی كاك رهسول بهناوی (عومه ر) له تهمهنی لاویتیدا کاتیک سواری ئه و ئهسپه دهبیت (كه ئهسپه بۆرهیان پین دهوت)، ههلیدهگریته و کونترۆل لهدهست دهوات و له پشت دهستی گوێژه دهکهوێته خوار و بهسهختی بریندار دهبیت و، پاش چهند رۆژیک له نهخۆشخانه کوچی دوایی دهکات، کارهساتیکی تا بلیی دلتهزین

دهبیت بو
خویان و
خهلكی گوندهكه
به گشتی،
ههروهها (مام
مینه و مام
که ریم و مام
عه بدوللا و كاك
که مال) مایینیان
ههبوو.

گویدریژیک به بارهوه

ئاش و باراش ھارپن لە ئەحمەدکلواندا

لە ئەحمەدکلواندا چەندین ئاشی تێدابوو، کە بە شیکیان تەنیا ئاسەوارە کە ی مابوو، میژوووە کە ییشیان بۆ سەدەکانی (۱۶ و ۱۷ و ۱۸) دەگەراییەو، کۆتا ئاشیان ئاشی دوو چەمانی کانیکەووە و ئاوی بوو، کە تا سالی ۱۹۶۶ لە کاردا بوو، ئەم ئاشە وەستا سەعید ناویک دروستی کردوو کە خەلکی گوندی ئارمرده بوو، یە کەم ئاشەوان کە لەسەری دەستبەکار بوو حاجی مەحمود بوو.

بەسەرھات/

حاجی مەحمود لە وەستا سەعیدی پرسییو: تۆ چۆن فییری وەستایی ئاش بوویت، ئەویش لە وەلامدا دەلیت: من تازە پێدەگەیشتم، لای ئارمرده شوان بووم، بەردە شینیکم هینا و کونم تینکرد و گزگم پێو کرد و ئینجا پەرەم لێدا و قالۆریکم بۆ (نی) کە ی دانا و ئاوم بە قالۆرە کەدا بۆ نارد، کە ئاوە کە دەیدا لە پەرە ی گزگە کە بەرداشە کە ی لە سەرەو دەخولاندهو. ئەوجا خۆلم پێدا دەکرد و خۆلە کە ی دەکرد بە تۆز، ئیتر ئەو پۆژە ئەو وەندە لەم کارەدا پۆچووم ئاگام نە لە کات ماو نە لە بزەکانم. کە هۆش خۆم هاتمەو، ئەستێرە بە ئاسمانەو بوو، رامکرد بۆ مالهو، باوکم وتی سەعید لە کوی بوویت؟ نەخە و تبوویت؟ وتم نەو ئەلا ئاشم دەنایەو، وتی چۆن؟ منیش بۆم باسکرد و هەموو وردە کاریەکانی ئیشە کەم تی گەیان، وتی بەیانی بمبە بۆ سەیری ئاشە کە، بەیانی بردم، ئاوم بۆ هەلکرد و خۆلم پێ ھاری و لەبەر چاویدا تاقیم کردەو. باوکم وتی: پۆلە گیان ئەمە سەنعاتە، واز لە شوانی بەینە و خوو بدەرە ئەم کارە.

ماوهیهک پیاویکی تورک ناشهوانی ئەو ناشه بووه، ناوی مام ئیسماعیل بووه، کوریکی خۆی له گهه بووه ناوی ئیبراهیم بووه، زۆر جار چوووه به رهو ئاواپی و بانگی کوپخا ئەحمه دی کردوووه گوتویه تی: (کوخا، کوخا، ده گرمانه که خهفتوووه) و اتا کوپخا ناشه که له کارکه وتوووه.

باراشی گوندهکانی ده ور و به ریش هه مووی ده هینرایه وه بۆ ناشهکانی ئەحمه دکلوان، به تایبه تی گوندهکانی (پاوگان، کانی شابان. کانی مانگا، هه زره له)، وه له به هار و هاویندا کوچه ریه کانی باراشیان لی هاریوه، ناشه وانه که یه گه نمه که ی هاریوه و له جیاتی کری (مزه) ی وه رگرتوووه، به گویره ی نرخ ی گه نمه که.

ناشیکی ئاو، ناشه وانه که گه نم ده هاریت

- ئاشەوانەكانىش برىتى بوون لە (حاجى محمود، مام عەبدول، مام توفىق).
- ئەو ئاشانەى كە لە دەور و روبەرى گوندى ئەحمەدكلواندا بوون برىتیبوون لە:
1. ئاشى چاوكە گەورە.
 2. ئاشە كۆنەكە لە بەر دەم مزگەوتى گوندىكەدا بوو.
 3. ئاشى بەردى كە لە بەر دەم چەمى بەر گوندىكەدا بوو لە پشت رىگای كانى كەو.
 4. ئاشى لای مىرگەكەى حاجى ئەحمەد سۆفى.
 5. ئاشى دووچەمانى كانى كەو.
 6. ئاشى چناران.
 7. ئاشى خوار مەكتەبەكە.
 8. ئاشى لای گردهكەى چەمى كانى كىسەل لە كۆتايى چەمى ترشەكان.
- ئەو ئاشەى كە لە كاردا بووبىت هەندىك جار لە بەر دەمىدا دەيهەها فەردە گەنم و جۆو گەنمە شامى هەلچنراو. شايانى باسە خەلكى گوندىكان لە پايىزاندا برىكى زۆر گەنمىيان بردوو و هارپويانە، چونكە لە وەرزی زستاندا بەر دەرفەتى هاتووچۆى برىو.

فرۆشیارانى گوند

هەندىك كەسى نىشتەجىي گونده كه يان خەلكى دەرى گونده كه كالايان
هيناوە و لەوى فرۆشتويانە، وەك:

۱. عەبدوللاى حاجى ئەحمەد ئىبراھىم وردە شتى دەھىنا و دەيفرۆشت.

۲. مام عەبدول؛ ناو بە ناو شتى دەھىنا و دەيفرۆشتەو، بەتايبەت خورما.

۳. كاك محەممەد ناسراو بە (حەمە تەلا) كه ئاوەلزاواى مام قادر بوو،

ورده والەى كردۆتە ناو دۆلابىكەو و كردویتیە شانى و هیناویتی بو گونده كه
و فرۆشتویتی.

۴. هەورامیەكان كه ئەوسا پىيان و تراو (هەجىي) ئەوانیش سندوقیان

كردۆتە شان و وردە والەيان هیناوە و هەندىك بەرھەمى دەستی خویانیان پى

بوو، وەك بنیشتى كوردی، هەروەها كەوچك و تەشى و تىرۆك كه لەدار

درووستكراون. بە پارە و كۆلك و خورى فرۆشتوویانە، بنیشتیان داوہ بە

پەرۆ كۆنە و بردوویانە تەوہ بو ناوچەى خویان، بنى كلاشیان پى

درووستكردووە.

۵. لە كۆتایى پەنجاكاندا چەند جارێك عەرەب ھاتوون و خورمايان پىبووہ

و بە جو فرۆشتوویانە.

۶. مام مراد ناویك كه خەزورى مەلا قادر بوو، دیزە و گۆزەى لە

سارداوہوہ هیناوە و فرۆشتوویەتى بە پارە و گەنم.

۷. چەمەكیەكان ترییان هیناوە و بە پارە و گەنم فرۆشتوویانە، هەروەها لە

پاییزاندا میووزى سپى نایابیان هیناوە و کیلویان داوہ بە (۱۰۰) فلس، بەلام

ورده و رده دواى چەند سالیك نرخەكەى بو سى پەنجایی بەرزبووہ تەوہ.

۸. عومەرى عەلى مەرجان كرىن و فرۆشتنى ئازەلى كردووە كه پىيان

وتووہ (چىوار).

وہستا جوڑبہ جوڑہ کان لہ ئہ حمہ دکلواندا

لہ سہدہی بیستہ مدا چہ ندین وہستا پیشہی جوڑبہ جوڑیان ئہ نجام داوہ ،
کہ ہہ ندیکیان خہ لکی گوندہ کہ بوون و ہہ ندیکیشیان دہرہ کی بوون کہ ئہ مانہ
ہہ ندیکیان:

۱. پورہ رہ عنای ژنی مام توفیق، تہ نور و پلورہی ہہنگی دروست
کردوہ.

۲. حاجی محمہدی ناسراو بہ حمہ کہر، کہ خہ لکی گوندی کانی سیف
بووہ، چہ ندین جار ہاتوہ و قہ تالہ و نانہ شان و سہ بہ تہ و قولینہی لہ تولی
بی دروست کردوہ، ہہروہا قولینہی لہ شوولی مازوار دروست کردوہ ،
بوئوہی زور قورس بیت و کراوہ بہ سہر دؤ و ماستدا بؤ پاراستنی لہ
پشیلہ.

۳. حاجی سہلیم رہ شکہی ہونبوہ تہوہ.

۴. حاجی مہمود دہستاری لہ بہرد تاشیوہ.

۵. حاجی مہمود و حاجی مستہفا و حاجی سہلیم و حاجی ئہ حمہ د
سوئی تہیمانیان دروست کردوہ، ہہروہا کاری نہ جاریمان کردوہ بؤ
دروست کردنی پہنجہرہ و دہرگا و ئیرہخ.

۶. حاجی مہمود و حاجی مستہفا و حاجی توفیق سہ بہ تہیان
دروست کردوہ.

۷. حاجی فاتمہی خیزانی حاجی مستہفا قہ یاسہی ہونبوہ تہوہ.

۸. حاجی مستہفا بہرہ و بہر مال و تالنگہ و جاجم و ہوری بہ دہزگاہک
دروست کردوہ پیی و تراوہ (تہون)، ہہروہا وہستایی دیواریشی زانیوہ.

حاجی مه‌حمود و پوره مینای خیزانی

۹. ژنانی دئی توره‌که‌ی دؤ و تویش‌ه‌به‌ره‌یان له خام دروست کردووه، له پیستی مه‌ر و بزنی و ولاخ مه‌شکه‌یان خوش‌کردووه و ماستیان تیا ژهندووه، هه‌روه‌ها هیزه‌یان خوش‌کردووه و رۆن‌یان تیا هه‌لگرتووه، پووزه‌وانه و گۆره‌ویی به‌نیشیان چنیوه.
۱۰. کورتان دروو، هاتوونه‌ته‌گونده‌که و کورتان‌یان بۆ ولاخ دروست‌کردووه، وه‌ک ده‌رویش حسین که له شایره‌وه هاتووه و هه‌روه‌ها (مام وه‌سمان) ناویک که له گوندی (بادانه) وه هاتووه.
۱۱. سوؤفی قادر ناویک که پیی و تراوه قاله جۆلای بناویان، هاتووه و حه‌یوان و نۆبه‌نی خه‌ساندووه، هه‌روه‌ها عوسمانی سوؤفی مه‌جید به‌گازه ره‌ش نۆبه‌نی خه‌ساندووه.

۱۲. حاجی ئەحمەد سوۆفی و پوره رەعنا وەستای ناوک کەوتن بوون.

۱۳. پیاوانی گوند ساوہل و بەردکیشیان دروستکردووە.

۱۴. حاجی مەحمود و حاجی سەلیم و حاجی مستەفا کەوانەیان

دروستکردووە.

۱۵. پوره رەعنا و خاتوو پیرۆزی حاجی عەلی و حاجی فاتم کاری مامانیا

کردووە.

۱۶. لە ئەحمەدکلواندا هیچ کەسێک جەرأحی نەزانووە، بەلام حاجی مەحمود

و مام عەبدووللای شەرگەیی شکستەیی ئازەلیان گرتوووەتەووە، مام عەبدووللایش

جار جار شکستەیی خەلکی گرتوووەتەووە و برینپێچی کردووە.

۱۷. پوره مەنجی ژنی مام عەبدووللا، دەرمانی دروستکردووە بۆ هەندیک

نەخۆشی، هەرۆهە نەشتەرکاری برینیشی کردووە.

18. بۆ هەندیک کاری نەخۆشی چون بەدوای میرزا حەمە ئەمین

گەوراندا و هیناویانە بۆ دەرزی لیدان.

19. (حەمە سەوڵی سەرکانی) خەتەنەیی مندالی کۆری کردووە، کۆر

گەورە بوو و شوان بوو و بە فیل هیناویانەتەووە و خەتەنەیان کردووە.

بەسەرھات/

جاریکیان حەمە سەوڵی بەبەردەم مالی کویخا ئەحمەددا تیندەپەری و،

سەگەکیان لێی رادەپەری و دەیگریت، لەویادا حاجی عەلی مەرجان ئامادە

دەبیت و تەنگتیک دەنیت بەسەگەکەووە و دەیکوژیت.

20. کە مندال تووشی خەرکانە بوو (برین لەسەر دەم و چاوی هاتوووە)

بەردووینانە بۆ دەرەوارە بۆ لای کویخا ئەحمەد، ئەویش موروویەکی

سوورکردووەتەووە و تەختی ناوچاوی مندالەکەیی پێ داخکردووە.

21. لە سالی (۱۹۷۶) دا چەند گەنجیکی ئاوايي تەلی تەلەفۆنی رەبیعەکان

دەهینن و عوسمانی مەلاژن -کانی شابانی- لە رادیۆی مالهکانی دەبەستیت و

لەری رادیۆکەووە پەيوەندی تەلەفۆنی لەنیوان مالهکاندا دادەمەزرینیت.

22. حاجی ژنه خاتونی ژنی حاجی رحیم (سریش)ی دروستکردووه.
23. رهسولی کویخا نهحمه د به گاز ددانی دهرهیناوه ، ههروهها برینپیچی (تهداوی)ی هه ندیک برینی بچووکی کردووه و هه میشه له ماله که یاندا دهرمانی پاکژکه رهوه (ته عقیم) هه بووه.
24. حاجی فاطمه خیزانی حاجی مسته فا دهرمانیکی پزیشکیی دروست کردووه پینان وتووه (ماجوم) که له ههنگوین و بنیشته تال دروستکراوه، به لام بو فروشتن نه بووه و له پیناوی خوادا به خشیویتی.
25. حاجی احمد صوفی به دهرمانیکی تایبته چاره سه ری بیرووی ده کرد.

دهرمانی ماجوم که حاجی فاطمه دروستی ده کرد

ئامپره نوپیه کان و کئی له پيشدا کړيويتی

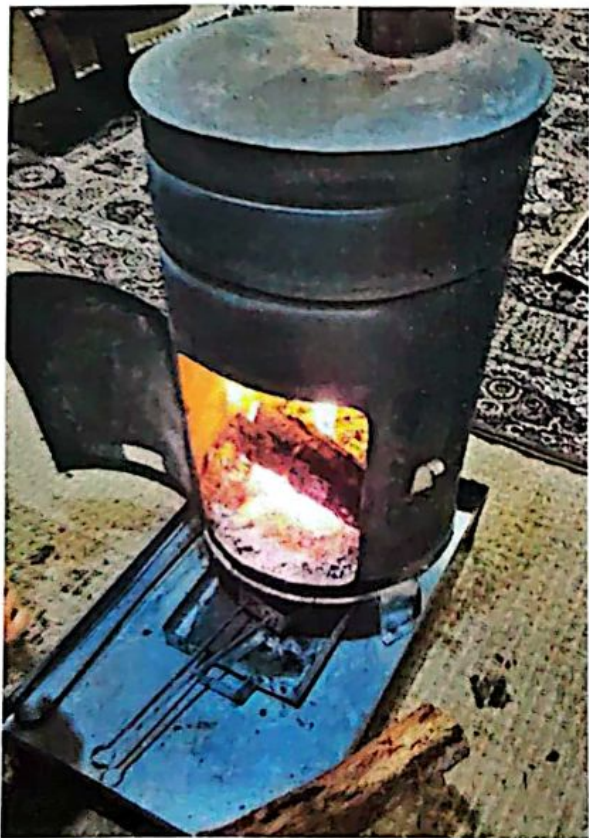

راديو

۱. له کوتایي په نجاکانی سه دهی بیستدا (راديوی کهر و جاش) په یدا ده بییت. بویه وای پی و تراوه، چونکه پيله کان له دهی رادیوکه دا بووه. سه ره تا مالی کوپخا نه حمه د کړيویانه، دواتر مالی حاجی عهلی مه رجان و دواتر مالی حاجی مه حمود، دواتر ته جیلی سولقه ر په یدا ده بییت و مالی حاجی مه حمود و کاک ره سول و

حاجی نه حمه د سوئی و حاجی مسته فا و حاجی توفیق ده یکرن.

۲. برنگ له ئیران دروستکراوه و هر خاوه ن ئاژهلک کړيويتی و به کاری

زوپای دار

هیناوه بو برینه وهی مه ره کانی.

۳. پیش له ساله کانی په نجاکاندا زوپا نه بووه، ته نیا کووره خانه هه بووه. به لام له سالی (۱۹۵۲) دا وه ستا هه سنی قزه لگی دیته نه حمه دکلوان و زوپایه ک بو کوپخا نه حمه د دروست ده کات، له سه ره وه سه ر قه باغیکی ده بییت که قابله مهی سه رخراره بو چیشت. دواتر له مه ریوانه وه زوپا دیت و خه لک ده یکرن. دواتر وه ستا به دیهاته کاندا ده گه ریت و زوپا و که نوو دروسته کات.

چرای لۆكس

۴. سه‌ره‌تا چرای فتيله هه‌بووه و دواتر له سالی (۱۹۴۳) دا، مالی کویخا نه‌حمه‌د یه‌که‌م چرای دیوارکو ده‌کرن. دواتر چرای فانوس دادیت که (چرا له‌نتهر) یشی پی و تراوه، پاشان لۆكس دادیت و بو یه‌که‌مجار مالی کاک ره‌سول ده‌یکرن، ئنجا مالی حاجی مه‌حمود و حاجی توفیق و مه‌لا قادر و حاجی مسته‌فا و حاجی نه‌حمه‌د سو‌فی ده‌یکرن.

۵. یه‌که‌م ته‌والیت مالی کاک ره‌سول دروستیان کردووه، دواتر مالی حاجی مسته‌فا.

۶. یه‌که‌م تراکتور مه‌لا قادر کریویتی به‌شهریکی له‌گه‌ل مه‌مه‌دی پور ئایشیی کانی شاباندا، که جوری نه‌فیل بووه و، ره‌نگی سوور بووه،

سایه‌قیکیان بو گرتووه به‌ناوی نوری، که خه‌لکی قلیاسان بووه، وه مالی حاجی مه‌حمود فۆردینی شینیان کریوه و (عوسمانی مه‌لاژن) ی کانی شابان سایه‌قی بووه.

۷. یه‌که‌م کاکوت (هه‌باشه) که هینراوته نه‌حمه‌دکلوان بو خه‌رمان گیره‌کردن قادری خه‌لیفه‌سی ئالیوا هیناویه‌تی که کلۆشه‌که‌یان له سه‌ره‌وه تینکردووه و به‌کوترای کا و دانه‌که‌ی لی هاتۆته خواره‌وه و دوایی شه‌نیان کردووه.

کۆچی سالانهی قهرهچ و خپله کوردهکان بۆ گوندهکه

هموو سالیک له وهرزی هاویندا قهرهچ هاتوون و له کلکه دومه چادریان ههلاوه، جار چاریش لای گومه گوره یان شهخسه وشکل خستووینه، دواتر هاتوون بۆ نهحمه دکلوان، ماله و مال کهراون و سوالیان کردوو، ههروهها کهو و بیژنگ و شهکرشکین و شهن و چهقو و شهکردان.. هتدیان فرۆشتوو به خه لکی گوندهکه، که هه موویان دروستکراوی خویان بوون. ههروهها له کونهوه گوندی نهحمه دکلوان سه ره پیری نهو خپله کوردانه بووه که کویتستان و کهرمیانیان کردوو، که له بههاراندا له کهرمیانهوه هاتوون و به ره و شلیتر و دیوی ئیران پۆیشتوون و له پاییزاندا کهراونهوه، نهوان که به سنووری گوندی نهحمه دکلواندا تپه پریون زیانیان به له وه پ و کشتوکالی گوندهکه که یاندوو، هه ربویه چهند جاریک روویداوه که خه لکی گوندهکه و خپله کوردهکان توشی ههراو شه پ و شوپ بوون. هه ندیک جار نهو خیلانه له پشتی نهحمه دکلوان ماونهوه، به تایبهتی خپلی حه مه بۆر و حاجی حه مه مه دی خواکه ره می چووچانی که خه لکی دار به رووله بووه و ههروهها جه ماعه تی حه مه قه یتوولی و حه سه ن قه ویله یی په رخی که له مه یانمامک و کانی سپیکه ماونهوه.

به سه رهات/

جاریک کوپخا نهحمه د که سیکیان نه بینیت که (۱۰ - ۱۵) سه ر کاژه له ی پیده بیت و له قه راغی جو که یه کدا ده یانله وه رینیت، کوپخا نهحمه د لینی تورپ ده بیت و پنی ده لیت: (دووریان بخه ره وه و لیره مه یانله وه رینه)، کابرای شوان ده لیت: (لایان ده وه م، لینه پری با نهو گوله یش بخوات).

شایانی باسه له سالی (۱۹۷۴) دا شه پ و هه رایه کی گوره ده قه ومیت له نیوان کۆچه رییه کان له لایه ک و خه لکی گوندی نهحمه دکلوان و کانی شابان له لایه کی تر، هه رچه نده کیشمه کیش و په لامار و لیدانی تیدا ده بیت به لام که س تیایدا ناکوژریت.

ئاوارەبوونى خەلكى ئەحمەدكلوان لە سالى (۱۹۶۳)دا

لە سالى (۱۹۶۳)دا و دواى هاتنى زەعیم سدیق بۆ سلیمانى و فراوانبوونى قەلەمرەوى بەعسیهكان و، هەولەكانیان بۆ كۆنترۆلكردنى هەموو جموجولینكى خەلك وایکرد که سوپایهكى دلرەق رووبکاته سنوورى پینجوین و بیجگه له سوتاندنى پینجوین و ئاوارهکردنى دانیشتوانهکهى، پریشكى ئەو ئاگره گوندهکانى دەورووبه ریشى گرتەوه و گوندی ئەحمەدكلوانیش بههوى هەستیارى جیگاکهى و نزیکى له رهبیهکانى حکومهتهوه زهبرى کاریگهرى بهرکهوت و کهوته بهر هیرشى تۆپباران، گولله هاوهنیک بهر دەرگاکهى مالی حاجى توفیق کهوت و گولله هاوهنیکى تر بهر پشتەبانى مالی حاجى مستهفا دهکهویت.

بۆیه خەلکی گوندی ئەحمەدكلوان و کانى شابان (مهلا قادر و مهلا صالح) دەنیرن بۆ لای رهئیس ئەوهل بهدرى و پیتی دهلین: (ئیمه به ناوى مهحمود بهگى گۆلیوه هاتووین و داواکارین با ملازم رهحیم تۆپبارانى گوندی ئەحمەدكلوان نهکات). ئەویش برقیه دهکات بۆ ملازم رهحیم و ئەویش دهلایت کى هاتوووه؟ له وهلامدا دهلایت: مهلا قادر هاتوووه، ئەویش دهلایت: (هەر ئەمڕۆ توفیقی برام دهویت)، مهلا قادر دیتهوه و ناچار ههوالهکه به توفیقی برام دهوات؛ ئەویش دهلایت ناچم؛ دهمکوژن، خهلهکهکه دهلین بچۆ ناتکوژن، ناچار رهحمانى مام توفیق لهگهڵ خۆى دهبات و دهچن بۆ سهربازخانهکهى نزیک راوگان، لهوئى سواری دهبابهیهکیان دهکهن و دهیانبهن بۆ گۆمه ماراوى، لهوئوه به پى دهیانبهن بۆ رهبیهیهكى بهرامبهر نسى گهروه، لهوئى ملازم رهحیم پى دهلایت ئیمه چ قهراریکمان بوو؟ نه موت پيشمه رگه بپته گوندهکه ویرانى دهکهم؟ حاجى توفیق دهلایت گه ورهه ئیوه هەر شهوقى لايت ببینن قهسفمان دهکهن. دهلایت ئەو شهوه کهسیکتان وتووئیهتى (لا تخافون)، حاجى توفیق بیری دهکهوئیتهوه که شهوى بۆردومانهکه مام توفیق له دۆزهخهکهوه

بانگی ئاوايي کردوو، مه ترسن مه ترسن! ئەوانيش گوييان لى بووه، دواتر داواي مريشک و هيلکه يان ليندەکات و دەلنت برۆنەوه بو ئەحمەدکلوان.

کە دەگەرینەوه خەلکی گوندەکە لەناو خوياندا راويژ دەکەن و وايان پەي باش دەبیت پيش لەوهی بۆردومانی تر بکړين گوندەکە جی بهيلن، ئيتر خەلکەکە ئاواره دەبن، هەر خيزانیک به سەلتە خيزانی روو له لایەک دەکات، ئەو شەوه کە ئاواره دەبن مندالینکی مالی مستەفای حاجی سەليم دەمریت، زور به زەحمەت له بەرامبەر چله تووهکەدا به خاکی دەسپێرن، بەم جورە، مالی حاجی مستەفا دەچن بۆ بيناوا، مالی توفیقى کونخا ئەحمەد دەچن بۆ ساليوا، مالی مام عەبدول دەچن بۆ کانی میران و مالی حاجی مەحمود دەچن بۆ قزەلجە و مالی حاجی سەليم دەچن بۆ سيزانە و ئەوانی تریش هەر مالە و به لایەکا دەچن. له پاییزدا دەچنەوه بو ئەحمەدکلوان، ئيتر تا سالی (۱۹۶۵) گوندەکە ئاوهدان دەبیت، بەلام له پاییزی ئەو سالەدا کاتیک مەلا مستەفا له ساوجی بووه حکومەتی ئیرانی بۆ پشتیوانیکردنی پيشمەرگە سەربازگەکەي بەعس له پینجوين بۆردومان دەکات و له بەرانبەردا حکومەتی عیراقیش گوندەکانی دەورووبەری پینجوين توپباران دەکات و دیسان خەلکی ئەحمەدکلوان ئاواره دەبن و ئەو زستانە گوندەکە چۆل دەبیت و له بەهاری (۱۹۶۶)دا خەلکەکە دەگەرینەوه بو ئەحمەدکلوان.

له سالی (1966)دا کونخا ئەحمەد له کانی میران کوچی داواي دەکات و هەر لهو سالەدا کاک رەسول بریندار دەکړیت و بۆ چاره سەرکردن دەيگە یەننە تاران و داواي مانەوهی ماوه یەکی زور له نەخوشخانه قاچەکەي سەقەت دەبیت.

حاجی عەلی حاجی مەحمود بەسەرھاتی ئەو پینکرانەي کاک رەسولی گنبرایەوه و وتی: له پاییزی (۱۹۶۵)دا سوپای عیراقی به هاوکاری جاشینکی زور هیرشی هینا و پینجوينی گرتەوه، جاشەکان به قوتەي کەچەلدا هاتنە خوارەوه و هاتنە ناو مالەکانی گوندەکەمان و هەندیک تالان و برۆیان کرد.

له و کاتهدا خه لکه که ناواره بوون و نیمه مالمان چووبوویه زهنگیر و
 پیشتریش چووبوویه گانی میران، بهلام باوکم (حاجی محمود) له
 نهحمه دکلوان مابوویه و به پاراستنی که لوپه لی ماله که مان له ترسی تالان و
 بروی جاشه گان، بویه حاجی محمود و کاک ره سول ده چن بو پینجوین بو
 لای شیخ نه سره بوئه وهی تکایان بو بکات لای نامری سه ربازگه که و
 شته گانیان بدریته وه، نه ویش ده لیت: (نیستا نامر خه وتووه، به یانی بینه وه)،
 کاتیک ده گهرینه وه لای بووبان جاشینک ته قه یان لیده کات و قاچی کاک ره سول
 ده پیکریت و ده که ویت، به کسه ر داوای ناو ده کات، حاجی محمود ده لیت:
 (فتوری تووتنه که م ده رهینا و تووتن و په ره کانم رشت و چووم پریم کرد له
 ناو و بوم هینا خوار دیه وه)، نیتر به ده سته وه گیرم خوارد، ناچار پیم وت: تو
 لیره دا راکشی با بجم داوای یارمه تی له خه لکی راوگان بکه م بین به
 ده ممانه وه، چووم بو راوگان و پیم وتن: (ره سول لای بووبان پیکراوه و
 فریامان که ون)، باوکم ده یوت: (چه ند پیاوینک له که لمدا هاتن و تابووتینکیان
 خسته سه ر گویدرینژیک و ره سولیان خسته ناو تابووته که و هینایان بو
 کلکه دومه، نیتر باوکم (حاجی محمود) ده چینه وه بو نهحمه دکلوان و ده لیت
 به و چه ند پیاره ی که له وی ماونه ته وه: (وهرن به ده ممانه وه)، نه وانیش دین له
 کلکه دومه له راوگانیه کانی وهرده گرن و ده یبه ن بو لای میرزا مسته فا که له
 گولی بووه و بو ماوه ی (۱۵) روزه تیماری ده کات به لام برینه که ی سه خت
 ده بی و بوی چاره سه ر ناکریت، نیتر کویخا نهحمه د ده چی بو لای شیخ له تیف
 تا تکا له مام جه لال بکات به ناوی پیشمه رگه ی خویه وه بینیریت بو ئیران،
 نه ویش ده یکات به پیشمه رگه ی خوی و ده بینیریت بو ئیران بو چاره سه ر
 کردن و ماوه یه کی زور له نه خوشخانه یه کی تاران چاره سه ر وهرده گریت و
 پاشان ده هینریته وه بو نه خوشخانه یه کی سنه، له هاوینی (۱۹۶۶) دا ده یهیننه وه
 بو نهحمه کلوان به لام قاچی پلاتینی تیکراوه و سه قهت بووه.

ئەو خىزانانەي پيش راگواستنى گوندەكە ھاتوونە ئەحمەدكلوان و دواتر جىيانھىشتووه

ژ	ناو	مىژووي ھاتنەكەيان	لە كوئوھ ھاتوون	ماوھى مانەوھيان	بۇ كوئى كۆچيان كىردووه
۱	ھاجى كەرىم ئەوللا	۱۹۱۸	ئارمىدە	۴ سال	كانى شابان
۲	عەبە مەريوانى خۆي و برازاكانى	لە سىيەكاندا	مەريوان	۵ سال	دارەبەن
۳	ھەمە بەگ و مەجىد بەگ (براپوون)	1947	مەريوان	۲ سال	مەريوان
۴	مەلا قادر رەھىم مەلود	لە چلەكاندا	بانە	۴ سال	بانە
۵	ئەمانەللا بەگ و عەبدوللا بەگ و سەمىل بەگ (براپوون)	1950	ھەوارە خۆل	۲ سال	ھەوارە خۆل
۶	رەھمان جۆلا و ھەسەنى براى	لە سىيەكاندا	ئارمىدە	24 سال	دەچنە نىزەرۆ و دواتر دەچنە بارى
۷	مامە رەشە	1934	ئارمىدە	26 سال	پاش مردنى، كۆرەكانى بارەكەن بۇ قولەكىسكى
۸	مام ھەسەن (ھەسەنە روسە)	۱۹۶۷	زەنگىدەر	۵ سال	پىنجوئىن
۹	ھاجى ھەمە ھەتۆل	1952	دەرەورگان	۴ سال	دەرەورگان
۱۰	ھاجى رەشىد	1952	دەرەورگان	۴ سال	دەرەورگان
۱۱	ھاجى رەھىم بەھىي	۱۹۵۷	بەھى	۶ سال	پىنجوئىن
۱۲	مچە قۆچ و ئەھە قۆچى براى	1962	بەھى	۲ سال	سالىاوا
۱۳	عەبە عاسە (زاواي عەلى مەرجان)	۱۹۶۹	بانە	۳ سال	بانە
۱۴	رەشە مەلۇل	۱۹۶۴	زەنگىر	۳ سال	پىنجوئىن
۱۵	عەزە خورشە	۱۹۶۷	ئارمىدە	۳ سال	ھەسەنە كورگ
۱۶	رەشەي قالە مراد	۱۹۷۰	بىماوا	۲ سال	پىنجوئىن
۱۷	سالىھى كاكە برا	۱۹۶۵	كانى مىرانى بابا عەلى	۳ سال	كانى مىران
۱۸	ئەھە لەيلى	۱۹۶۵	قزىلجە	۳ سال	پىنجوئىن
۱۹	عەبدولە رەق	۱۹۶۷	سىا كۆيز	۱ سال	راوگان
۲۰	خولە كۆلىيى	1965	كۆلى	۳ سال	پىنجوئىن
۲۱	مامە سەھە	1970	سەردەشت	۱ سال	ئىران
۲۲	جافرى مامىنە	1971	كلوھل	۲ سال	كلوھل
۲۳	كەرىمە رەش	1963	سلىمانى	۲ سال	نالپارىز
۲۴	مەلا مەھمەد ئەمىن	1969	ئىران	1 سال	ئىران
۲۵	مام مارقى پورزاي كۆيخا ئەھمەد	1962	بانە	۵ سال	بادانە
۲۶	مەلا مەھمەد باوكى عوسمانى مەلاژن	۱۹۵۵	بىستان	۱ سال	كانى شابان

ئەو خىزانانەى كە پىش راگواستنى ئەحمەدكلوان؛ تيايدا ژياون

لە پىش سوتانى گوندهكاندا لە سالى (۱۹۷۸)دا؛ چەند بنەمالەيەكى سەرەكى لە گوندى ئەحمەدكلواندا هەبوون و هەر بنەمالەيەك لە چەند خىزانىك پىكهاىبوون، كە بە هەموويان (۴۴) خىزان بوون و (199) كەس بوون، ئەمانەى لای خوارەوہ سەرۆك خىزانەكان بوون:

۱. رەسول ئەحمەد كەریم
۲. توفیق ئەحمەد كەریم
۳. كەمال ئەحمەد كەریم
۴. قادر ئەحمەد كەریم (مەلا قادر)
۵. سالىح ئەحمەد كەریم
۶. حاجى ئەحمەد ئىبراهیم
۷. محەممەد ئەحمەد ئىبراهیم
۸. عەبدوڵلا ئەحمەد ئىبراهیم
۹. مەلا محەممەد رەشىد
۱۰. توفیق كەریم مستەفا (مام توفیق)
۱۱. رەحمان توفیق كەریم
۱۲. كەریم توفیق كەریم
۱۳. ئەمین كەریم عبدالله (مام مینە)
۱۴. مستەفا حەمەخان حەسەین (حاجى مستەفا)
۱۵. قادر سالىح قادر (مام قادر)
۱۶. محەممەد قادر سالىح (محەممەدى مام قادر)
۱۷. شەریف كەریم زۆراب (ناسراو بە شەریفە درىژ)
۱۸. عەبدوڵلا كەریم عەبدوڵلا (مام عەبدوڵ)
۱۹. سەلىم عەبدوڵلا ئەحمەد (حاجى سەلىم)
۲۰. مستەفا سەلىم عەبدوڵلا
۲۱. حەمە ئەمین سەلىم عەبدوڵلا

۲۲. محممه عه بدوللا ئه حمهه (كاكه حه مه)
۲۳. عومه رِه سول عه بدوللا
۲۴. ئامينه رِه حمان عه بدوللا (خيزاني رِه سولي مام عه بدوللا)
۲۵. ئه حمهه فه تاح (حاجي ئه حمهه سوفي)
۲۶. سديق ئه حمهه فه تاح
۲۷. كه مال ئه حمهه فه تاح
۲۸. حه سه ن رِه حيم (مام حه سه نه زاله)
۲۹. عارف حه سه ن رِه حيم
۳۰. ئه بوبه كر حه سه ن رِه حيم
۳۱. مه حمود سلیمان (حاجي مه حمود)
۳۲. عه لي مه حمود سلیمان
۳۳. تاهير مه حمود سلیمان
۳۴. عه لي فه تاح رِه زا (حاجي عه لي مه رجان)
۳۵. عومه رِه عه لي فه تاح
۳۶. رِه حمان عه لي فه تاح
۳۷. جه لال عه لي فه تاح
۳۸. رِه شيد عه لي فه تاح
۳۹. مه جيد عه لي عوسمان (حاجي مه جيد)
۴۰. حه سه ن مه جيد عه لي
۴۱. حسين مه جيد عه لي
۴۲. تاهير مه جيد عه لي
۴۳. سه عدولا مه جيد عه لي
۴۴. عوسمان مه جيد عه لي

پراگواستنی خەلکە کە و وێرانکردنی گوندە کە لە ساڵی (1978) دا

حکومەتی عێراقی دواى ئەو هەى لە گەل شای گۆر بە گۆردا بە تەگبیر و چاودێری ئەمریکا ریکە و تننامەى جەزائیری ساڵی (1975) ی واژو کرد، کە بەندیکی ئەو هەبوو لە هەموو سنوورەکانی کوردستانی هەردوو ولاتەو بە درێژایی بیست کیلۆمەتر چۆلی بکەن. ئەم بەندە لە ساڵی (1978) دا لە لایەن عێراقەو هە جیبەجی کرا و کارەکەیش بەو جۆرە بوو کە لە ئوردوگادا مالیان بۆ بکەن و قەرەبووی زیانی خیزانەکانیش بکریتهو. بۆ ئەم مەبەستە لە هاوینی (1978) دا لیژنەیهکی حکومی دیتە گوندی ئەحمەدکلوان و ناوونوسی ئەو کەسانە دەکات کە خیزانیان هەیه و تیکرای زیانەکانیان بۆ دەنوسیت .

دواتر لە شلیرەو هە دەست دەکریت بە پراگواستن و هەر پۆژەى دوکەلی سوتاندنی چەند گوندیک بەرز دەبیتهو. بۆیه خەلکی ئەحمەدکلوان دەکەونه پەلهقاژەى شوین پەیداکردن لە پینجویین، هەندیک لە مالهکان خویان زەوی دەکرن و خانوو دروست دەکەن، کە بریتی بوون لە: (مەلا قادر، حاجی توفیق، کاک رەسول، حاجی مەحمود، حاجی ئەحمەد ئیبراهیم، کاک کەمال و کاک سالح).

و هەلکەکەى تر هەموویان دەچنە ئوردوگای کانی گۆیژ، جگە لە حاجی مستەفا کە مالهکەى دەبات بۆ ئوردوگای شانەدەری. بەم جۆرە لە (1978/8/19) دا حکومەتی عێراقی گوندی ئەحمەدکلوانی سوتاند. سەرەتا بە (تی ئین تی) قوتابخانەکەى تەقاندەو، پاشان مالهکانی سوتاند و دواى ئەو هەش بە بیلدۆزەر پوو خاندنی، بەلام مەشروعی ئاوەکیان نەپوخاندبوو.

جیى ئاماژە پیکردنە کە هەرچەندە ریزهیهکی باش قەرەبوو بۆ مالهکان نووسرابوو، بەلام چەند ناپاکیک لە کاربەدەستانی پینجویین دەستکاری لیستی قەرەبووی ئەم گوندە و گوندەکانی تریشیان کردبوو و کەمیان کردبوو، بۆ نمونە حاجی مستەفا (12400) دیناری بۆ نووسرابوو، تەنها (4200) دیناری

پیده‌دریت. حاجی توفیق که (۱۶۰۰۰) دیناری بۆ نوسرا بوو ته‌نیا (۳۴۰۰) دیناری پیده‌دریت، و تیکرای مال‌کانی تریش هر به م جوړه که مکرابوونه‌وه. شایانی باسه زوربه‌ی نه و دره‌ختانه‌ی که ده‌ستنیای خه‌لکی گونده‌که بوون به‌هوی چولبوونی گونده‌که‌وه له‌ناوچوون. جا یان به‌هوی بی ناوی، یان به‌هوی هه‌لکیش‌انیاں له‌لایه‌ن خه‌لکی پینجوینه‌وه، یان له نه‌نجامی عیراق و ئیراندا، نه‌مه جگه له‌وه‌ی که له‌دوای روو‌خاندنی گونده‌که خه‌لکینی ناواری گونده‌کانی ده‌وروو‌به‌ری ناحیه‌ی گرمک روویان کردو‌وده‌ته ده‌فهری نه‌حمه‌دکلوان و زیانیکی زوریان به‌ره‌ز و باخی گونده ویرانه‌که که یاندو‌وه.

به‌سه‌ره‌هات /

له‌کاتی دروست‌کردنی جاده‌که‌دا کاک ره‌سول و کاک تاهیر له‌لای خه‌رمانه‌که‌ی مالی حاجی مه‌حمود ده‌بن، له‌و کاته‌دا ناقله‌که دیت و لای نه‌مان ده‌وه‌ستیت که جگه له سایه‌قه‌که زاب‌تیک و دوو سه‌ره‌بازی تیا ده‌بیت، له ناکاودا سواریک به‌هیس‌تریکه‌وه دیت و بوی ده‌رده‌چیت، په‌کسه‌ر ناقله‌که دوای ده‌که‌ویت و ده‌یگیریت‌وه به‌ره‌و پرده‌که‌ی لای کلکه دو‌مه و بۆ نه‌وه‌ی ناچاری و ده‌ستان‌دی بکه‌ن، ناقله‌که میلی دوشکه‌که دینیت‌وه و له ده‌نگی نه‌وه‌دا که ئیستره‌که راده‌په‌ریت، سوار و کوپان و باره‌که و ده‌رده‌گیریت بۆ ژیر خوی، ئیتر ده‌گه‌نه سه‌ری و ده‌رده‌که‌ویت که قاچاخچیه و باره سه‌عاتی پینه. له‌ویدا کاک ره‌سول تکا له زابته‌که ده‌کات بۆ نه‌وه‌ی به‌ره‌لای بکات، نه‌ویش هه‌شت سه‌عاتی لی ده‌سینیت بۆ نه‌وه سه‌ره‌بازانه که له‌ویدا ده‌بن و به‌ره‌لای ده‌کات.

Bushra kamal

سینگۆشه‌ی هیمای کینگه‌ی مین

له‌شه‌ری ئیران
عیراقدا
نه‌حمه‌دکلوان
ده‌که‌ویته
ناوچه‌رگه‌ی
هیرشی هه‌ردوو
سوپاکه‌ و سی‌جار
قوته‌ی که‌چهل
له‌لایه‌ن ئیرانه‌وه
داگیر ده‌کریت و
عیراق لئی
ده‌سینیه‌وه،
به‌هۆی نه‌و ململانی
سه‌خته‌وه‌ نزیکه‌ی
(65%) ی رووبه‌ری
چیاکانی گونده‌که
نه‌لغامریژ کراوه. تا
ئیس‌تایش زۆربه‌ی

هه‌روا ماوه‌ته‌وه و پاکنه‌کراوه‌ته‌وه له‌ مین.

بۆیه‌ به‌هۆی جه‌نگه‌که‌ و لوغم و ته‌قه‌مه‌نی جیهیلراو له‌ ناوچه‌که‌دا و
راپه‌رین و پینشمه‌رگایه‌تیه‌وه ژماریه‌یه‌کی زۆر له‌ خه‌لکی گونده‌که‌ و خه‌لکی
تریش شه‌هید یان بریندار بوون.

برينداره كان

ٺه وانهي قاچيڪيان له ده ستداوه:

1. ره ٺوف عهلي مه حمود - له کاني که وه.
2. کاميل نه حمد سؤفي - له کاني چاورهش.
3. کهريم عهلي مه حمود - له گويزه که وره.
4. ٺه بوبه کر که سهن - له نسي که وره.
5. مسته فاي حاجي سه ليم - له چهي ترشه کان.
6. ستاره صالح نه حمود - له گويزه زهره.
7. محممه د که سهن (ناسراو به که مه زاله) ده ستيکي ده قرئت له کاني کلينه به هؤي ته قينه وهي گولله فاسه وه.
8. تاهير مه حمود سلیمان - له سهراوردي گويزه که وره هه ردوو قاچي ده قرئت.

هه روه ها عوسمان حاجي مه جيد به هؤي وهر که راني تراکتوره که يه وه گياني له ده ستدا. ٺه مه جگه له وهدي به هؤي ٺه و توپبارانه چره ي که چند ساليک سنووري ٺه م گونده ي گرتووه ته وه هه روه ها ٺه و مينه زوره ي که بلاو کراوه ته وه؛ ريژه يه کي زور له دره خته سر و شتتيه کاني گونده که و گيانداره کاني له ناوچوون.

له دواي راپه رين و ٺاوه دان بوونه وهدي گونده که له لايه ن ريکخراوه کاني (ٺيم ٺه ي جي، سؤليداريتي، خه بات زهنگه نه) وه هه نديک رووبه ري مينريژکراوي گونده که پاڪکراوه ته وه، هه روه ها به ريوه به رايه تي گشتي پاڪکردنه وهدي مين ريژه يه ک خاكي مينريژکراو پاڪده کاته وه و گريبه ست له گه ل ريکخراوه کاني (يونسيّف، ٺارارات، خه بات زهنگه نه، چهي ريژان) دا ده کات و هه ر يه که يان

روو بهرینک پاککردنه ووه، به لام به داخله و تا نیستتا ریژنه په کی زور له روو بهری
خاکی نام گوته به شمه پنه ته به مین ریژن کراوی ماوه ته ووه و نه ووهی که مه ترسی
نه و ماوچه مین ریژن کراوانه ی زیاده کردووه نه ووه په که مینه گان ژیر خاک
که و توون و دیار نه ماون.

شایانی باسه په کی که له و دلسوزانه ی گهل و نیشتمان که له پینا و پاراستنی
گیانی خه لکی گوته که مان دا هردو و قاچی له ده ستدا ماموستای سه نگی و
خوشه و یست ماموستا حی که مت معروف بو و ، که خه لکی شاری سلیمانیه و
له گهل ریژن کراوی (نیم نه ی جی) دا کاری ده کرد، به ریژیان له کاتی
پاککردنه ووهی کیلکه ی مینی چه می ترشه گان له بهرواری (2000/7/20) دا
لوغ مینکی (- VGB فال مارا) ی پیدا ته قییه ووه و به داخله و هردو و قاچی له
سهرو و نه ژنویدا له ده ستدا.

به پینو یستمان زانی سهردانی به ریژی بکین تا له نژیکه ووه نه و چیرو که
خه مانا که مان بو بگیزیته ووه، به ریژیان هردو و یان :

[من نام حی که مت معروف قانده ، له (1973/8/27) دا له گه ره کی باخی
شیخ له تیف له سلیمانی له دایکبووم، ده چوری به شی و ه رژی په ایمانگی
مه له بندی ماموستایانی سلیمانیم، هروها ده چوری به شی زانسته
کومه لایه تیه کانی کولیزی په و ه رده ی بنه رتیم له زانکوی سلیمانی.

له دوی ته و او کردنی خویندنی په ایمانگا ؛ وه ک کارمهند له ریژن کراوی
گروپی ناموژگاری مین (MAG) ده ستتم به کارکردن کرد ، ماوه ی هوت
سال و شش مانگ له و ریژن کراوه دا به شدار بووم له له ناو بردنی پاشماوه کانی
شهر و پاککردنه ووهی کیلکه مینه کانی کوردستان له مین و ته قه مهنی.

له روژی (5 شه مه) ، ریکه وتی (2000/7/20) پیش ده رکه وتی په که مین
کازیوه ی به یان له سلیمانیه ووه بو پینجوین له گهل هارپی مینه لگروه و کاندا
به ریکه و تین ، له و شوینه ی پنی ده لین (هیکه له که) له گهل هارپیکاندا نانی
به یانیمان خوارد ، له به رده م چایخانه که ی کاک محه مه ددا پاس کیلینکی تازه

دانرابوو ، وتم ؛ کاک محهممه د نه توانم نهو پاسکيله ليخورم؟ وتی به لئ ، زور ده میک بوو پاسکيلم لینه خوريبوو ، نهو به يانییه تیر به دلی خوم پیاسه یه کی نار پینجوینم به پاسکيله وه کرد ، رویشتم بو به شی سهره وه ی پینجوین و دواپی هاتمه وه تا نزدیکی بازگهی پینجوین ، وهک نه وه بوو خوم داوام کرد بیت پیش له ده ستدانی قاچه کانم تیر پاسکیل لیخورم!

هینده کاتم پی چووبوو کاتیک گه رامه وه بو چاییخانه که ی کاک محهممه د هاوریکانم رویشتبوون بو سهر کار و منیان جیهیشتبوو ، به لام کاک سه لاهی هاوریم (روچی شاد بیت) که سه روکی تیمه که مان بوو سه یاره یه کی دانابوو چاوه ریی من بکات تا نهو کاته ی دیمه وه ، له گه ل هاورپی شو فییره که م سه رکه وتم و به ریکه وتین بو (کیلگه مینی چه می ترشه کان له خوار گوندی نه حمه دکلو انه وه).

له گه ل گه یشتنم که لوپه لی کاری مینه له گرتنه وه م هه لگرت و ده ستمان به کارکردن کرد ، پیش نه وه ی نوره م له کارکردن ته واو بیت له کاتر میتر (7:55) خوله کی به یانی مینیکی (V69 - فالمارا) له ژیر پیمدا ته قییه وه و هه ردوو قاچم له سه روو نه ژنوو قرتان.

تا ئیستا چند جاریک به مه به سستی سه ردانی شوینی رووداوه که یان تو مارکردنی فیلمی دوکومینتاری چوومه ته وه کیلگه مینی چه می ترشه کان ، من وا هه ست ده که م به شیک له روحم له سروشت و ژینگه ی نه ویدا جیمابیت ، هه ست نه که م به شیک له روحم له و شوینه دا چاوه رییه که هاوریکانم پی بلین : (کار ته واو بوو ، با بگه ریینه وه بو سلیمانی)!

شانازی ده که م له پاککردنه وه ی کیلگه مینی چه می ترشه کاندا به شدار بووم هه رچه نده قوربانیدانه که م زور بوو ، به لام دلنیام بو خه لکانیک قوربانیم داوه که شایانی قوربانیدانن ، شایانی نه وه ن خویمان و هاوسهر و مندال و نه وه کانی داهاتووشیان له ژینگه یه کی پاک و دوور له مین و پاشماوه کانی تری شهر به سه لامه تی و دلنیایی بژین.

من هیچم نه کردووہ جگہ لہوہی ئەرکی سەر شانم جیبه جی کردووہ ،
 جگہ لہوہی به دلسۆزی و له خه مخورییه وه بۆ سه لامه تی ئه وانی تر
 هه ولمداوه و کارم کردووہ ، ئومینده وارم خوی میهره بان به به هه شت
 قهره بووم بۆ بکاته وه ، بۆیه له م دوورده وه هه مووتانم خوشنه ویت ، هیوادارم
 سه رفراز و ناسوده بژین].

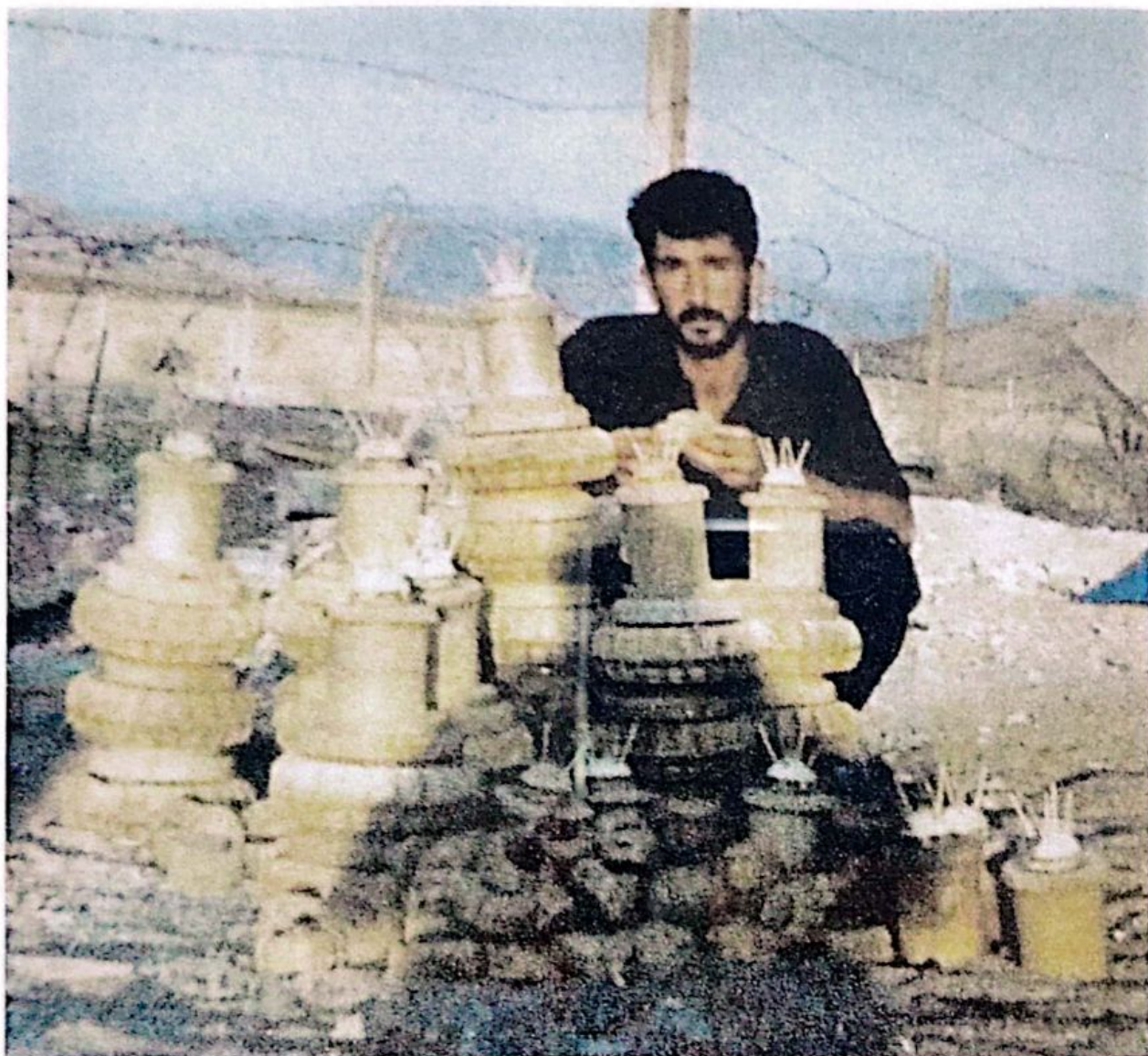

ئستای مامۆستا حکمهت مه عروف

مامۆستا حکمهت له ته مه نی گه نجدا

ههروهها له بهرواری (1994/4/27) دا له میانهای کارکردنی تیمیکی (MAG) له کاتی پاککردنه وهی کیلگه یه کی میناویدا له کانی چاورهشی خواروو لوغمیک به که سینیکیاندا ده ته قیتته وه که ناوی (نازاد عه بدوللا) بووه و خه لکی سلیمانی بووه و له دایکبووی سالی (۱۹۷۰) ی که رکوکه، به داخه وه له بهر سهختی برینه که ی دهسته جی شهید ده بیت.

کاک نازاد عه بدوللا که له نه حمه دکلوان شهید بووه له کاتی لوغم هه لگرتنه وه دا

دوای ئەوھى كە گوندى ئەحمەدكلوان وەك ھەزاران گوندى دىكەى كوردستان لە پاییزی (١٩٧٨) دا لەلایەن رژىمى بەعسى كۆر بەگۆرەوھ خاپوور كرا و دانىشتوانەكەى لە ئوردوگا زۆرەملىكاندا جىگىر كران، بەلام ئەم خەلكە ستمدەدەيه كەسىكى نەبووھ تاكە خەون و ھىوای گەرانەوھ نەبووبى بۆ زىندى خۆى.

ڕووداوھكانى دوای راگواستن لە ماوھى دە دوانزە سالىكددا زۆر ترسناك و خىرا بوون، ھەر لە ڕووخانى رژىمى شا و ھاتنە سەر كارى خومەينى لە ئىراندا و پاشان ھەلكىرسانى جەنگى عىراق ئىران، كە كارەساتىكى جەرگبەرى بەسەر كوردستاندا ھىنا و ناگرى شەر پىنجوينى وىران كرد و تىكرای خەلكەكەى ئاوارە بوون و زۆر بەى جوگرافىاي قەزاكە لەلایەن ئىرانەوھ داگىر كرا و مینىكى زۆر لە ناوچەكەدا بلاوكرايەوھ، بە داخوھ گوندى ئەحمەدكلوان پشكىكى گەورەى ئەو وىرانكارى و مینىزىبىيەى بەركەوت.

ھەر لەم سالانەدا ڕووداوھكانى ئەنفال و كىمىاباران ڕووياندا و خەلكى پىنجوين و شارەزوور لە ئوردوگاكانى نەسر و بارىكەدا كۆكرانەوھ، ھەرودھا لە (١٩٩٠/٨/٢) دا عىراق كودەيتى داگىر كرد و لە ئەنجامدا ولاتە زلھىزەكان بە ھاوكارىيە ولاتانى كەنداو فشارىكى زۆريان لەسەر عىراق درووست كرد بۆئەوھى بەبى جەنگ پاشەكشە بكات و كودەيت جىبھىلەيت، بۆ ئەمەش چەند ھەنگاوىكىان گرتە بەر دژى عىراق كە بە گەمارۆى ئابوورى دەستى پى كرد. گەلانى عىراق مافخوراو و چەوساوه و دىلى دەستى ئەو رژىمە سەركوتكەرە بوون و يەكەم كەس بوون باجى ھەموو سەركىشىبەكانى حكومەتەكەى صەدداميان دا، بە تايبەتى كارىگەرى خراپى توانا پڕوكىنى كە مارۆى ئابوورى كە لە رىكاي نەتەوھ يەكگرتووه كانەوھ خرابووه سەر عىراق بپرستى لە خەلكى عىراق بربوو.

رژیمی عیراق بو که مکردنه وهی کاریگه ریی خرابی گه مارۆی ئابووری چه ند ریوشوینیکی گرته بهر، که یه کییک له وانه ئه وه بوو ریگای به خه لکی گونده خاپوورکراوه کان دا بگه ریینه وه بو زیده کانیا ن به هاوکاری و چاودیری وه زاره تی کشتوکال بو هه لمه تی چاندنی گه نم. به لام ئه م هه نگاهه ته نها بو مه به سته کشتوکال و به تایبه تی گه نم چاندن بوو نه ک گه رانه وهی خه لک بو زیدی خۆی، کاتیک خه لک بو یه که مجار دوا ی (۱۲) سال چاوی به زیدی خۆی که وته وه به بی ترس و بی چاودیری حکومت تووشی شوک بوون، ئه مه له پاییزی سالی (۱۹۹۰) دا بوو که خه لکه که هه موو دهر و ده شتیان کرد به گه نم، له ولاشه وه گه مارۆی ئابووری سهر عیراق رۆژ به رۆژ توندتر ده بوو.

دوا ی ئه وهی که ولاتانی هاوپه یمانی که له (۳۰) ولات پیکهاتبوون؛ له شهوی (۱۹۹۱/۱/۱۷) دا هیرشی ئاسمانیا ن کرده سهر عیراق و ژیرخانی سه ربازی و ئابووریا ن تیکشکاند و پاشان هیرشی زه مینیا ن ده ستپیکرد و سوپاکه یان ته فروتونا کرد؛ راپه رین له خوارووی عیراق و له کوردستا نیشدا ده سته پیکرد، ئه وه بوو له (۱۹۹۱/۳/۵) دا خه لکی کوردستا ن راپه رین و له (۱۹۹۱/۳/۲۱) دا هه موو شار و شاروچکه کانی کوردستا ن به شاری کهرکوکیشه وه رزگار کران، به لام به پیلانی هیزه نیوده وه له تی و ناوچه بیه کان ریگه درا به رژیمی سه ددام که ئه و راپه رینه سه رکوت بکات و به زه بری هیزی ئاسمانی و زه مینی و به هاوکاری ریخراوی (موجاهیدینی خه لقی) ئیرانی زۆربه ی شار و شاروچکه کانی کوردستا نی داگیر کرده وه، خه لک له ترسی شه ره نگیزی و بیزه حمی ئه و رژیمه له هه موو کوردستا ندا به ناوچه داگیرکراوه کانی (خانه قین و کهرکوک و ده وروبه ری موسل) یشه وه هه موویان شار و شاروچکه ی خویان به جی هیشت و پرووه و گونده خاپوورکراوه کان و سنووری هه ردوو ولاتی تورکیا و ئیران کوچیا ن کرد، هه ندیک له و خه لکه ئاواره یه پروویان له گونده کان کرد و هه ندیکیشیا ن چوونه ناو خاکی تورکیا و ئیرانه وه و پاش ماوه یه ک گه رانه وه و پروویان له گونده ویرانه کانی خویان

کردهوه، سه ره نجام گوندى ئەحمەدکلوانیش بەشیکى زور له خیزانه
بنچینه یه کانی گونده که تیدا نیشته جی بوونه وه.

له سه ره تادا و له م گه رانه وه کتوپر و پر له شله ژاوییه دا که س نه گه رایه وه
بۆ ناو گونده کۆنه که، به لکو هر چه ند مالیک له نزیک چه میک یان کانیه ک
شوینیکی کاتیان به و چینکو و سیر و تهختانه چاککرد که له کاتی جهنگی
(عیراق - ئیران) دا سه ربازی ههردوو ولات بۆ دروستکردنی په ناگه و سهنگه ر
به کاریان هینابوو، خیزانه کان له ژیریدا ههوانه وه، که تهنها له ههتاو و باران
و سه رما ده یپاراستن، به لام گه ورهترین مه ترسی که له و گه رانه وه یه دا
رووبه پرووی خه لکی کوردستان بووبوو وه به تایبه تی خه لکی گوندى
ئهحمەدکلوان، ئەو ژماره زۆره ی (مین) بوو که ههردوو سوپای عیراق و
ئیران له کاتی جهنگدا دژ به یه کتر دایان نابوو، چونکه زۆربه ی ئەو مینانه به
شویه یه کی هه ره مه کی چینرابوون که خه لک نه یئه توانی به چاو شوینه
مینرێژکراوه کان ببینیت و خویی لی لابادات، چونکه زۆربه ی مینه کان
که وتبوونه ژیر گه لا و گیا و گله وه و دیار نه بوون، به و هویه وه له دانیشتوانی
گونده که و له خه لکی تریش چه ندین که س له سنووری گونده که دا بوونه
قوربانى. ئەمه جگه له و هه موو ته قه مه نیه که له په ناگه سه ربازییه کاند
به جیمابوو، خه لکیش زور به هه لپه و نازانسیتیانه په لاماری ته قه مه نیان ده دا
وهک: (پرومانه - فیشهک به هه موو جۆره کانیه وه - هه شوه و گولله ی
ئاریجی - چه کی سوکی وهک کلاشینکوف). که زور به داخه وه قوربانى
زۆرمان دا له شه هید و بریندار.

ئه وه ی که وایکردبوو خه لکی گونده که له شوینی گونده کۆنه که دا خانوو
درووست نه که نه وه؛ دلنیا نه بوونیان بوو له ئاراسته ی پرووداوه کان و ترسی
ئه وه یان هه بوو که حکومه تی عیراقی هاشاؤل بینیته وه سه ر کوردستان و
به ره و ئوردوگا کان راپینچیان بکاته وه، له چه ند مانگی یه که می گه رانه وه ی
خه لکه که هیشتا دوودل بوون له وه ی ئایا ئەم خه ونه راست ده رده چیت و به

هه‌میشه‌یی له زیدی خویان ده‌مینه‌وه یان نا؟ بویه زور به گرنگیه‌وه هه‌ولی دروستکردنی شوینی نیشته‌جیبوونیان نه‌ئه‌دا. به‌لکو ته‌نھا سه‌رقالی کشتوکال بوون. هه‌موو خیزانه‌کان بووبوون به دوو بنه، بنه‌ی سه‌ره‌کییان له شاری سلیمانی یان ئوردوگای نه‌سر یا باریکه بوو، بنه‌یه‌کیشیان له گونده‌که‌یان بوو.

دوای چه‌ند مانگیک له گه‌رانه‌وه و کۆره‌وه هه‌ندیک خیزانی که‌م ده‌ستی کرد

دیمه‌نی به‌شیکێ ئه‌حمه‌دکلوان له زستاندا له‌پاش ئاوه‌دانبوونه‌وه

به دروستکردنی ژووریک یان زیاتری نیشته‌جیبوون، هه‌ندیکیان له چله‌ تووده‌که خانوویمان دروست کرد که بریتی بوون له خیزانه‌کانی (ئه‌مین که‌ریم و محهمه‌د حاجی ئه‌حمه‌د)، به‌لام ئه‌وانه‌ی که له کانی که‌وه نیشته‌جی بوون بریتی بوون له بنه‌ماله‌ی (حاجی مه‌حمود سلیمان که‌ پیکه‌هاتبوون له خیزانی حاجی مه‌حمود، هه‌روه‌ها خیزانه‌کانی هه‌ر سه‌ی کۆره‌که‌ی: عه‌لی و هادی و طاهیر). هه‌روه‌ها له کانی کیسه‌ل (مسته‌فا حاجی سه‌لیم و عومه‌ر ره‌سه‌ول)

نیشته‌جی بوون و باقی خیزانه‌کانی تر له گونده کۆنه‌که‌دا نیشته‌جی بوون که بریتی بوون له: (که‌مال نه‌حمه‌د و سالح نه‌حمه‌د و توفیق نه‌حمه‌د و حسه‌ین حاجی نه‌حمه‌د و ره‌حیم ره‌سول و که‌ریم توفیق و ره‌حیم توفیق و حاجی مسته‌فا و ره‌نوف ره‌حمان).

شایانی باسه دروستکردنی خانوو و شوینی نیشته‌جیبوون کاریکی زور گران بوو، چونکه خه‌لکه‌که‌ی زوربه‌ی زوریان هه‌ژار بوون و که‌ره‌سته‌ی خانووبه‌ره زور گران بوو. به‌لام تا راده‌یه‌کی که‌م سوود له چینکو و سیری ره‌بایه و حه‌شارکه‌ی سوپای عیراق و ئیران بینرا.

به‌لام به‌داخه‌وه سیاسی‌ه‌تی هه‌له‌ی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان و ململانی خرابی هه‌ردوو حزبی ده‌سه‌لاتدار (یه‌کیتی و پارتی) وایکرد که زوربه‌ی که‌نجه‌کانی گونده‌کان روو له شار و شاروچکه‌کان بکه‌ن بو مه‌به‌ستی دامه‌زراندنیان، هه‌روه‌ها پشت‌گویخستنی بواری خویندن له گونده‌کاندا و نه‌بوونی خزمه‌تگوزاری تییاندا؛ زوربه‌ی دانیش‌توانی گونده‌ ناوه‌دانکراوه‌کان کوچی پیچه‌وانه‌یان ده‌ستپیکرد به‌ره‌و شار و شاروچکه‌کان که‌ جگه‌ له‌ چه‌ند خیزانیکی که‌م نه‌بیت که‌س له گونده‌کاندا نه‌مانه‌وه، نه‌حمه‌دکلوانیش هاوش‌نیوه‌ی گونده‌کانی تر زوربه‌ی خه‌لکه‌که‌ی به‌جینیان هیلا و له ئیستادا ته‌نها سی مالی تیدا ماوه.

به‌و ئومیده‌ی حکومه‌تی هه‌ریم نه‌م هه‌له کوشنده‌یه‌ی خوی راست بکاته‌وه و ده‌رفه‌ت بره‌خس‌ینیت بو گوندنش‌ینان تا جاریکی تر گونده‌ دلگیره‌کانی کوردستان ناوه‌دان بکه‌نه‌وه و نه‌حمه‌دکلوانیش ببیته‌وه به گونده‌ ناوه‌دان و دیرینه‌که‌ی جاران.

بنه ماله و خیزانه کانی گوندی نه حمه دکلوان

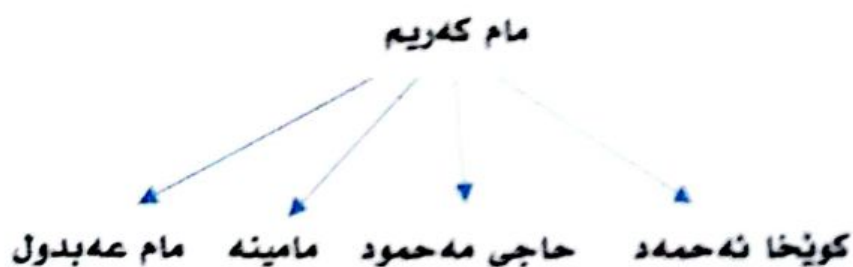
نه حمه دکلوان له پیش راگواسـتندا (۱۱) بنه ماله ی سه ره کی تیا بووه که هه ریه که یان ژماره یه ک خیزانی له خوگر تووه و کوی دانیشـتووانی گونده که (۱۹۹) که س بووه.

له م به شه دا دینه سه ر روونکردنه وه ی بنه ماله و خیزانه کانی گوندی نه حمه دکلوان که پیش راگواسـتن له گونده که دا ژیاون، نیمه هه ولماندا ته نها نه و خیزانانه تو مار بکه ین که پیش راگواسـتن له گونده که دا خیزاندار بوون، چونکه نه گه ر نه وانه ی که دوا ی راگواسـتن خیزانیان پیکه ی ناوه تو مار مان بگردنایه نه و ا به زجیره دریژ ده بوویه وه و زور دریژه ی ده کیشا.

له دوا ی تیپه رینی سه ده ی (۱۹)، بیست سالی یه که می نه و سه ده یه دیار نییه چی به سه ر دانیشـتوانی نه و گونده دا هاتووه، به لام به پیی نه وه ی که له ده می مام که ریم نه و لا بیستراوه: کاتیک که هاتوون؛ نه حمه دکلوان دینه کی چولو هوول بووه و پیده چیت له رووداوه کانی جهنگی جیهانی یه که مدا که له (۱۹۱۲) دا ده سستی پیکردووه و هه روه ها نه و گرانییه سه خته ی که دوا ی جهنگه که ناوچه که ده گرینته وه، خه لکی نه و گونده ره ویان کردبیت. هه رچه نده له پیره کانی نه و گونده بیستراوه که وتوو یانه به هوی شه ر و دوژمنایه تییه وه خه لکی نه و گونده کوچیان کردووه.

له دوا ی جهنگی جیهانی یه که م و له سالانی پیش (۱۹۲۰) دا بنه ماله یه ک که سه ر به عه شیره تی سواری بوون رووده که نه گونده که که له سی خیزان پیکهاتوون، که بریتی بوون له کورانی مام عه بدوللا که نه مانه بوون: (مام که ریم، مامه ره شه، عه لی مه رجانی برازیان).

بنه ماله‌ی مام که‌ریم

مام که‌ریم عه‌بدوللا (باوکی کویخا نه‌حمه‌د) له سالی (۱۸۷۵) دا له ئارمرده‌ی سنووری بانه له‌دایکبووه و هه‌ر له‌وێ له‌گه‌ل خاتوونیکا به‌ ناوی (سه‌لمی خان) هاوسه‌رگیری کردووه و چوار مندالیان بووه به‌ ناوه‌کانی (نه‌حمه‌د، مه‌حمود، مه‌جی، خونچی)، له‌ دوای ته‌واوبوونی جه‌نگی جیهانی به‌ خیزانی دینه‌ گوندی هه‌نگه‌ژالی پینجۆین و ماوه‌یه‌ک له‌وێ ده‌میننه‌وه، پاشان کوچه‌که‌ن بز گوندی نه‌حمه‌دکلوان، که‌ له‌و کاته‌دا جگه‌ له‌ خانه‌واده‌ی (مام که‌ریم نه‌ولا) - که‌ سالی‌ک پینشتر هاتوته‌ گونده‌که‌ - که‌سی تر له‌و گونده‌دا نه‌بووه.

له‌ حاجی مه‌حموده‌وه ده‌گیرنه‌وه که‌ وتووێه‌تی: (کاتیک هاتینه‌ نه‌حمه‌دکلوان؛ عوسمانلی حوکی ده‌کرد).

مام که‌ریم له‌ سالی (۱۹۲۸) دا سه‌مه‌ن خانی کچی مینه‌سووری هه‌نگه‌ژال ده‌خواییت بز نه‌حمه‌دی کۆری.

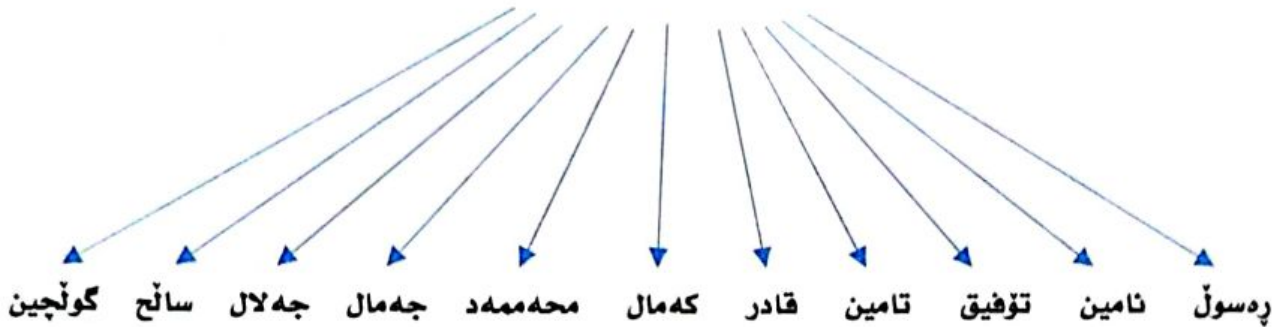
جینگه‌ی باسه‌ پینش له‌وه‌ی مام که‌ریم ماله‌که‌ی بینیته‌ نه‌حمه‌دکلوان؛ ژنیکی تری هیناوه‌ به‌ ناوی (قاتی) و (ئه‌مین و عه‌بدوللا) ی لینی بووه که‌ ناسراون به‌ (مامینه و مام عه‌بدول)، وه‌ له‌ نه‌حمه‌دکلوانیش ژنیکی تر ده‌هینیت به‌ ناوی خونچی، که‌ بیوه‌ژن بووه و له‌ گونده‌که‌دا ژیاوه و دوو کچی لینی بووه به‌ ناوه‌کانی (ریحان و خاتوون)، دواتر مام که‌ریم له‌گه‌ل ئه‌م ژنه‌یدا لیکجیاده‌بنه‌وه و ژنیکی تر ده‌هینیت به‌ ناوی (په‌ریجان) به‌لام مندالی لینی نه‌بووه.

مام که ریم له دواى جهنگى جیهانیى دووهه م له گوندی ئه حمه دکلوان
کوچی دواىی کردووه و له گۆرستانی کانی که وه ئه سپه ردهی خاک کراوه.
به پیتی به لگه میژووویه کان که ده ماوده م له پیره کانه وه بیستراوه: کاتیک
بنه مالهی مام که ریم دینه ئه حمه دکلوان ئاسه واری چه ند خانوویه کی نیوه
رووخاوی تیا بووه که به شیوهی ریزه مال بوون و به تهیمان ماله کان له
یه کتر جیاکراونه وه و که لاوه کان به که لکی ئه وه هاتوون که بو ناچاری که لکیان
لی وه ربگیریت.

شایانی باسه له و سه رده مه دا داموده زگاکانی میری چالاک نه بوون و
کاروباری ته سکه ره و به لگه نامه که سییه کان زور باوی نه بووه، بویه ئه م
خیزانه وه ک زوربهی خیزانه کانی تری ئه و سه رده مه بی ته سکه ره بوون و
هه تا تۆماری (۱۹۳۷) ده رچووه ئه و کاته ته سکه ره یان ده رهیناوه. ئه گه
که سیکیش له بهر هه ر هویه ک له و تۆماره دا ناو نووس نه کرابیت ئه و له
تۆماری (۱۹۴۷) دا تۆمارکراون و ته سکه ره یان بو ده رهینراوه.

خانه‌وادهی کوئخا ئه حمده

کوئخا ئه حمده دی مام که ریم

کوئخا ئه حمده خوی له سالی (۱۹۰۵) دا له دایکبووه، له دوای جه‌نگی جیهانی یه که م مالی باوکی دینه ئه حمده دکلوان، له و کاته دا ئه م کورپکی گه‌نج بووه، له دوای ماوه یه ک مانه وه‌یان له ئه حمده دکلواندا مام که ریم خیزانی بو پیکدینیت و (سه‌مه‌ن خانی کچی ئه مینی هه‌نگه‌ژالی - که ناسراو بووه به مینه سوور-) ی بو ده‌خوازیت، وه چند مندالیکیان بووه به ناوه‌کانی (ره‌سول، ئامینه، توفیق، تامین، قادر، که‌مال، محهممه‌د، جه‌مال، جه‌لال)، وه هه‌ر له ئه حمده دکلواندا له دوای جه‌نگی جیهانی دووه‌م ژنیکی تری هیناوه که بیتوه ژن بووه و مالی له گونده که‌دا بووه به ناوی (خاتوون)، دوو مندالی لینی بووه به ناوه‌کانی (سالج، گولچین).

کوئخا ئه حمده پیشه‌ی جوتیاری و ئاژه‌لداری بووه؛ به سواری مابین گه‌راوه و کوئخای گونده که بووه و رووخوش و ده‌مراست و خاوه‌ن دیوه‌خان بووه و خه‌لکی زور ناسیوه به‌تایبه‌ت کار به‌ده‌ستانی میری.

کوئٹا ٹھمہد له سالی (۱۹۶۶) دا له گوندي گاني ميران کوچي دوايي
 كردووه و له گورستاني شيخ وه سمان نه سپرده گراوه، سه من خاني
 خيزاني له سالي (۱۹۵۳) دا له ٹهمه دكلوان و پوره خاتوون (خيزاني دووه مي)
 له سالي (۱۹۹۳) دا هر له ٹهمه دكلوان؛ کوچي دواييان كردووه، هر وه ها
 (جه مال) له سالي (۱۹۶۷) هر به گنجي مردووه و زني نه هيناوه، (نامين) پيش
 هر به مندالي مردووه.

نوع فلكن	رقم فلكن	المعاو القربا	تاريخ	محل	اسم الاموال	اسم الاموال	اسم الاموال	اسم الاموال
۱	۱۲۱۲	سلطان الملك والملك	۹	قراچي	خا تونج	قراچي	قراچي	قراچي
		تغير الفلكن الاول						
		اسم الاموال						

خیزانی کاک ره سول

کاک ره سول له سالی (۱۹۳۲) دا له نه حمهد کلوان له دایکبووه، له سالی (۱۹۵۴) دا مه حسوم خانی کچی نه مانه لا به گی خواستووه، نه م کور و کچانه یان بووه: (عومهر، عوسمان، سهروه، سواره، دارا، زینه ب، سهلته نه، سوئیه، کوئستان، سهیران). عومهر له ته مهنی هه رزه کاریدا له نه سپ ده که ویتته خواره وه و گیان ده سپیریت، عوسمان هه ر به مندالی مردووه، سهلته نه له دوی شووکردن له سالی (۱۹۸۳) دا به نه خوشی مردووه، دارا له راپه رینه که ی (۱۹۹۱) دا له پردی شهید کراوه. کاک ره سول پیاویکی ئازا و به غیرهت و میواندار بووه، له (۱۹۹۶/۱۰/۱۵) دا له پینجوین کوچی دوی کردووه.

سهلته نه کچی کاک ره سول

دارای کاک ره سول

عومهری کاک ره سول

كاك ره سول كوري كويخا نه حمه د

خیزانی حاجی توفیق

توفیق کوری کوئخا نه حمهد ناسراو به حاجی توفیق له سالی (۱۹۳۵) دا له دایکبووه و سئیه مین مندالی خیزانه که یان بووه، له دوی کاک ره سول کچیکیان له دایک بووه به ناوی ئامینه که هر به مندالی مردووه، له سالی (۱۹۵۷) دا چۆته خزمهتی سهربازی و سال و نیویک سهربازی کردووه، له سالی (۱۹۵۹) دا جه میله خانی کچی فهقی مه حمودی به هینی خواستوووه و ئه مندالانه یان بووه: (عیزهت، فهره دیدون، خدیجه، عهزیز، فاروق). حاجی توفیق

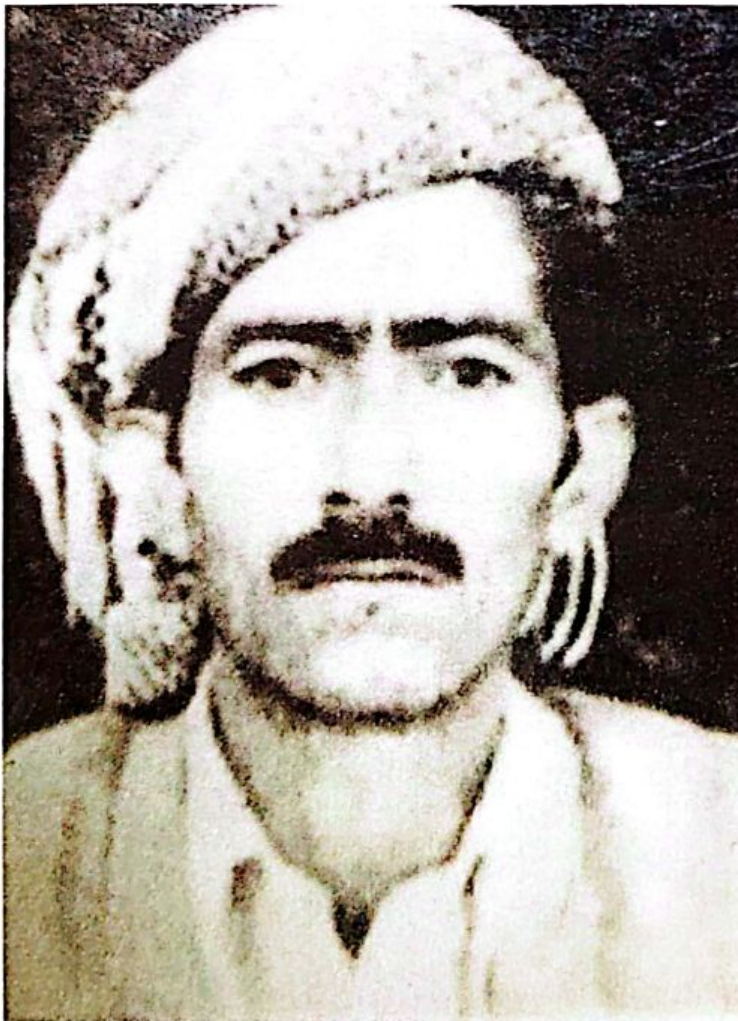

له سالی (۱۹۸۵) دا حه جی کردووه، که سینی سهرراسته و، نیشانه شکین و راوچی بووه، ئاستی روشنبیری له پیش هاوته مه نه کانیه وه بووه، ئیستا حاجی توفیق به ته مه نترین که سی گونده که یه، له (۲۰۰۱/۹/۲۱) دا جه میله خانی خیزانی کوچی دوی کردووه و له کردی کلکه دۆمه به خاک سپیردراوه.

خیزانی مه لا قادر

مه لا قادر له سالی (۱۹۳۹) دا له دایکبووه، سه ربازی کردووه، له سالی (۱۹۶۰) دا له گهل (ره حمه خان) دا خیزانی پیکهیناوه، منداله کانیاں بریتیبوون له: (پرشنگ، باقی، قه دریه، توبا، سه ردار، سالار، مزه فهر، به ختیار، نه حمهد،

رووناک، محهمهد). مه لا قادر فه قییه تی کردووه و مه لایه کی زور وریا بووه، به شیکی ته مه نی له کاری مه لایه تیدا به سه ربردووه. له دواي مردنی کوئخا نه حمهد له سالی (۱۹۶۶) دا، نه و بووه ته کوئخای گوندی نه حمهد کلوان و له مه لایه تیش به رده وام بووه، له (۱۹۹۶/۱/۱۵) دا له پینجوین کوچی دوايی کردووه.

مه لا قادری کوئخا نه حمهد

خیزانی که مال ئه حمه د که ریم

کاک که مال ئه حمه د له سالی (۱۹۴۷) دا له قزه لجه له دایکبووه، چونکه له و کاته دا مالی کوئخا ئه حمه د بو ماوه یه ک له و گونده بوون، له سالی (۱۹۶۷) دا فاته خانی کچی حاجی عه لی مه رجانی خواستووه ، منداله کانیا ن بریتین له: (ته لا، سه وزه، عبدالرحمان، سه یران، ریبوار، کاروان، سه لاج، دلسۆز، سه باح، سۆزی، بوشرا). کاک که مال تا ئیستا مالی له گونده که ماوه و باری نه کردووه.

له سه رده می شوړشی مه لا مسته فا دا ماوه یه ک هیزی به رگری بووه و سه ر به هیزی خه باتی فه تاح ئاغا بووه، له مانگی (۲) ی (۱۹۷۹) دا له دائیره ی کشتوکالی پینجوین داده مه زری و له سالی (۱۹۹۷) دا خانه نشین بووه، کاک که مال له پیش راگواستنی گونده که دا رۆلئیکی گرنگی بینووه له میوانداری و به ده مه وه بوونی خه لکی غه ریبه و دا به شکردنی ئه و پیش مه رگانه ی که هاتوونه ته گونده که به سه ر مالاندا، وه له دوا ی راپه رینه که ش که گونده که ئاوه دان بووه ته وه، بووه ته ئه نجومه ن و خزمه تیکی زۆری به خه لکه که کردووه ، ئیستاش له ژیا ندایه و مالیان هر له گونده که دایه.

خیزانی جه لال نه حمه د که ریم

جه لالی کوئخا نه حمه د له چله کاندایه دایکبووه، له سالی (۱۹۶۱) دا (فاتمه ی کچی مام توفیق) ی خواستووه و ته نیا سالیکی ژیانی هاوسه رییان پیکه وه بووه و مندالیان نه بووه. له سالی (۱۹۶۲) دا فاتمه ی خیزانی جه لال به مهرگینکی کتوپر کچی دوا یی دهکات و رۆژی دواتر (جه لال) یش هر به مهرگی کتوپر کچی دوا یی کردووه له پال گوره که ی فاتمه ی خیزانیدا له کانی که وه نیژراوه.

خیزانی محهمه د کوئخا نه حمه د که ریم

محهمه د که له دوا ی جه لال له دایکبووه، (نافتاوی کچی حاجی فارسی کانی شابانی خواستووه و نزیکه ی (دوو سال) پیکه وه دهن و کچیکیان ده بیت به ناوی (چیمه ن). پاشان محهمه د له سالی (۱۹۷۲) دا نه خوش ده که ویت و کچی دوا یی دهکات. محهمه دی کوئخا نه حمه د پیش نه م خیزانه ی خیزانینکی تری بووه به ناوی زارا.

خیزانی سالج له حمەد كەرىم

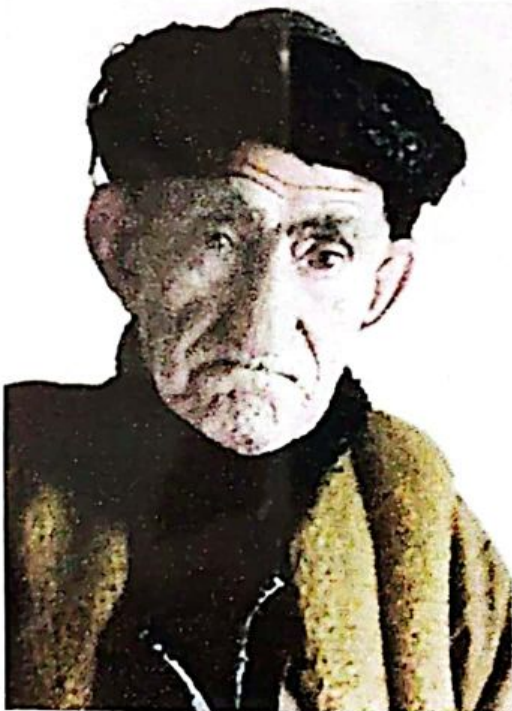
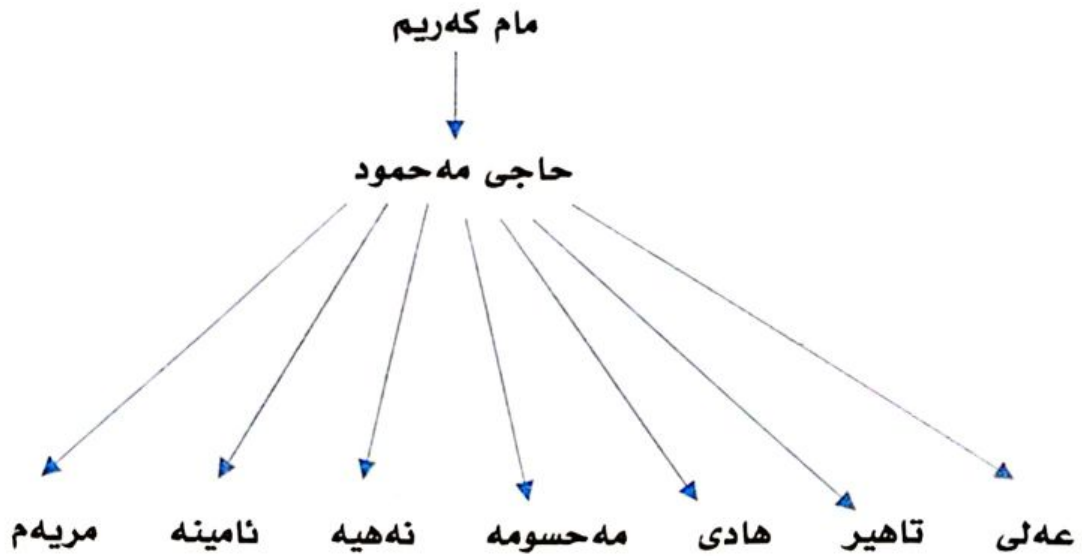
له ساالى (١٩٤٨) دا له دايكبووه و له ساالى (١٩٧٤) دا (سهبرى) ي كچى رهسولى مام عەبدوللاى خواستوو، منداله كانيان بریتين له (ستاره، منيره، فههاد، سهلام، چيمەن، سامان، نازاد، زريان، شنيار) له م سالانهى كوتاييشدا ژنى دووهى هيناوه به ناوى (بهسمه) و كچيكيان ههيه به ناوى (پيتاج).
به داخىكى زورهوه له (٢٠٢٠/٤/٢٢) دا (رېبهه) كورپى كاك فههادى كاك سالج، به رووداوىكى دلته زين كهرايهوه بهر دلوقانىي پهرهردكار و كهلىنىكى كهورهى له دلى كهسوكارىدا درووست كرد.

كاك رېبهه له دايكبووى ساالى (١٩٩٧) بوو، له ساالى (٢٠١٧) دا وازى له

خويندن هينا و دهستى دايه كاسبى كردن بو يارمهتيدان له دايينكردنى بژيووى خيزانه كيدا، له كهل نهوهى لاوىكى تازهكار بوو له جوتياريدا بهلام ورد و به سهليقه بوو، و خوشهويست بوو له ناو خزمان و هاوړيانيدا، هاوړيى مزكوت و رهفتار جوان وپابهندى نهركه نايينيهكان بوو، بههوى وهركهپانى بهسهه تراكتورهوه كيانى له دهستدا.

خانه واده‌ی حاجی مه‌حمود

حاجی مه‌حمود

حاجی مه‌حمود له‌ سالی (۱۹۱۰) له ئارمرده له‌ دایکبووه، کاتیک مالی باوکی هاتونه‌ته ئه‌حمه‌دکلوان ته‌مه‌نی نزیکه‌ی (۱۰) سال بووه، له‌ سالی (۱۹۴۲) دا (مینا خان‌ی کچی سادق به‌گی کانی سیفی بانه‌ی خواستوووه، پاش ئه‌وه‌ی که‌ ماوه‌یه‌ک مالیان له‌ ناو گونده‌که‌دا ده‌بیت؛ ماله‌که‌ی بارده‌کات بۆ کانی که‌وه له‌ رۆژه‌ه‌لاتی گونده‌که‌دا و له‌وئ له‌ مووچه‌یه‌کی سه‌ربه‌خۆدا نیشته‌جی ده‌بن.

حاجی مه‌حمود پیاویکی کاسب و سالیح بووه و کاری جوتیاری و ئاژه‌لداری کردوووه، پیاویکی به‌ سه‌لیقه و ئازا بووه و وه‌ستایی زۆربه‌ی ئامرازه‌کانی کاری جوتیاری زانیوه و ته‌مه‌نی دریژ بووه.

ئەم مندالانەیان بوو: (مەحسومە، عەلی، تاهیر، نەهیە، ھادی، مەھدی،
ئامینە، مریەم). مەھدی ھەر لە مندالیدا مردووہ.
حاجی مەحمود لە (۲۰۰۶/۳/۱۶) دا و (مینا خان) لە سالی (۱۹۹۸) دا
کوچی دواییان کردووہ و ھەردووکیان لە گۆرستانەکە ی کلکەدۆمە بە خاک
سپێردراون.

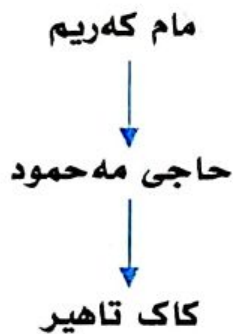
حاجی مەحمود و مینا خان ی خیزانی

خیزانی عهلی حاجی مه حمود

حاجی عهلی حاجی مه حمود له سالی (۱۹۴۹) له دایکبووه، هاوسه ره که ی ناوی (رابیعه خان) ه، که ناسراو بووه به (باژه)، ئەم کوپ و کچانه یان هه یه: (په ئوف، هه نا، ریزان، له تیف، مه هدی، که ریم، شوخان، هیمن، باخان، گه شبین).

خیزانی تاهیر حاجی مه حمود

کاک تاهیر له سالی (۱۹۵۲) له دایکبووه، ئیستا له ژیاندایه و به داخه وه به هوی (مین) هوه هه ردوو قاچی له ده ستداوه، هاوسه ری (عه جیبه خان) ه و ئەم کوپ و کچانه یان هه یه: (گیلاس، زوهره، ئەحمده، عیزهت، یادگار، ریواس، شیلان، ریناس).

خیزانی ہادی حاجی مہ حمود

کاک ہادی لہ سالی (۱۹۵۷) لہ دایکبووہ،، ہاوسہرہکہی ناوی (پووناک خان)ہ،، ٹہم کور و کچانہ یان ہہ یہ: (حہکیم، خیلان، پہ یام، بہ فرین، ہاورپی، ہاوکار، ٹاری، دیاری).

خانه‌وادهی مام عه‌بدول

مام عه‌بدول

مام که‌ریم

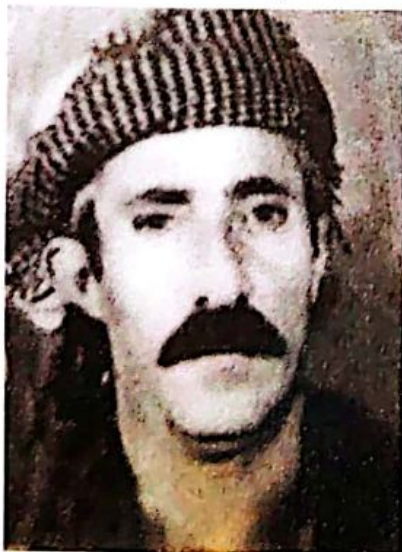
مام عه‌بدول

مام عه‌بدول ناوی عه‌بدوللا بووه، له سالی (۱۹۳۰) دا له‌دایکبووه، له‌دایکه‌وه برای مامینه‌یه و له‌دایکیان ته‌نیا ئەم دوو کورە له‌دایکبوون و خوشکیان نه‌بووه.

پوره ریحان خیزانی مام عه‌بدول

له‌سالی (۱۹۵۰) دا (ریحان) ی کچی کاکه‌برای کانی میرانی خواستوو، کوریک و کچی لئی بووه به‌ناوه‌کانی: (ره‌حیم، گوله). گوله له‌ته‌مه‌نی (۳) سالی‌دا مردوو، هه‌روه‌ها مام عه‌بدول له‌سالی (۱۹۸۳) دا له‌سلیمانی کۆچی دوایی کردوو، پوره ریحانیش له‌سالی (۲۰۰۲) دا له‌ئه‌حمه‌دکلوان کۆچی دوایی کردوو، ره‌حیمی کورپیان له‌گه‌ل (گه‌لاویژ مه‌حمود) خیزانی پیکه‌یتاوه و سێ کور و کچی بووه به‌ناوه‌کانی (فه‌ره‌هاد، فه‌ره‌یدون، هه‌وار، سینا). کاک ره‌حیمی مام عه‌بدول له‌ (۱۹۹۳/۸/۱۳) دا له‌کانی چاوپه‌شی ئه‌حمه‌دکلوان به‌لوغم گیانی سپاردوو.

کاک ره‌حیمی مام عه‌بدول

خانه‌واده‌ی مامینه

مام مینه

مام که‌ریم

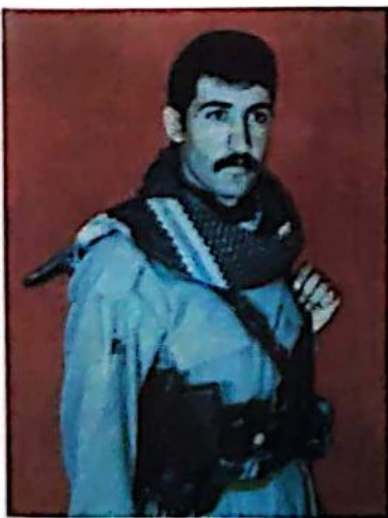
مامینه

حه‌مه‌ئه‌مین که‌ریم ناسراو به (مامینه) له سالی (۱۹۳۲) له‌دایکبووه و دایکی ناوی (فاتی) بووه که دووه‌مین ژنی مام که‌ریم بووه.

پووره زینه‌ت

مامینه هاوته‌مه‌نی کاک ره‌سولی برازای بووه، دوو ژنی هی‌ناوه به ناوه‌کانی (زینه‌ت و به‌هییه) و ئەم کوپ و کچانه‌ی لیتیان بووه: (نازدار، به‌هی، غه‌ریب، په‌روین، به‌هار، نه‌رمین، تارا، رۆشنا، ته‌ها، ئاری، له‌تیف). ما مینه خزمه‌تی سه‌ربازی کردووه و پیاویکی جووتیار بووه و له سالی (۲۰۱۳) دا له پینجوی‌ن مردووه، هه‌روه‌ها پوره زینه‌ت له سالی (۲۰۱۱) دا له پینجوی‌ن و غه‌ریبی کوپیان له سالی (۲۰۰۰) دا له شه‌ری ناوخۆ له‌گه‌ل (په‌که‌که) کوچی دوا‌ییان کردووه.

کاک غه‌ریبی مامینه

بنه مالیه حاجی عهلی مه رجان

ئەم بنه مالیه له سه ره تای سه دهی بیست له گوندی ئارمردهی نزیك شاری

بانهی کوردستانی رۆژه لاته وه کوچ دهکن بۆ گوندی ئەحمه دکلوان و دهبنه یه کیک له و خیزانه سه ره تایبانهی که ئەو گونده ئاوه دان دهکه نه وه، حاجی عهلی مه رجان له و کاته دا مه نیجه ی خیزانی له گه ل ده بیست. دوا ی ئەوه ی که ماوه یه ک له ناو گونده که دا ده میننه وه پاشتر ده چنه سه ر مووچه یه ک له باشووری رۆژه لاتی ئەحمه دکلواندا که پنی دهوتریت (کانی چاوپره ش)، که له و کاته دا چۆل بووه و پیشتر خیزانیکی مه ریوانی تیدا ژیاون و باریان کردووه.

له ناوه راستی سیه کانی هه مان سه ده ئەم خیزانه به هوی کیشه یه که وه له گه ل حاجی عهلی ناویک که پووشی ناوچه که ی له (میری) به کریگرتبوو؛ گوندی ئەحمه دکلوان به جیده هیلن و دهگه رینه وه گوندی ئارمرده و له وئ جیگیر ده بن تا کۆتایی په نجاکان و پروو خانی دهسته لاتی مه لیکی له عیراق، وه له وئ ژنی دووه م ده خوازیت به ناوی (ئامینه)، و پاش ماوه یه ک له گوندی تاژان ئافره تیکی تر ده خوازیت به ناوی (پیروژ)، پاش ئەو زه مه نه ئەم خیزانه

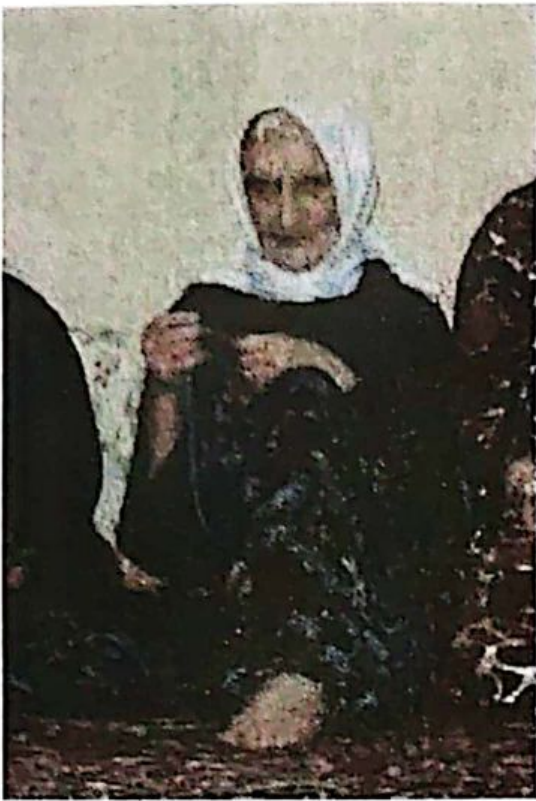
خونچه اعلى مهرجان

جاريكيتر دهگه رينه وه گوندى نه حمه دگلوان
 و له به هاري سالي (۱۹۷۶) دا به په كجاري
 گوندى نه حمه دگلوان به چيده هيلان و له
 شاروچكهي پينجوين چيگير ده بن.

حاجي اعلى مهرجان له هه رسسي
 هاوسه ره كه هي (۳۲) مندالي هه بووه، به لام
 ته نها (۱۸) منداليان وه چه يان ليكه وتوته وه و
 نه وانيتر پيش ته مه ني هاوسه رگيري كوچي
 دواييان كردووه، منداله كاني كه وه چه يان لي
 كه وتوته وه بريتي بوون له (۱۱) كچ و (۷)
 كور، كوره كان: (سالح، عومهر، جهلال،
 ره شيد، عبدالرحمان، عبدالرحيم، عبدالله)،
 دوان له كوره كاني حاجي اعلى كوچي
 دواييان كردوه به ناوه كاني (سالح و
 عومهر). كچه كاني شي: (حه نيغه، به هيه،
 خاور، كافيه، فاته، كه وه هر، خه ديچه،
 خونچه، زهينه ب، قومري، سويبه). له نيستادا
 چوار له كچه كان كوچي دواييان كردووه به
 ناوه كاني (خونچه، كافيه، به هيه، حه نيغه)،
 به هيه و حه نيغه له شاري بانه
 به خاكسپير دراون و خونچه و كافيه له
 سليماني كوچي دواييان كردووه و له
 كورستاني سه يوان به خاكسپير دراون.

به بهه اعلى مهرجان

حه نیفه عهلی مهرجان

حاجی عهلی پیاوئیکی جوانخاس و شیکپۆش و رۆشنبیر و که سئیکی سیاسی سهردهمی خۆی بووه، بهلام خویندهوار نهبووه، له سهردهمی کۆماری کوردستانی قازی محهمهدی رهحمهتیدا سۆزی نهتهوایهتی دهیگهیهنیتته مههاباد و ههروهها له کاتی دهستبهسهراگرتنی شاری بانه و سوتانی شارهکهدا له لایهن حهمه رهشید خانهوه بهشداریی شه رهکهی کردووه و برابیهکی تیایدا شههید بووه به ناوی (عهبدوλλά).

کافیه عهلی مهرجان

نازناوی (مهرجان) لهوهوه هاتووه که (مهرجان) نهکی حاجی عهلی بووه، کاتیک حاجی عهلی مندال بووه ئیواران مندالانی گوند کۆبوونهتهوه و یاریان کردوه بهتایبته یاری زۆرانبازی، ئەم یاریکردنانه به بهر چاوی گهوره کانهوه ئەنجامدراوه، یهکیک له هاندهران هاواری کردووه: (یاللا عهلی مهرجان، ئافهرم عهلی مهرجان..). ئیتر له دواي ئەم هاندانه بهم نازناوهوه نازناوهکهی بهسهردا برآوه، ئەگه رچی پوون نیه که ئەم هاندهره بۆچی بهناوی دایکیهوه یان باوکیهوه بانگی نه کردووه،

به لام و تراوه مهرجانی دایه گه وره‌ی حاجی عه‌لی پیش‌سینه‌ی جه‌ربه‌زه‌یی و عه‌جوولی تیا بوه بویه له هاندانه که دا ناوی لکینراوه به ناوی عه‌لیه وه.

حاجی عه‌لی مهرجان له سالی (۱۹۰۷) له گوندی نارمرده له دایکبووه و له سالی (۲۰۰۲) له سلیمانی کوچی دوا بیکردووه و له گردی سه‌یوان به خاکسپیردراوه .

حاجی عه‌لی به هوی تیکه‌لبوونی به رینک‌خسته‌کانی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران و پاشان ئاشکرا بوونی له کوتایی په‌نجاکان ناچار به هه‌لاتن بووه و بۆ ماوه‌یه‌ک له سلیمانی به زگوردی له‌گه‌ل هاو‌رینکانی ماوه‌ته‌وه و پاشان وازده‌هینیت و له‌گه‌ل خیزانه‌که‌ی له گوندی ئه‌حمه‌دکلوان جینگیر ده‌بیت.

حاجی عه‌لی له سالی (۱۹۷۶) به هوی ئه‌وه‌ی یه‌کینک له کورده‌کانی به ناوی (جه‌لال) بووه به پیش‌مه‌رگه؛ له لایهن حکومه‌تی به‌عسه‌وه بۆ ماوه‌ی ش‌ه‌ش مانگ خوی و دوو کچی و هاوسه‌ره‌که‌ی له باش‌ووری عیراق زیندانی و بینه‌روشین ده‌کرین.

خیزانه‌کانی حاجی عه‌لی هه‌رسینکیان خه‌لکی رۆژه‌ه‌لاتی کوردستان بوون، مه‌نیجه (که کچی مام که‌ریم و خوشکی کو‌یخا ئه‌حمه‌د بووه) له ته‌مه‌نیکی که‌مدا کوچی دوا بیکردووه و له رۆژه‌ه‌لاتی کوردستان به خاکسپیردراوه، پیروز له سالی (۱۹۷۵) له سلیمانی کوچی دوا بیکردووه و له گردی شیخ محیدین به خاکسپیردراوه، ئامینه سالی (۱۹۹۶) له سلیمانی کوچی دوا بیکردووه و له گردی سه‌یوان به خاکسپیردراوه. له ئیستادا وه‌چه و وه‌چه‌زاکانی حاجی عه‌لی له کور و له کچ نزدیک به (۱۵۰) وه‌چه‌یه و زۆر به‌یان له کوردستانی عیراق ده‌ژین و به‌شینی که‌میشیان له رۆژه‌ه‌لاتی کوردستان و ئه‌وروپا ده‌ژین.

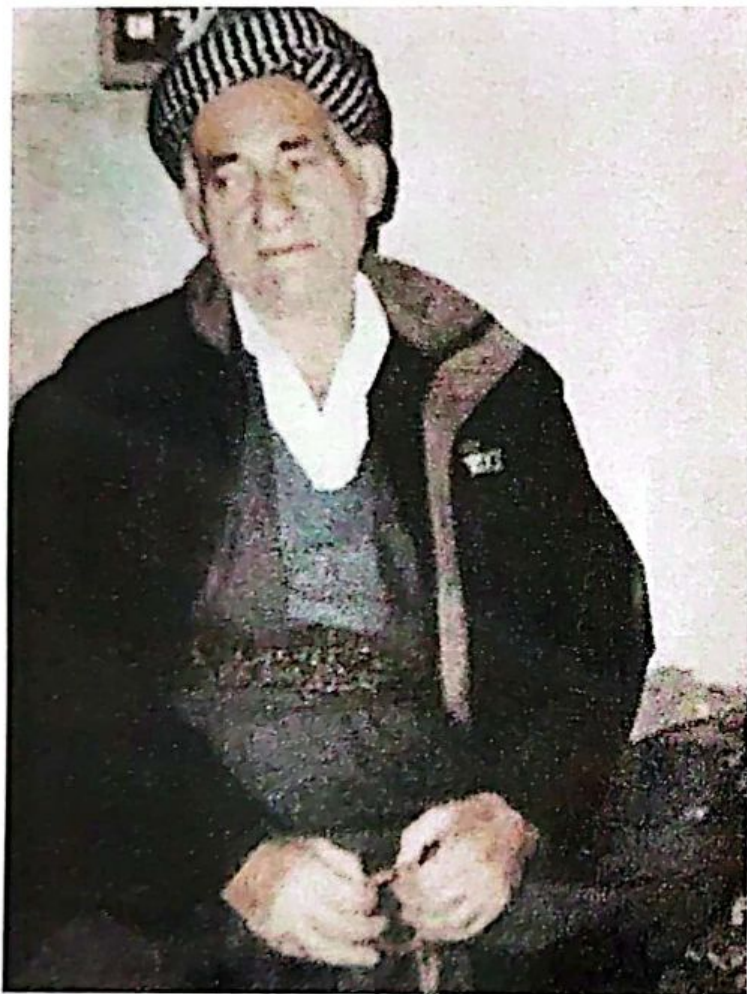
خانه‌واده‌ی سالح حاجی عه‌لی مه‌رجان

کاک سالح حاجی عه‌لی له سالی (۱۹۴۵) دا له نارمرده له‌دایکبووه، له سالی (۱۹۶۶) دا له گه‌ل خاتو عائیشه‌ی کچی مام شه‌ریفی بانه‌ییدا هاوسه‌رگیری کردووه و پینج کور و کچیکیان بووه به ناوه‌کانی (محه‌ممه‌د،

عوسمان، هادی، مه‌هدی، ته‌ها، مژده).

کاک سالح له سوپای عیراقدما ماوه‌یه‌کی زور (نائب ضابط) بووه و ماله‌که‌یان له شاری سلیمانیدا بووه.

له سالی (۲۰۰۴) دا کوچی دواپی کردووه و له گورستانی سه‌یوان نیژراوه، ئیستا منداله‌کانیان هه‌ندیکیان له سلیمانین و هه‌ندیکیان له دهوک و ئه‌وروپا ده‌ژین.

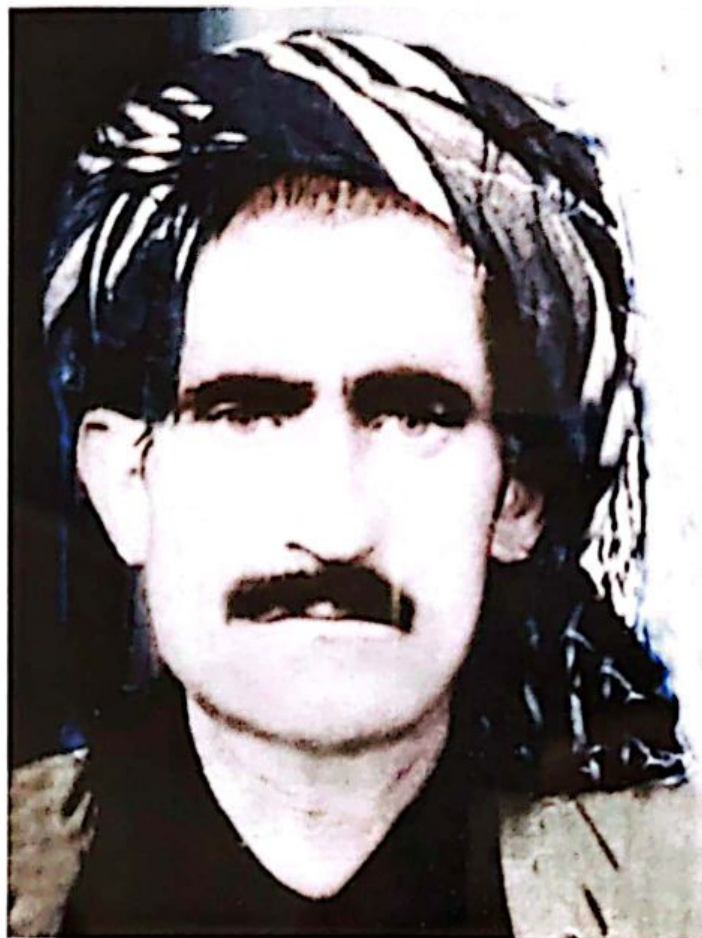
کاک سالح کوری حاجی عه‌لی مه‌رجان

خانه‌وادهی عومەر حاجی عه‌لی مه‌رجان

عومەری حاجی عه‌لی مه‌رجان له ساڵی (١٩٤٨) دا له دایکبووه، له ساڵی (١٩٧٠) دا له گه‌ل خاتو به‌دریه‌ی کچی مام مه‌حمودی کانی میرانیدا هاوسه‌رگیری کردووه و شه‌ش کور و دوو کچیان بووه به ناوه‌کانی (خالی‌د،

یاسین، کامه‌ران، سو‌ران، خه‌لیل، پشتیوان، گولاله، هه‌لاله).

کاک عومەر تا راگواستنی گونده‌که هه‌ر له‌وی ژیاوه و کاری جووتیاری کردووه و ناوبه‌ناویش چیواری کردووه، له ساڵی (١٩٨٦) دا له که‌نه‌که‌وه‌ی نزیک‌ی سلیمانیدا کۆچی دوایی کردووه و هه‌ر له‌ویش نیژراوه، (به‌دریه‌ی خیزانیشی هه‌ر له ساڵی (١٩٨٦) دا کۆچی دوایی کردووه و ئه‌ویش هه‌ر له هه‌مان شوین نیژراوه.

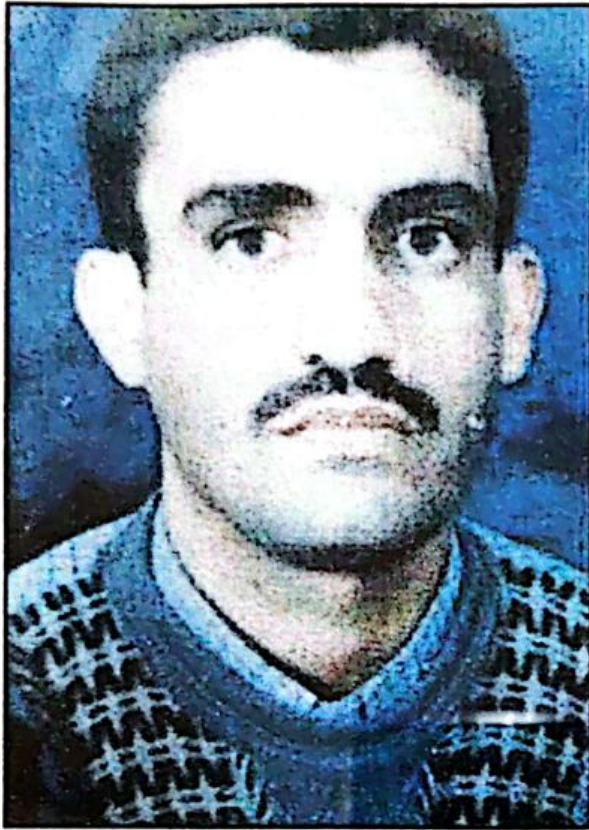

کاک عومەر حاجی عه‌لی مه‌رجان

شایانی باسه کاک خالی‌د که

کور‌ی گه‌وره‌ی کاک عومه‌ربووه له ساڵی (١٩٧٢) له گوندی ئه‌حمه‌دکلوان چاو به دنیا هه‌لدینی‌ت و کور‌ه گه‌وره‌ی کاک عومەری حاجی عه‌لی بووه، له‌ته‌مه‌نی (٢٠) ساڵیدا په‌یوه‌ندی به ریزه‌کانی ئیخوان موسلیمینه‌وه کردووه و بو‌ته گه‌نجیکی دیندار و چوست و چالاکی ئه‌و ریکخراوه و هاوکات پابه‌ند به یاسا و ریساکانی ئیسلام، خو‌شه‌ویستی دو‌ست و خزم و هاوریان و

هاورپبازه‌کانی بووه و له ههر شوینیک بووبیت جیگای ریز و خوشه‌ویستی

خه‌لکی گه‌ره‌ک و دراوسی و ناسراوانی بووه، کاک خالید له ناوه‌راستی مانگی (۱۲) ی سالی (۲۰۰۱) دا سه‌ره‌تای تووشبوونی به نه‌خوشی شیرپه‌نجهی خوینی لیدهرده‌که‌ویت و پاش مانه‌وهی (۲۳) رۆژ له نه‌خوشخانه‌ی (مدینه طب) له به‌غداد و وه‌رگرتنی چاره‌سه‌ر، نه‌خوشخانه به‌جیده‌هیلیت و ده‌گه‌ریته‌وه ناو مال و مندالی له سلیمانی، یه‌ک شه‌و له‌ناویاندا

ده‌مینته‌وه و له به‌ره‌به‌یانی (۱۷ / ۱ / ۲۰۰۲) دا دوا مالئاوایی له خوشه‌ویستانی ده‌کات .

خانه‌واده‌ی ره‌شید حاجی عه‌لی مه‌رجان

وه‌ستا ره‌شید له سالی (۱۹۴۹) دا له‌دایکبووه و له سالی (۱۹۷۱) دا له‌گه‌ل خاتو (ره‌عنا محهمه‌دی) خه‌لکی تاتاندا هاوسه‌رگیری کردووه و سی‌کۆر و دوو کچیان بووه به‌ناوه‌کانی: (ئه‌کره‌م، که‌مال، به‌همه‌ن، به‌هره، رۆژگار). وه‌ستا ره‌شید وه‌ستای دیوار بووه و ناوبه‌ناو کاری مقاولاتی کردووه، ئیستا له سلیمانی ده‌ژین و چه‌ند مندالیکیان له ئه‌وروپان.

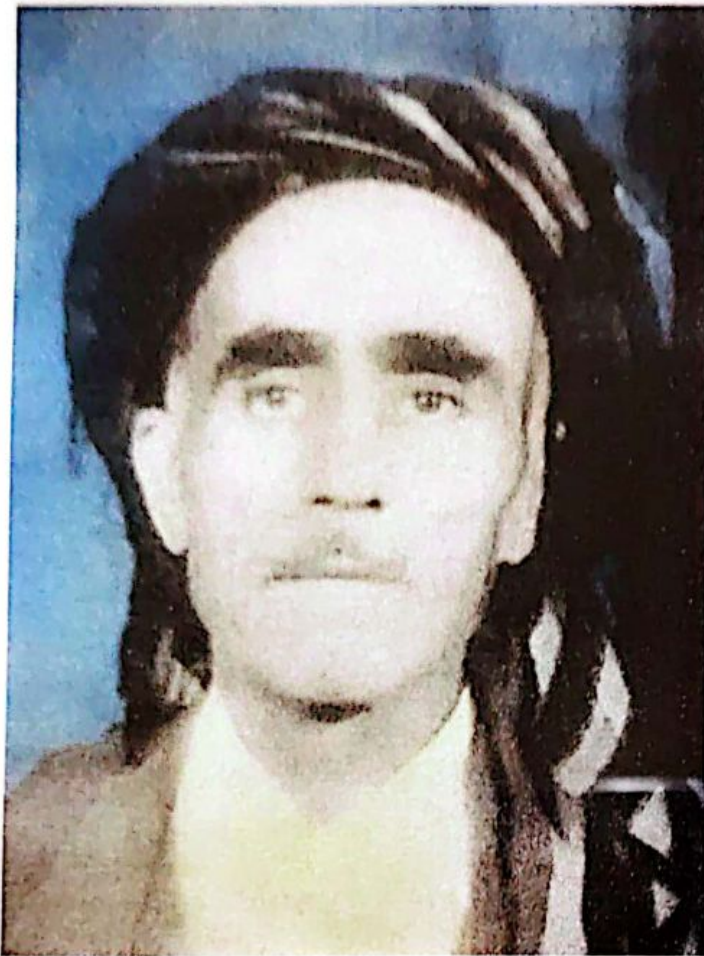
خانه‌وادهی حاجی جهلال حاجی عهلی مه‌رجان

حاجی جهلال له سالی (۱۹۵۳) دا له‌دایکبووه و له سالی (۱۹۷۸) دا له پینجوین له‌گه‌ل خاتو‌گه‌لاویژ مه‌مه‌دی بناوه‌سووته‌ییدا هاوسه‌رگیری کردووه و سی کور و دوو کچیان بووه به ناوه‌کانی (به‌ختیار، جه‌مال، نووری، فرمی‌سک، که‌ژان)، ناوبراو که‌سیکی قسه‌خوش و زمان شیرینه و له سالی (۲۰۱۹) دا‌حه‌جی مالی‌خوای کردووه. له ئیستادا له پینجوین ده‌ژین و کور و کچیکیان له‌ئوروپا ده‌ژین.

خانه‌وادهی ره‌حمان حاجی عهلی مه‌رجان

ره‌حمان حاجی عهلی له سالی (۱۹۵۸) دا له‌دایکبووه و له سالی (۱۹۷۶) دا له‌گه‌ل خاتو‌نه‌زیره مه‌حمود پینجوینی هاوسه‌رگیری کردووه و سی کور و سی کچیان بووه به ناوه‌کانی (سه‌روه‌ر، جه‌عفر، چۆمان، دولبه‌ر، سنوور، ساوان)، وه ئیستا له سلیمانی ده‌ژین.

بنه ماله‌ی حاجی مسته‌فا حه‌مه‌خان

حاجی مسته‌فای مامه‌خانه

مسته‌فا حه‌مه‌خان حسه‌ین له
سالی (۱۹۳۳) دا له گوندی
(کلاودول) ی سهر به (بانه)
له‌دایکبووه، باوکی ناوی
(حه‌مه‌خان) بووه و ناسراو بووه
به (مامه‌خانه). دایکی ناوی
(ئامینه) بووه، له سالی (۱۹۵۶) دا
له‌گهل (فاتمه‌خان) که خه‌لکی
گوندی (چه‌مه‌ک) ی شارباژیر
بووه ژیانی خیزانی پیکه‌یناوه،
حاجی مسته‌فا له دوی
له‌دایکبوونی (حامید) و له پاییزی
(۱۹۵۷) دا بوئه‌وه‌ی له خزمه‌تی
سهربازی دهربازی بییت ماله‌که‌ی

دینیتته عیراق و سهره‌تا بو ماوه‌ی (۳ مانگ) له گوندی (سیرانه) نیشته‌جی
ده‌بن، له دوی ئه‌وه ماله‌که‌ی ده‌باته (ئارووزهر) و (۵) سال له‌وینیش
ده‌میننه‌وه، له به‌هاری (۱۹۶۲) دا ماله‌که‌ی دینیتته گوندی ئه‌حمه‌دکلوان که له‌و
کاته‌دا ته‌نیا (حامید و خالد) یان هه‌بووه و له شویننه‌ماله‌که‌ی حه‌مه‌گولییی
ئارمرده‌ییدا نیشته‌جی ده‌بن.

حاجی مسته‌فا به‌کاری کشتوکالی و ئاژه‌لدارییه‌وه خوی خه‌ریک کردووه
به‌لام ئاژه‌لی ورده‌ی به‌خیو نه‌کردووه. له سهره‌تای هفتاکاندا ده‌زگای (ته‌ون)
داده‌مه‌زینیت و به‌هوی ده‌ستره‌نگینی له کاره‌که‌یدا ده‌بیته وه‌س‌تایه‌کی
به‌ناوبانگ بو دروستکردنی به‌ره و جاجم و جه‌وال و به‌رمال.

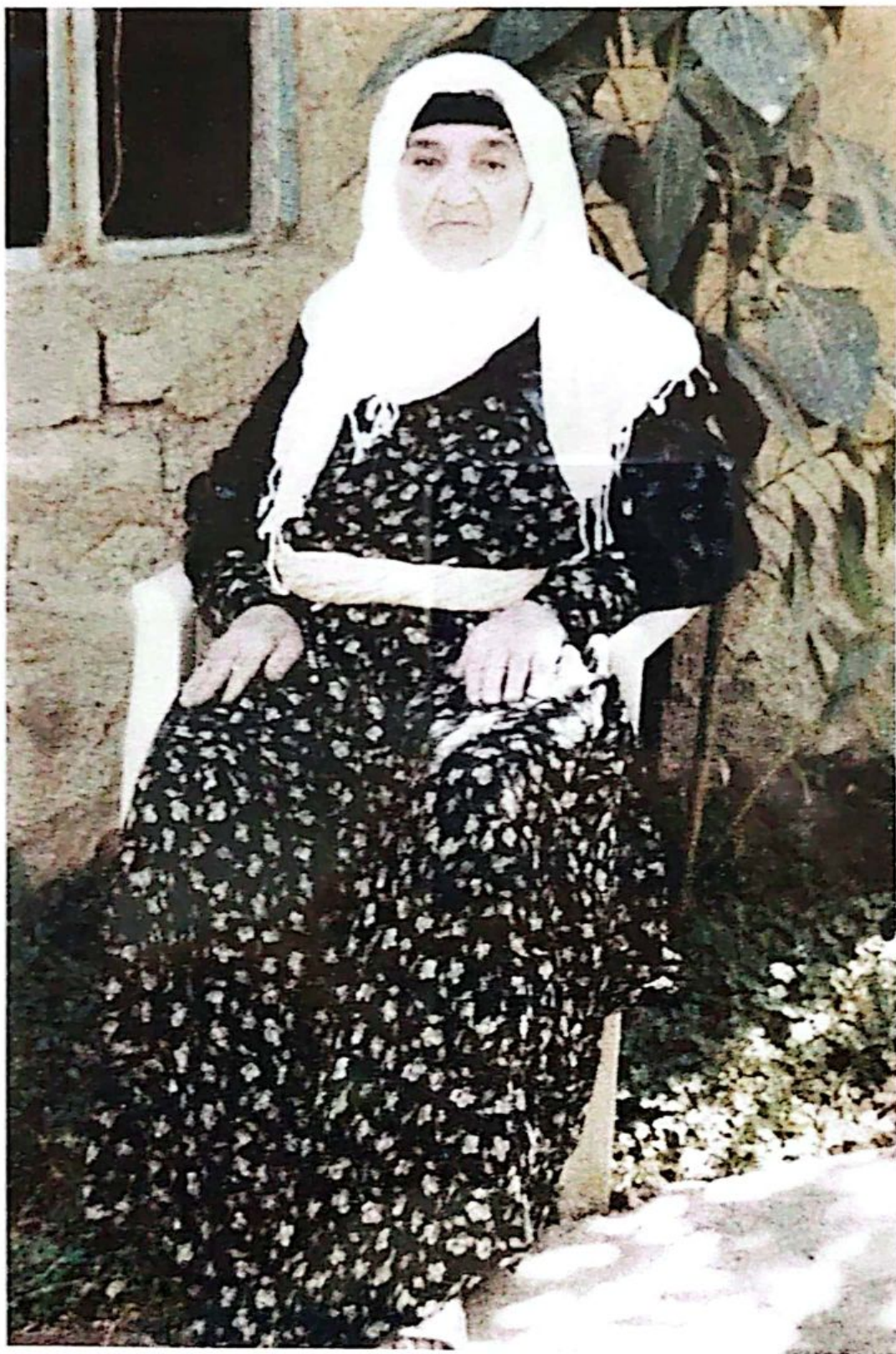
له ئاواره‌ییه‌که‌ی (۱۹۶۳) دا ماوه‌یه‌ک ماله‌که‌ی ده‌باته‌ گوندی (بیمه‌وا)، له سالی (۱۹۷۷) دا له‌گه‌ل خیزانیدا چه‌جیان کردووه. له پاییزی (۱۹۷۸) دا گونده‌که‌یان ده‌سووتینریت و جیاواز له خه‌لکی گونده‌که‌یان که مال ده‌به‌نه پینجویڤن؛ ئەم ماله‌که‌ی ده‌بات بۆ (ئوردوگای شانهده‌ری) و له‌ویش کاری بیر هه‌لکه‌ندن ده‌کات و ده‌بیته‌ وه‌ستایه‌کی کارامه، دوا‌ی ویرانبوونی شانهده‌ری ماله‌که‌ی ده‌باته‌ بیستانس‌وور و دواتر بۆ سلیمانی و دواتر له ئوردوگای برایه‌تی (باریکه) جینگیر ده‌بن، له‌و قوناغهی ته‌مه‌نیدا بۆ ماوه‌ی چه‌ند سالیگ له (سه‌ماوه) له دائیره‌ داده‌مه‌زریت و له سالی (۱۹۹۶) دا ماله‌که‌ی دینیته‌وه شارۆچکه‌ی پینجویڤن.

حاجی مسته‌فا که‌سیکی ئازا و جدی بووه و له‌ پووی کۆمه‌لایه‌تییه‌وه کاریگه‌ر بووه و له ئیشکردندا به‌ دلسۆزی کاری کردووه و وه‌ستایی دیواری زانیوه.

حاجی مسته‌فا له حاجی فاته‌می هاوسه‌ری ئەم مندا‌لانه‌یان بووه: (حامید، خالد، نه‌عیمه، غه‌ریب، ئامینه).

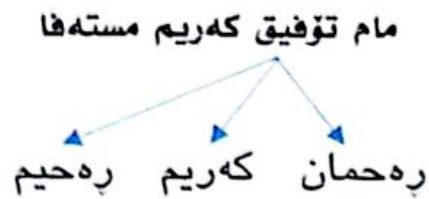
(حاجی فاته‌مه) خیزانی حاجی مسته‌فا ژنیکی پوو‌خۆش و میوانپه‌زیر بووه و بۆ دراوسێ و میوان و خه‌لکی لیتقه‌وماو زۆر باش بووه و گه‌لیک جار کیشهی خیزانیی چاره‌سه‌ر کردووه، هه‌روه‌ها له کاری نۆژداری و تیمارکاریدا شاره‌زا و ده‌سه‌تره‌نگین بووه، چاره‌سه‌ری چه‌ندین حاله‌تی سووتان و برینداری و شوینه‌ فیشه‌کی کردووه، جۆره‌ ده‌رمانیکی تایبه‌تی درووست کردووه که پینی و تراوه (ماجوم)، پیکه‌اته‌ی سه‌ره‌کی (هه‌نگوین و بنیشه‌ تال) بووه و چاره‌سه‌ریکی زۆر باشه‌ بۆ هه‌موو جۆره‌کانی برینداری و بیرو و دا‌برانی نیوان په‌نجه‌کان، وه له سه‌ره‌مه‌رگیشدا وه‌ستی کردووه که نه‌وه‌کانیشی ئەم ده‌رمانه‌ درووست بکه‌ن؛ ئەوانیش هه‌تا ئیستا به‌رده‌وامن له دروستکردنی ده‌رمانه‌که‌ و له‌ پێی خوا‌دا ده‌یبه‌خشن به‌ خه‌لک و خه‌لکیکی زۆر که‌لکیان لیوه‌رگرتووه.

حاجی مسته‌فا له (۲۰۰۰/۹/۱۶) دا له پینجوین کوچی دواپی دهکات و له
گورستانی (قوره‌ره‌شه) ئه‌سپه‌رده ده‌کریت، هه‌روه‌ها حاجی فاته‌میش له
(۲۰۱۰/۷/۱۳) دا کوچی دواپی دهکات و له گورستانه نوییه‌که‌ی پینجوین به
خاک ده‌سپێردریت.

حاجی فاته‌میش خیزانی حاجی مسته‌فا

بنه ماله‌ی مام توفیق کهریم

توفیق کهریم مسته‌فا له سالی (۱۹۲۴) له گوندی (کلاودول) ی سهر به شاری بانه له دایکبووه، له سالی (۱۹۴۰) دا (ره‌عنا خان) ی خواستوووه، له سالی (۱۹۵۷) دا له گهل هاوسه‌ره‌که‌ی و کور و کچه‌کانیدا دینه گوندی (کانی شابان) ی نزیک ئه‌حمه‌دکلوان، له به‌رئه‌وه‌ی باری داراییان خراپ بووه لای (حاجی کهریم عه‌بدوللا) ی کانی شابان ده‌بیته شوان. دوا‌ی ماوه‌یه‌ک

ماله‌که‌ی بارده‌کات بو ئه‌حمه‌دکلوان و به‌ته‌واوی له‌وئ نیشه‌جی ده‌بیت و به‌کاری ئازده‌لداری و کشتوکاله‌وه خهریک ده‌بیت. مام توفیق پیاوئیکی زور ئه‌مین و ئازا و کاسب بووه و (پوره ره‌عنا) ی خیزانیشی ئافره‌تئیکی به‌سه‌لیقه بووه و کاری (ته‌نورکردن و مامانی) ی به‌باشی زانیوه.

منداله‌کانی مام توفیق ئه‌مانه بوون: ره‌حمان، کهریم، ره‌حیم، رابیعه، ئامینه، (فاطمه، که خیزانی جه‌لالی کوئخا احمد بووه).

مام توفیق له سالی (۱۹۸۲) دا کوچی دوا‌ی ده‌کات و له سالی (۱۹۸۳) دا خیزانه‌که‌یشی کوچی دوا‌ی ده‌کات و هه‌ردوکیان له گورستانی شیخ ئه‌حمه‌دی هیندی له سلیمانی به‌خاک ده‌سپیزدرین.

خانه واده‌ی ره‌حمان توفیق که‌ریم

ره‌حمان توفیق که‌ریم مسته‌فا له سالی (۱۹۴۲) دا له گوندى (کلاودول) له‌دايکبووه، له سالی (۱۹۶۰) دا له‌گه‌ل (گولچين خان) ی کچی کویخا نه‌حمه‌دا

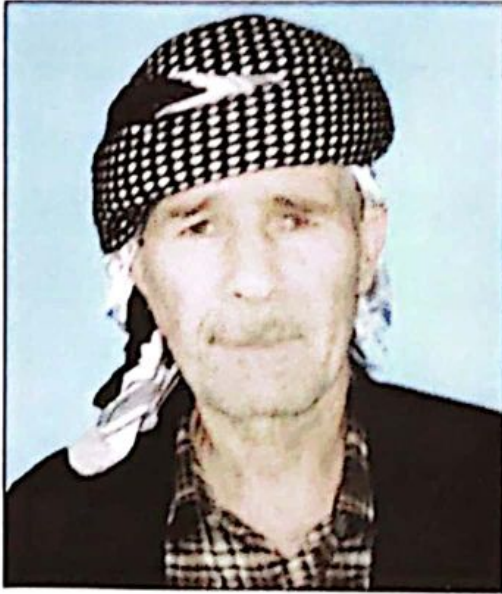

ره‌حمان توفیق که‌ریم

ژیانی خیزانی پیکهیناوه و (۵) کور و (۳) کچیان بووه به ناوه‌کانی (له‌تيف، ره‌فیق، غه‌فور، نه‌نوه، کارزان، حه‌فسه، شلیتر، شنو). له دواى راگواستنی گونده‌که‌یان دینه پینجوین و پاشان ئاواره‌ی سلیمانی ده‌بن، دواى راپه‌رین ده‌گه‌رینه‌وه ناو قه‌زای پینجوین. کاک ره‌حمان توفیق له دائیره‌ی (ریگه‌وبان) دامه‌زراوه و شو‌فیری گه‌لابه بووه. له سالی (۲۰۰۲) دا له پینجوین کوچی دواى ده‌کات و له گورستانی حاجی شیخ به

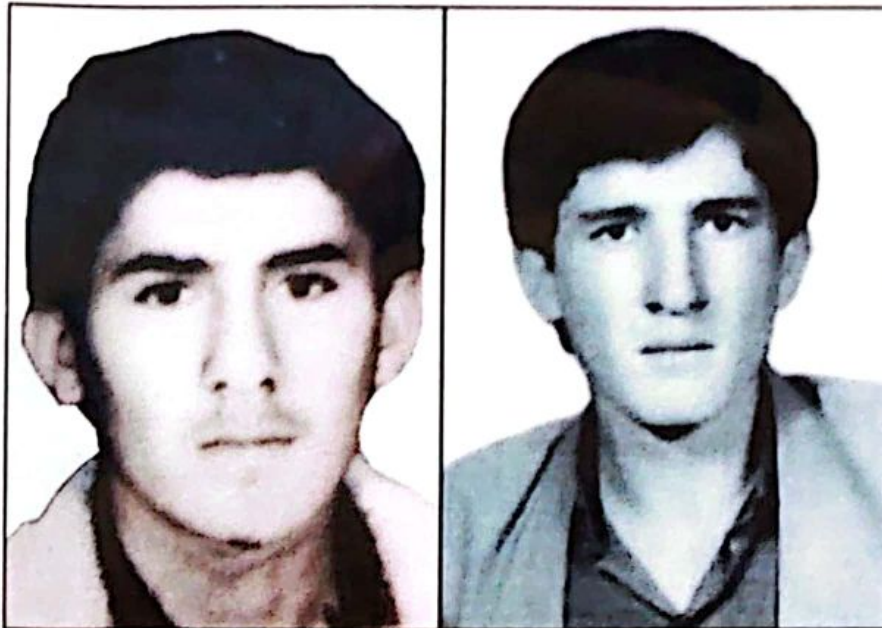
خاک ده‌سپیردریت، ئیستاش هه‌موو کوره‌کانی له پینجوین نیشته‌جین جگه له له‌تیفی کوری که له سلیمانی نیشته‌جییه.

خانه‌وادهی که‌ریم توفیق که‌ریم

کاک که‌ریم توفیق که‌ریم مسته‌فا له سالی (۱۹۴۷) دا له گوندی (کلاودول) له‌دایکبووه، له سالی (۱۹۶۲) دا له‌گهل (سه‌بری مه‌حمود) دا ژیانی خیزانی پینکه‌یناوه و (۵) کور و (۲) کچیان بووه به‌ناوه‌کانی (ئه‌بویه‌کر، عوسمان، کاوه، مه‌هدی، جه‌زا، ناسکه، ئاواز). ئه‌م خیزانه له‌دوای راپه‌رینه‌که‌ی (۱۹۹۱) ده‌گه‌رینه‌وه گوندی ئه‌حمه‌دکلوان، له‌دوو رووداوی جیاوازا دا به‌هوی ته‌قه‌مه‌نییه‌وه دوو

کوری: (عوسمان و ئه‌بویه‌کر) گیان له‌ده‌سته‌ده‌ن. ئه‌بویه‌کر پیش کوچکردنی هاوسه‌رگیری کردوو و کوریکی له‌پاش به‌جیماوه به‌ناوی (مه‌مه‌د). کاک که‌ریم دوای چه‌ند سالیک له‌گوندی ئه‌حمه‌دکلوان ماله‌که‌ی بو پینجوین بارده‌کات، ئیستاش خیزانی و جه‌زای کوری له‌پینجوین نیشته‌جین به‌لام

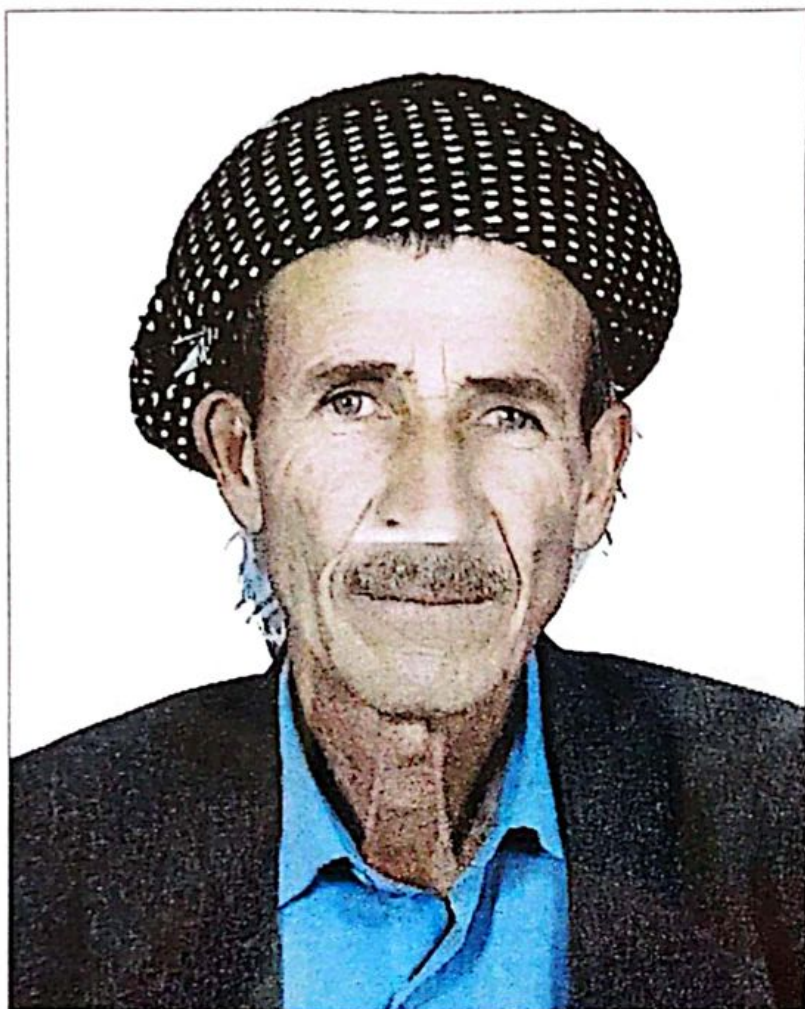

مه‌هدی له‌سلیمانییه و کاوه له‌سه‌یدساده. کاک که‌ریمی مام توفیق له‌سالی (۲۰۱۰) دا کوچی دوایی کردوو.

ئه‌بویه‌کر که‌ریم توفیق

عوسمان که‌ریم توفیق

خانه‌واده‌ی ره‌حیم توفیق که‌ریم

ره‌حیم توفیق که‌ریم

ره‌حیم توفیق که‌ریم له
سالی (۱۹۵۲) دا له گوندی
(کلاودول) له‌دایکبووه، له
سالی (۱۹۷۹) دا له‌گه‌ل
(پرشنگ خان) ی کچی مه‌لا
قادری کوری کوی‌خا
ئه‌حمه‌دا ژیانی خیزانی
پیکه‌یناوه و (۲) کور و (۳)
کچی بووه به‌ناوه‌کانی
(هیوا، هاوکار، که‌ژان،
کانیاو، په‌یام). پاش
ئاواره‌بوون له‌دوای
راپه‌رینه‌مه‌زنه‌که‌ی (۱۹۹۱)
ده‌گه‌ریته‌وه گوندی
ئه‌حمه‌دکلوان و دواتر له

سالی (۲۰۱۰) دا ماله‌که‌ی ده‌گوازیته‌وه بو پینجوین. به‌لام کاک ره‌حیم هه‌ر
خولیا‌ی گه‌رانی ده‌شت و نزاره‌کانی ئه‌حمه‌دکلوانی هه‌بووه، له‌به‌رواری
(۲۰۱۵/۵/۳) دا به‌هوی ته‌قینه‌وه‌ی (مین) هوه له‌سه‌راوردی ئه‌حمه‌دکلوان شه‌مید
ده‌بیت و له‌گورستانه‌نوییه‌که‌ی پینجوین به‌خاک ده‌سپێردریت، ئیستاش
خیزان و کورپه‌کانی له‌پینجوین نیشته‌جین.

بنه ماله‌ی مام عه‌بدوللا شه‌رگه‌یی

ئهم بنه‌ماله‌یه له سالی (۱۹۵۷) دا له گوندی (سیرانه) وه دینه ئه‌حمه‌دکلوان، له و کاته‌دا بریتی ده‌بن له مام عه‌بدوللا و (مه‌نیجه خان) ی خیزانی و (سه‌لیم و زینه‌ت و محه‌مه‌د)، که هاتوونه گونده‌که سه‌لیم هاوسه‌ردار بووه و پاشتر باسی ده‌که‌ین، هه‌روه‌ها زه‌سولی کوری مام عه‌بدوللا سالیکی پیشتر به مال و خیزانی خویه‌وه هاتووه‌ته ئه‌حمه‌دکلوان، جگه له‌وه‌ش پوره زینه‌تی کچی مام عه‌بدوللا له و کاته‌دا بیوه‌ژن بووه و سی کچی خویی له‌گه‌ل بووه به ناوه‌کانی (کافی، ریحان، ئامینه)، پوره زینه‌ت و کچه‌کانی به شیوه‌ی سه‌ربه‌خو له گونده‌که‌دا نیشته‌جی ده‌بن و کچه‌کانیشی عازهب ده‌بن و هه‌ر له‌وی کچه‌کانی ده‌دات به شوو، وه له سالی (۱۹۵۹) دا پوره زینه‌ت شوو ده‌کات به (حه‌مه‌ئهمین که‌ریم ناسراو به مامینه).

مالی مام عه‌بدوللا شه‌رگه‌یی له ئه‌حمه‌دکلوان له و خانووه‌دا نیشته‌جی ده‌بن که پیشتر خانووی (فه‌ره‌جه کونجه) بووه، مام عه‌بدوللا ته‌مه‌نی دریز بووه و توانای کارکردنی که‌م بووه، به‌لام پوره مه‌نیجی خیزانی به‌گور بووه و له‌گه‌ل پوره نایشی بووکیدا په‌یوه‌ندیان زور خوش بووه، مام عه‌بدوللا خوی له سالی (۱۹۷۶) دا و پوره مه‌نیج له سالی (۱۹۶۳) دا له ئه‌حمه‌دکلوان کوچی دوایی ده‌که‌ن و له گورستانی (کانی که‌وه) به خاک ده‌سپێردرین.

خانه واده‌ی کاک ره‌سول‌ی مام عه‌بدو‌للا شه‌رگه‌یی

ئهم خیزانه له سالی (۱۹۵۶) دا دینه ئه‌حمه‌دکلوان، کاتیک دین بریتی ده‌بن

له: (کاک ره‌سول ،
 ئامینه خانی خیزانی و
 عومه‌ری کورپیان)، وه
 له ئه‌حمه‌دکلوان
 (به‌دری و سه‌لمی و
 سه‌بری و ره‌حیم و
 غه‌ریب) له‌دایکده‌بن.

کاک ره‌سول
 پیاویکی بالابه‌رزی
 مش‌کیبه‌سه‌ری

کاک ره‌سول‌ی مام عه‌بدو‌للا

پووره ئامین هاوسه‌ری کاک ره‌سول

جوانخاس بووه، دوا‌ی دوو سال له هاتنی بو ئه‌حمه‌دکلوان تووشی نه‌خوشیی
 ره‌قبوونی جومگه‌کانی هاتوو و توانای کارکردنی نه‌ماوه، له سالی (۱۹۷۱) دا
 کۆچی دوا‌یی کردوو و هه‌ر له ئه‌حمه‌دکلوان ئه‌سپه‌رده کراوه، هه‌روه‌ها پوره
 ئامینی خیزانی کاک ره‌سول له سالی (۲۰۱۳) دا له پینجویین کۆچی دوا‌یی کرد.

خیزانی عومه‌ر ره‌سول عه‌بدو‌للا شه‌رگه‌یی

کاک عومه‌ر ره‌سول عه‌بدو‌للا له سالی (۱۹۵۷) دا له‌دایکبووه، سه‌ربازی
 کردوو، له‌گه‌ل خاتوو (که‌تانی کچی مام سالی باده‌یه‌یی) دا هاوسه‌رگیری
 کردوو و ئهم مندالانه‌ی لیتی بووه: (نه‌وزاد، شه‌رافه‌ت، ریتوار، محه‌مه‌د،
 نه‌وشیروان، پشتیوان، نه‌ژاد، به‌هره، که‌مال).

خانه‌وادهی حاجی سه‌لیم عه‌بدوئلا شه‌رگه‌یی

کاتیک دینه ئه‌حمه‌دکلوان؛ حاجی سه‌لیم خیزاندار بووه و، له پوره ئایشیی

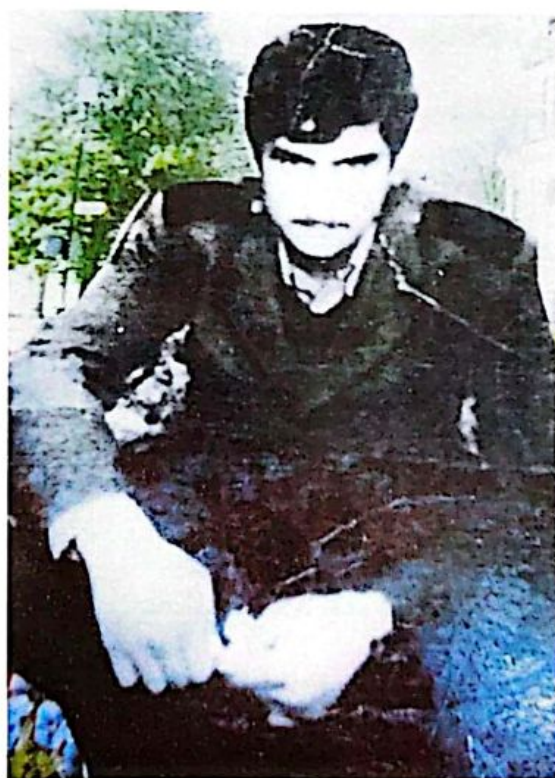
حاجی سه‌لیم عه‌بدوئلا شه‌رگه‌یی

هاوسه‌ری و (مسته‌فا و همه‌ئهمین و فاته‌مه‌)یان هه‌بووه، وه له ئه‌حمه‌دکلوان (نوقلی و ره‌حیم و ره‌زیه) له‌دایکبوون، ره‌حیم هه‌ر به‌گه‌نجی شه‌هید بووه.

حاجی سه‌لیم وه‌رزیر و ئاژه‌لدار بووه، پیاویکی زۆر نه‌رم و نیان و بیوه‌ی بووه، خۆی له‌سالی (۱۹۸۲)دا له‌شانه‌ده‌ری و پوره ئایشیی له‌سالی (۲۰۰۵)دا له‌پینجوین کۆچی دوا‌یی ده‌که‌ن و ره‌حیمی کورپان له‌سالی (۱۹۸۸)دا له‌قه‌ره‌داغ به‌کیمیایی کۆچی دوا‌یی ده‌کات.

پووره ئایشیی هاوسه‌ری حاجی سه‌لیم

ره‌حیم کورپی حاجی سه‌لیم

خیزانی مسته‌فای حاجی سه‌لیم

کاک مسته‌ی حاجی سه‌لیم

مسته‌فا کوری حاجی سه‌لیم له
ئه‌حمه‌دکلوان (نامینه‌ی کچی (ئه‌ول عه‌زیزی)
هه‌رگینه‌یی خواستوو، پینج کور و سی
کچیان هه‌بووه به‌ناوه‌کانی (ئه‌بویه‌کر، عه‌لی،
مه‌مه‌د، جه‌زا، ئاوات، مریه‌م، توبا، نه‌رمین).
کاک مسته‌فا پیاوینکی رووخوش و قسه

شیرین و به
هه‌لمه‌ت بووه
له‌کار و
کاسبیدا، له

سه‌رده‌می لاویتییدا شوان بووه و پاشان له
دائیره‌ دامه‌زراوه و به‌ده‌م ئه‌وه‌شه‌وه‌ کاری
جووتیاری و باخداری کردوو. له
(۲۰۰۹/۱۱/۶) دا ئه‌بویه‌کری کوری کاک مسته‌فا
به‌هوی ته‌زووی کاره‌باوه‌ گیان ده‌سپیریت و
له‌گورستانی قرگه‌ی سلیمانی ئه‌سپه‌رده
ده‌کریت. کاک مسته‌فا خوی له‌سالی (۲۰۱۲) دا
و نامینه‌ خانی خیزانیشی له‌ (۲۰۱۴) کوچی
دواییان کردوو و هه‌ردووکیان له‌ سلیمانی
نیژراون.

نامینه‌ هاوسه‌ری کاک مسته‌فا

ئه‌بویه‌کر مسته‌فا حاجی سه‌لیم

خیزانی حاجی حه‌مه‌ئه‌مینی حاجی سه‌لیمی مام عه‌بدو‌للا

حه‌مه‌ئه‌مینی کوری حاجی سه‌لیم له‌گه‌ل (ته‌لا خانی کچی حاجی عه‌لی کانی میران) دا هاوسه‌رگیری کردووو و ئه‌م کور و کچانه‌یان هه‌یه: (ئازاد، مه‌حسومه، ئیزان، هه‌وار، نه‌وزاد، نه‌ژاد، دیاری، بریار)، ناوبراو پیش راگواستنی گونده‌که‌یان شوانی مه‌ره‌کانی خویان بووه و له ئیستادا له پینج‌وین نیشته‌جین، جگه له ئازاد که مالی له سلیمانییه.

خانه‌واده‌ی محهمه‌دی مام عه‌بدو‌للا شه‌رگه‌یی

محهمه‌دی مام عه‌بدو‌للا

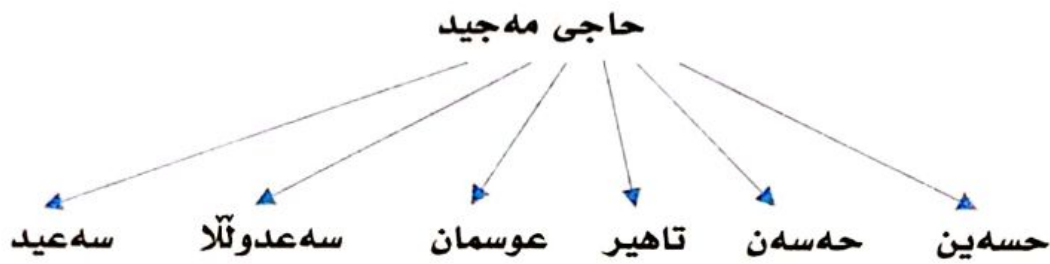
کاکه حه‌مه‌ی مام عه‌بدو‌للا شه‌رگه‌یی له سالی (۱۹۲۷) دا له‌دایکبووه ، له سالی (۱۹۶۲) دا له‌گه‌ل (فاتمه خانی کچی سو‌فی ئه‌حمه‌دی کرمانجی) دا خیزانی پینکهنه‌ناوه و ته‌نیا کچیکی لینی بووه به‌ناوی (گه‌لاویژ) و ته‌مه‌نی هاوسه‌رگیریان ته‌نها پینج سال بووه و ئیتر خیزانه‌که‌ی دهمریت و له‌دوای سالی (فاتمه خانی کچی مام حه‌سه‌نه‌زاله) ده‌خوازیت و ئه‌م مندالانه‌یان ده‌بیت: (سه‌فه‌ر، ئه‌نوه‌ر، سه‌روه‌ر، هونه‌ر، چیمه‌ن، به‌هار، کویستان، سه‌یران، ئه‌خته‌ر).

کاکه حه‌مه‌ پیاوینکی ئه‌مین و خزم‌دوست بووه ، پیشه‌ی ته‌نیا جووتیاری بووه و ئازده‌لداری نه‌کردووو ، کاکه حه‌مه له (۲۰۰۴/۵/۱۷) دا و هه‌روه‌ها فاتمه خانی خیزانی له (۲۰۱۹/۴/۱۱) دا کۆچی دواییان کردووو و له‌گورستانی گشتی پینج‌وین ئه‌سه‌په‌رده کراون.

فاتمه هاوسه‌ری محهمه‌دی مام عه‌بدو‌للا

بنه مالهي حاجي مه جيد

حاجي مه جيد ره سول پياويكي رووخوش و سوڤييه كي سینه ساف بووه،

له سالی (۱۹۰۲) دا له کانی چوله که ی نریک شاروچکه ی بانه له دایکبووه، له به هاری سالی (۱۹۵۵) دا خیزانه که ی هیناوه ته گوندی نه حمه دکلوان و له سهر بریاری (شیخ له تیف) له دامینی چپای (که چهل) دا (موچه) یه کیان ئاوه دان کردووه ته وه، که به شیکه له خاکی نه حمه دکلوان و شوینیکی زور گونجاوه له رووی ئاوی زور و دارستان و زهویی کشتوکالی و له وه پرگاوه، له و کاته دا که نه م خیزانه هاتوونه ته نه وی بریتی بوون له (حاجی مه جيد و مه نیجه خانی خیزانی)

و کورده کانیان که بریتی بوون له (حسهین و حه سهن و سه عيد و عوسمان و سه عدوللا و تاهیر) به لام کچیان نه بووه، حاجی مه جيد له کاتی هاتنیدا بو نه حمه دکلوان؛ جگه له مناله کانی؛ دوو برای خویشی له گهل ده بیته به ناوه کانی (حه سه عيد و عبدالرحمان) که نه مانه نه و ساله له گه لیان ده میننه وه و

هاوکارییان ده‌که‌ن له خانوو درووست کردن و کاروباری کشتوکال و له پاییزدا ده‌گه‌رینه‌وه بو ئیران، هه‌روه‌ها سه‌عیدی کوریشی ده‌گه‌رینه‌وه.
 کاک حه‌سه‌نی کوری حاجی مه‌جید ده‌لی: [امام عه‌بدوللا شه‌رگه‌یی (۳) نامه‌ی ناردبوو بو شیخ عیزه‌دینی چه‌مپاراو و تیایدا نووسیوو: (حه‌سه‌ن بنیره بو لای حاجی مه‌جید). ئیتر نه‌ویش تکای لی کردم و منیش هاتم بو نه‌حمه‌دکلوان].

ئه‌م خیزانه ئه‌گه‌رچی نزیکه‌ی کیلومه‌تریک له ماله‌کانی تره‌وه‌ دور بوون به‌لام هه‌ر سه‌ر به‌گونده‌که بوون و له بۆنه‌کانی شایی و شیوه‌ن و خویندنی مندالیاندا تیکه‌ل بوون له‌گه‌ل خه‌لکه‌که‌دا و به‌دهم یه‌کتره‌وه بوون، تا سووتانی گونده‌که و راگواستنیان هه‌ر له‌وی مانه‌وه.
 کاک تاهیری حاجی مه‌جید ده‌لی :

پووره مه‌نیج خیزانی حاجی مه‌جید

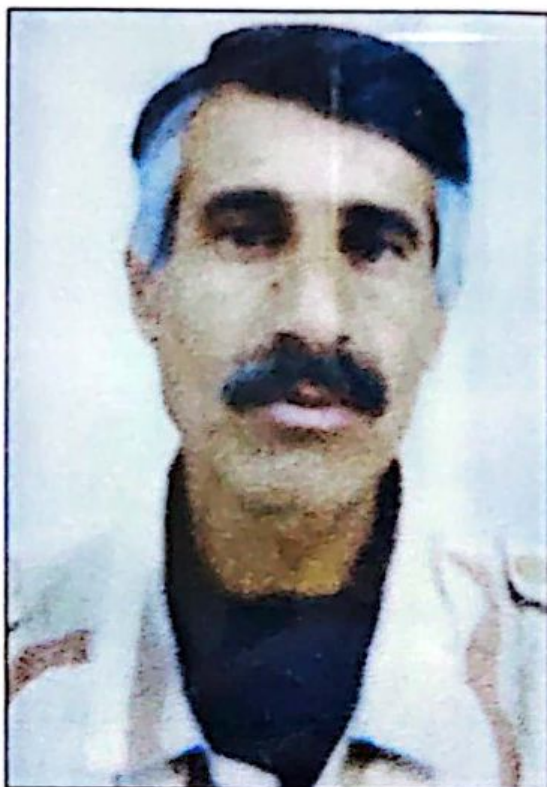
[له به‌هاردا مالمان هاته ئه‌حمه‌دکلوان و یه‌کسه‌ر چووینه (کانی ئه‌ستیری) پشتی ئه‌حمه‌دکلوان و ده‌ستمان کرد به‌ خانوو دروستکردن، هه‌ر له‌و ساله‌دا باوکم مه‌کینه‌ی به‌ کری گرت له ئه‌حمه‌دکلوانه‌وه به‌ کویره رییه‌کدا هینای بو سه‌ر موچه‌که‌مان و (۴۰) سه‌عات جووتمان پیکرد و (۲۰) ته‌نه‌که به‌هاروو)مان له مامه‌گرده قه‌رز کرد و به‌ مالووی گاجووت دامانچه‌ند، (۱۵۰) سه‌ر حه‌یوانمان هه‌بوو، حه‌سه‌ن و حه‌سه‌ینی برام له‌کانی چۆله‌که ژنیان هیناوه، به‌لام من و عوسمان و سه‌عدوللا له ئه‌حمه‌دکلوان ژنمان هینا].

ئەم خىزىانە كە دىن و ئەو شىۋىنە ئاۋەدان دەكەنەۋە زەۋىي كىشتوكالى كەم بوۋە، بەلام بە ھەول و ماندووبوونىكى زور؛ چەند شىۋىنىكى گونجاۋ پاكەكەنەۋە و بەردەكانى دەبژىرن و دەيكەنە زەۋىي كىشتوكالى، رەز و باخ بىيات دەنن، لە سالى (۱۹۷۸) تراكتورىكى فورد دەكەرن.

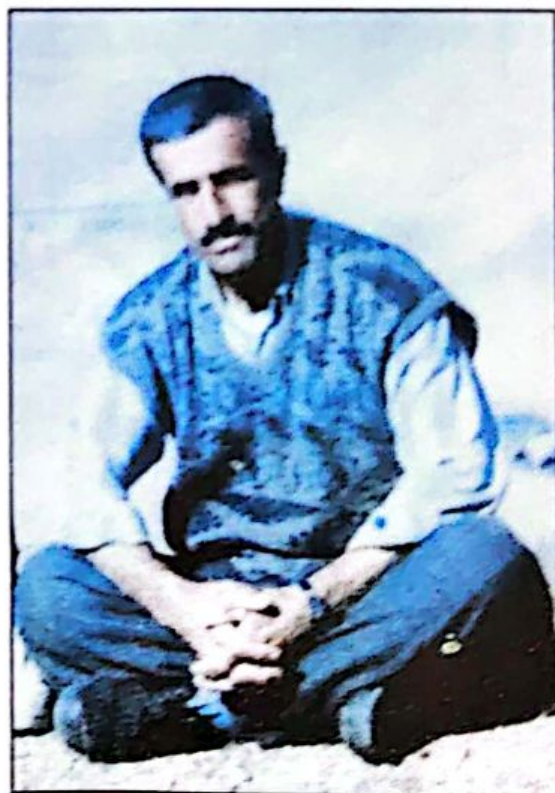
حاجى مەجىد لەو كاتەي كە مالى لە ئىران بوۋە لە رىگەي عىراقەۋە لە سالى (۱۹۵۴) دا ھەجى مالى خوداي كەردوۋە.

حاجى مەجىد لە سالى (۱۹۹۶) دا لە پىنجوین كوچى دوايى كەردوۋە و مەنيجە خانى خىزانىشى لە سالى (۲۰۰۳) دا ھەر لە پىنجوین كوچى دوايى كەردوۋە و لە پىنجوینىش نىژاۋن.

خانەۋادەي ھسەين مەجىد رەسول

جەمال ھسەين حاجى مەجىد

كەمال ھسەين حاجى مەجىد

كاك ھسەين مەجىد رەسول لە سالى (۱۹۳۷) دا لە (كانى چۆلەكە) ي سەر بە شارۋچكەي بانە لەدايكبوۋە، لە ژيانيدا (۳) جار ھاوسەرگىرىي كەردوۋە،

هاوسسەرى يەكەمى ناوى (لىمۇ) بوو ۋە لە ئەحمەدگلوان مردوۋە، ھاوسسەرى دوۋەمى ناوى (مەسسومە) بوو ۋە لە يەكتر جىابوۋنەتەۋە، بەلام ھاوسسەرى سىيەمى كە ناوى (كافە) يە تا ئىستا پىگەۋە لە ژياندان، كاك حىسەين لە ھاوسسەرانەى ئەم مندالانەى بوو؛ (لەئىف، حامىد، جەمال، كەمال، گاۋە، رەئوف، سامان، ھىمىن، ناسر، ئارام، شەنيا، حىسمەت، زارا).

كەمالى كورى لە ئەحمەدگلوان بەھۋى تەقېنەۋەى (مىن) ۋە كۆچى دوايى كردوۋە ۋە جەمالىش لە سالى (۲۰۰۸) دا بە ئەخۋشى كۆچى دوايى كردوۋە.

خانەۋادەى حەسەن مەجىد رەسول

كاك حەسەن مەجىد لە سالى (۱۹۴۰) دا لە كانى چۆلەكە لە دايكبوۋە ۋە لەگەل ئافرەتىندا بە ناوى (ئامىنە خان) ھاوسسەرىگىرىيى كردوۋە ۋە ئەم مندالانەيان بوو؛ (عەبدولرەحمان، ئەحمەد، خالىد، رىبوار، شەمال، رىحانە، گولالە، ناسكە، جوانە)، ۋە ھەموويان تا ئىستا لە ژياندان ۋە لە پىنجوین دەژىن.

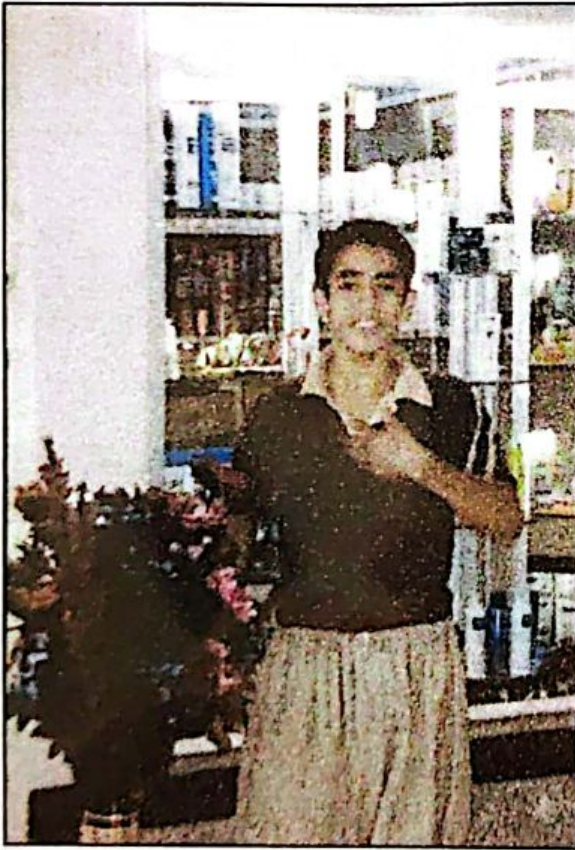
خانەۋادەى تاهىر مەجىد رەسول

كاك تاهىر لە سالى (۱۹۴۲) لە كانى چۆلەكە لە دايكبوۋە ۋە لەگەل (خاتوۋ زىنەب) ى كچى حاجى عەبدوللاى لالۇمەرە ھاوسسەرىگىرىيى كردوۋە ۋە ئەم مندالانەيان بوو؛ (ھىدايەت، ھادى، بەرزان، كەيوان، مەعبوب، رووناك، سەعدىيە، گولالە، بىگەرد)، ھەموويان تا ئىستا لە ژياندان ۋە ھەموويان لە پىنجوین دەژىن جگە لە ھىدايەت كە لە سلېمانى دەژى.

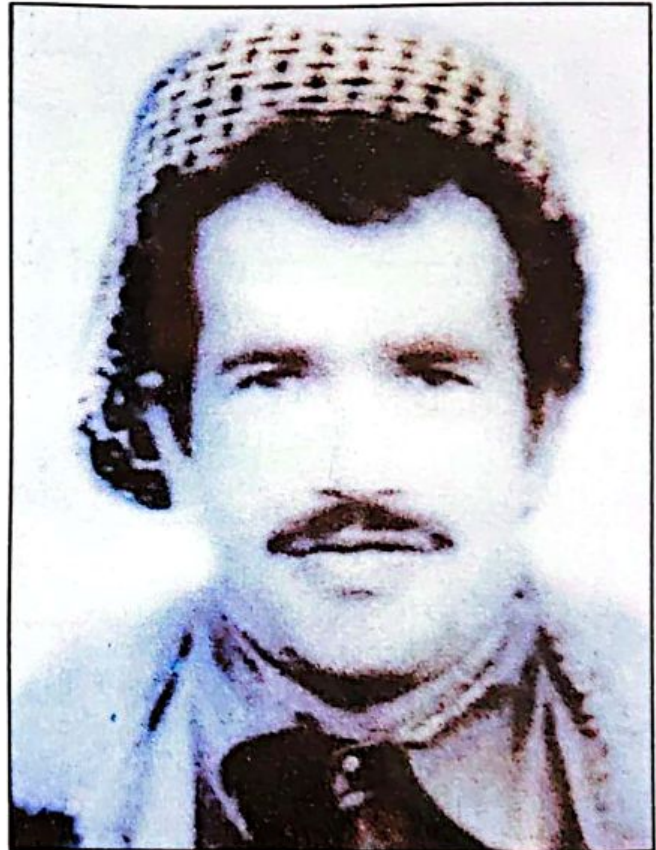
خانه‌وادهی عوسمان مه‌جید ره‌سوئ

کاک عوسمان له سالی (۱۹۴۵) دا له کانی چۆله‌که له‌دایکبووه و له‌گه‌ل (توبا خان) دا هاوسه‌رگیری کردووه و ئەم مندا‌لانه‌یان بووه: (عه‌بدول‌ره‌حمان، محه‌مه‌د، ئاری، چیمه‌ن، گولزار، سازگار).

کاک عوسمان له سالی (۱۹۹۴) دا له پووداوی وه‌رگه‌رانی تراکتوره‌که‌یدا له مله‌که‌وه کۆچی دوا‌یی کردووه، ئاری له سالی (۲۰۱۱) دا به پووداوی گرگرتنی غازی ماله‌که‌یان له بانه کۆچی دوا‌یی کردووه.

ناری عوسمان حاجی مه‌جید

عوسمان حاجی مه‌جید

خانه واده‌ی سه‌عدوللا مه‌جید ره‌سول

کاک سه‌عدوللای حاجی مه‌جید

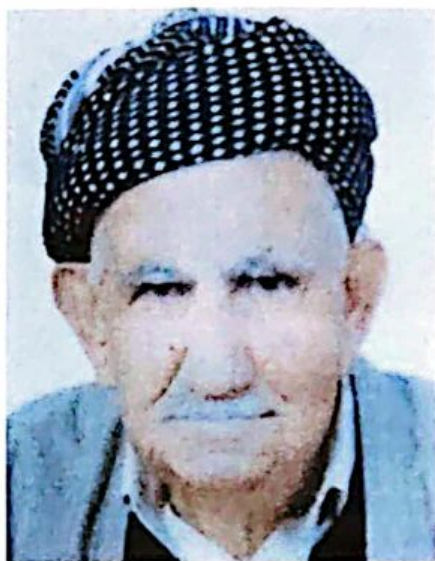
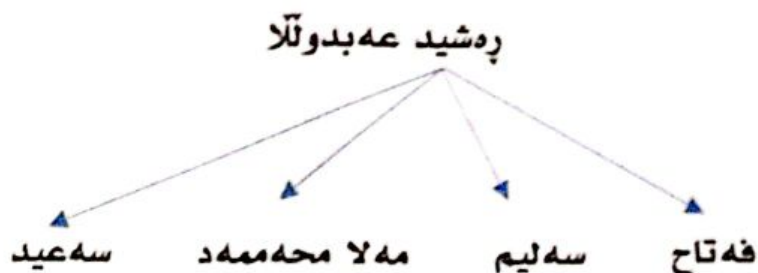
کاک سه‌عدوللا له سالی (۱۹۴۸) دا له کانی چوله‌که له‌دایکبووه، له‌گه‌ل‌ه‌سه‌سیبه‌خانی کچی‌عه‌لی‌ره‌زای‌بیستانی‌دا‌هاوسه‌رگیری کردووه و دوو‌کورپان‌بووه‌به‌ناوه‌کانی (مه‌مه‌د، عه‌بدوللا).

کاک سه‌عدوللا له سالی (۱۹۸۲) دا به‌هوی تۆپی‌ئیرانه‌وه له‌دوکانه‌که‌ی‌حسه‌ین چوارتاییدا له‌پینجوین‌له‌گه‌ل‌چه‌ند‌که‌سیکی‌تردا‌شه‌هید‌بووه.

مام شریف ناسراو به شریفه‌دریژ

مام شریف له‌بنچینه‌دا‌خه‌لکی‌سه‌قز‌بووه، پیده‌چیت له‌بیسته‌کانی سه‌ده‌ی‌بیسته‌مدا‌له‌دایکبووبیت، له‌سالی (۱۹۵۷) دا‌هاتوته‌ئه‌حمه‌دکلوان، تا‌راگواستنی‌گونه‌که‌له‌وی‌ماوه‌ته‌وه و ژنی‌نه‌هیناوه، پیاویکی‌رووخوش و ده‌مبه‌خنده‌بووه، مالیکی‌هه‌ژارانه‌ی‌هه‌بووه له‌نزیک‌مزگه‌وته‌که‌دا، جگه‌ره‌خۆر‌بووه، ره‌نگه‌ئه‌م‌پیاوه‌به‌هوی‌رووداویکه‌وه له‌که‌سوکاری‌دابرابیت، له‌راپه‌رینه‌که‌دا‌بی‌سه‌روشوین‌بووه.

بنه ماله‌ی مه‌لا محهممه‌د

مه‌لا محهممه‌دی مامه ره‌شه

مه‌لا محهممه‌د ره‌شید عه‌بدوللا له سالی (۱۹۳۸) دا هر له نه‌حمه‌دکلوان له‌دایکبووه، مامه ره‌شهی باوکی مه‌لا محهممه‌د له سالانی سییه‌کانی سه‌ده‌ی بیسته‌مدا له‌گه‌ل بنه‌ماله‌ی (مام که‌ریم عه‌بدوللا) دا له نارمرده‌وه هاتوونه‌ته گونسی نه‌حمه‌دکلوان.

مامه ره‌شهی باوکی مه‌لا محهممه‌د برای مام که‌ریم بووه، واته مه‌لا محهممه‌د ده‌کاته ناموزای کوخا نه‌حمه‌د.

نامینه سه‌لیم خیزانی مه‌لا
محهممه‌د

مامه ره‌شه کاتی هاتوته نه‌حمه‌دکلوان ته‌نھا ژنیک و دوو مندالی بچووکی له‌گه‌لدا بووه به ناوه‌کانی (عائیشه، فه‌تاح)، ئیتر له نه‌حمه‌دکلوان منداله‌کانی تریان له‌دایکده‌بن، که بریتین له (سه‌لیم، سه‌عید، محهممه‌د، خورشیده، فاتمه). مامه ره‌شهی باوکی مه‌لا محهممه‌د له سالی (۱۹۴۴) دا له (نه‌حمه‌دکلوان) کوچی دواپی ده‌کات.

مه‌لا محهممه‌د له ته‌مه‌نی مندالیدا ماوه‌یه‌ک له حویره خویندووویه‌تی بویه خه‌لکی پینان وتوووه مه‌لا محهممه‌د، به‌لام حویره‌ی ته‌واو نه‌کردوووه،

ناوبه ناو له مزگه و ته که ی نه حمه دکلو اندا
بانگی وتوو و نیمه ته تی نویژه کانی
کردوو ، پیاویکی زور ده نگخوش و
رووخوش و ده مبه خنده بووه.

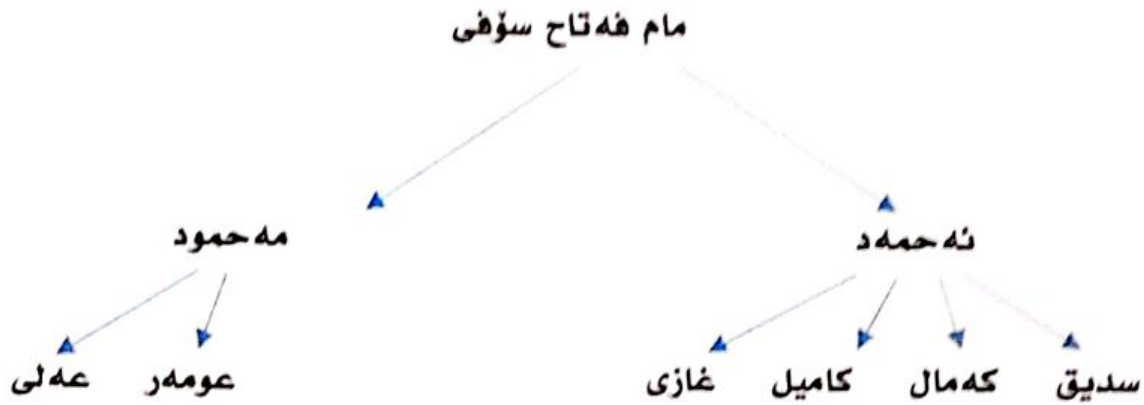
سوڤيه كچي مهلا محهمه دى مامه ره شه

مهلا محهمه د که کوری سئیه می
باوکی بووه له په نجاکانی سه دهی
بیسته مدا کچیک ده خوازیت به ناوی
(نامینه سه لیم حسه ین) که کچی (سو فی
سه لیمی کانی میرانی باباعه لی) بووه که
ته نیا سالیک ته مه نی له خوی بچوو کتر
بووه، له نه نجامی نه و هاوسه رگرییه

چوار کچ و سئ کوریان ده بیت به ناوه کانی (سو ږیبه، عه بدوللا، جه بار،
سه بیحه، حیسمه ت، یوسف، خه دیجه).

له دواى راگواستنی نه حمه دکلو ان ماله که یان دیته پینجوین و له دواى کوچ
و ره وی پینجوین به هو ی جهنگی (ئیران عیراق) هوه ماله که یان ده چیته
سلیمانی و له وی نامینه ی خیزانی مهلا محهمه د له (۱۹۸۳/۱۰/۱۵) دا کوچی
دواى ده کات. پاشان مالیان ده چیته ئوردوگای نه سر و له (۱۹۸۸/۱۲/۱۷) دا به
هو ی رووداوی ناگرکه و تنه وه وه له ماله که یاندا له نه سر؛ سو ږیبه ی کچی کوچی
دواى ده کات، مهلا محهمه دیش له (۲۰۱۵/۲/۸) دا کوچی دواى ده کات و له
سلیمانی به خاک ده سپیررین.

بنه ماله‌ی حاجی نه حمده فەتاح

نه‌حمده سوّفی

پووره‌خاوه‌ر خیزانی نه‌حمده سوّفی

(نه‌حمده فەتاح) که به حاجی نه‌حمده سوّفی ناسراو بووه له بیسته‌کانی سه‌ده‌ی بیسته‌مدا له‌دایک‌بووه، مام فەتاح له سالانی سییه‌کانی نه‌و سه‌ده‌یه‌دا له‌گه‌ل هاوسه‌ره‌که‌ی و سی مندالیاندا به ناوه‌کانی (نه‌حمده، مه‌حمود، شیرین) له (ئارمرده) وه دینه گوندی نه‌حمه‌دکلوان و چهند سالی‌ک له‌و گونده‌دا ده‌مینه‌وه، هه‌ر له‌و ماوه‌یه‌دا له‌گه‌ل (ره‌حمان جولا) ژنبه‌ژن ده‌کات و (شیرین) ده‌دات به (ره‌حمان) و (خاوه‌ر)ی خوشکی ره‌حمان جولا ده‌خوازیت بۆ (نه‌حمده)ی کورپی. دواتر مام فەتاح و ژنه‌که‌ی ده‌گه‌رینه‌وه بۆ ئارمرده،

ههروههها مهحمودی مام فهتاح خوشکینکی حاجی میرزای کانی شابان دهخوازیت و دوو مندالی لینی دهبیت به ناوهکانی (عومهر، عهلی)، دواتر مهحمود له سهفهریکدا که دهچیت بو مهریوان دهمریت و پاشان ژنهکهی شوو دهکاتهوه.

مام نهحمهد سوؤفی کوری مام فهتاح له خاوهری خیزانی نه مندالانهیان

کامیل احمد سوؤفی

بووه: (سدیق، کهمال، کامیل، غازی، مهعبوب، نهسرین، ناجیه). له رووداوی ناوارهبوونهکهی شهستهکاندا ماوهیهک کوچ دهکن و دواتر دهگه ریئهوه گوندهکه. مام نهحمهد سوؤفی له سالی (۱۹۷۰) دا حاجی مالی خوا دهکات، ههروههها پیشهی جوتیاری و نازهلداری بووه، نازهلی وردهیان زور بووه.

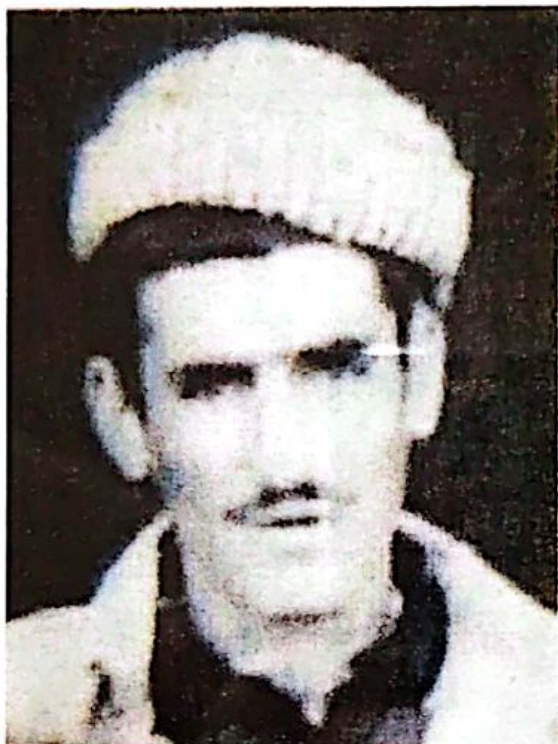
مهعبوب نهحمهد سوؤفی

حاجی نهحمهد سوؤفی له ههفتاکاندا خهویک دهبینیت و له سوؤنگهی خهوهکهیهوه له رینی دهرمانیکهوه چارهسهری نهخوشینکی پیست دهکات و به سهدان کهس رووی تیدهکن.

حاجی نهحمهد سوؤفی هیشتا له نهحمهدکلوان بووه که ژنی بو (سدیق و کهمال)ی کوری هیناوه. له سالی (۱۹۷۸) دا که گوندهکه دهرووخیتریت مالهکهیان دهچیته ئوردوگای پینجوین و پاشان له ئوردوگای نهسر نیشتهجی دهبین و ههه لهوئی له

سالی (۱۹۹۷) دا حاجی نهحمهد دهمریت، ههروههها خاوهری خیزانی و مهعبوبی کچی؛ ههردووکیان له مانگی (۱۲) ی (۲۰۱۲) دا کوچی دواپی دهکن، ههروههها کامیلی کوریان له (۲۰۲۰/۷/۲۹) له پینجوین به هوی جهلتهوه کوچی دواپی کرد.

خانه‌وادهی (سدیق ئەحمەد فەتاح)

سدیق ئەحمەد فەتاح

سدیق کۆری گەورەیی حاجی ئەحمەد
سۆفییە لە ساڵی (١٩٥٠) دا لەدایک بوو،
کەسێکی ڕووخۆش بوو، بۆ باوک و
دایکی زۆر باش بوو، لە کاری خێرخوازی
و هەرەوێزیدا زۆر ئازا بوو، هەر لە
گوندی ئەحمەدکلوان لە ساڵی (١٩٧٧) دا
(خاتون) ی کچی مامە ڕەشەیی دارەبەنن
خواستوو، دوو کۆر و سێ کچیان بوو
بە ناوەکانی (سەرگۆل، سروە، ئەبوبەکر،
محەممەد، ڕووخۆش). کاک سدیق کاری
جوتیاری و ئاژەڵداری کردوو و جارجار
چوو بۆ ڕاو.

کاک سدیق لە مانگی (٢) ی (١٩٩١) دا لە کاتی خزمەتی سەربازیدا بە مردنی
کتۆپر گیان لەدەستدا و تەرمەکەیی دەبرێتەوێ ئوردوگای نەسر و
دەنیژریت، لە ئیستادا خیزان و مندالەکانی لە پینجۆین دەژین.

خانه‌وادهی (که‌مال ئەحمەد فەتاح)

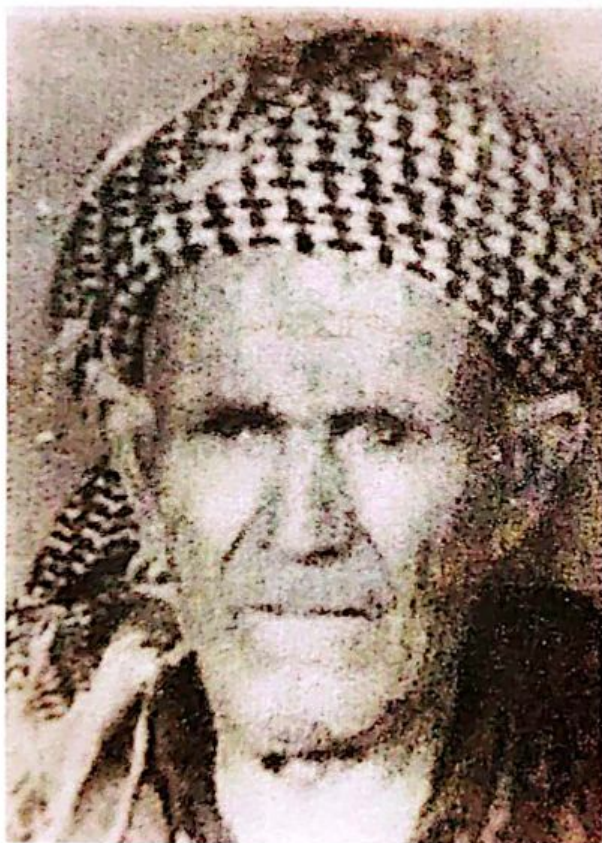

که‌مال ئەحمەد فەتاح سوۆفی

که‌مال ئەحمەد سوۆفی کوری
دووهمی حاجی ئەحمەد سوۆفییه و
له سالی (۱۹۵۲) دا له‌دایکبووه،
که‌سیکی بیوهی بووه، خزمه‌تی
سه‌ربازی کردووه، له سالی
(۱۹۷۸) دا (ئەمنه‌ی کچی حاجی
حه‌مه‌ جه‌میلی باخی) ده‌خوازیت و
ئەم مندالانەیان بووه: (سیروان،
مه‌باد، سه‌ردار، سالار، بیستوون)،
له سالی (۲۰۱۸) دا به‌نه‌خۆشی
کوچی دوایی کردووه و له
گورستانی گشتیی پینجووین به
خاک سپێردراوه، ئیستا خیزان و
مندالەکانی له پینجووین ده‌ژین.

بنه مالهی مام قادر

قادر صالح قادر) که ناسراو بووه به (مام قادر) له گوندی (بادانه) ی شارباژیر له سالی (۱۹۱۴) دا له دایکبووه، تهنه برایه کی هه بووه که له خوی بچووکتو بووه که له گرانییه که ی ئه و سالانه دا مردووه، مام قادر هیشتا مندا له بیت که دایک و باوکی مردوون و تهنه که وتوته وه، ئیتر ده که ویته مالی خالویه کی به ناوی ره شید، له مالی خالویدا گوره ده بیت و، خالوی له سالی (۱۹۳۸) دا کچیکی بو ده خوازیت به ناوی (ئامینه).

قادر صالح نه حمه د

دوای ئه وه ی که مندالیکیان ده بیت به ناوی (مهممه د)؛ ماله که یان له شارباژیره وه ده هینه ناو پینجوین، به لام له دوای به هاریکی کورتی ته مه نیان هاوسه ره که ی مام قادر نه خوش ده که ویت و هه رچه نده هه ولی زور ده دات بو چاره سه رکردنی به لام نه خوشییه که چاره نابیت و ئامینه له جیگه دا ده که ویت، ئیتر مام قادر ناچار ده بیت ژنیکی تر به نیت. هاوسه ری دووه می مام قادر ناوی (خاوه ر) ده بیت که هه ر خه لکی گوندی (بادانه) ی شارباژیر بووه. به لام وه که له خوی

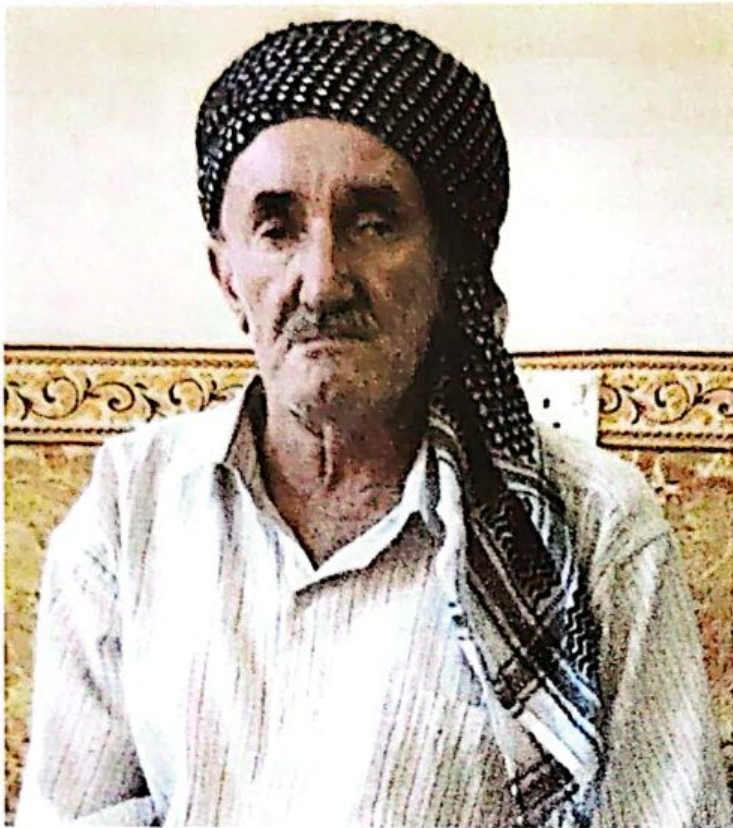
بیستراوه: ژنه تازه که ی وه که پیویست خزمه تی ئامینه ناکات و سه ره نه نجام مام قادر خاوه ر ته لاق ده دات و دوای چهنه مانگیک (ئامینه) ش ده مریت، ئیتر ماوه یه کی زور بی ژن ده بیت و له و ماوه یه دا کریکاری ده کات و هه ندی جار چوووه بو شاره زوور بو دره وکردن، پاشان له گه ل کوره تا قانه که یدا - که مهمه ی ناو بووه -

ماله‌که‌ی بارده‌کات بۆ گوندی ئەحمەدکلوان، وه له‌وێ خیزان پینکدینیتەوه و ئاڤرەتیک دەخوازیت له گوندی (کانی مانگ) به ناوی (خاوه‌ری کچی مامه ره‌شه) و تا کوتایی تەمەنی به یه‌که‌وه دەمیتنه‌وه؛ هه‌روه‌ها ده‌بنه دایکوباوکی ئەم مندالانه: (باقی، ره‌حمان، که‌ریم، ئیبراهیم، گوله، په‌روین، حه‌مدیه، خه‌دیجه)، وه کورپنکی تریشیان هه‌ر به مندالی مردووه.

له دوا‌ی راگواس‌تنی گونده‌که ماله‌که‌یان دیننه پینج‌وین. له لی‌ش‌یوانی پینج‌ویندا ئاواره ده‌بن و روو ده‌که‌نه قه‌لاچ‌والان و (۵) سال له‌وێ ده‌میتنه‌وه، وه له‌وێ به خزمه‌تگوزاری مزگه‌وت داده‌م‌زرت، دواتر ماله‌که‌یان ده‌چیته سلیمانی، تا کاتی درووستکردنی ئوردوگای نه‌سر له سلیمانی ده‌میتنه‌وه، پاشان مالیان ده‌بنه ئوردوگای نه‌سر و له‌وێ له سالی (۱۹۸۷) دا مام قادر کوچی دوا‌یی کردووه و له گورستان‌ی باریکه به خاک سپێزدراره، دوا‌ی راپه‌رینه‌که‌ی (۱۹۹۱) خیزانه‌که به‌بن مام قادر ده‌گه‌رینه‌وه پینج‌وین.

مام قادر پاش هاتنی بۆ ئەحمەدکلوان ماوه‌یه‌ک نیوه‌کاری مالی کویخا ئەحمەد بووه و ئاژه‌لداری کردووه، ناوبراو پیاویکی رووخوش و خواناس و زور بیوه‌ی بووه، جار جار بانگی وتوووه و سه‌لای کردووه و ده‌نگی زور خوش بووه.

خانه‌واده‌ی محهمه‌دی مام قادر

محهمه‌د مام قادر

محهمه‌دی مام قادر له
سالی (۱۹۵۰) دا له پینج‌وین
له‌دایک‌بووه، که‌سیکی به‌هه‌لمه‌ت
و ره‌نج‌کیش بووه و له‌سالی
(۱۹۷۳) دا (خاوه‌ری کچی مام
حه‌سه‌ن) ی خواستوووه و ئەم
مندالانه‌یان بووه: (جه‌لیل،
خه‌لیل، جه‌مال، که‌مال، که‌یوان،
ره‌حمه، ئامینه، حه‌لاو) وه‌تا
ئیس‌تا هه‌موو منداله‌کانیان له
ژیان‌دان و له‌سلیمانی
نیشته‌جین.

کاک محهمه‌دی مام قادر

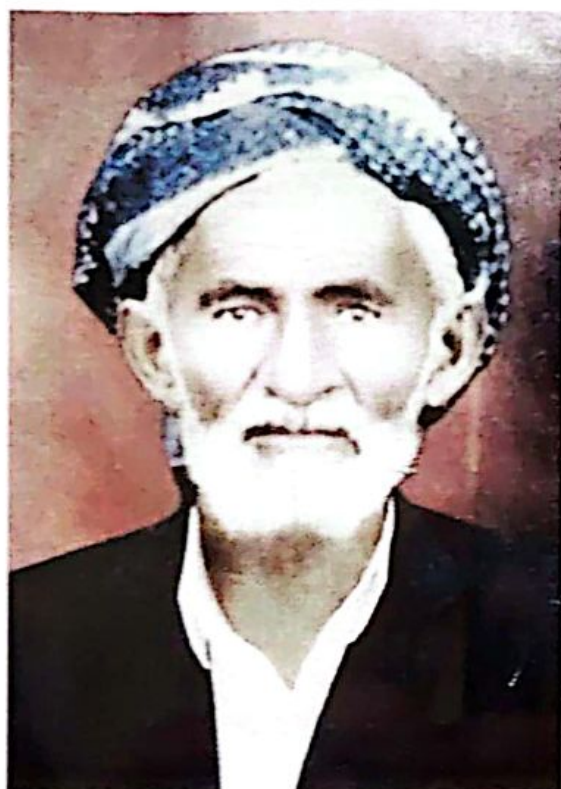
له‌سالی (۲۰۱۲) دا له‌سلیمانی کۆچی دوا‌یی کردوووه و له‌گۆرستانی سه‌یوان
ئه‌سپه‌رده‌کراوه، خاوه‌ری خیزانیشی له‌سالی (۱۹۹۱) دا هه‌ر له‌سلیمانی
کۆچی دوا‌یی کردوووه و له‌سه‌یوان ئه‌سپه‌رده‌کراوه.

بنه مائه‌ی مام حه‌سه‌نه زاله

حه‌سه‌ن ره‌حیم ره‌حمان

(مام حه‌سه‌نه زاله)

ره‌سول عارف محهممه‌د نه‌بویه‌کر عومه‌ر

ناوی ته‌واوی (حه‌سه‌ن ره‌حیم ره‌حمان) ه و ناسراو بووه به (مام حه‌سه‌نه زاله). له سالی (۱۹۰۲) دا له گوندی (قه‌له‌ندراوا)ی سه‌ر به ناحیه‌ی گهرمک له‌دایکبووه، هه‌تا ته‌مه‌نی (۱۸) سالی له قه‌له‌ندراوا دا ماوه‌ته‌وه و له سالی (۱۹۲۰) دا (ئامینه‌ی کچی مام خوامراد)ی قو‌خه‌مامویی ده‌خوازیت، به‌لام هه‌ر له‌و سالا‌ه‌دا ناوی بو سه‌ربازی دیته‌وه و ئه‌ویش ناچیت و ناچار ده‌بیت گونده‌که جیبه‌یلتیت و ده‌چیته‌ رووی ئیران و له گوندی (کلاوه‌ل) ماوه‌ی (۱۰) سال

حه‌سه‌ن ره‌حیم ره‌حمان / مام حه‌سه‌نه زاله

ده‌مینیته‌وه، به‌لام که دو‌خی ئیران تیکده‌چیت مام حه‌سه‌ن دیته‌وه به رووی عیراقتا و له گوندی به‌رکه‌چهل جینگیر ده‌بیت، دوای ماوه‌یه‌ک دیسان ماله‌که‌ی ده‌باته‌وه بو گوندی (کلاوه‌ل) و ته‌نیا سالی‌ک ده‌مینیته‌وه و پاشان ماله‌که‌ی ده‌باته‌ گوندی (ئه‌شترآوا) و نزیکه‌ی (۱۰) سال له‌ویش ده‌مینیته‌وه، هه‌موو منداله‌کانیان له‌و قوناغی کوچ و ره‌وانه‌دا له‌دایکده‌بن که بریتین له: (شیرین، ره‌سول، ره‌حمه، عارف، محهممه‌د، نه‌بویه‌کر، عومه‌ر، فاتیمه، عائیشه، رابیعیه).

له سالی (۱۹۵۷) دا ماله که ی بارده کات له
 ئەشتر او و دیته وه گوندی قه له ندر او و هر
 له و ساله دا ناو نووسی گشتی ده رده چیت و له
 سالی (۱۹۶۷) دا ماله که ی دینیته گوندی
 ئەحمه دکلوان، له سه ره تادا ده بیته شوانی
 گونده که و چند سالیگ شوانی ده کات و، له
 لیشیوانه که ی ئەحمه دکلواندا ماله که ی ده باته
 گوندی (ده لارۆ)، پاشان ده گه ریته وه
 ئەحمه دکلوان و له راگواستنی گونده که دا

ماله که ی ده باته پینجوین و پاشان ده چنه سلیمانی و پاشان له ئوردوگای
 نه سر نیشته جی ده بن.

نازناوی (زاله) به هوی ئەوه وه بووه که مام حه سهن برایه کی هه بووه به
 ناوی ره شید که که سیتی ئازا بووه و جاریک ده چیت به گز زالمیکدا و
 سه رکه وتوو به سه ریدا، له ئەجامدا نازناوی (زاله) ی به سه ردا ده بریت و
 دواتر ئەم نازناوه ده ماوده م به براکانی تری ره شیدیش ده وتریت.

مام حه سهن پیاویکی رووخۆش و ئەمین و کاسب بووه و له ژیانیدا کاری
 کشتوکالی و ئاژه لداری کردوو و له گه ل خاتوو ئامینه ی خیزانیدا زور
 یه کتریان خوشویستوو و نمونه ی دوو هاوسه ری به وه فای که م وینه بوون.
 مام حه سهنه زاله له رۆژیکی (۲ شه ممه) ی زستانی (۱۹۹۲) دا له ئوردوگای
 نه سر کۆچی دوا یی ده کات و هر له ویش به خاک ده سپیریت، کاتیک ده مریت
 پینج تفهنگی کلاشینکوف و سی فه رده خوی و (۷۲) که لله شه کری له دوا
 به جی ده میدیت، چونکه هه میشه نازوخه ی زوری له مالدا هه لگرتوو و
 وتوو یه تی من ته نگانه ی گرانیم بینوو. خاتوو ئامینه ی خیزانیشی له
 (۲۱/۱۰/۲۰۰۴) دا له پینجوین کۆچی دوا یی ده کات و هر له پینجوینیش
 نه سه رده ده کریت.

خانه‌وادهی (ره‌سول چه‌سه‌ن ره‌حیم)

کاک ره‌سولی مام چه‌سه‌نه زاله له سالی (۱۹۳۷) له‌دایکبووه و تا ئیستا له ژیاندايه و له پینجوین نیشته‌جییه، دوو هاوسه‌ری هیناوه به ناوه‌کانی (خه‌دیجه) و (رابیعه) که له ئیستادا رابیعه کوچی دوابی کردووه، کاک ره‌سول له هه‌ردوو خیزانه‌که‌ی ئەم مندالانه‌ی بووه: (له‌تیف، عه‌بدول‌رحمان، فه‌ره‌یدون، به‌فرین، گه‌شبین، چوپین).

خانه‌وادهی (عارف چه‌سه‌ن ره‌حیم)

کاک عارفی مام چه‌سه‌ن له سالی (۱۹۴۱) دا له‌دایکبووه و ئیستا له ژیاندايه و له پینجوین نیشته‌جین، خیزانی به‌که‌می ناوی (گولچین) بووه و کچی (حاجی سه‌لیم) بووه، له دوابی مردنی هاوسه‌ری به‌که‌می هاوسه‌ریکی تر ده‌خوازیت به ناوی (زه‌ینه‌ب)، وه له هه‌ردوو خیزانه‌که‌ی ئەم مندالانه‌ی بووه: (عوسمان، نوره‌دین، گه‌لاویژ، رووناک، زارا، ئەمنه، شنۆ، نه‌سرین، نه‌شمیل، کاروان، هاوری، ئاریان).

خانه‌وادهی (مه‌مه‌د چه‌سه‌ن ره‌حیم)

ناوبراو له سالی (۱۹۴۳) دا له‌دایکبووه و ئیستا له گوندی ئەشتراوای سه‌ر به شاری بانه نیشته‌جین و هاوسه‌ره‌که‌ی ناوی (مه‌حسومه‌ی کچی حاجی مه‌حمود سلیمان) ه، ئەم مندالانه‌یان هه‌یه: (ئومید، سالار، سه‌ردار، سه‌روه‌ر، شلیتر، شه‌رافه‌ت، سه‌له‌ته‌نه)، له دوابی راپه‌رینه‌که‌ له گوندی ئەحمه‌دکلوان به‌هوی ته‌قه‌مه‌نییه‌وه ده‌ستیکی قرتاوه و که‌مه‌ندام بووه.

خانه‌وادهی (ئه‌بۆبه‌کر چه‌سه‌ن په‌حیم)

ناوبراو له سالی (۱۹۵۵) دا له‌دایکبووه، ئیستا له ژیاندايه و له سلیمانی نیشته‌جین، دواي راپه‌رینه‌که به هوی مینه‌وه قاچیکی له‌ده‌ستداوه، هاوسه‌ره‌که‌ی ناوی (خاتوو رابیع‌ه) یه و ئه‌م کور و کچانه‌یان هه‌یه: (پرزگار، به‌رزان، گۆران، سۆران، خه‌لات، کامه‌ران، گه‌وه‌ر، گۆنا).

خانه‌وادهی (عومه‌ر چه‌سه‌ن په‌حیم)

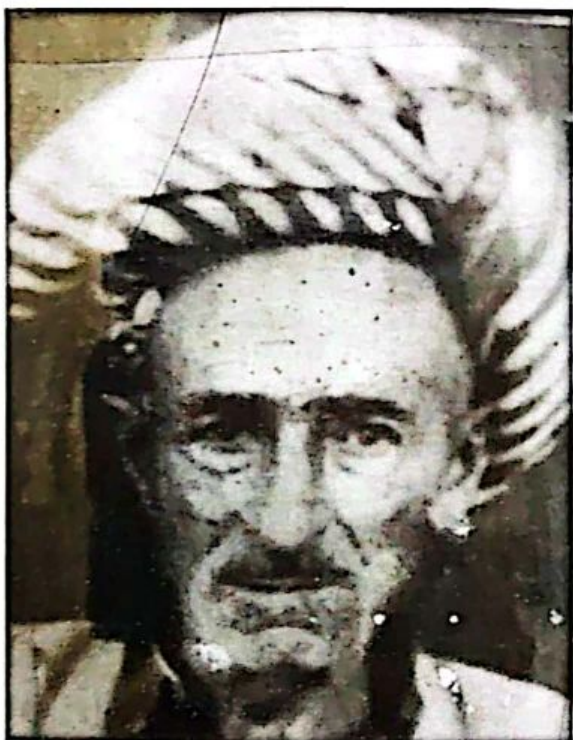
ناوبراو له سالی (۱۹۶۵) له‌دایکبووه، هاوسه‌ره‌که‌ی ناوی (کالی) یه و ئه‌م کور و کچانه‌یان هه‌یه: (ئیدریس، ئاراس، ئارام، ئاری، دره‌خشان، په‌خشان، چاوان)، وه ئیستا له سلیمانی نیشته‌جین.

بنه‌ماله‌ی مام برایم

ئه‌م خیزانه له‌گه‌ل بنه‌ماله‌ی مام که‌ریم و براکانیدا له‌ دوا‌ی جه‌نگی جیهانیی یه‌که‌م له‌ ئارمرده‌وه دینه‌ ئه‌حمه‌دکلوان.

مام برایم هه‌ر له‌ ئارمرده‌ هاسه‌رگیری کردوو‌ه و خیزانه‌که‌ی ناوی (په‌ ریزاد) بووه‌ و ئه‌م مندالانه‌ی لیتی بووه‌: (مه‌حمود، ئه‌حمه‌د، حه‌نیفه‌، عائیشه‌، فاتمه‌، خاتوون)، بۆ ماوه‌یه‌ک له‌ ئه‌حمه‌دکلوان ئاواره‌ بوون و له‌ قزه‌لجه‌ گیرساونه‌وه‌ و پاشان هاتوونه‌وه‌ ئه‌حمه‌دکلوان.

مه‌حمودی کو‌ری له‌ ئه‌حمه‌دکلوانه‌وه‌ ده‌گه‌رپه‌ته‌وه‌ بۆ ئارمرده‌ و هه‌ر له‌و‌ی ده‌مینپه‌ته‌وه‌ و له‌و‌یش کو‌چی دوا‌یی ده‌کات.

حاجی ئه‌حمه‌دی مام برایم

پوره‌ رایبعه‌ خیزانی حاجی ئه‌حمه‌

حاجی ئه‌حمه‌د که‌ به‌ ریزبه‌ندی؛ دووه‌مین مندالی خیزانه‌که‌یه‌، له‌ دوا‌ی مه‌حمودی برای و له‌ پێش خوشکه‌کانیه‌وه‌ له‌ سالی (۱۹۲۲) دا له‌دایکبووه‌. مام برایم له‌ سالی (۱۹۵۵) دا له‌ ئه‌حمه‌دکلوان کو‌چی دوا‌یی کردوو‌ه و له‌ گو‌رستانی کانی که‌وه‌ نیژراوه‌.

له کاتی مردنی خیزانی مام برایمدا ئەحمەدی کۆری له گوندی (داره بهن) ده‌بیت و چوووه بۆ دینی خوشکیکی به ناوی (فاتمه)، که دیته‌وه ده‌بیت دایکی مردوووه و خه‌ریکن تهرمه‌که‌ی ده‌شۆرن، ئەویش که تهنگیکی دارداشی پیده‌بیت؛ تهنکه‌که فریده‌دات و به گریانه‌وه خۆی ده‌دات به‌سه‌ر تهرمه‌که‌دا.

حاجی ئەحمەدی مام برایم بیجگه له مه‌حمودی برای؛ دایک‌برایه‌کی تری هه‌بووه که هه‌ر ناوی (مه‌حمود) بووه.

له و کاته‌ی که ئاواره‌ ده‌بن و مالیان له قزه‌لجه ده‌بیت له سالی (١٩٤٩)دا، حاجی ئەحمەد؛ (رابیعه ره‌سول‌عه‌لی) ده‌خوازیت له گوندی (سیچان)ی سه‌ر به شاری بانه‌ بووه و ئەم مندا‌لانه‌ی لیتی بووه؛ (ئامینه، عه‌بدوللا، فه‌یمه، مه‌مه‌د، حسه‌ین، مریه‌م، که‌ژهل).

حاجی ئەحمەد له سالی (١٩٧٢)دا له‌گه‌ل حاجی مه‌حمود سلیماندا سه‌فه‌ری حه‌جیان کردوووه.

حاجی ئەحمەد پیاوینکی پرووخۆش و زۆر بیتوه‌ی بووه، ئاژه‌لداری کردوووه و ناوبه‌ناو کاری جووتیاری و باخداری کردوووه، له کاری لادیدا زۆر خۆیی ماندوو نه‌کردوووه، هه‌میشه به جوانپۆشی ناسراو بووه و هه‌زی له دینی خزم و دۆستانی بووه و راوچییه‌کی زۆر شاره‌زا بووه، عاده‌تیشی وا بووه هه‌رگیز سوار پستی گویدریژ نه‌بووه، یا به‌پن‌رۆشتوووه یان به‌سواری و لاخی به‌رز. له سالی (١٩٨٢)دا له شانهده‌ری کوچی دوایی کردوووه.

رابیعه‌ی خیزانی حاجی ئەحمەد؛ ئافره‌تینکی ئازا و ره‌نجکینشی گونده‌که بووه، هاوکاری میرده‌که‌ی بووه له به‌خێوکردنی ئاژه‌لینکی زۆردا، له کاری ده‌ستچنی و مامانییدا شاره‌زا بووه و پرووخۆش و نهرمونیان بووه. له سالی (١٩٨٧)دا حه‌جی مالی خوای کردوووه و له سالی (٢٠٠٧)دا له سلیمانی کوچی دوایی کردوووه و له گۆرستانی (شیخ ئەحمەدی بۆنخۆش) ئەسه‌رده‌ کراوه.

خیزانی عه بدوللای حاجی ئەحمەد ئیبراهیم

عه بدوللای کوری حاجی ئەحمەد له سالی (١٩٥٢) دا له ئەحمەدکلوان له دایکبووه، له تەمەنی گەنجیتیدا که سێکی ئارام و بەحەیا و داوینپاک بووه، له سالی (١٩٧١) دا خیزانی پیکهیناوه و (سۆیبەیی کچی حەمەسالی بارامی قزەلجەیی)ی خواستوو و ئەم مندالانەیان بووه: (ئاشتی، شەرافەت، بەهار). خزمەتی سەربازی کردوو، له ئەحمەدکلوان؛ ناوبەناو ورده شتی هیناوه

عه بدوللای کوری حاجی ئەحمەد دی مام برایم

و فرۆشتوو یەتی، بەلام خیزانیکی دەستکورت بوون، له کاری کرێکاریدا تەنیا بە قۆنتەرەت ئیشی کردوو و باوهری وا بووه که بهو جوهره پاره کهی زور حەلال دەبیت، له کارکردنیشدا زور ئازا و بەهەلمەت بووه، رابوچیبەکی کارامە بووه و بە دەگمەن نیچیر له دەستی رزگاری بووه.

له دواي رابووستنی گونده کهیان و له کاتی جەنگی عێراق و ئێراندا له پاییزی (١٩٨٠) دا له گوندی

راوگان به بۆردومانی فرۆکهی ئێران شههید بووه.

خیزانی محهمه‌دی حاجی ئەحمەد ئیبراهیم

محهمه‌د له ساالی (١٩٥٧)دا له گوندى ئەحمەدکلوان له دایکبووه، چۆته قوتابخانه و فێری خوێنده‌واری بووه، له لادیدا کاری جوتیاری کردووه و خزمه‌تی سه‌ربازیی ته‌واو کردووه، له ساالی (١٩٧٦)دا (پریحان)ی کچی ره‌زا هه‌سه‌نی به (ژنبه‌ژن) خواستووه که ناویکی تریشی بووه پینی و تراوه (لیمۆ). ئەم مندالانه‌ی لینی بووه: (ئه‌کره‌م، به‌ختیار، شوکریه).

له ساالی (١٩٨٦)دا له‌م خیزانه‌ی جیا‌بووه‌ته‌وه، به‌لام پیش له جیا‌بوونه‌وه‌ی له‌م هاوسه‌ره‌ی، (سو‌یبه‌)ی کچی هه‌مه‌سال‌حی بارامی خواستووه و ئەم مندالانه‌ی لینی بووه: (ئه‌نوه‌ر، ئومید، ئاری، دیاری، دیمه‌ن، چیمه‌ن، چیا). له ئیستادا له شاری سلیمانی نیشته‌جین.

ماوه‌یه‌ک له پیش ئاشبه‌تالدا پیشمه‌رگایه‌تی و کاری ریک‌خراوه‌یی کردووه، هه‌روه‌ها له سه‌ره‌له‌دانه‌وه‌ی شو‌رشی نویدا پیشمه‌رگایه‌تی کردووه و کاری ریک‌خستنیشی کردووه.

فهره‌نگی زاراوه‌کان

۱. **نانه‌به‌ره:** توره‌که‌یه‌کی دریژکۆله بووه، له خام دروستده‌کرا، له سه‌ریکه‌وه کونیکي تیا‌بووه که له‌ویوه شتی تینکراوه و ده‌ره‌ینراوه. وه له هه‌ردوو سه‌ره‌وه کلکینکی دریژی بۆ کراوه، به‌هۆی ئه‌وه‌وه به‌ستراوه له پشت؛ یان له شان کراوه.

۲. **ئه‌سه‌په‌ره:** پارچه داریک بووه (۲۰ سانتیم) دریژ بووه، له ناوه‌پاستیدا به ئه‌ندازه‌ی ئه‌ستوری کلکی بیله ئه‌سه‌په‌ره کونیکي تیده‌کرا و هه‌لده‌کیشرا له کلکی بیله‌که؛ بۆ زه‌وی کیلان به‌کار ده‌هینرا.

۳. **کاله و پیتاوه:** له چه‌رم دروستکراوه و له قاچ پیچراوه و پیوه‌ی رۆشتوون به‌ناو به‌فردا که زۆر سووک بووه. بنه‌که‌ی پارچه چه‌رمیک بووه که به ئه‌ندازه‌ی بنی پی بووه، له ته‌نیشته‌کانه‌وه په‌تیکي ریسراوی ئه‌ستوو له کونه‌کانی هه‌لکیشراوه که پی و تراوه (گوی‌شواره)، پاشان به به‌ن له پشتی پی قایمکراوه.

۴. **گۆره‌وی به‌ن:** له به‌نی ریسراو دروستکراوه و هه‌روه‌ک گۆره‌وی وابووه و زۆر گه‌رم بووه.

۵. **ده‌ستکیشه به‌ن:** ده‌ستکیشیک بووه له به‌ن دروستکراوه و له‌کاتی وشکه سه‌رمادا له‌ده‌ستکراوه.

۶. **پووزه‌وانه:** وه‌ک گۆره‌وی وابووه، بنی پیوه نه‌بووه و تا سه‌ر ئه‌ژنو هاتوو، له‌به‌ن دروستکراوه، به‌هۆی ئه‌لقه‌یه‌که‌وه کراوه به پیتا، بۆ ناو به‌فر له‌پی کراوه.

۷. **که‌وانه:** شوولینکی ئه‌ستووری چه‌ماوه بووه به‌شیه‌ی بازنه؛ و هه‌ردوو سه‌ری به‌یه‌که‌وه به‌ستراوه، دوو داری راست و چه‌پی له‌ناودا رایه‌لکراوه و ئینجا به دوو چه‌رمی ته‌ریب به‌یه‌ک به‌ستراونه‌وه. ئینجا قاچی سه‌رخراوه و

به پت به ستراره به قاچه وه و له ناو به فردا پتی رویشتون. له بهر ئه وهی پان بووه له ناو به فردا نه چه قیوه.

۸ بهن: ده زوویه کی ئه ستور بووه و له خوری مه و مووی بزن دروستکراوه و به ته شی ریسراوه.

۹ دوولک: داریکی دریژ بووه که سه ره که ی دووپهل بووه، به کارهینراوه بو کورده وه و به رز کرده وهی گه لای داهینراو بو ناو ئه و داری که بو زستان تیایدا هه لگیراوه.

۱۰ سیلک: ئامیریکی تایبته بوو بو کورده وه و بارکردنی گژوگیا، له سی یان چوار په لی ئاسن پیک هاتبوو که هه ر یه که یان نزیکی ۳۰ سانتیمه تر دریژبوون، وه ک خاکه ناز کلکی تیده کرا و به کار دهینرا.

۱۱ شه ن: ئامیریکی بوو له داریک دروست ده کرا و سی په لی له تولی مازوو بو دروستکراوو، که به چه رم به یه که وه قایم کرابوون و، بو شه نکردنی خه رمان به کار دهینرا.

۱۲ ژاژ: داریکی دریژ بووه بو لیکرده وهی مازوو له دار مازوو به کارهینراوه.

۱۳ چاکل: داریکی دووپه لی کورت بووه؛ وه ک داری دارلاسیک، له جیاتی ئه لقه کراوه به سه ری گوریس و قه یاسه وه.

۱۴ دۆژهنگ: ته خته یه ک بووه که ئه مسه ر و ئه وسه ری مه شه کی به یه ک که یاندوو.

۱۵ ته یمان: له تولی نه رمی دار به روو یان دار مازوو دروستده کرا، بو جیا کرده وهی دوو ژوور؛ یان سیاجی په رچه ی ناژهل به کارهینراوه.

۱۶ په مانه: جوړه به ره مه میکی کشتوکالی بووه، وه ک گلکی گه نمه شامی به رزبووده تود و، به ره مه مه که ی وه کو گال و ابووه، که میک وردتر.

۱۷ گلینه: جوړه به ره مه میکی کشتوکالی بووه، وه کو نیسک و ابووه، دراوه به ناژهل.

۱۸. زهرا ته عه ره بيله: جو ره زهرا تيك بووه گه لاکه ی وهک گه لای گسکی
دیميله وابووه.

۱۹. په پناو کردن: بریتی بووه له هه لکردنی جو گه یهک ئاو به سه ر
سه لوینکینکدا، که دوو پیاوی ئازا پهینه که یان داوه به دهم ئاوه که وه و شیتلاویانه،
بو ئه وه ی ورد ببیت و تیکه لی ئاوه که ببیت، ئیتر ده رویشست بو ئاو کیلگه
کشتوکاله که.

۲۰. که پر: بریتی بووه له چوار کوله که ی چه قینراو، سه ره که ی داره پراهه کی
ته نک کراوه و گه لای دره ختی خراوه ته سه ر بو ئه وه ی سیبهر درووست
بکات، جو تیاره کان له ژیریدا هه ساونه ته وه.

۲۱. گه لاجار: رو به ریکی دارستانی سروشتی بووه له گرد و چیاکاندا، که
سنوری هه ر چوار لای دیاریکراوه و به شکراره به سه ر هه ریه ک له خیزانه کانی
گونه که دا.

۲۲. ساوه ل: له چوار دار پینکها تووه، که هه ریه که یان دوو په لی پینوه بووه،
له شینوه ی ژماره (۷) دا و هه ر لایه کی نزیکه ی ۷۰ سم بووه، دوو دوو به یه که وه
به ستراون، له م دیو و دیوی کورتانی گویدرینژدا هه لواسراون و باره داریان پین
هه لگیراوه.

۲۳. به ردکیش: هه ر ساوه لبووه، به لام داره کانی ئه سستورتر بووه و
ئاوه به ره ی تیکراوه و به ردی پین کیشراوه.

۲۴. خورج: ته ونگه ر دروستی کردووه، که دوو تا بوون و له شینوه ی
گوینیه کی پاندا بوون و سه ره وه یان به یه کدا گیراوه و دراوه به سه ر کورتانی
ولاخدا و گولنگه ی ره نگا وره نگی بو جوانی پیندا به ردراوه ته وه و شتی تیکراوه.

۲۵. چلاک: داریکی درینژی پینچ مهتری بووه، پارچه داریک که به ئه ندازه ی
په نجه یه ک بووه، به پینشه وه ی چلاکه که وه به ستراره و پین و تراوه (ده مک)،
ده گیرینرایه مازوو و پین ده خرایه خواره وه.

۲۶. **توره‌کھی ولاخ:** توره‌کھی که بووه که هندیک جوی تیکراوه و ئه و که‌سه‌ی که چووه بۆ سه‌فه‌ر له‌گه‌ل (کا) دا داویه‌تی به ولاخه‌که.

۲۷. **لغاو:** پارچه ئاسنیک بووه که ده‌کرایه ده‌می ولاخی به‌رزه‌وه و، په‌تینکی پیوه به‌ستراوه و پیی ده‌وترا (ره‌شوه) و سه‌ری ره‌شوه‌که به ده‌ستی سواره‌که‌وه ده‌بوو بۆ کۆنترۆل‌کردنی ولاخه‌که.

۲۸. **میخ زنجیر:** پارچه ئاسنیک (۲۰ سم) بووه، نوکیکی تیژی هه‌بووه و سه‌ره‌که‌ی ئه‌لقه‌یه‌کی ئاسنی پیوه‌بووه و ره‌شوه‌ی ولاخه‌که‌ی پیوه به‌ستراوه و له‌زه‌ویدا چه‌قینراوه، بۆ ئه‌وه‌ی ولاخه‌که هه‌ر له‌و شوینه‌دا بمینیته‌وه و به‌وه‌ریت.

۲۹. **پالوو:** چنراویک بووه به‌ئه‌ندازه‌ی سنی په‌نجه پان بووه و له‌دواوه سه‌ریکی به‌ستراوه به‌لایه‌کی به‌شی دواوه‌ی کورتانه‌وه و سه‌ره‌که‌ی تری له‌ژیر کلکی ولاخه‌که‌وه براوه بۆ لاکه‌ی تری کورتانه‌که و پیوه‌ی به‌ستراوه.

۳۰. **سه‌رپالوو:** چنراویکی پان بووه، له‌لایه‌کی پالوو‌که به‌ستراوه و به‌سه‌رپشتی کلکی ولاخه‌که‌دا و براوه‌ته ئه‌ودیو، به‌ستراوه له‌لاکه‌ی تری پالوه‌که‌وه.

۳۱. **ژیرزه‌نه‌ک:** په‌تیک بووه له‌لایه‌کی ژیری کورتانه‌که له‌رووی پیشه‌وه به‌ستراوه و، دوا‌ی بارکردنی باره‌که ئه‌و په‌ته له‌ژیر ولاخه‌که‌وه ده‌برایه ئه‌ودیو و به‌کورتانه‌که‌وه قایم ده‌کرا.

۳۲. **به‌رۆک:** په‌تیک بووه له‌پیشه‌وه‌ی کورتانه‌که‌وه له‌هه‌ردوو دیوه‌وه قایم‌کراوه و به‌سه‌ر سنگی ولاخه‌که‌دا براوه.

۳۳. **که‌توو:** پارچه ئاسنیک که‌میک لار بووه که پانییه‌که‌ی نزیکه‌ی (۱۰) سانتیمه‌تر و درێژییه‌که‌ی نزیکه‌ی (۳۰) سانتی مه‌تر بووه، له‌رووی پیشه‌وه‌ی دوو ئه‌لقه‌ی پیوه بووه که چه‌بلینکی تیکراوه و ئه‌وسه‌ری چه‌بله‌که به‌ستراوه به‌داریکه‌وه و، که‌توو‌که‌ی پی راکیشراوه و ده‌می که‌توو‌که‌ کلکه بیلینکی تیا بووه، که له‌سه‌ره‌ویدا پارچه‌ داریکی به‌پانی لیدراوه بۆ ده‌ستپینگرتن، دوو

کهس پیکهوه که تووه که یان به کارهیناوه که یه کیکیان سه ری که تووه که ی به دهستهوه بووه و فشاری سه رختووه و پی و تراوه که توولیده ر. ئهوی تریان حه بله که ی راکیشاوه و پی و تراوه که تووکیش.

۳۴. سواله: به و قوله کلّوشه دهوترا که دره وانیک به چه ند جاریک به داسه که ی دهیبری و کویده کردهوه و دهستی لی پرده کرد.

۳۵. مه لؤ: چند سواله یه کی دهغلی دروینه کراوه که له جارکه دا له سه ر یه ک داده نرا پی دهوترا مه لؤ.

۳۶. شارا: ژماره یه ک مه لؤ له جارکه دا له سه ر یه ک داده نران و پی دهوترا شارا.

۳۷. خه رمان: تیکرای شاراکان ده برانه شوینیک بو گیره کردن و سورکردن پی دهوترا خه رمان.

۳۸. کورتانی قنجه کی: به و جو ره کورتانه دهوترا که له به شی پیشه وه و دواوه ی به پوش دهئاخنرا و به رزده کرایه وه، که بو سواری و باری سه به ته و دارهینانه وه که لکی لی وهرده گیرا.

۳۹. کورتانی ته خته کی: جو ره کورتانیک بووه که هه مووی تهخت بووه، بو رهشکه و کیشه ی گهنم و جو به کارده هیئرا.

۴۰. ته ژه: داری دریژ و ئه ستور بووه، بو داره پای سه ربان به کارهینراوه.

۴۱. نیرگه: داریکی زور ئه ستور بووه که رایه لی رووی پیشه وه ی هه یوانی پیده کرا. لایه کی دارهکانی له سه ر داده نرا و پاشان گله بان ده کرا.

۴۲. نال: پارچه ئاسنیکی خر بوو، که به ئه ندازه ی بنی پی و لایخ دروستکرا بوو، که له لایه ن نالبه ندوه به بزمار پیایدا داده کوترا.

۴۳. بیژنگ: بازنه یه کی تهخت بوو که بنه که ی چنراویکی تهلی کون کون بوو، بو پاککردنی گهنم و برویش به کارده هیئرا.

۴۴. کهو: له شیوهی بیژنگدا دروستکراوه، بڼه‌که‌ی پلټنکی ناسنی تهنکی کون کون بووه که کونه‌کانی گوره‌تر بووه له هی بیژنگ، بو گیزدانی نوک به‌کار ده‌هینرا، پوښه گوره‌کان و گل و به‌رده‌که‌ی پڼی جیا ده‌کرایه‌وه.

۴۵. نواله: بریتیبوو له له‌سه‌ریه‌ک دانانی شریتی توتن، له‌ناو سندوقینکی داردا به‌مه‌به‌ستی که‌پس‌کردنی له فهرده‌دا.

۴۶. که‌ره‌نتوو: جوړه داسینک بووه که ده‌مه‌که‌ی نزیکی مه‌تریک دریژ بووه، کلکی تیده‌کرا و به‌پیوه دره‌وی پیده‌کرا.

۴۷. دارجگه‌ره: چیلکه‌یه‌کی کونتی‌کراوی بچووک بوو، بو جگه‌ره کیشان به‌کارده‌هینرا، جگه‌ره دهنرا به سه‌ریکیه‌وه و له سه‌ره‌که‌ی تریه‌وه هه‌لده‌مژرا.

۴۸. زیندانی توتن (زینان): چالیکي گوره‌بوو به‌ئنده‌زه‌ی ژوریک، له زه‌ویدا هه‌لده‌که‌نرا و کونیکي تیدا ده‌هینرایه‌وه. هه‌وه‌نگی توتنی تیدا هه‌لده‌واسرا به مه‌به‌ستی نه‌رم‌کردنه‌وه‌ی و ئاماده‌کردنی بو داگرتن له سندوقدا.

۴۹. هه‌وه‌نگ: نزیکی (ده) شریتی توتنی وش‌ککراوه بوو، که پیکه‌وه ئه‌مسه‌راوسه‌ریان له یه‌ک ده‌به‌سترا و به بنی زینداندا هه‌لده‌واسرا.

۵۰. ره‌شکه: شه‌به‌که‌یه‌کی گوره‌ی کونکون بوو، که کای تیده‌کرا و به ولاخ له خه‌رمانه‌وه ده‌گوازیایه‌وه بو کایه‌ن.

۵۱. گوزه: ئامرازیکی ئاوتیکردن بووه له قور دروستکراوه، له کووره‌دا سورکراوده‌وه و پاشان ئاوی تیکراوه و ئاوه‌که‌ی زور خوش و ساردبووه.

۵۲. بیلاسن: ئامرازیکی زه‌وی کیلانه، له شیوه‌ی بیلدايه، به‌لام نوکه‌که‌ی تیژه و پارچه‌داریک له‌سه‌ری ده‌مه‌که‌یدا جیگیر کراوه، بو ئه‌وه‌ی قاچی سه‌ربخريت که پڼی ده‌وتریت (ئه‌سه‌په‌ره)، بویه به بیلاسن ده‌وتریت بيله ئه‌سه‌په‌ره.

۵۳. گووگره: ئامرازیکی تاییه‌ت بوو، بو ئه‌وه‌ی له‌کاتی گیره‌کردندا بدریته به‌ر پاشه‌پوی ئه‌و ناژه‌لانه‌ی که گیره‌یان پیده‌کرا، بو ئه‌وه‌ی کلوشه‌که‌ی پیس

نەكەن، كە لە شىۋەي خۇلپىژى ئەم سەردەمەدا بوو، بەلام گەورە بوو و لەدار و تەختە دروستكراو.

۵۴. **فتیلە:** جۆرە چرایەكى سەره تایی بوو و بەنەوت كاری كردوو، لە قوتویەكى بچوك پىك هاتوو كە لەبەشى سەره وەیدا لولە یەكى بچووكى پىو پەيوەست كراو، پلئە یەك لەو كونەو بو نەوتەكە شۆركراو تەو و كە ئاگر نراو بە پلئە كەو پووناكى پەخش كردوو، بەلام دووكەلى بەردەوامى هەبوو.

۵۵. **سرىش:** جۆرە دەرمانىكى تايبەت بوو كە ژنان دروستیان كردوو بو چارەسەرى برىن و دومەل.

۵۶. **برنگ:** ئامپرىك بوو كە كوئە و مووى بزنى پى براو تەو.

۵۷. **زىن:** سەر جلیكى تايبەت بوو و لە قايش دروستكراو و لەسەر پىشتى ئەسپ و مایىن جیگیر كراو بو ئەو هی سوارەكە لەسەرى دابنىشیت.

۵۸. **قامچى:** پارچە لاستىكىكى (۵۰) سانتیمەترى بوو، كە سوار بەكارى هیناوە بو لیخورىنى ئەسپ و مایىن.

۵۹. **پۆزەوانە:** پارچە چەرمىك بوو كە نوكى بزمارى لى دەرچوو و كراو تە دەمى گویره كە بو ئەو هی كاتى ویستی دایكى بمژیت؛ بزمارەكان هەلچە قینه گوانى مانگا كە و ئەویش نەهیلئیت بمژیت، هەندى جار پىستی ژیشك لە جیاتی ئەو چەرمە بەكار هینراو.

۶۰. **وەرورە:** ئامپرىك بوو بو بەفر مالىن بەكار هینراو و پىشى دەوتریت بە فرمال.

۶۱. **كوورەخانە:** شوینی ئاگر كردنەو بوو و بە قور و بەرد لە سوچىكى ژووردا دروستكراو.

۶۲. **كلاو پۆژنە:** كوئىكى بچووك بوو بە ئەندازەى سینیەكى پیاڵە لە ئاستى كونی كوورەخانەدا دروستكراو، بو ئەو هی دووكەل لیو هی بچیتە دەرى مال.

۶۳. مزه: بریک ئارد بووه که ئاشهوان له جیاتی کریی هارینی ئارد له خاوهنی باراشهکهی وهرگرتوو.

۶۴. ئاخوڤ: شوینیکی تایبهتکراو بووه بۆ ئالیکدان به ئاژهل؛ که له لایهکی ژووری ئاژهلکاندا دروستکراوه و ناوهکهی قوول بووه و کای تیکراوه بۆ ئاژهلکان.

۶۵. کۆز: ژوریکی بچووک بووه، له تهیمان دروستکراوه، تایبتهت بووه به گلدانهوهی کار و بهرخ و گویرهکه.

۶۶. خوڤیزگ: چه ند بهردیک بوون له نزیک له وهپرگادا که لیک نزیک بوون و قهبارهیان هه ندیک گه وره بووه، پووی سه ره وهیان تهخت بووه و ئاژهلدارهکان خوڤیان له سه ر پشتوووه و ئاژهلکان لیساو یانه ته وه.

۶۷. پیل: کۆته داریکی گه وره بووه، که له زستاندا به ناچاری بریویانه و به سه ر به فره به سه ردا به ره و گوند رایانکیشاوه. به مه به سته وردکردن و سوتاندنی.

۶۸. توره کهی دۆ: توره که یه کی لاکیشه بووه، قه باره کهی به ئەندازهی ده به یه کی پینج لیتری یان زیاتر بووه و له خام دروستکراوه. هه ر له خامه که لوله یه کی له خواره وه بۆ کراوه و له و لوله وه دۆی لیوه تیکراوه و په تیکی تیئالینراوه، هه ر له ویوه لیئیشی پۆکراوه.

۶۹. ئیرهخ: ئامیریک بووه له دار و ئاسن دروستکراوه. له دوو گاجوت به ستراره و جوتی پیکراوه.

۷۰- ده مبین: شولیکی چه ماوه یه، ده کریته ده می و لاخ و ئەمسه رو سه ره کهی له شاخه کانی نزیک ده کریته وه و به په تیک پینانه وه ده به ستریت بۆ ئەوهی له کاتی گیره دا نه توانیت له کلۆشه که بخوات.

۷۱- خیزه ره: په له داری کورته ریک و بی گری بووه به کار هاتوو بۆ سه ر داره پای خانوو.

- ۷۲- هۆر: چنراویکی تایبەتی بووہ که له بہن دروستکراوہو له شیوہی تەلیسدا بووہو دانەویلەہی تیکراوہو بەمدیواودیوی ولاخدا بەردراوہتەوہ.
- ۷۳- چەمی سێیواران: بەو بەشەہی چەمی نالپاریز دەوتریت کہ دەکەویتە نێوان گوندی کانی مانگاو گوندی ھەرزەلەوہو سێ بواری تیابوہ بۆ پەڕینەوہی ئەمبەراوبەری چەمەکە.
- ۷۴- مزەہی ئاش: بریتێہ لەو برہ دەغلەہی کہ ئاشەوان بە پێوانەہیەکی تایبەت لە ھەر تەنەکەہیەکی باراشی خاوەن باراشەکە جیای کردووەتەوہ بۆ خۆی لە جیاتی کرێی ھارینی باراشەکە.
- ۷۵- تەیمان: چنراویکی تایبەتی بووہ، کہ لە شوولی درەخت دروستکراوہو بۆ سنوربەندیی ھەوشەو بەشەکانی گەر بەکارھێنراوہو لە شیوہی تەلی سیاچی ئەم سەردەمەدا بووہ.

به شه کانی ئیره خ:

* داریکی دوو پهل، که سه ریکی کورت و سه ره که ی تری دریژبووه. سه ره کورته که ی تیژکراوه و کراوته ئاسنیکی ئه وسهر تیژکراوه و پیی و تراوه گاسن.
* اریکی دریژی دوو مه تری که پیی و تراوه مژان و سی کونی تیابووه، کونیکیان پیی و تراوه کونی به پرووله و دوو کونه که ی تر پییان و تراوه کونی هه په، سه ریکی مژانه که به هه په کانه وه به ستراره و سه ره که ی تری به ستراره به چه له مه یه که وه و به نیره که وه که پیی و تراوه (ویژان به ره).

هه په: وه کو برغوو و ابووه.

* دهسته دوو: داریک بووه به شیوه ی ستونی چه قینراوه به سه ر ئیره خه که دا، که جوتیاره که له کاتی جوتکردندا دهستی پی گرتووه بوئه وه ی ئیره خه که کونترۆل بکات.

* که له مه ی مل: که چوار که له مه بووه له هر لایه کی نیره که وه؛ به دوو کونی نیره که دا کراوته خواره وه و چووه به ملی گاجوته که دا و به پت به ستراره.

* نیر: داریکی مه ترونیوی لوسکراوی قورس بووه خراوته سه ر ملی گاجوته کان. که له ئاستی هر گاجووتینکدا په تیکی تی کراوه و کراوته ملی گاجوته کان.

* نه قیزه: داریک بووه، پیشه وه ی پارچه یه ک ئاسنی وه ک ده می گیا که نی پیوه بووه، که گاجوته کانی پی لیخووراره و له سه ره هوکانیشدا گاسنه که ی پی پاککراوته وه.

* ناوه به ره: داریکی راست و چه پ بووه و دراوه له ناو ویژان به ره که.

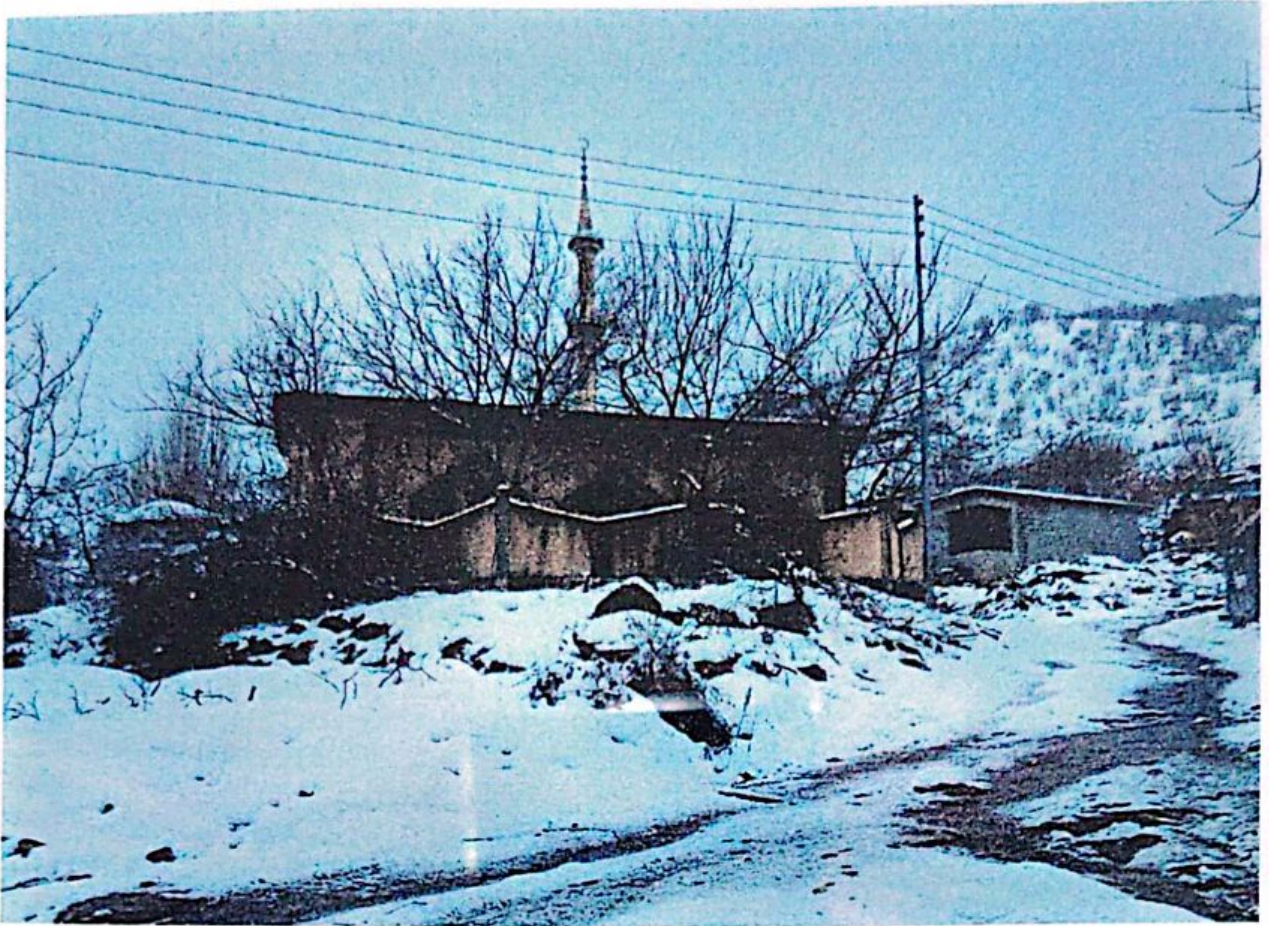
ئەلبومی وینەکان

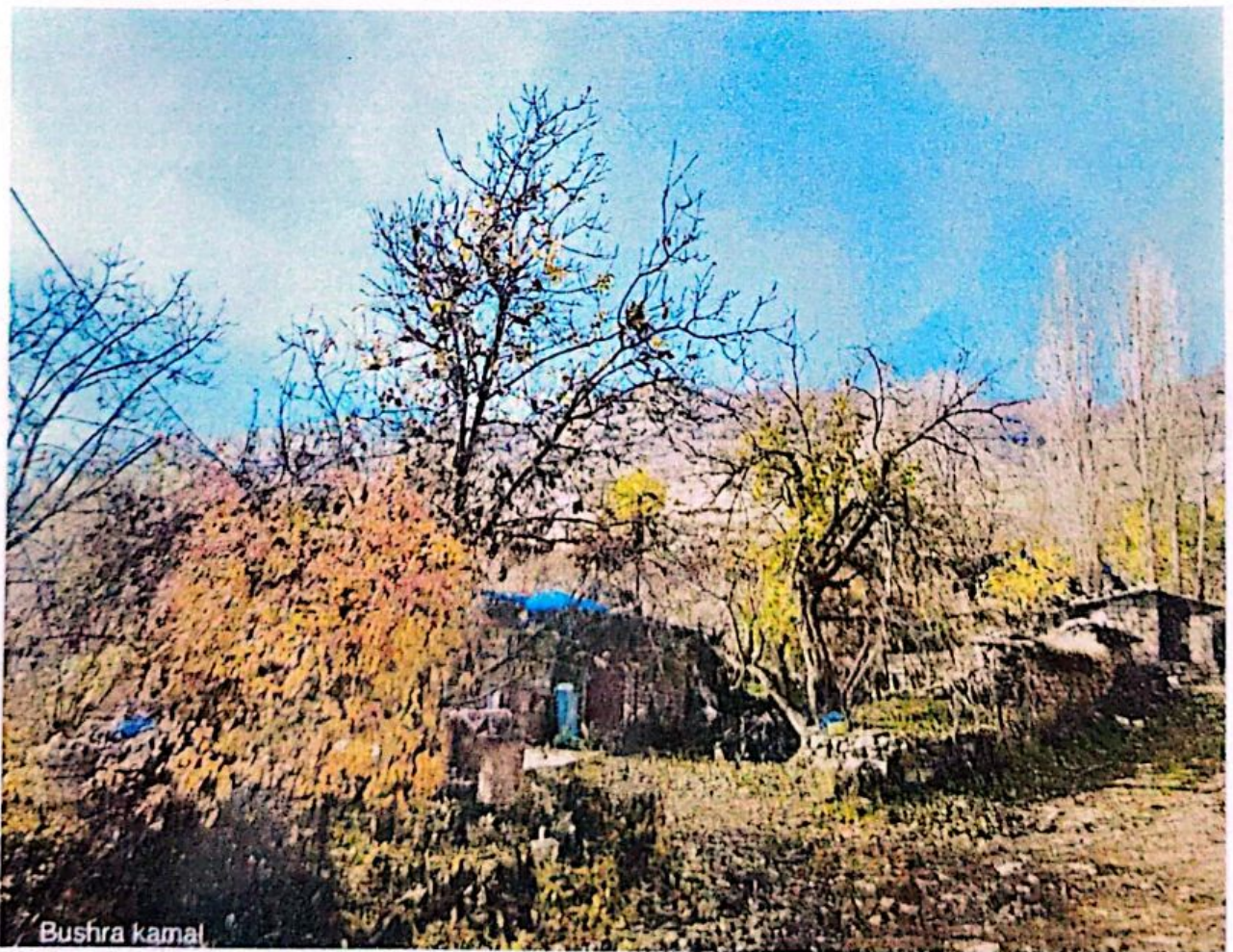
بەشێک لە شاخ و دەشتی ئەحمەدکلوان لە وەرزی بەهاردا

دیمەنێکی ئەحمەدکلوان لە وەرزی بەهاردا

مزگهوتی نه‌حمه‌دکلوان له زستاندا

Bushra kamal

۱۹۳

دیمه‌نیکی نه‌حمه‌دکلوان له وه‌رزی پاییزدا

به‌رده‌می گونده‌که

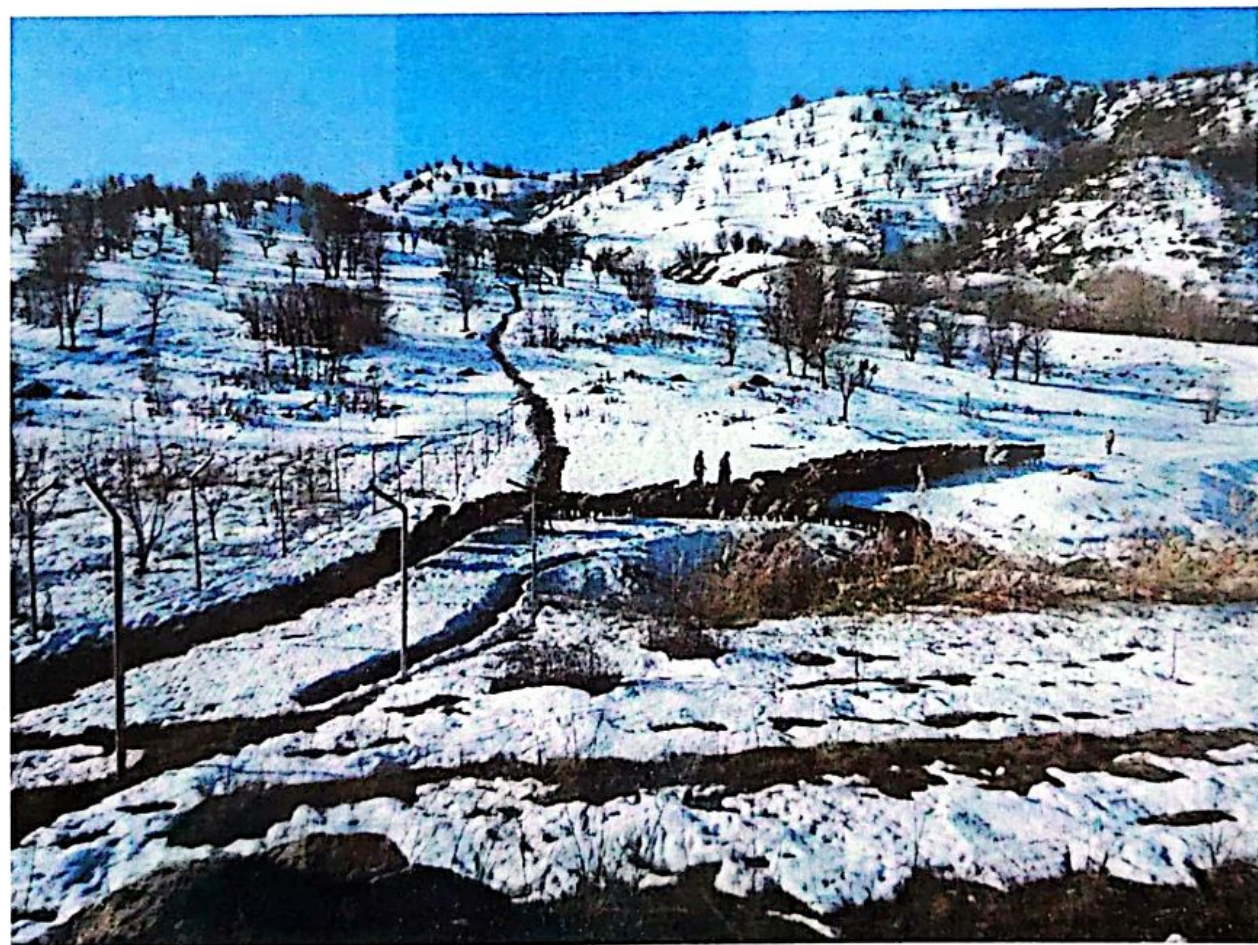

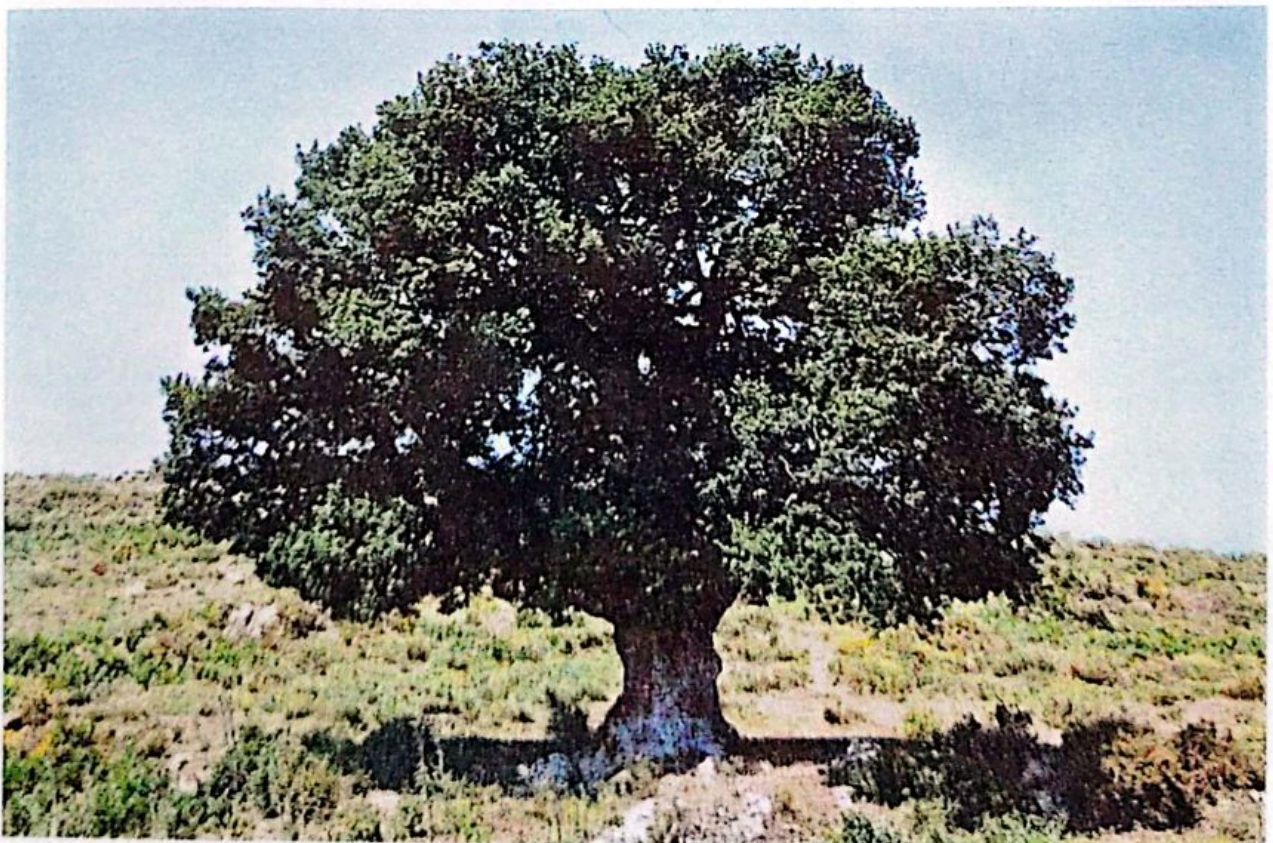
جاده‌ی به‌رده‌می گونده‌که

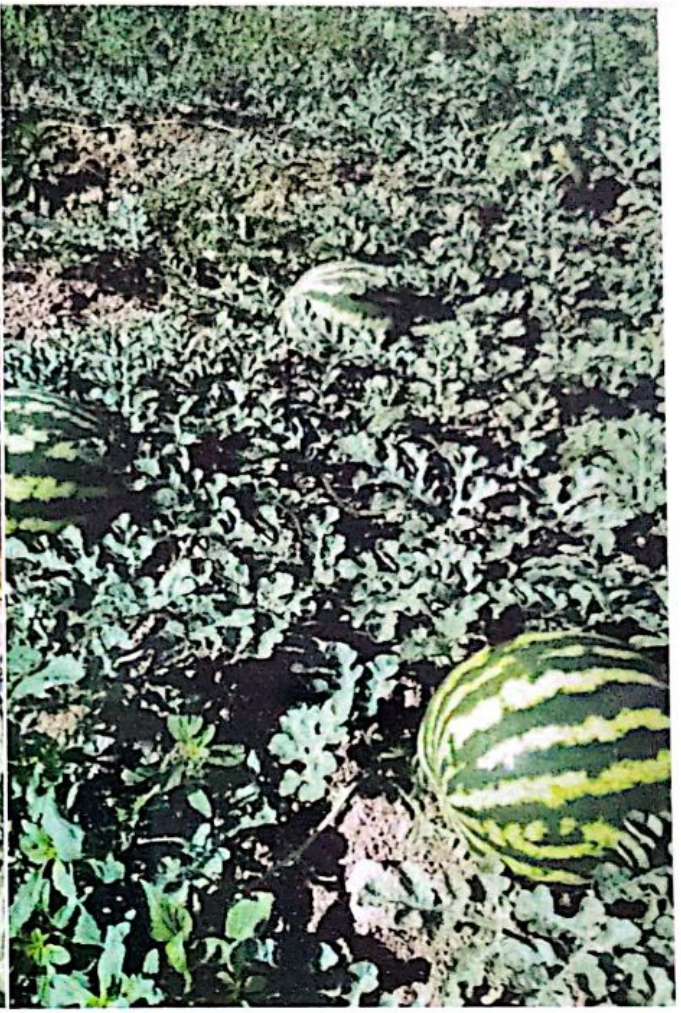
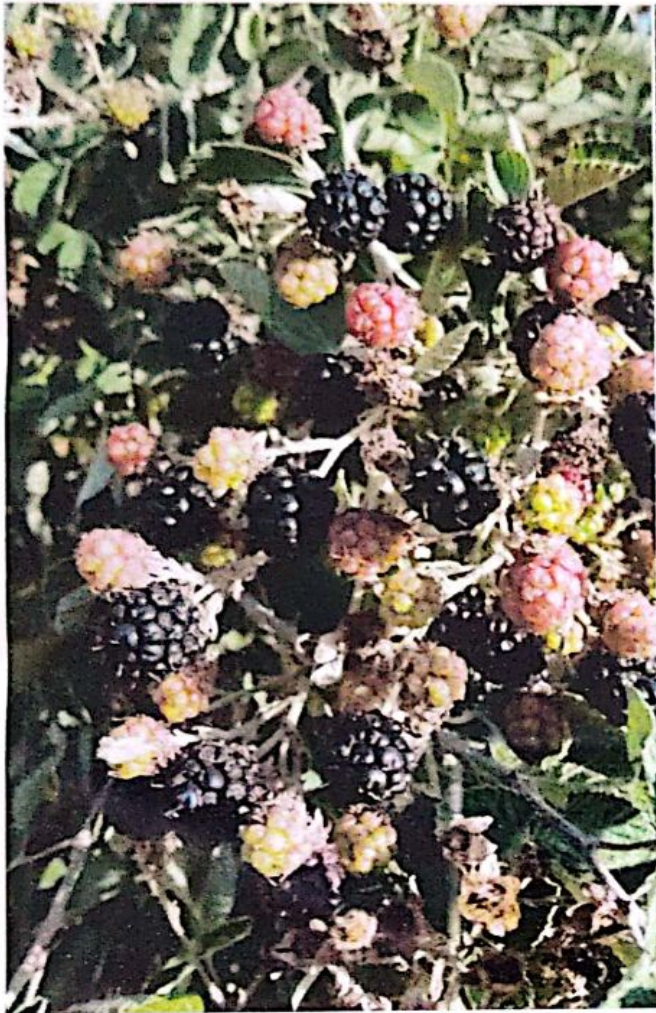

شیلان

له کۆتاییدا

ههزاران جار سوپاس بۆ خوای میری مهزن که یارمهتی داین ئه م خزمه ته که مه پیشکesh به خه لکی گونده که مان و نه ته وه و نیشتمانمان که مان بکهین، به پینویستی دهزانم که داوای لیبوردن له هه رکه سیک بکهین که هه له یه ک له زانیارییه تۆمارکراوه کاندایه روویان دابیت و نیگه رانمان کردبیت، خوا ئاگاداری نیازمانه که به عه مدی ئه وه هه له یه مان به سه ردا تینه په ریوه و کاری هیچ بهنده یه کیش بێ که موکووری نابیت.

لاکردنه وه به لای نوسینه وهی میژوودا له پیویست
پیویستتره، ئەمەش ئەرکی دلسۆزانه له خامەرەوان و
رۆشنفکرانی هەر بنه ماله و هۆز و گوند و ناوچه یهک،
بوئنه وهی رابردووی خۆیان به ئەمرۆوه گریبده نه وه.
به لام ئەوانه ی میژوو دهنوسنه وه ئەرکیکی گه وره یان
دهکه ویته سه ر شان، ده بیټ راستیه کان نه شیوینن و
خامه یان سه روکورت نه کات.

